

JOSEF KUTÍK

Návrat Bílé vydry

V Karavantě jsme se již setkali
s Bílou vydrou,
jak Indiáni pojmenovávali
Tonika Žižku, českého chlapce,
kterého krize v předválečném
Československu donutila odejít
spolu s otcem za prací do Kanady.
A nyní budeme dál sledovat jeho osudy —
Bílá vydra se na romantický krásný,
ale drsný Sever vrátil, tentokrát proto,
aby peníze za úlovek
zaplatil léčku svého otce
a cestu zpět do vlasti.
Tony zde prožívá šťastné dny
naplněné prací, získá opět
nejednoho přítele na celý
život, pozná však také
nelidskou krutost mužů
hledajících zlato...

Je mnoho cest vedoucích za dobrodružstvím, ale nejspolehlivější je asi ta, kterou zvolil spisovatel Josef Kutík; cesta skutečného života. Romantická nadsázka nebo fantazie dávají spisovateli zajisté více možností, ale nejsou-li podloženy tvrdou valutou pravdy, promění se ve falešné mince, jejichž lesk brzy ztratí původní přitažlivost. K tomu, aby spisovatel mohl platit onou tvrdou valutou pravdy, je zapotřebí dvou věcí. Znalosti života a schopnosti či spíše vůle vidět pravdu. A pochopitelně umět tyto zkušenosti proměnit v uměleckou stavbu, ale to je předpoklad, bez něhož není možné pouštět se do vážné literární práce. Až dočtete pokračování Bílé vydry, nazvané Návrat Bílé vydry, poznáte, kolik hluboké pravdy se skrývá pod romantickým dobrodružstvím českého chlapce ze Smržovky (odkud mimochodem z rodu Žižků pochází spisovatelův otec), který na své nedlouhé, ale bohaté životní pouti získal mnoho cennějšího, než jsou jen zážitky plné nebezpečí. To hlavní dobrodružství neprochází jeho očima, ale zapisuje se do mladého citlivého srdce. Tím nemá být řečeno, že onen romantický rámec, jak jej poskytuje divoká kanadská příroda, je záležitostí pouze vnějškovou. Naprosto nikoli. Je dokonce organickou součástí vyprávění, protože jen zvyšuje a zvýrazňuje to, co je hlavním smyslem knihy a o čem jsme si řekli, že je zapsáno v hrdinově srdci. Nebude pro vás těžké, abyste po přečtení knihy uhodli, co to je. Jít za dobrodružstvím po oné méně efektní cestě, kterou vytyčuje život, je ovšem mnohem náročnější, než popouštět uzdu fantazii a nechávat se unášet samoučelným dobrodružstvím. Náročnější proto, že tento způsob literární práce vyžaduje značnou dávku zkušeností a znalostí. Spisovatel Josef Kutík měl to štěstí, že poznal rozmanitá životní prostředí a nejrůznější lidi. Říká-li lidová moudrost, že ten, kdo provozuje devatero řemesel, dočká se po desáté bídy, neplatí to v případě umělců. Světová literatura zná mnoho příkladů, kdy autor, než se stal opravdovým spisovatelem, prošel množstvím zaměstnání a množstvím prostředí, v nichž sbíral zkušenosti. Těch devatero řemesel bylo ve většině případů skutečnou studnicí živé vody, jíž pak okysličoval své dílo, dodávaje mu větší pravdivosti a přesvědčivosti. Také Josef Kutík vystřídal na své spisovatelské pouti celou řadu zaměstnání — a také jemu tato okolnost byla ku prospěchu. Maturoval za války na obchodní akademii v Hradci Králové, a aby nemusel do říše — kam tehdy byli mladí lidé násilím verbováni —, pracoval jako traťový dělník. Pak byl posunovačem, telegrafistou a výpravčím vlaků, pracoval jako tunelářský dělník, montér, později i jako havíř, vrtmistr a konečně jako knihkupec. Knihám zůstal už navždy věrný, i když nikoli za pultem, ale nejdříve v kanceláři jako tiskový redaktor a nyní v pracovně jako spisovatel. Zkušenosti, které získal v zmíněných povoláních, doplňoval pak Josef Kutík ještě četnými zahraničními cestami. Láska k literatuře ho provázela už od dětství (narodil se 5. 4. 1923 v Rasoškách u Jaroměře), kdy stejně pilně četl, jako publikoval drobné veršiky a krátké povídky v dětských časopisech. Ovšem teprve v šedesátých letech se ze záliby stalo povolání. Od té doby napsal Josef Kutík řadu dětských básní, uveřejnil mnoho povídek v nejrůznějších časopisech a vydal řádku knih, z nichž kromě Bílé vydry (1977, v Karavaně 1980) a jejího pokračování Návrat Bílé vydry, které budete číst, si ještě připomeňme romány Smrt má plavé vlasy (1967), Balada z černého asfaltu (1973), která vyšla též v Maďarsku (1979), a Cena za pravdu (1979).

-zfr-

**CESTA
ZA DOBRODRUŽSTVÍM**

Návrat Bílé vydry

1

První den a noc jsem nepozoroval nic, ani náznak něčeho mimořádného. Nikdo mě nepředjel, nikoho jsem nepotkal. Sanice hýla častými vichry začínající zimy uhlazená jako mlat. Obešel jsem se většinou bez sněžnic a klusal jsem za saněmi, až se mi pláštěnka ze sobí kůže nadouvala a kolem uší fičel svěží větřík. Večer jsem se utábořil na samém břehu pod převislou skálou, nasekal hromadu chvojí pod kožešinové příkrývky a do psích pelechů, které jsem vyhrabal ve sněhu, a zapálil hranici. Večeřeli jsme bohatě, já i psi. Připravil jsem si boby se slaninou a navrch ze zásob stanice Fort Chipewyan rozpečené placky plněné sekaným masem a čaj, psi měli ryby a každý pořádný kus masa. Olizovali jsme se a blaženě se rozvalovali v dosahu tepla. Stan jsem nepostavil. Chtěl jsem první noc v divočině strávit pod oblohou. Hvězdy se na ní uhnízily už za světla a pořád přibývaly, až se zdálo, že modročernou klenbu probodaly droboučké žhavé uhlíky, nenechaly místečko neporušené a zvědavě těmi otvory vykukují na promrzlou zasněženou zem. Měl jsem pocit člověka, který dlouho bloudil kdesi v nepřátelské cizině, najednou se vrátil domů a ještě se nevzpamatoval z překvapení.

Psi už dávno spali, tiše oddechovali, občas některý z nich ze sna zafrkal nebo zakňučel, a já jsem stále ještě napůl ležel a díval se do plamenů. Láskyplně olizovaly větve, mazlily se s nimi. Dřevo pod tím laskáním zčervenalo, a jako by nemohlo vydržet tolik něhy, lámalo se, odpadávalo, žhnulo a pak na okraji ohniště

rychle zbělelo. Staronové divadlo, které jsem tolikrát pozoroval po tři minulé zimy, neztratilo nic ze svého kouzla.

První den jsem tedy nepozoroval nic a naplněný povznášejícím pocitem blaha a nespoutané volnosti, pocitem sounáležitosti s nedohlednými pustinami, do jejichž nitra jsem se právě pouštěl, jsem se konečně vsoukal do spacího pytle, přetáhl přes sebe kožešinové přikrývky a díval se do zářícího nebe, až jsem usnul.

Ani druhý den mě nevaroval, alespoň během dopoledne nic nenasvědčovalo tomu, že se něco chystá. Po časně snídani se psi sami stavěli do navykklého zástupu a s pootočenými hlavami mi dávali najevo, že zdržuju a že by se snad mělo vyrazit. Po letním odpočinku byli nedočkaví právě tak jako já.

Než se rozednilo, užijžděli jsme dál po zamrzlé a zasněžené Otročí řece, té široké ledové cestě s ostrůvky huňatými zakrslou klečí, a náš cíl se zdál teď, na počátku pouti, nesmírně daleko. A nejenže se zdál. Místo, kam jsme mířili a na které jsem po celé léto při všech starostech o tátu nepřestával myslet, leželo víc než tisíc kilometrů výš, ztracené kdesi v hloubce Severozápadních kanadských teritorií rozlehlých jako celý obrovitý kontinent. Těšil jsem se na všechno, co mě čeká, na krásu neustále se měnící scenérie, na stovky jezer a jezírek, řeky, potoky, nekonečné lesy, kopce, skály i stráně, na dřinu, únavu i nebezpečí, které divočina osamělému lovcovi tak štědře připravuje, na rvačku se vším, co se mi postaví do cesty, ale hlavně na ten kousek území, který jsem si zvykl pokládat za svůj. Na dědictví po hrubiánu, sprostákovi a příteli Robertovi, který mi to království s nakloněným a větry otrískaným srubem zanechal, a kam jsem se, podle svého nejsvatějšího přesvědčení na sklonku minulé lovecké sezóny už neměl vrátit. A teď jsem se těšil. A Beatrice tedy měla pravdu, když všechen můj odpor nebrala vážně a svým chováním, svými slovy a pak i mlčením dávala najevo, že až skončí krátké léto, znovu slavnostně zatopím v kamnech a ze začernalého komína vypluje první obláček modravého dýmu, vonící dřevem, a rozplyne se v korunách věkovitých borovic na stráni za stavením.

Východ slunce jsme pozdravili každý po svém, psi polohlasným řafáním a já zavýsknutím, jakým jsme se jako kluci na dálku svolávali doma ve Smržově. Po zmrzlém sněhu se roztančily tisíce jiskřiček bodajících do očí jako jehly. Přivíral jsem víčka, která jsem si ráno po eskymáckém způsobu namazal sazemi, ale jiskření oslňovalo i tak. Vítr se pozvolna stácel, a jak jsme sledovali zákruty řeky, chvíli foukal ze strany, chvíli zřepedu, ale nejčastěji zezadu a pomáhal nám ukrajovat kilometr za kilometrem v neměnném ostrém tempu. Do oběda jsme urazili nejméně třicet kilometrů, možná o pár víc. Když jsem v podřepu zapaloval oheň, cítil jsem je ve všech svalech a psi se skulili, jako by jim podtrhl nohy. Ještě jsme nebyli v té správné formě a dovolili jsme si pro začátek víc, než bylo rozumné.

Polední odpočinek jsme proto protáhli, a tehdy se prvně přihlásilo tušení, že něco není v pořádku. Zpočátku však v něm nebylo nic burčujícího, co by mě varovalo, vzbuzovalo třeba jen náznak nebezpečí. Tušení vlastně vyvolali psi. Po hodině příjemného trávení se začali nepokojně vtřít, přestože jsem se ještě považoval na kožešinách u ohýnku a ničím nedával najevo, že se připravuju skládat.

Zvedali čenichy, pak se posadili na široké zadky a chvějící se černé knoflíky, napůl skryté v chlupech, se ostrážitě pohybovaly ze strany na stranu. Vítr foukal směrem naší, cesty, cosi se tedy dělo za námi. Usuzoval jsem na nějaké zvíře, které se zatoulalo do naší blízkosti a odkudsi z úkrytu nás pozoruje.

„Nechtě toho, kluci“ uklidňoval jsem své chlupáče, jak jsem byl zvyklý, česky. „Já se přeci pro nějakýho zajíčka, co tu někde hopkuje, nezblázním. Až mně přijde do rány, tak ho střelím a dáme si čerstvý masíčko, ale honit se za ním nebudu.“

Psi postavili uši do kornoutů, mrkli po mně a čenichali dál. A pak jsem raději vyrazil.

Brzy jsem na tu krátkou debatu i její důvod zapomněl. Nasadili jsme volnější tempo a já jsem zvolil pohodlný a zároveň výkonný způsob cestování, do kterého mě zasvětili moji indiánští učitelé z okolí Fort Chipewyanu, když mě zaučovali do života na Severu. Spočíval v pravidelném rázném klusu, střídaném jízdou na saních, a pak, když teplo vyfoukalo z kožešinového oblečení a začínal pod ně zalézat mráz, znovu dolů a další úsek v běhu. Daly se tak urazit neuvěřitelně dlouhé vzdálenosti, při dobrém terénu a vhodném počasí třeba i osmdesát kilometrů za den — pokud ovšem člověk vyjel časné, s obědem se moc nezdržoval a nevadilo mu, že rozkládá tábor třeba až po setmění. A tak jsem střídavě běžel, nebo se vezl, a myšlenky přitom volně procházely hlavou, objevily se, vteřinku setrvaly a opět odplouvaly, jako by je odvál vítr.

Vzpomínal jsem na noci, kdy jsem podnikal stejnou cestu, ale za jak odlišných podmínek — s temnou hrůzou v srdci a strachem v zádech, s úzkostným strachem, který mi zanic nedovolil otočit hlavu a podívat se za sebe. Jak jiné bylo všechno při mém tehdejší putování, jak jiný jsem byl já, vyplašený devatenáctiletý zajíc, vlastně bez zkušeností, bez představy, co znamená putovat sám a sám divočinou a žít v ní a spoléhat jenom na sebe. Těch několik výprav se spřežením a saněmi do indiánských táborů, kam mě strýc posílal s nejrůznějšími úkoly, mi dalo jenom nepatrné základy severské vědy. Teprve tou velkou cestou jsem se učil a byl div, že jsem prošel, že jsem překonal svízele a nebezpečí, jež by možná nepřečkal člověk daleko zkušenější, který ví, co mu Sever může uchystat. Měl jsem jenom štěstí. Drželo se mě při všech smůlách, které mě potkaly, a dovedlo mě do bezpečí.

Noci před třemi roky ... Utíkal jsem. Utíkal jsem jenom v noci a ve dne jsem zalézal jako vyplašené zvíře a chvěl se strachem, kdy mě někdo objeví. Prchal jsem před trestem a před mrtvým, který ležel za mnou, v obchodní stanici Fort Chipewyan, kde byl můj strýc Josef zástupcem Společnosti Hudsonova zálivu. Pronásledoval mě Frank O'Brian, hnala mě bělma jeho očí, obrácených nahoru pod víčka, jeho obrovité tělo, bezvládně natažené na dřevěné podlaze srubu. V opilosti mě napadl a já jsem ho uhodil těžkým polenem, které jsem v pádu ucítil pod rukou. Byl to pravěký podvědomý obranný pohyb, vyvolaný panickým strachem, z obavy o život, protože síle Franka O'Briana jsem se nemohl postavit a on v rozpoložení, v němž se nacházel, byl schopen všeho. A tak jsem v noci za pomoci strýcova pomocníka a svého přítele Benjamin Drummonda utekl. Vlastně to byl Ben, kdo si zachoval soudnost, připravil mi zásoby, naložil saně a poslal mě na Sever. Vyjel

jsem jako ve snách, ani jsem si to vlastně neuvědomoval. A nic na věci neměnil fakt, že Frank O'Brian nebyl ve skutečnosti mrtvý. Tehdy jsem to nevěděl.

Jak rozdílné a příjemné cestování jsem právě prožíval, za jasného dne, plný radosti z pohybu, z mrazivého vzduchu pronikajícího hluboko do plic, do žil a do celého těla, tak děsivé ve vzpomínkách už částečně vybledlých mi připadaly noci, kdy jsem se bezhlavě hnal mrazivou krajinou, před svítáním zalézal hluboko do lesa, abych se náhodou s někým nesrazil, a přitom jsem věděl, že zpráva o mém činu s mým popisem se rozletí po celém Severu. Nesměl jsem mezi lidi, nemohl jsem po řadě navštívit stanice, které jsem naopak s největší opatrností objížděl, kde bych našel teplo, čtyři stěny a střechu nad hlavou a trochu jídla, které není cítit ohněm a nestydné, než je člověk donese k ústům. Všichni lidé se stali mými nepřáteli, všichni mě ohrožovali, nesměl bych je požádat o pomoc, kdyby se mí něco stalo, protože tím bych byl na konci cesty, ale nejhoršího nepřítele jsem nosil v sobě. Bylo jím vědomí, že jsem zabil člověka.

Otrásl jsem se. Ještě dnes ležela ve mně vzpomínka na ten pocit docela živá a čerstvá.

Odpoledne se sklánělo k večeru, na krajinu se z okolních kopců stahovalo šero. Přestal jsem se zabývat minulostí a rozhlížel se po tábořišti. Našel jsem je nad nízkou strání, sklánějící se pozvolna k řecišti, v protáhlém dolíku za cípem lesa, kam vítr zafukoval jen slabě. Tentokrát jsem postavil svůj starý stan, který v sobě choval tolik vzpomínek. Z dříví brzy vyšlehly vysoké plameny, nasekal jsem si zásobu i na ráno, a psi už polehávali v teple vystlaných peleších v očekávání jídla. V blahém uspokojení nad snadným cestováním a vším tím, co jsem si za tři předchozí zimy zamiloval, jsem se povaloval u ohně, trávil horu jídla, kterou jsem právě zdolal, a naléval si hrnek přeslazeného silného čaje za hrnkem, až byl kotlík prázdný.

Rek z ničeho nic zlostně zafuněl a vyskočil. Chlupy na šíji se mu postavily. S hlavou nízko u země hleděl kamsi za mne mezi stromy a jako v rozpacích přivíral oči. Ostatní psi se pozvolna zvedali a nepokojně přešlapovali. To bylo druhé znamení, že se děje cosi mimořádného, ale ani tentokrát jsem mu nepřikládal zvláštní význam.

„Už zas?“ zeptal jsem se a Rek ke mně zvedl ustaranou hlavu, jako by se mě ptal, jestli opravdu nic nepozoruju. „Lehni si a nestraš. To je proto, že jste si tak dlouho hověli na stanici. Teď vás vyplaší každá veverka.“

Ale veverka to zřejmě nebyla. Psi se sice postupně stočili do svých dolíků, ale neklid z nich nevypřchal. Přesvědčil jsem se, že uzly na řemenech, kterými jsem je přivázal, dobře drží, sebral jsem pušku a ponořil se do tmy mezi stromy. Ohněm oslněné oči nejdřív viděly jen neprůhlednou černočernou stěnu. Zastavil jsem se a poslouchal. Všude bylo ticho tak silné, až bolelo v uších, jen vánek občas rozčeřil koruny borovic nad mou hlavou, zašuměl v jehličí a odtáhl. Prošel jsem cípem lesa a vyhlédl do volné krajiny za ním. Nic než modrobílá plocha pod vysokým hvězdnatým nebem. Stál jsem a stál, až se do mě dal mráz a zahnal mě k ohni.

„Vy byste člověka dočista zbláznili,“ vyčítal jsem psům, kteří ještě nespali a

ostrážitě vyhlíželi přes okraje pelechů. „Jde se na kutě,“ nařídil jsem a první uposlechl.

Po tenkém plátnu stanu přelétaly skomírající zášlehy plamenů a byly taky to poslední, co jsem viděl. Když jsem procitl, už nesvítily. Půlnoc jistě dávno minula. Nevěděl jsem, co mě vlastně probudilo. Venku se nic nedělo a psi spali. Snad mi jen svým nezvyklým chováním nasadili do hlavy brouka a ten mě vyburcoval. Opatrnost je prvním předpokladem přežití v divočině a zažere se člověku do podvědomí jako pilný červík, uhnízdí se tam a nic ho nevyžene. A je to dobrý červík.

Klid mě znovu uspal, ale ještě několikrát jsem se probudil. Ráno jsem počkal, až se rozednilo, a po snídani jsem po svých stopách znovu prošel mezi stromy a podrostem. Kousek stranou od místa, odkud jsem vyhlížel, byl zvalený sníh a od něho se odvíjely dvojí šlápoty. Jedny mířily sem, druhé zpátky na planinu. Byly téměř neznatelné. Ztvrdlý sníh se nebořil, když po něm ten člověk kráčel. A mně se samovolně sevřely sanice.

V duchu jsem se psům omluvil a sobě jsem dal pár šťavnatých přívlastků. Žádný zajíček nebo veverka. Tohle tady byl člověk a choval se podivně. Lidi na Severu mají radost, když se znenadání s někým srazí. Posedí spolu u ohně, společně povečeří a poklábosí a třeba ráno jedou každý po svém, ale vzpomínka na přátelskou rozprávku hřeje ještě dlouho v prsou, v hlavě se po několik osamělých dnů převalují útržky vět, v paměti zůstanou jednotlivá slova či gesta s podivuhodnou přesností po celá léta. Oživení někdy tísnivé samoty působí jako lék, na takové chvílky se nezapomíná. Když však se někdo potají připlíží k osamělému táboru a z úkrytu ho pozoruje, nepřihlásí se a opět odejde, znamená to nebezpečí, které zatím nemá opodstatnění, ani tvář či jméno, ale které existuje.

Hleděl jsem po stopách tak daleko, až co mi splynuly se sněhem. Mířily k lesu vzdálenému jistě hodinu chůze. Komu by se chtělo bezdůvodně za mrazivé noci podnikat takovou procházku, když je na dlouhé cestě odpočinek tolik potřebný? Stál jsem a dumal nad tou nenadálou záhadou a rozvažoval, co dál. Nejprirozenějším řešením se mi zpočátku zdálo rozjet se po stopách a na místě zjistit, oč tu běží. Pak jsem-si to rozmyslel. Člověk; který se na mne přišel podívat, neprojevil přímé nepřátelství, nenapadl mě, i když měl výbornou příležitost. Taky jsem neviděl důvod, proč by to dělal. Co si na mně mohl vzít? Lovce s sebou nevozí žádné bohatství, když vyjíždí na loveckou stezku. Zpátky — to už je jiné. Kožešiny mají svou cenu a nestalo se jednou, že kvůli nim přišel někdo o život.

Rozhodl jsem se vyčkat, co přinese budoucnost, a trochu se o vyjasnění přičinit.

Sjeli jsme na zamrzlou Otročí řeku a točili se spolu s ní hned vlevo, hned vpravo, sledovali táhlé oblouky břehů i náhlé zákruty, hodinu za hodinou stále stejně. Zářící slunce mráz snad ještě zesilovalo. Stíral jsem si jinovatku z vousů i z obočí. Pšm se dech srážel na chlupatých čumácích. Vypadali jako bělovousí stařečkové.

Řeka si to v jednom úseku namířila mnohakilometrovou přímkou a věrně jí dodržovala. Na jejím konci sbíhala k samému ledu zalesněná stráň. Zabočil jsem,

zavedl psy pod stromy a seběhl zpátky mezi porost. Dlouho jsem čekat nemusel. V dálce se vyloupl temný bod, zarazil a vklouzl zpátky za ohyb. Věděl jsem, co se tam děje. Muže polekala dlouhá přehledná plocha a zajel se saněmi na břeh. Teď stojí právě tak jako já v úkrytu a pátrá, jestli je vzduch čistý.

Netrvalo víc než čtvrt hodiny, než saně znovu sklouzly na zasněžený led a rozjely se. Čekal jsem. Blížily se rychle, jako by muž měl strach, aby mě neztratil. Sledoval očima stopu mých saní a neodchyloval se od ní. A pak zmateně vykřikl na psy a zastavil, prošel kolem nich a s hlavou na stranu nakukoval, kam se to stáčíjí rýhy ve sněhu. Najednou mě zpozoroval a vykulil oči.

„Zdravím tě,“ řekl jsem přátelsky. „Něco hledáš?“

Polkl. Jeho výraz se nezměnil. Mrazem ztuhlý obličej by to ani nedovolil.

„Haló,“ řekl neutrálně a nerozhodně přešlápl.

Teď už jsem si byl téměř jist. Je to on, kdo mě přišel večer navštívit a od rána mě sledoval. Jeho chování můj dojem potvrdilo.

„Trochu odpočívám,“ řekl jsem.

Mžikl mi na nohu a tím jenom posílil mé podezření. Zná mne, ví, že kulhám. Pozvolna jsem docházel k přesvědčení, že ho poznávám. Zahlédl jsem ho mezi muži ve Fort Chipewyanu, přestože se držel v pozadí a já jsem se na stanici zdržel jenom den, jen co jsem dal ve spěchu do pořádku výstroj, naložil, a převzal psy od Sama, který mně je přes celé léto opatroval.

Kývl hlavou. „Taky jsem to chtěl udělat. Fouká dnes sakramentsky.“ Neurčitě pohnul paží.

„Tak zajed' nahoru, stejně je pomalu čas na oběd,“ pozval jsem ho, a on trochu zdřáhavě uposlechl. Šel jsem napřed.

„Koukám, že kulháš,“ řekl, když dorazil a zastavil v bezpečné vzdálenosti od mé smečky, která se chovala ukázněněji než jeho psi. Musel je spořádat bičem, jinak bychom snad byli ohluchli.

„Jo, trochu jsem to na začátek přehnal.“

Své podivení nad mou tělesnou vadou poněkud zdůraznil, ale možná; že kdybych o něm nevěděl své, ani bych si toho nevšiml.

Společně jsme založili oheň a každý ze svých zásob si připravili jídlo. Zpozoroval jsem, že Rek na mého společníka hledí stejně, jako se večer díval mezi stromy, s hlavou u země a s nataženým krkem. Jen v očích se mu zračila nerozhodnost, tázavě po mě pokukoval a nemohl si asi srovnat v hlavě, že sedím u jednoho ohýnku s člověkem, v němž tužil nebezpečí.

„Kam máš namířeno?“ zeptal jsem se mezi jídlem.

Zřejmě se už na podobnou otázku připravil. Odpověděl trochu rychleji, než měl.

„Ještě přesně nevím. Někde nahoře se mám srazit s parťákem, kterej ví o dobrým místě...“

Nedopověděl a natáhl se pro dřevo a přiložil. „A kam ty?“ vrátil mi otázku.

„Taky ještě přesně nevím.“ Jeho letmý postranní pohled zpod víček mi prozradil, že mi nevěří, a navíc se v něm objevil i sotva patrný stín výsměchu.

Rek se po břiše pomalu sunul k nám, po kousíčkách“, neznatelně, a když se mu obojek zařízl do hrdla a řemen se napjal, odhalil zuby v bezhlasném zavrčení. Ne-spouštěl z muže na protější straně ohně oči.

„Zalez, Reku,“ zavolal jsem. „Slyšíš?“

„Co to bylo?“ zvedl muž hlavu. „Nějakej indiánskej jazyk?“

„Žádnej indiánskej jazyk. Čeština.“

„Co?“

„Čeština,“ povídám. „Řeč, kterou mluví pár miliónů i lidí v jedny malý zemi ve střední Evropě.“

„A jo,“ řekl, ale zřejmě o Čechách nikdy neslyšel.

„Pochází odtamtud i Josef Siskou, co do letošního jara dělal správce Společnosti ve Fort Chipewyanu.“

„Toho znám,“ vyhrkl.

Jak by ne, řekl jsem si. Kdybys tohle zapřel, byl bys pěkný pitomec. Správce si pamatuje každý lovec, který stanicí třeba jen jednou projede.

„Je to můj strýc,“ řekl jsem.

„Nepovídej,“ podivil se. „Takže ty jseš taky Siskou?“

„Jo. Tony. Ten s Frankem O'Brianem,“ ulehčil jsem mu to.

„A sakra,“ pokyvoval hlavou. „Slyšel jsem tu historii. Že ses ale vytáh, člověče. Pustit se do Franka...“

„Nic jinýho mně nezbylo.“

„No jo — no jo, hodně se o tom povídalo...“

Otočil jsem se, abych si ohřál druhou půlku těla, která zatím mrzla. Přitom jsem si všiml Reka. Ležel s hlavou na natažených prackách. Z rozčuchaných chlupů na čele mu blýskaly oči.

„Tak teda Tony Siskou,“ pokyvoval můj společník, jako by to pro něho byla bůhvíjaká novinka. Uhodil trochu divadelně do čela.

„Jo — mně říkají Sandy Lubock.“

Kývl jsem hlavou, že rozumím.

Večer jsme šli brzy spát. Postavil jsem si stan v blízkosti kosti pelechů svých psů. Nezdálo se, že by mně od Sandyho hrozilo přímé nebezpečí, ale chtěl jsem mít jistot že se mi nic nenadálého nepříhoda. Stan mého spolunoclezníka stál o pár kroků dál. Ležel jsem v teplém kožešinovém pytli a přemýšlel o tom, že nic, co si člověk přeje, se obvykle nevyplní. Jak jinak jsem si představil tuhle cestu. Pojedu si v klidu a beze spěchu, říkal jsem si, den dva se vždycky zdržím ve stanici a vyslechnu, co je v kraji nového, a zase dál... A jen jsem vyrazil, přilepí se mi na paty člověk, o kterém nic nevím a který má kdovíjaké úmysly.

Usnul jsem, ale spal jsem neklidně. Jednou jsem se dokonce posadil. Zdálo se mi, že se venku něco pohybuje. Kožešiny pode mnou zašustily a vtom zmlklo chrápání v druhém stanu a nastalo ostrážité ticho. Je zkušený, říkal jsem si. A dává si pozor. Moje pohyby ho okamžitě probudily a uvedly, mohu-li to tak

nazvat, do stavu pohotovosti. Do rána jsem toho už moc nenaspal. Sandy asi taky ne. Snídali jsme v ospalém mlčení, a když jsem zapráhl, stál Sandy za svými saněmi a čekal, až pobídnu psy, jako by se rozumělo samo sebou, že dál pojedeme společně. Zkoušel jsem ho. Několikrát jsem mu dal příležitost a on mě klidně předběhl a třeba několik hodin jsem klusal v závěsu.

Při jízdě se moc hovoru nenadělá. Člověk má dost starostí se psy, se saněmi i se sanicí, která dokáže připravit nečekaná překvapení. A s dechem. S tím se musí šetřit a rozumně hospodařit, sladit ho s tempem běhu, jinak se člověk brzy zadýchá a musí zastavit a odpočívat.

„Z čeho ty vlastně kulháš?“ zeptal se Sandy při obědě.

„Ale...“, řekl jsem, a pak jsem se rozhodl, že pokud nepůjde o něco závažného, budu hrát roli pravdomluvného a bezelstného dobrácká, co na sebe všechno poví. „Předloni touhle dobou jsem se vykoupal, a než mě psi dotáhli do lesa, vypadal jsem jako rampouch. A odnesly to prsty na pravý noze.“

„Tohle jsou ošklivé situace,“ pokývl Sandy, ale zdálo se, že ho moje vyprávění nepřekvapilo. Že by i tohle o mně věděl? A že ví dost, bylo mi už teď jasné. A jak by taky ne? Proč by se hnal za neznámým člověkem?

Líčil jsem mu tu událost jako běžnou příhodu, ale v duchu jsem ji prožíval jinak. Nedokázal jsem si na ni vzpomenout bez zamrazení v zádech. Putovali jsme tehdy přes nekonečné jezero a k večeru jsem už nevěřil, že dojedeme někam, kde bude možné rozdělat oheň. Po krátké oblevě krutě mrzlo. A už za tmy, kdy jsem zahlédl první stromy, se pode mnou náhle probodil led. Naštěstí psy a saně díky dlouhým skluznicím unesl, zato já jsem se vykoupal až po ramena. Držel jsem se jednou rukou přívěsného řemenu vzadu na saních, a to mě zachránilo. Jenom jsem si v tu chvíli myslel, že se mi paže vytrhne z kloubu. Nedokázal jsem uvažovat, jen jsem cosi zmateného vykřikoval a psi uháněli jako blázni. A pak mě táhli po ledě, vjeli mezi stromy, otloukal jsem se o vystupující kameny a kořeny, odíral si obličej o sníh drsný jako skelný papír, a když jsem myslel, že už nevydržím ani chvíli, psi zarazili. Nebyl jsem s to se pohnout, mráz ze mne v neuvěřitelně krátké době udělal promrzlou hromádku kožešin, které už nechránily před zimou, a v hlavě jsem měl jen jediný pocit: To je konec. V tomhle stavu nejsem schopen rozdělat oheň. A bez ohně nepotrvá déle než pár minut, a zmrznu. Když jsem s námahou otevřel oči, uhodila mě do nich žlutá záře okna. Nejdřív jsem nevěřil. Myslel jsem si že fantazíruju, že to jsou pouhé přeludy předcházející smrti.

Dodnes nevím, jak se mi podařilo najít dveře, ale našel jsem je, a pak jsem se po boku, s vypětím posledních sil a s pomocí téměř nehybných rukou a nohou sunul přes práh, k paprsku světla, který blýskal z roztopených kamen a zdál se mi studený jako ta ledová tříšť venku na jezeře. A když jsem se probraly první, co jsem viděl, byl stařeč sedící se zkříženými nohama na kavalci. Mířil na mne puškou. To bylo mé první setkání s Robertem.

O něm jsem Sandymu neřekl. Ani o chatě jsem se nezmínil. Ve svém vyprávění jsem ještě dokázal rozdělat oheň a zachránit se vlastními silami.

„Tos měl sakra štěstí,“ řekl Sandy, který po celou dobu napjatě poslouchal, ale

ted' jako by najednou ztratil zájem.

„Povídals, žeš dvě — tři sezóny nebyl na stanici?“ zeptal se a zřejmě myslel na něco jiného.

„Jo,“ povídám, i když jsme o ničem takovém nemluvili.

„No, vyléčit se takhle sám — mohlo to dopadnout hůř.“

Zřejmě si nevšiml, že mi prozradil, co všechno o mně ví.

Naložili jsme rance a vyjeli. Vzpomínka na Roberta vyvolala řetězovou reakci. Po celé odpoledne mi nešel z hlavy. Viděl jsem ho před sebou jako tenkrát. Tenký žilnatý krk vykukoval z kostkované flanelové košile bez límečku, fousy jako rozčuchané šedivé šlahouny mu spadaly na prsa. Je pravda, že se o mě postaral, ale moc klidu k vyléčení mi neposkytl. Zakrátko mě bez ohledu na ošklivé omrzliny na rukou a nohou vyhnal z kavalce, musel jsem vařit a mýt nádobí, zanedlouho i obstarávat psy. Dával mi od začátku najevo, že o mou společnost nestojí, a když jsem se ho pokoušel přimět k trošičku lidštějšímu postoji, odsekával, že mě nezval a jestli se mi u něho nelíbí, mohu se sebrat a jít si, odkud jsem přišel. A pak jsme se jednou div nepobili. Z ničeho nic se rozpoutala sněhová bouře, trvala den, dva, a potom už jsem přestával vnímat, jak ubíhají další, a ovzduší ve srubu postupně houstlo. Chodili jsme kolem sebe jako nepřítelny. Všechno nám jednomu na druhém šlo na nervy, ale to je příliš slabý výraz. Kdo takovou bouří zažil, pochopí. Vítr hvízdá kolem srubu, jako by se už nikdy neměl utiшит, a vysává z člověka poslední kapičky soudnosti. Člověk si zakrývá uši, třeští oči do prázdna a má pocit, že už nevydrží ani chvíli a zblázní se. Minuty se stávají hodinami a hodiny jsou delší než celé týdny. A dva muži v jedné místnosti — cení na sebe zuby a vadí jim sebemenší pohyb toho druhého, a pod každým prudším zachřestěním ledových krystalků na okně se prohnou jako pod švihnutím biče. Nevzpomenu si už, jak k tomu došlo, ale najednou seděl Robert na kavalci s puškou v ruce, já klečel na zemi vedle svého, a mířili jsme na sebe. Dodnes vidím ten černý otvor, který mi hleděl na prsa a chvěl se právě tak, jako můj prst na spoušti. Zachránila nás snad jen má vzpomínka na Franka O'Briana. Dost mě pronásledoval už jeden mrtvý. Nechtěl jsem mít na svědomí dalšího. Odhodil jsem pušku, skočil na kavalce a křičel: „Tak už střel, ty zvíře! Zmáčkni to.“ A Robert, jako by se probudil, zaryl obličej do kožešin a zády mu projížděly záškuby jako v pláči.

Střetnutí kupodivu uklidnilo nabitou atmosféru ve srubu, bouře taky brzy na to odáhla někam dál do pustiny, ale nebyl jsem si jist, jak by to bylo dopadlo, kdyby zuřila dál.

Utábořili jsme se ještě za světla. Sandy neměl tak“ dobrou smečku jako já. Jeho psi padli ještě v postrojích, zatímco moji postávali a hleděli na ně s hlavami v údivu nakloněnými na stranu.

„Hned bych je s tebou vyměnil,“ řekl Sandy s trochou závisti v hlase.

„Ani zanic,“ povídám. „Mám je už jako štěňata.“

„A proč jsi jim dal takový divný jména?“ vyptával se.

„Po psech, který jsme měli doma ve Smržově.“

„Řekni to ještě jednou.“

„Smržov. Vesnice, odkud pocházím.“

„To je divný jméno.“

„Zdá se ti? A co takhle Librantice, Černilov, Lejšovka nebo Josefov?“

„Dej pokoj, člověče, darmo bych si zlomil jazyk. Stačí už to tvoje Siskou.“

„Vidiš, a ani to není správně. Ve skutečnosti se jmenuju Tonda Žížka, to tady mě tak zkomolili.“

„A není „divu. Kdo by něco takovýho doved vyslovit?“ To bych spíš doved pojmenovat tvý psy. Jak to je? Rek? Punta, Misa ...“

„Nech toho,“ povídám. „Rek, Punt’a, Míša, Haryk a Azor,“ vyjmenovával jsem a každý ze psů ke mně zvedl střapatou hlavu, a známý uličník Míša žertovně zafřkal, jako by si se mnou chtěl rozdat svou oblíbenou hru na honičku. Pak jsem se zarazil. Proč se Sandy vlastně snaží naučit jména mých psů? Rozhodl jsem se, že mu už k tomu nedám příležitost, a od té doby jsem je volal pouze zřídka, spíš jenom tenkrát, když jsem na své rozhodnutí zapomněl.

„Když znáš strýce Josefa, moh bys taky znát i mého tátu,“ řekl jsem při večeři, „Jmenoval se jako já.“

Otevřel ústa a pozdvihl ruku k čelu, ale na půl cestě se zarazil a sklapl. „Ne — nepamatuji! se,“ řekl rychle, ale jeho pohyb ho prozradil.

Ty nejseš žádnéj moc velkej chytrák, napadlo mě, když tě nečekaná otázka zaskočí. „Ale jen si vzpomeň. Našli ho nahoře na severu polomrtvého, přivezli ho do stanice Fort Simpson a tam naštěstí právě zastavilo letadlo a vzalo ho do Edmontonu. Letěl s ním Patrick Stevens, jestli ho náhodou znáš, a nejdřív přej strkal tátovi zrcátko před nos, aby se přesvědčil, jestli ještě vůbec dýchá.“

„Nojo, možná že jsem o tom někde něco zaslech,“ připustil Sandy a tvářil se, že přemýšlí.

„Na konci loňský sezóny byl táta u strýce ve Fort Chipewyanu — když jsem se vrátil.“

Sandy se skloněnou hlavou doloval něco až ze dna svého vaku. Ruku vytáhl prázdnou. Podíval se na mě a zřejmě hledal, čím by odvedl řeč.

„A co že ty ses pustil až sem, do Kanady,“ řekl šťasten, že konečně našel téma.

„To všechno Josef,“ řekl jsem, a pak jsem se dal do vyprávění, které mi ani nebylo proti mysli. Mohl jsem si nahlas zavzpomínat a času bylo dost. Teprve padal soumrak a spát se mi ještě nechtělo.

Ano, ta krátká věta vystihovala skutečnost ve všech jejích důsledcích. Všecko vlastně zavinil Josef. U nás začínala nezaměstnanost a strýc se rozhodl, že se pustí za velkou vodu, aby tam udělal štěstí. Od samého začátku se mu celkem dobře dařilo a v každém dopise si nemohl vynachválit, jak lehko se tu vydělávají peníze. Sváděl i tátu s mámou, provokoval, posmíval se, že táta je pivovarská myš, která se bojí vyjít kousek za humna. Táta se jednou rozčilil a já jsem ho zase viděl v jeho strašlivém záchvatu vzteku, kdy nic nevnímal, neslyšel. Ale pak vypadl. Ve třicátém roce z práce i on, dluhy rostly a táta nevydržel. Na kuráž se napil v hostinci svého kamaráda pana Rejchrt a mámě předložil rozhodnutí. Jede se. Jenomže máma už nějaký čas stonala, a nakonec to dopadlo tak, že jsme jeli s tátou

sami. Bylo mi čtrnáct.

Dodneška si vzpomínám na jeho oči, když pod námi ujelo josefovské nádraží a nástupiště s mámou zůstalo vzuadu. A pocit, že je vytržen i s kořeny z půdy, kde byl doma, že zmizelo všechno, co z něho dělalo chlapa a siláka Antona Žižku, kterého daleko široko kdekdo znal, a on sání znal jménem skoro každého, koho potkal, ten pocit mu vzal všechnu jistotu a udělal z něho ubohého bezbranného člověka, který si neví rady. Musím říct, že se táta poctivě snažil vyrovnat se s novou situací, ale když jsem pak po vyplutí z Liverpoolu onemocněl, byl by se snad vzdal, nebýt toho, že na lodi se srazil s krajanem, topičem, který mu pomohl přenést se přes nejhorší.

V Montrealu nás měl čekat strýc Josef, ale místo něho přijel pan Slezák s bílým koníkem a bryčkou a vyřizoval, že Josef si už našel něco lepšího v Edmontonu a že tedy máme přijet za ním. Jenomže nepočítal s mou nemocí. Bydleli jsme zatím u pana Slezáka, který tátovi našel místo. Táta přidával centík k centíku, něco nám poslal strýc, ale peníze přibývaly jen pomaloučku a já jsem se, jak táta říkal, ztrácel před očima. Byt i dvorek domu, kde jsme bydleli, byly temné a stísněné a já jsem stále nemohl zapomenout na zeleň a lesy u nás doma, kde jsem přes daleké roviny viděl na Sněžku i na Orlické hory, jen jsem vyběhl kousek za ves, na kamarády a sousedy — tady jsem nikomu nerozuměl, a když na mne někdo znenadání promluvil, zalezl jsem a celý roztřesený plakal jako malé dítě. A pak jsme se přestěhovali k panu Salmonovi, kde táta pracoval. Pan Salmon pocházel odněkud od Liberce a znal právě tak jako jeho žena aspoň pár českých slov. Měli dvě děti a s těmi jsem začal chodit do školy. Bydleli jsme v dřevěném přístavku za domem, kam se vešla postel a pak už jenom stůl a dvě židle, ale okno vedlo na zahrádku, kde se zelenala tráva, a ten pohled už nebyl tak bezútešný.

Táta se připravoval, že brzy vyrazíme za Josefem, ale pak si zlomil nohu a cesta musela počkat. Nejvíc ho v té době trápily dvě věci. Že s námi není máma — ten smutek ho vlastně neopustil nikdy, ani potom, kdy se nám už přece jen vedlo trochu líp — a že peníze se stěhují do lékařovy peněženky a rezerva hubne. A jen bylo tátovi líp, rozhodl se, že se do Edmontonu protlučeme, jak se dá. Neuvědomoval si, do čeho se pouští. Naše cesta, dlouhá tisíce kilometrů, vedla přes celý kanadský kontinent. Nejdřív nás přítel pana Slezáka, průvodčí vlaků, propašoval do nákladního vagónu, pak jsme putovali po svých, příležitostně se svezli na voze nebo na nákladním autě, a mne cesta uzdravila. Když jsme dorazili do hostince Webbs' House v Edmontonu, byl jsem v pořádku. Jenomže nás čekalo nové zklamání. Strýc už byl zase dál, na Severu, jako pomocník správce stanice Společnosti Hudsonova zálivu.

U Betty Webbsově, poloviční Indiánky a majitelky hostince, jsme měli dobré časy. Táta posílal mámě peníze na cestu, ale všechno, co se zdálo už jasné, se náhle změnilo. Strýc se stal správcem stanice Fort Chipewyan, vzal k sobě tátu jako pomocníka, a táta, když viděl, že někteří lovci po úspěšné sezóně vydělají, nedal se udržet a vyrazil se společníkem na Sever. Nehnal ho hlad po penězích. Toho, co v Kanadě viděl a zažil, měl dost, a chtěl našetřit jenom tolik, abychom

se mohli vrátit domů. O jeho stesku jsem asi věděl jenom já, snad proto, že můj nebyl menší.

Nevydržel jsem v Edmontonu, chtěl jsem být na stanici, až se táta vrátí, a Josef mě vzal k sobě. Jenže táta se na konci sezóny nevrátil a nikdo o něm nevěděl, A pak se to stalo. Popral jsem se s Frankem O'Brianem a musel jsem se ztratit. A ztratil jsem se tak dokonale, že první zimu kromě střetnutí s Indiánem, proti kterému jsem se musel postavit se zbraní v ruce, jsem se nesetkal s nikým. Zažil jsem sněhovou bouři, která mě s mými psy div nezahubila, ale dovedla mě k opuštěné chatě, kde jsem přečkal první zimu. Připravil jsem se na další zimu, nalovil zvíře, nadělal si zásoby, a najednou mě z chaty vyhnal další Indián, který zřejmě znal bývalé majitele srubu. Báł jsem se, že na mne při nejbližší příležitosti upozorní a pro mne si přijede muž od Kanadské jízdní policie, a tak jsem utíkal dál. A pak jsem se vykoupal a strávil další dvě zimy a krátké léto s Robertem.

Tady jsem se znovu zarazil. Nechtěl jsem Sandymu prozradit, kam jedu, a brzy se mi potvrdilo, že jsem udělal dobře.

Sandy celou dobu seděl a pozorně sledoval mé vyprávění.

„Tvůj táta teda měl odvahu,“ řekl nakonec. „O Severu nevěděl nic a pustil se nahoru... Možná že by to neudělal, kdyby věděl, co to znamená divočina. A co se mu vlastně přihodilo?“

„To se už asi nikdy nedozvím. Měli zkrátka smůlu, on i jeho parťák. Toho nikdy nikdo neviděl. A byl to starý lovec, co už něco zažil.“

„Tím větší div, že přečkal tvůj táta.“

„Taky jsem si to říkal.“

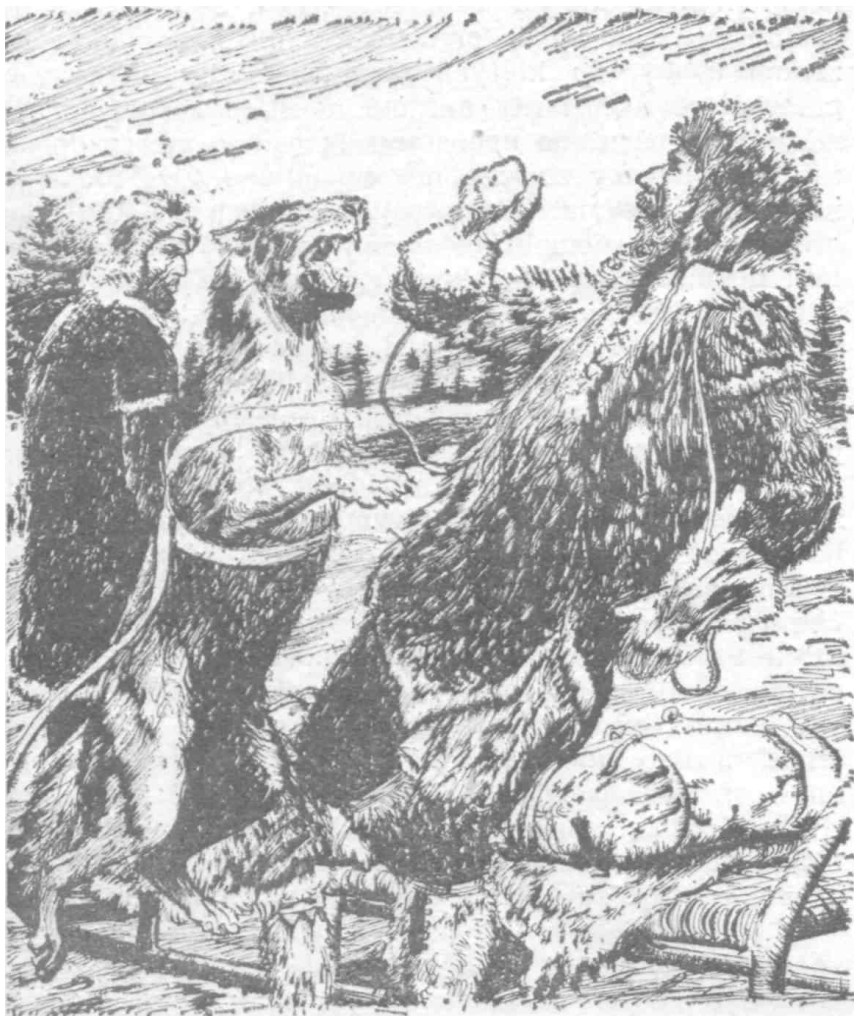
„A vylízał se?“

„Když jsem se vrátil do Fort Chipewyanu, táta mě tam čekal, jako by věděl, že přijedu. Předtím ho dlouho dávali dohromady v nemocnici a pak v sanatoriu...“

„On — tohle...?“ Sandy dokončil pohyb, při kterém se na začátku vyprávění zarazil...

„Jo. A já jsem ho tam dal znova — doktoři tvrdí, že se z toho dostane.“

Bylo to hrozné shledání. Strýc, jen o několik let mladší než táta, oba přes metr osmdesát, a teď vedle sebe stáli jako dospělý muž se svým dědečkem. Z táty zbyl uzlíček s šedivými vlasy a vousy. Přivítal mě, jako bych si před chvilíčkou odskočil k sousedům. Zřejmě si neuvědomoval, co se s námi se všemi vlastně dělo a jak dlouhý čas od našeho rozloučení uběhl. Byl povolný jako dítě, bezradný a k mé hrůze ve svém stavu docela spokojený a šťastný. I má současná cesta na Sever vlastně byla částečně kvůli němu. Výtěžek lovu i ta trocha peněz, co jsme měli, a dědictví po Robertovi, všechno z velké části padlo na tátovo nové léčení a já jsem chtěl vydělat dost, abych se s ním mohl vrátit k nám domů, do Smržová. Bylo mi jasné, že už nikdy nebude tím Antonem Žižkou, jaký před lety v plné síle odjel, ale věřil jsem, že mu tam bude líp a že se uzdraví spíš než tady. A on toužil být blízko mámy, která nám mezitím umřela. Upínal se teď jen na to, aby jednou mohl ležet vedle ní.

Ale měl jsem ještě jeden důvod pro cestu na Sever, možná stejně silný nebo jen o málo slabší. Sever sám. Doslova se mi zavrtal do duše, a už při svém návratu dolů do Fort Chipewyanu na konci minulé sezóny před několika málo měsíci jsem cítil lítost, že opouštím „divočinu a vracím se do civilizace, a nic nepomáhaly rozumné úvahy, do kterých jsem se nutil, nepomáhaly přesvědčivé argumenty ani mé neustálé zaříkávání, že mě nahoru už nikdo nedostane. Připadalo mi, že opouštím a navždycky ztrácím někoho milého a že touha po něm nikdy nevymizí. A přestože mě zdrtil tátův stav, přestože jsem nemohl uskutečnit svůj záměr a odvézt tátu domů, do Čech, v koutku duše jsem to bral jako ulehčení v těžkém rozhodování.

Měl jsem zkrátka důvod vrátit se bez výčitek svědomí na Sever a udělal jsem to rád. Jenom mi vadila přítomnost společníka, kterého jsem musel nedobrovolně snášet, a ještě víc tajemství, jež s sebou přinášel. Několikrát jsem Sandymu naznačil, že bude pomalu čas se rozloučit, ale buď předstíral, že nerozumí, nebo se nějak vymluvil. Jeho neurčité odpovědi mě stále víc utvrzovaly v přesvědčení, že naše setkání není náhodné, a pokud bych byl takový prostáček a něco podobného si myslel, vyvedla by mě z omylu už třeba Sandyho křečovitá snaha nedopustit, abych se mu ztratil, a obava, že mu v noci ujedu. Ráno vstával s oteklými víčky, která prozrazovala, že spal jen lehce, a den ode dne na něm byly patrnější stopy únavy. A když jsem několikrát nasadil ostré tempo, jen třeba z radosti z prudkého pohybu, nebo abych ho potrápil, dorazil dlouho po mě do tábořiště s vykulenýma očima, z nichž se mu jen pomaloučku ztrácel výraz úzkosti a vystřídala ho úleva. Byl bych mu někdy docela snadno mohl zmizet, ale tajemství mě dráždilo. Chtěl jsem vědět, co má za lubem.

Projeli jsme stanicí Fort Smith, poslední zastávkou na Otročí řece, pak stanicí Fort Resolution, kde jsme na Sandyho naléhání dva dny odpočívali. Jeho psi už skoro nemohli dál a Sandy by snad nejradyji odpočinek protáhl na celý týden, ale cosi ho donutilo přemoci únavu a za časného jitra se potácivě postavit za saně.

Ujížděli jsme tmou, která ještě neprozrazovala, že se kdesi daleko v mrazivých pustinách rodí nový den. Byl jsem dobře vyspalý, najedený a odpočinutý. Prosté a primitivní pohostinství stanice mi připadalo jako nevídané dobrodiní, které jsem si při svém útěku před několika lety musel odpírat. Vzpomínal jsem, s jakými pocity strachu a prudké touhy po teple a lidské společnosti jsem se v noci plížil kolem této stanice, jejíž světla jsem zdálky zahlédl, jak zmateně jsem stál na břehu toho vnitrozemského moře, do kterého se Otročí řeka v těchto místech vlévá, na břehu Velkého Otročího jezera. Velké Otročí jezero. Třicet tisíc čtverečních kilometrů ledu a sněhu. Ploužil jsem se po něm plný nejčernějších myšlenek a předtuch, bázně z těch nekonečných dálek přede mnou a několikrát jsem div neotočil saně a nevrátil se po svých stopách, ať se pak děje cokoli. Tím radostněji jsem teď vychutnával cestu a sledoval pozvolnou proměnu černočerné tmy v nezřetelné šero, kterým jsem postupně začal rozeznávat chundelaté ohánky jednotlivých psů, až jsem přehlédl celou smečku a každým krokem viděl dál a dál do kraje, sněhové pole se rozzářilo tisíci bodavými ohníčky a nad obzor se vyhouplo žluté slunce. Ústí Otročí řeky se rozpadlo a objímalo nesčetnými rameny zalesněné ostrůvky, hrbící se tiše jako zakleté pod vysoko vyklenutou oblohou.

A vše ovládající krutý mráz umrtvil celou krajinu, v níž jedinými viditelnými pohyblivými se body jsme byli my se Sandym a naše smečky.

V Hay River, stanici ležící na břehu téměř v polovině vzdálenosti k zátocě, z níž Otročí řeka vytéká pod jménem Mackenzie, jsme znova ztratili větší část dne a noc. Druhého dne jsem zvolnil tempo ani ne tak ze soucitu se Sandym, spíš proto, že mi bylo líto jeho psů. Týral je takovým způsobem, že jsem musel několikrát zasáhnout. Při prvním případu jsme se pohádali, a div jsme se nepopráli.

„Jsou to snad tvoji psi?“ řval na mě Sandy, když jsem ho odtrhl od vůdce

smečky, do kterého nemilosrdně kopal. „I kdybych je zabil, tobě do toho nic není.“ „Kdybys je zabil, bylo by jim líp,“ křičel jsem i já. „Co je tak števeš? Spěcháš tolik? A jestli si je ztrháš, půjdeš dál po svých, já na tebe čekat nebudu.“

Sandy náhle zchladl, a dokonce se pokusil o neobratnou omluvu.

„Aspoň do Fort Providence mě doved, buď tý dobroty,“ vemlouval se, když jsme večer seděli u ohně. „Že já jsem si nedal poradit. Kdybych byl pár dolarů přidal, moh jsem mít zvířata o pět tříd lepší, ale kde by mě napadlo, že pojedeme jako čerti...“ Najednou se zarazil a zatvářil se zmateně a zároveň nešťastně. Viděl jsem na něm, že by si nejraději ukousl jazyk, ale dělal jsem, že jsem jeho poznámku přeslechl. Sandy už totiž začal ztrácet nervy a nechtě, ale o to jasněji, mi prozradil, že jeho tajemství souvisí s příští stanicí, kam jsme měli v nejbližších dnech dorazit. Napětí, které jsem v posledním čase pociťoval, polevilo. Rozluštění leželo už docela blízko a ve Fort Providence se možná ukáže, o co Sandymu jde. Zatím se o nic nepokusil, v jeho jednání jsem nepostřehl jedinou stopu nepřátelství, a na stanici, mezi lidmi, se mi nemůže nic stát. Přesto jsem si nenápadně dával pozor na Sandyho chování, na rozdíl od svých psů, hlavně Reka; kteří při každé příležitosti projevovali otevřené nepřátelství. Pozoroval jsem zajímavý úkaz, vývoj vztahů mezi mužem a psí smečkou. Sandy zpočátku nevynechal jedinou příležitost získat si mé hafany. Podstrkoval jim nejchutnější kousky masa, zatímco své psy odbýval šetrně odměřovanými dávkami ryb, jenom tak, aby nepošli hladu a mohli táhnout. V tom mi připomínal většinu indiánských psovodů, kteří navíc krmí psy jenom v zimě, kdy je potřebují, a v létě je nechávají, aby se o potravu starali sami. Sandy tedy mým tahounům zpočátku doslova podlézal, mluvil na ně, pomlaskával a chválil je, a jednou se dokonce pokusil Mísu, který se mu zdál nej přístupnější, potřeptat po plecích. Z hravého rošťáka se v mžiku stala zuřivá bestie. Jen Sandy natáhl ruku, Rek výstražně vyštěkl a Míša rychleji, než by člověk mžikl, vyskočil, ve skoku se otočil a chňapl. Při tom zvuku mi zatrnulo v zádech. Kdyby se byly mezi jeho tesáky dostaly Sandyho prsty, mohl by Sandy klidně kupovat jenom jednu rukavici. Sandy uskočil, uklouzl a skulil se na záda. A ještě měl štěstí, že řemen zarazil Mísu ve skoku. Od té chvíle se Sandy díval na mou smečku s rostoucím respektem a nepouštěl se do její blízkosti bez biče. Jednou ho dokonce zvedl, ale psi spustili takový koncert, že Sandy zkrotí, jen se po mně napůl vztekle, napůl provinile podíval. Bavil jsem se a zároveň mě napadlo, jak jsou na některých lidech vidět hnutí mysli, jak se nedovedou ovládat.

Po srážce s Mísou nepřestávali psi mého spolucestujícího podezřívavě sledovat a Sandyho jejich chování zjevně rozčilovalo. Připadal mi jako člověk, kterého zneklidňuje každý upřený pohled. Seděli jsme třeba u ohně a Sandy se znenadání s trhnutím celého těla otočil, a vždycky se setkal s lesknoucíma se očima některého z mých chlupáčů. Celý večer pak nestál za nic. Úplně jsem cítil, jak se uvnitř chvěje vztekem a možná i strachem. Jak ty se, kamaráde, můžeš pustit do divočiny, říkal jsem si, když si neumíš poradit se svými pocity? Jak potom chceš ovládat zvířata, bez nichž by ses daleko nedostal, a na jejichž poslušnosti a souhře s tebou mnohdy záleží tvůj život? A nepřátelství mezi těmi dvěma tábory den ode dne vzrůstalo, až

jsem měl někdy pocit, že Sandy by je nejraději vyřešil s puškou v ruce. Předemnou se ovšem krotil a chránil se dávat své pocity příliš jasně najevo, i když ho to stálo spoustu sebepřemáhání. Měl jsem dojem, že má ze mne respekt, a rád bych byl věděl, co všechno o mně slyšel.

Pokračovali jsme podél rozeklaného pobřeží Velkého Otročího jezera, připomínajícího konec obrovského prostěradla, které popadl vítr, pohrál si s ním a důkladně je roztřepil. Tábořili jsme v úkrytu nesčetných z«tok nebo výběžků, poráželi soušky na oheň a občas jsme si ulovili něco čerstvého k večeři.- Obdivoval jsem Sandyho střelecké umění a v duchu se ptal, jestli bych s ním mohl závodit. Svou starou brokovnici s otřískanou a opět ohlazenou pažbou ovládal mistrně, střílel skoro bez míření, jediným pohozením zbraně, a téměř nikdy nechybil.

Ke staničce Fort Providence jsme se blížili stále pomaleji. Sandyho psi už nemohli, odmítali táhnout a v nejnevhodnějších okamžicích se převálili do sněhu. Na Sandyho křik a rány nereagovali, jen se stočili do klubíčka a jazyky se malátně pokoušeli olíznout sníh. Znovu jsme skoro celý den odpočívali a nějakých třicet čtyřicet kilometrů před stanicí jsem Sandymu ujel. Dorazil jsem před polednem.

2

První, na koho jsem narazil, byl pan baron, který stál před nízkými dveřmi srubu. Nejdřív překvapeně zamrkal, pak se narovnal v ramenou a vážně, se slavnostním výrazem v ploché tváři, ke mně přikročil. Našlapoval jako na vojenské přehlídce.

„Velice vás vítám, pane,“ prohlásil a pečlivě odděloval jednotlivé slabiky. „Dovolte, abych projevily potěšení, že vás zase vidím, pane.“

„I já,“ řekl jsem a neubránil jsem se úsměvu, který, jak jsem doufal, mráz nepustil na povrch mých zmrzlých úst a ojínné vousy zbytek skryly. „Ale jak to, pane barone, že jste mě tak okamžitě poznal?“

„Je pravda,“ řekl pan baron stále stejně vážně, „že muži na cestě, s jinovatkou na kožešinách a vousech, vypadají stejně a dají se případně rozlišit jen podle výšky nebo podle psů. Vás bych ale poznal i po padesáti letech. Jednak — jistě mi odpustíte — máte poněkud výjimečnej způsob chůze, jednak jste ve mně zanechal nezapomenutelný dojem. Není to konečně dávno, co jsme se setkali.“

„Asi tři měsíce,“ řekl jsem, „ale stejně — jistě tady projela spousta lovců . . .“

„Ale jenom jeden jako vy, pane,“ s omluvným posuňkem mě přerušil pan baron. „Aniž bych chtěl někomu ublížit, můžu prohlásit, že jedinej gentleman mezi nimi jste vy, a navíc dovedete ocenit naši francouzskou kuchyni, kterou moji předkové po celý staletí vylepšovali, až ji dovedli k tý dokonalosti, jakou je proslulá dnes. Při tyhle příležitosti se vám musím omluvit, že pro nedostatek patřičnejch ingrediencí jsem vám posledně nemoh připravit to nejlepší, co umím.“

„V životě jsem si na ničem víc nepochutnal,“ řekl jsem a mluvil jsem pravdu. Po několika letech primitivní a prosté stravy v divočině se mi tehdy při

konzumování jídla pana barona zdálo, že jsem se ocitl v ráji kuchařů a že jen díky společnému dílu a úsilí všech se podařilo vykouzlit to, co jsem měl na otlučeném plechovém talíři.

Pan baron přemáhal dojetí. „Jste zřejmě předurčen k tomu, abyste pozvedal mý zdupaný sebevědomí,“ zahučel. „Muži, co se tu zastaví, si obvykle nevšimnou, co jedí, a pan Harper ...,“ mnohovýznamně mávl rukou.

Jako na zavolanou jsem ze srubu slyšel ryk a poznal jsem hlas správce stanice pana Harpera, šéfa pana barona.

„Pane barone,“ řval hlas. „Už ses laskavě nadejchal? Jestli jo, tak koukej nanosit dříví, nebo tě přetrhnu na tři kusy.“

Pan baron se na mne zadíval a jenom truchlivě pokýval hlavou.

„Pacholek líná míšenecká,“ svěřoval se hlas někomu uvnitř, „co já se s ním

natrápím. Líný je to jako přežranej medvěd a sní toho snad ještě víc. Člověk aby nestačil hlídat špajz nebo ten jeho kutloch, kde ho každou chvíli najdu chrápat. Pane baron,“ zařval hlas znovu. „Ať už je tu to dříví.“

„Ano, pane,“ zavolal pan baron -a jeho šikmé oči se zamžily, „Nevzal byste mě s sebou, pane?“ zeptal se tiše a ustrašeně se ohlédl. Umaštěné rovné vlasy, trčící zpod umolousané kožešinové čepice a spadající mu až na ramena, zaválaly a i v mrazivém vzduchu ke mně zavanul pach žluklého tuku. „Jsem ochoten vám sloužit jen za stravu — a za slušný zacházení. Pan Harper...,“ znovu mávl rukou a vklouzl za roh.

Otočil jsem se ke psům. Pan baron znovu vykoukl, celé tělo schované za stěnou srubu. „Uvažujte o tom, pane, prosím vás. Všechno moje kuchařský umění je vám k dispozici a má vděčnost nádavkem.“

Už jsem chtěl zavrtět hlavou, ale jeho pohled na mě lpěl tak úpěnlivě, že jsem jen pokrčil rameny.. „Rozmyslím si to, pane barone,“ řekl jsem. „Ale tam, kam jedu, není žádný pohodlí.“

„A tady je?“ téměř, šeptal pan baron a ustrašeně vyhlížel ke dveřím. „A k tomu to otrokářský jednání — a obsluhovat takovou sběh, jako tu vysedává...“

„Vy máte hosty?“ podivil jsem se.

„Ano, už víc než tejdne se tu povalujou dva chlapi, ze kterejch na mě jde hrůza. Začínám si tu připadat jako ve zločineckým doupěti...“

„Nevidím tu žádný psy,“ řekl jsem.

„Mají je vzadu za stavením, v lese.“

„Není to divný?“ zeptal jsem se. „Když tu jsou prázdný kotce?“

Pan baron stačil jenom pokrčit rameny.

„Tak pane baron, že vezmu bič,“ zařval znovu pan Harper ze srubu a pan baron zmizel tak tiše, že jsem jeho odchod vůbec nezpozoroval.

Odstrojil jsem psy a odvedl je k přístřeškům, ze kterých jsem vymetl sníh. Saně jsem postavil na dosah, aby mi je psi pohlídali. Pan baron nebyl v dohledu. Byl to jeden z nejtmavších Indiánů, s jakým jsem se kdy setkal, ale. tvrdil, že jeho otcem byl nefalšovaný francouzský baron. Už posledně jsem připouštěl možnost, že měl francouzského předka, ale byl jím nejvyš jeho pradědeček. V typické indiánské tváři s výraznými lícními kostmi jsem nerozeznal jediný bělošský rys. Ne že by mi to vadilo. Za svého pobytu v teritoriích jsem poznal, že Indiáni mohou být lepšími společníky než bílí a že mají mnoho vlastností, které člověk musí obdivovat. Na panu baronovi byla vlastně tragikomická jen snaha přesvědčit každého o své příslušnosti k bílému plemenu, přestože jeho vzhled nikoho nenechával na pochybách o skutečném stavu věci.

„Tak pořádně hlídejte, kluci,“ řekl jsem hafanům, „povím panu baronovi, aby vám přines něco dobrýho.“

Psi pohodili hlavami, jako by mi rozuměli, a pohodlně se uložili. Z přítmí přístřešku na mě svítily jen jejich oči, a kdyby to nebylo proti všem zvyklostem Severu, byl bych ty své čtyřnohé kamarády vzal s sebou do srubu. Znovu jsem si náhle a bez jakékoliv souvislosti uvědomil, za co všechno jim musím být vděčný,

že jim děkuju i za svůj život. A možná několikrát.

Vešel jsem do vytopené tmavé místnosti a se mnou oblak bílé páry. Shodil jsem ze sebe pláštěnku a odtrhl od namrzlých a jinovatkou pokrytých vousů a vlasů kožešinovou čepici. Z přítmi se ke mně obrátily tři páry očí, a věru bych byl znovu raději vyšel ven a díval se na psy. Pan Harper měl bělmo podlité krví a užuž otvíral ústa. Zřejmě čekal pana barona. A druzí dva muži na mě hleděli bez hnutí a v jakémisi ustrnutí, jehož příčinu jsem neznal.

„Bud' te tu pozdraveni,“ řekl jsem, ale odpověděl jen správce.

„I vy,“ řekl stále ještě zlostným hlasem pan Harper. „Sedněte si a co si dáte.“

Správce stanice se má zabývat hlavně nákupem kožešin, ale některý z nich hledí vydělat co nejvíc a hlavně co nejdříve, aby se mohl zbavit věčného sněhu a zimy a vrátit se na vytoužený Jih. Pan Harper k nim zřejmě patřil. Aspoň mé loňské zkušenosti s jeho cenami o tom svědčily.

„Mám tam čerstvou srnčí kýtu,“ nabízel. „Až přijde ten lenoch, hned vám ji přihřeje.“

„Dobře, to nespěchá,“ řekl jsem a sedl si na lavici blízko obou mužů, kteří mě nepřestávali pozorovat. Prohlíželi si mě od rozcuchaných vlasů až po mokašiny, na kterých začínal tát sněh. Stáhl jsem je a z batohu vyhrabal suché ponožky. Mokašiny jsem rozložil poblíž sálajících kamen.

Seděl jsem k mužům bokem, ale i tak jsem cítil jejich pohledy. Jeden z nich, který by se klidně mohl pohybovat v takzvané lepší společnosti, s vážnou, mužnou a zároveň chlapeckou tváří a se světlými vlasy, vypadal chladně jako obnažená čepel loveckého nože, a právě tak nebezpečně. Jeho společník vyhlížel jako pan Troukal, řeznický tovaryš, který nějaký čas pracoval u nás ve vsi u pana Žočka. Jeho surový obličej, býčí zátylek a zavalité tělo, z kterého jaksi neohrabaně trčely krátké paže silné jako dvě kýty, mě jako kluka vždycky děsily. A když se objevil na tancovačce, každý mu šel z cesty do té doby, než si začal dovolovat na děvčata. Pak ovšem se na něho musela vrhnout celá parta, a i ta s ním měla co dělat. Krutost toho člověka se projevovala i ve způsobu zápolení. Byl podlý a záłudný, a než ho mládenci zdolali, utřžili ošklivé rány. Tenhle muž vypadal trochu jako Troukalův bratr.

„Koukám, že zdaleka,“ řekl znenadání blondák. .

Ohlédl jsem se po něm, ale jeho hladká tvář neprozrazovala, co si myslí.

„Z Fort Chipewyanu,“ odpověděl jsem.

„Kus cesty,“ poznamenal, jako by ho debata zajímala jen zpola a on si jí jenom krátil dlouhou chvíli. „Dobrá sanice?“

„Šlo to.“

„Lovec?“ zeptal se.

„Jo.“

„Daleko?“

Mimoděk jsem začal napodobovat telegrafický způsob jeho vyjadřování.

„Daleko,“ řekl jsem.

„Dobrý loviště?“

„Celkem jo.“

„Bílý lišky?“

„Taky.“

„Hodně?“

„Pár.“

Všiml jsem si, že jeho společník se po každém slově víc a víc mračí.

„To jedete sám?“ zachraptil a bouřlivě si odkašlal. Zdálo se, že blondákovi není jeho zásah po chuti.

„Sám,“ řekl jsem a díval se na dveře, kterými se dral pan baron s nůši polen na zádech.

„Riziko,“ řekl blondák.

„Lepší je to v partě, ne?“ znovu se vmísil druhý.

„Někdy jo, někdy ne.“

Zahlédl jsem nesouhlasný a varovný pohled pana barona, kterého zřejmě překvapilo, že už jsem v zábavě s lidmi, kteří mu nevoněli.

„Pane barone, byl byste tak dobřej a rozehrál ryby?“

„S největší ochotou, prosím, uklonil se stále s nůši na zádech pan baron. „A pro vás, pane?“

„Přines tu kýtu,“ houkl pan Harper. „A pak trapem pro dříví, ať nám večer zase nevyhasne.“

Pan baron s utajeným povzdechem přikývl a shodil nůši na zem. Polena zarachotila po dřevěné podlaze a rozkutálela se na všechny strany. Pan Harper jenom zvedl oči k nízkému začouzenému stropu, ale tentokrát mlčel.

„Takhle pro tři by tam místo nebylo?“ zeptal se dvojník pana Troukala přímo. Blondák ho pod stolem kopl a on se po něm podíval s dotčeným otazníkem mezi očima.

„Vy nemáte svůj revír?“ odpověděl jsem otázkou.

„Máme,“ řekl spěšně blondák. „Jenom breptá,“ pohodil hlavou a napůl se ke mně otočil zády.

Pochutnal jsem si a nezapomněl jsem to panu baronovi oznámit. Pan baron nad mou chválou div neplakal. Oba muži nás s potlačovaným posměškem pozorovali.

„Jistě budete přenocovat, pane,“ řekl pan baron.

„Je to tvoje věc?“ houkl pan Harper. „Kde je to dříví?“

Už mi s tím věčným dřívím šel na nervy.

„Ze bych připravil světnici,“ šeptl nesměle pan baron.

„Do večera času dost,“ vrčel pan Harper, ale o dříví se už nezmínil, jinak bych snad byl na něho vyletěl. Jen mávl rukou ke dveřím a pan baron s nůši poslušně vyklouzl ven.

„Ještě láhev,“ poručil blondák a pan Harper nadmíru ochotně přinesl kořalku.

„Skleničku,“ řekl blondák.

Pan Harper ukázal na stůl, kde stály dvě pořádné odlivky ze silného skla.

„Pro něj,“ ukázal na mě blondák a zvedl ke mně láhev. „Taky?“

„Trochu,“ řekl jsem.

„Přisedněte,“ pobídl mě, pozoroval, jak k nim pokulhávám, a když jsem si sedal, dodal: „Bill Bradley.“ Ukázal na svého společníka: „Fred Raynor.“

„Tony Siskou,“ řekl jsem na oplátku a oba přikývli, že rozumějí.

Připili jsme si. Kořalka, zřejmě vylepšená podle speciální receptury pana Harpera, mnou projela jako nůž. Na jazyku mi zůstala pachut' pepře. Nikdy jsem moc nepil, a zvláště ne při dlouhé cestě. Po druhé sklenici jsem se rozkašlal a třetí jsem odmítl. Blondákovi mé zdráhání nebylo vhod, ale nenaléhal. Pili dál sami. Očekával jsem, že při tom tempu za půl hodiny spadnou pod stůl, ale zmýlil jsem se. Oběma jen zčervenaly tváře a řeč jim šla trochu volněji. Celkem si mě nevšíмали a povídali si o lidech, které jsem neznal, a o věcech, které mě nezajímaly.

Odpoledne se pomalu vleklo a já jsem slastně odpočíval. S večerí se pan baron opět vyznamenal, ale nahlas jsem spokojenost projevil jen já.

„Hod'te perly sviním, pane,“ zašeptal mi pan baron, když bral ze stolu prázdný talíř, který jsem ještě pečlivě vytřel chlebem. Za chvíli mi přinesl velkou zčernalou konvici se silným, bohatě oslazeným čajem. „Posledně jste si to přál právě tak, nemám pravdu?“

„Teda, paměť máte znamenitou,“ řekl jsem s uznáním a pan baron se pohrdavě ohlédl na ostatní.

„To je svatá pravda,“ řekl hlasitěji, než jsem ho kdy slyšel promluvit. „Na nic nikdy nezapomínám.“ A jako by se lekl své opovázlivosti a pátravého pohledu pana Harpera, nahrbil záda a odešel ke kamnům, odkud ke mně oddaně pokukoval.

Překulil se večer a byl pomalu čas jít spát. Několikrát jsem si vzpomněl na Sandyho a začal jsem si dělat starosti. Netrpělivost však kupodivu projevovali i oba návštěvníci. V jejich pohledech, které vysílali k mému stolu, se mísila nejistota s podezřívavostí. A když se pomalu začaly otvírat dveře, oba ztuhli.

Do místnosti se zády po zdi vsunula postava zahalená od hlavy až k patě jinovatkou a sněhem, pomalu se sesula a zůstala sedět. Harper s panem baronem vyskočili, odtáhli ji dovnitř a zavřeli dveře. Poznal jsem Sandyho a vstal jsem.

„Copak je, člověče?“ řekl jsem a šel jsem k němu.

„Ty bestie,“ vyrazil ze sebe sípavě. „Místo nich jsem táhnul saně sám. I s nima.“

„Já ti to povídal,“ řekl jsem mu a zahlédl jsem, jak oba muži za mnou, v nezměněných pozicích, nechápavě zírají. Fred Raynor měl dokonce pootevřená ústa.

Pomohl jsem Sandymu vstát, svléknout se a usadil ho ke svému stolu. Teprve teď se rozhlédl. „Haló,“ řekl neurčitě a oba muži mu pokývli.

„Co je?“ zeptal se mě blondák.

„Přehnal to. Chtěl mi stačit,“ řekl jsem.

„Parták?“

„Ne.“

„Známej?“

„Náhodou jsme se srazili cestou.“

„Napít?“ Blondák nalil, předklonil se a natáhl ruku. Sandy vděčně přijal a obrátil kořalku do sebe.

„Díky,“ řekl. „Ta mě postaví na nohy.“

„Ještě jednu?“ nabídl znovu Bill Bradley.

„Rád. A na revanš.“

„Nejdřív se najez,“ poradil jsem Sandymu, ale jeho chtivý pohled mi prozradil, že pítí je něco, čemu nemůže odolát. Jídlo sice zmizelo rychle, ale ještě rychleji se ztrácela ohnivá voda a Sandy poručil novou láhev. Než se dostali do poloviny, Sandy padl na lavici a svět pro něho přestal existovat. A tajemství zůstalo tajemstvím.

Nevěděl jsem, co mě čeká, co vlastně měla přinést stanice Fort Providence. Rozhodl jsem se, že pro jistotu nechám psy pořádně odpočinout a zůstanu ještě jeden den. A přiznám se, že mě zdrželo i očekávání dobrot, které pan baron jistě připraví. V příštích osmi devíti měsících se budu muset spokojit s jídlem mnohem prostším a ke konci sezóny, jestli nebudu pečlivě hospodařit, nebo zase dostanu řadu návštěv svých indiánských přátel, na kterých neumím šetřit, mi nezbude než s největším sebezapřením polykat donekonečna se opakující sobí pečeni, sem tam nějakého kúra sněžného nebo kýtku polárního zajíce, všechno zavánějící stejným vše pronikajícím ostrým pachem divočiny. K jaru obvykle dochází i sůl a cukr, nemluvě už o takové pochoutce, jakou jsou boby se slaninou, ta zmizí daleko dříve. A tak jsem se pobavil se psy, oznámil jim svůj úmysl a potloukal se kolem nebo seděl uvnitř, a dával pozor. Nic mimořádného se však nedělo. Sandy vstával pozdě a včerejší pitka ho zdeptala víc než únavná cesta. Když viděl, že jsem neodjel, zjevně se mu ulevilo. S druhými dvěma muži se až na pár bezvýznamných slov ne bavil a kořalku si naléval velice střídmě, i když jsem na něm viděl nadlidské sebepřemáhání. Něco mě při tom napadlo a od pana Harpera jsem potají koupil

několik lahví toho jeho podezřelého moku a zabalil je do ranců, a kromě nich ještě hromadu zásob, které jsem původně chtěl doplnit až v některé další stanici. Blondák si mě celkem nevšímal, jen Fred Raynor se několikrát pokusil o navázání debaty, brzy nám však vždycky došlo téma. Pan baron si dal záležet a okouzleně přihlížel, jak mi chutná. Odpoledne mi dokonce připravil mozeček, nevěděl jsem z čeho, a taky jsem se neptal, a tentokrát přihlížel i pan Harper. Bylo mi jasné, že kalkuluje a za tu dobrotu si nechá jaksepatrii zaplatit. Večer jsem šel brzo spát. Chtěl jsem vyrazit ještě před úsvitem. Ve dveřích mě zarazil Sandy s dotazem, kdy se pojede.

„Cože, ty chceš dál se mnou?“ zeptal jsem se ho a nemusel jsem předstírat údiv.

„Jenom ještě kousek,“ tvrdil horlivě. „Moc dobře se mně s tebou jede...“

„To jsem viděl,“ povídám. „Ale já už jsem se zdržel a nemám moc času...“

„Já ti stačím,“ přesvědčoval mě. „Vyměnil jsem s Harperem smečku a já sám to tvoje tempo vydržím, neboj se.“

„Jak teda chceš,“ řekl jsem a šel si lehnout.

Místnůstka — hrubými prkny ohrazený kousek skladiště — připomínala lodní kabinu, v níž jsem před lety proležel celou cestu z Liverpoolu až do Montrealu. Byla úzká a vešel se do ní jen kavalec s hrubými příkrývkami a rozvrzaná židle. Víc jsem však nepotřeboval. Ani pach ztuchliny, ani zima mi nevadily. Srub osamělého lovce taky nevoní, spíš naopak, zvláště jak přibývají nalovené kožešiny, sušící se v dřevěných rámech na stěnách. S neurčitým pocitem zklamání jsem se natáhl a uvažoval, že jsem se opět nic nedověděl a co jsem vlastně vůbec čekal. Ve chvílce jsem upadl do polospánku a poslední zbytečky vědomí počínaly odcházet, když vtom mě vyburcoval tichounký zvuk. Přicházel ode dveří a téměř zanikal ve hvízdání větru, který se proháněl kolem srubu a odíral ,ho milióny droboučkých zmrzlých sněhových zrníček.

Pootevřel jsem oči, náhle bdělý a plný ostrážité pozornosti. Člověk se to v divočině naučí a přechod mezi spánkem a procitnutím je stejně rychlý jako u divokého zvířete. Říkal jsem si, že tady v tom kousíčku jakési civilizace uprostřed pustiny, se mi tak dalece nemůže nic zlého stát, ale to, co se zřejmě odehrávalo za dveřmi, přece jen varovalo. Svou roli sehrálo i očekávání čehosi neznámého právě v této stanici a tajemství, které se mnou v Sandyho osobě cestovalo.

Tichý šelest mi prozradil, že se o dřevěnou stěnu chodbičky otřela kožešina. Pak téměř neslyšně zavržalo prkno v podlaze. V místnosti panovala naprostá tma, oči mi nebyly k ničemu a musel jsem se spoléhat jenom na sluch.

Pomalů jsem natáhl ruku a tápal podél stěny, až mě do dlaně zastudila hlaveň brokovnice. Opatrně jsem zbraň přitáhl a namířil ji před sebe. Byla nabita velkými hrubými broky. Natáhnout kohoutek jsem se zatím neodvážil. Cvaknutí by prozradilo, že nespím.

Kožené závěsy na dveřích slabounce zapraskaly. Někdo otvíral. Čekal jsem bez hnutí a hlasitě a pravidelně jsem oddechoval, abych veřelce oklamal. Po obličejí mě pohladil závan chladnějšího vzduchu z promrzlé chodbičky a pojednou zmizel.

Neznámý za sebou zavřel a vzápětí zašlestily na podlaze mokasíny.

„Stůj a ani se nehni,“ řekl jsem. „Mírím na tebe.“

„Tiše,“ zašeptal kdosi, a jak znovu promluvil, poznal jsem ho. „Doufal jsem, že nebudete spát, pane, a je dobře, že si dáváte pozor,“ pokračoval jedním dechem.

„Pan baron?“ zeptal jsem se udiveně. „Co se tu tak plížíte? Co kdybych to do vás napálil?“

„Jenom potichu, pane, prosím vás. Vaše otázky se hned zodpoví samy. Jste v nebezpečí, pane. Musel jsem vám to povědět hned teď, ráno bych možná neměl příležitost, když nejedete sám. A nesmí mě nikdo z nich slyšet.“

„Pojďte si ke mně sednout,“ pobídl jsem ho a vzápětí jsem slyšel, jak šátrá po kavalcí a hledá si místo. „O jakým nebezpečí to mluvíte?“

„Co byste řek, pane. Zná se ten Sandy s těma dvěma, co tu už celou věčnost trčí?“

„Nezdálo se mně, že by se znali.“

„Vidíte, ani mě by to bylo nenapadlo, přestože jsem si všiml pohledů, který si vyměňovali, když jste u toho nebyl nebo se nedíval. Až dnes. Byl jsem venku v kolně a vítr mně zabouch dveře. Než jsem k nim došel, zaslech jsem hlasy a zastavil jsem se tichej jako liška u myší díry. Jak jste sám poznal, pane, ty chlapi nedokážou mluvit potichu, a teď najednou jenom bručeli a šeptali. Natáh jsem teda uši. A poznal jsem, že venku stojí nejenom ty dva, ale i Sandy. Domlouvali se, jak s várna dál.“

„Jak to, se mnou dál. Co to znamená?“

„To mně taky ze začátku nebylo dost jasný, ale pomalu jsem si dal všechno dohromady. Znáte nějakýho Sama, pane?“

„Sama? Jo, jednoho znám. Pomáhal dole ve Fort Chipewyanu mému strýci Josefovi. Na jinýho si nevzpomínám.“

„To bude on, prosím. Oni z něj všechno vytáhli.“

„Koukejte se, pane baron, radši mně povězte, o čem se ty tři bavili, takhle bychom se nikam nedostali,“ řekl jsem.

„Pst,“ tišil mě pan baron. „Tak teda, nejdřív oba vynadali Sandymu, kde se tak dlouho coudal a že se včera tak zlinkoval, že se ho nemohli na nic vyptat. Sandy jim to vysvětloval a říkal, že nemoh jet za váma, jak se domluvili, protože na vás z ničeho nic narazil, a tak musel s váma, ale vy jste jel jako čert, takže jste po cestě museli často odpočívat...“

„Tohle já všechno vím, pane barone, ale na čem se domlouvali, to by mě zajímalo.“

„Ano, pane,“ souhlasil horlivě pan baron, ale vedl vyprávění dál po svém. Zřejmě ho velice uspokojovalo, že může být taky jednou důležitý. „Ptali se ho, jestli vám prohlíd saně, ale on říkal, že to nešlo, protože vaši psi přej jsou učiněný bestie, takže nemoh zjistit, jestli máte na saních prospektorský nářadí, ale podle váhy pytlů přej asi ne...“ Pan baron se odmlčel a tajemně mi pošeptal do ucha: „Ale oni ho mají, prosím, všim jsem si jejich saní.“

„Dobře,“ řekl jsem a vzdal jsem se pokusů ho pobízet. „Jak to teda bylo s tím

Samem?“

„Co jsem moh vyrozumět, prosím, všechno začalo u něj. Od vašeho návratu přej nemluvil o ničem jiným, než že jste si kromě spousty krásnejch kožešin přivez i pěkněj pytlík zlata. A tyhle tři se ho snažili nenápadně vyzpovídat, odkud jste přijel, kde asi může ležet vaše loviště, ale Sam nevěděl, tak se přes léto domluvili, že si na vás ve Fort Chipewyanu počíhají a pojedou za vámi. Jenomže taky zaslechli, jak umíte jezdit, a báli se, že jim ujedete. A tak se rozhodli, že dva na vás budou čekat tady — o tyhle díře od Sama slyšeli, že jste tudy na cestě na Jih určitě projel, ale výš už si nebyl jistej —, a jeden že se vás bude zpovzdáli držet.“

„No, moc velký chytráci to teda nejsou, když za mnou nechali muže s tak bídnou smečkou...“

„Ale za to nebezpečný, pane,“ tvrdil pan baron. „Chtějí se na vás pověsit, a když přej jim neřeknete dobrovolně, odkud berete to svý bohatství, tak to z vás dostanou jinak.“

Chvilí jsem mlčel a vyčítal si, že jsem o zlatu vypravoval Josefovi nejen před Samem, ale i před jinými lovci, a že mě při tom nenapadlo, jakou hloupost provádím. Některých lidí se při zmínce o tomhle žlutém kovu zmocňuje opravdová horečka a jinak třeba mírní muži se pustí za vidinou bohatství bez ohledu na překážky, nebezpečí, ale i bez ohledu na životy. Rozběsní se, když jim někdo stojí v cestě, a dokážou bez milosti třeba i zabít. Tyhle tři tedy za mnou vyhnala stejná naděje na rychlé zbohatnutí a já jsem si uvědomil vážnost situace, do které jsem se dostal. Blondákův studený pohled, tupá a obhroublá tvář jeho druha a Sandyho zavilá houževnatost neslibovaly nic pěkného, pokud bych se jim dostal do rukou někde v místě, kde by nemuseli brát ohledy na okolí. A mnoho lovců už v pustinách zmizelo beze stopy a nikdo se nikdy nedověděl, co se s nimi stalo.

„Neměl byste se vrátit na Jih, pane?“ vytrhl mě z přemýšlení naléhavý šepot pana barona.

„Ne. Jednak by mně to asi nedovolili, nebo by se ze mě pokoušeli vyrazit, co chtějí vědět, třeba támhle pár kilometrů od stanice. Ne. Musím se jim ztratit.“

„Těžko to dokážete, pane. Viděl jsem jejich psy. Napůl vlci, ty něco vydrží. Jak se vám přilepí na paty, neujedete jim.“

„Nic jinýho mně nezbyvá. Kdyby se mně podařilo je setřást, nahoře mě už nenajdou.“

„Vezměte mě s sebou, pane,“ vrátil se ke své nabídce pan baron. „Dva proti třem je výhodnější poměr než jeden. Možná že byste to do mě neřek, ale já umím běhat jako sob, ještě jsem to nezapomněl.“

„Dva muži na jedno spřežení je moc,“ odpověděl jsem mu. „Museli bychom vézt víc zásob a nemohli bychom jet tak rychle, jak asi bude v pár dnech potřeba.“

Pan baron nepromluvil, ale i z jeho mlčení jsem vycítil zklamání.

„A nemám to svědomí vás zatáhnout do tyhle šlamastiky,“ řekl jsem skoro omluvně. „Bude to možná dost horký.“

„Právě proto byste neměl jet sám, prosím,“ řekl pan baron, ale už se nevnucoval.

„Co kdybych vyrazil hned?“ napadlo mě.

„S tím počítali, pane. Na střídačku budou celou noc hlídat.“

„Tak se nedá nic dělat. Uvidím po cestě,“ uzavřel jsem debatu. „A vám moc děkuju. Kdybyste mně to neřek, doved bych je nevědomky až nahoru do svého revíru.“ Hledal jsem jeho ruku a silně ji stiskl a pan baron stisk opětoval.

„Budu vám přát hodně štěstí, pane, nic jiného mně nezbejvá. A budu na vás myslet a věřit, že se na konci sezóny zase ukážete.“

Vstal a odešel právě tak tiše, jako přišel.

Ležel jsem a uvažoval, co počít. Bylo mi jasné, že ty tři musím seřást. I kdyby se nepokusili dostat ze mne mé zdánlivé tajemství násilím, usadili by se mi v chatě nebo někde poblíž a při objížďce pastí bych je měl neustále kolem sebe. Točili by se kolem mne a hlídali každý můj pohyb v naději, že je mimoděk dovedu k místu, kde se skrývá zlato. Pak by postupně začali ztrácet trpělivost a kdoví co by se mnou dokázali provést. A nejlepší na tom bylo, že to místo neexistuje a nikdy neexistovalo. Pytlík zlata, který jsem před třemi měsíci přivezl, nasbíral Robert za dlouhá léta svého pobytu na Severu po jednotlivých zrníčkách. Že bych se to Sandymu a jeho společníkům pokusil vysvětlit? Ne, zamítl jsem ten nápad. Pokládali by mé povídání za průhlednou výmluvu. Usoudili by, že zapírám ze strachu, aby mi mé bohatství nevzali. Neuvěřili by, kdybych jim líčil, jak jsem tenkrát, když mně Robert ten svůj hubený poklad ukázal, v náhlém záchvatu chamtivosti prolezl kus potoka, kde Robert zlato sbíral, jak jsem přehazoval písčité nánosy, strhával převislé stráně a potápěl se v létě až na dno jezera, nejvýše by se mi vysmáli. Jak dlouho Robert těch pár uncí dával dohromady? Deset let? Patnáct? Určitě jsem to nevěděl, ale soudil jsem, že méně to nebylo. Jak tedy dál?

Nemohl jsem pro samé úvahy usnout, a když se mi to konečně podařilo, nebyl jsem o nic chytřejší. Nedospěl, jsem k jinému řešení než ztratit se při nejbližší příležitosti v rozlehlých tisícikilometrových pustinách, kde zapadnu jako kapička vody do moře, a pak ať si mě hledají. Ještě v polospánku jsem znova hořce uvažoval, jak jsem se těšil na cestu, jak jsem si ji představoval úplně jinak.

S probuzením se mé pocity zklamání znásobily a ke všemu mě ještě začínala přemáhat zlost. Jen to ne, krotil jsem se. Jenom na sobě nedat nic znát. Jak by něco vytušili, události by mohly dostat nepříjemně rychlý spád. A já jsem potřeboval čas. Aspoň pár dní času.

Když jsem vyšel do mrazivé tmy, Sandy už navlékal svým psům postroje. Tiše při tom klel a každou chvíli si plácal rukama do stehů a po ramenou. Mráz mi projel plícemi jako trnitý prut. Zavolal jsem a moji psi vykoukli jako čertíci ze škatulky a hned se stavěli, připraveni vyrazit.

Zapráhli jsme a vyjeli. Nikdo se neukázal. Pan Harper zřejmě ještě vyspával a nepřišel se rozloučit ani pan baron. Po Sandyho společnících jako by se zavřela voda.

Hned od počátku jsem nasadil ostré tempo. Štval jsem sebe i psy, ale Sandyho jsem neseřásl. Držel se v mých stopách a měl výhodu, že jel po prošlapané a projeté stezce, takže se psi tolik nenamáhali. Kilometr za kilometrem jsme

nechávali za sebou. Vál příznivý vítr a unášel s sebou ostré krystalky zledovatělého sněhu, které nás ze strany šlehaly do obličeje. Krčil jsem se do chlupatého límce, kapuci jsem zapnul přes nos a ústa, ale sníh si vždycky našel skulinku, kudy pronikl. Zastudil občas dokonce za krkem, pomalu se rozpouštěl a mísil se s potem, který mi tekł po zádech.

Když jsme se utábořili k obědu, ležely obě smečky s vyplazenými jazyky a k jídlu se zpočátku tvářily odmítavě. Sandy přes své silácké řeči dosedl na kožešiny, jako by už nemohl udělat ani o krok víc, ale jediným slovem si nepostěžoval. Jen se choulil před větrem, který nabýval na síle a hlasitě harašil po lese. Rozehřál jsem u ohně ryby i pro jeho psy, jinak by je snad byl nenakrmil. Napadlo mi, že by to bylo tak lepší, mohl bych mu snadněji ujet, ale bylo mi zvrátat líto. Sandy sám skoro nejedl, jen pil a pil, takže jsem musel uvařit ještě jeden kotlík čaje. Pak se natáhl a skoro usnul. Brzy jsem ho však zvedl.

K večeru se už Sandy potácel a. stále častěji ležel na saních. Uvažoval jsem, jak se asi jede těm dvěma za námi. Za celý clen jsem. je nezahlédl, ale nebylo divu. Krajina se houpala, naše cesta obcházela nevysoké kopečky, a točila se nekonečnými lesy a pak široším říčním korytem, a oni neměli zapotřebí se k nám přibližovat. Naše stopy sice brzy zavál sníh, ale dvojí těžce naložené saně zanechávaly tak hluboké rýhy, že i zaplněné sněhem se v temnějším pásu jasně odrážely od okolní neporušené bělosti.

Noční tábor jsem vybral uprostřed téměř neprostupné houštiny daleko od břehu. Kdyby se k nám chtěl v noci někdo, přiblížit, nadělaly by lámající se větve tolik rámusu, že bychom ho slyšeli dlouho před tím, než by k nám došel. Sandy jen vytáhl ze saní pytel s jídlem a podíval se na mě psíma očima. Chápal jsem ho. Neměl sílu připravit si večeři. Udělal jsem to za něho a najedl se z jeho proviantu, ne snad z lakomosti, ale rozhodl jsem se se svými zásobami co nejvíc šetřit. Nevěděl jsem, jestli mě nečeká příliš velká zajížďka, pokud se mi podaří zmizet.

V tom celodenním spěchu a chvatu jsem si ani nestačil patřičně uvědomit, že jsem se opět setkal se svou velkou láskou, řekou Mackenzie. Teprve v teple spacího pytle ve stanu, vystlaném chvojím a hromadou kožešin, jsem s překvapením zjistil, že už zase uháním po jejím do hloubky zamrzlém povrchu, a před zavřenými víčky, se mi mihaly živé představy její mohutné a hrozivé krásy. Viděl jsem ji i v jiné podobě než dnes, kdy zdánlivě mrtvá a nehybná spočívá mezi dvěma na míle vzdálenými břehy, které ji s mrazem a sněhem tisknou do svého krutého objetí. Na jaře po svém útěku na Sever jsem se na ni zašel podívat a její mohutný proud jako spleť obrovitých hadích těl v neustálém pohybu mi učaroval svou děsivou krásou. Roztínala krajinu bez námahy a jen jako mimochodem strhávala do svých vln celé kusy břehu i se stromy a porostem, trpělivě a s neuvěřitelnou rychlostí odírala kmeny stromů, až vypadaly jako kostlivci s toporně trčícími hnáty, a hnala je přes peřeje a vystupující skaliska někam dál na sever, až uklidněna a jako unavena sta a. sta kilometrů dlouhou cestou se vláčně spojila se Severním mořem. Znovu jsem dostal vztek na Sandyho a jeho společníky. Tolik jsem se na Mackenzie těšil, a teď bych si jí byl skoro nepovšiml. Před třemi měsíci

jsem se s ní horče loučil s přesvědčením, že ji nikdy v životě neuvidím, a teď, když se mi tajné přání vyplnilo, musí mi je otrávit pár chlapů, které žene touha po mamonu. Zlost však zahnal spánek, který za celou noc nepřetrhla jediná rušivá příhoda, a ráno jsem si na ni už nevzpomněl. Měl jsem zase co dělat. Opatrně jsem složil stan, jehož zmrzlé plátno pokrývala zevnitř silná vrstva jinovatky z mého dechu, uvařil opět ze Sandyho zásob jídlo pro oba a nakrmil psy. Sandy se ještě hmoždil se svými vaky, když už jsem stál za saněmi a netrpělivě ho pobízел.

„No — no, snad nám nic neuteče,“ utrl se, ale pak znovu, jako už tolikrát, se po mně omluvně ohlédl v obavě, abych se snad na něho nerozhněval a nenechal ho vzadu. Spěšně připoutal náklad na saně, chytil se přívěsného řemenu a zvedl bič. „Nemám jet dneska napřed?“ zeptal se. „Včera jsi prošlapoval ty...“

„Ale ne, já to ještě vydržím,“ řekl jsem a bylo mi jasné, že mu nejde o mne a mé psy, ale spíš o to, že by mohl udávat tempo sám. Když jsem odmítl, zatvářil se zklamaně, ale mlčel.

Projeli jsme houštím a spustili se na zamrzlou řeku. Povrch sanice byl pevný, utlučený a zdusán větrem, pobídl jsem tedy psy a ti si po svém zvyku začali hrát. Zadní chňapali po ohonech, které se jim míhaly před očima, a přední psi uháněli, až se jim za tlapami prášilo. Co nejčastěji jsem jim ulevoval a klusal za saněmi a vyskakoval nahoru jen tehdy, když jsem pociťoval první známky únavy a nedostávalo se mi dechu. Sandy se plahočil daleko vzadu, už jsem přestával slyšet jeho křik, kterým pobízел svou smečku. V poledne mě dohonil ve chvíli, kdy jsem krmil psy a voda na čaj se vařila. O to kratší přestávku jsem mu nechal na jídlo a Sandy se stavěl na nohy, jako by mu nepatřily. Večer už byl téměř na konci sil.

„Ty seš úplnej blázen,“ chroptil. „Já jsem se už něco najezdil po Severu, ale takovýhle šílenství jsem nezažil.“ Ležel na zádech na hromadě chvojí, pokrytého kožešinovou příkrývkou, a převaloval hlavu ze strany na stranu. „Ty snad ani nemáš psy.“ Podíval se na mě přes plameny ohně. „Co je to za zvířata?..“ Uvažoval spíš pro sebe. „A ty s tou nohou...“

Už jsem se spokojeně choulil ve spacím pytli, když Sandy teprve končil večeři. Ještě jsem slyšel, jak s klením a vzdycháním leze do stanu a pak už nic. I tentokrát jsem pečlivě vybíral tábor a řemeny byly dost dlouhé, aby psi dosáhli až k mému stanu. Mohl jsem klidně spát, a spánek jsem taky moc potřeboval. I já jsem pociťoval, že tempo přece jen přeháním.

Další dny měly podobný průběh, s tím rozdílem, že Sandy měl oči stále zapadlejší a hleděl vytrřestěně na všechno, co se kolem dělo, a pak přestal jevit zájem. Chodil apaticky, pohyboval se jako stroj, kterému dochází pero, a zdálo se mi, že mu začíná být všechno jedno. Projeli jsme stanicí Fort Simpson. Před ní se Sandy trochu vzpamatoval a škemral, a pak skoro na kolenou prosil, abychom si odpočinuli, ale tvrdě jsem odmítl. Jen jsme tam poobědvali.

„Škoda celého odpoledne,“ namítal jsem na jeho opakované prosby. „Já už totiž s tebou ztratil dost času a každý den mě připravuje o hromádku kožešin. Jestli chceš, tak si tu zůstaň, já jedu.“

Pak už mlčel a se zaťatými zuby, které se mu jasně rýsovaly v pohublém

obličej, vyšel za mnou do zimy.

Natáhl jsem vzduch a pocítil změnu, Mráz o řádku stupňů polevil. O to víc jsem spěchal. Napadl mě plán, a jestli se ho podaří uskutečnit, říkal jsem si, mám vyhráno. Mimoděk jsem si vzpomněl na ty dva za námi, kteří asi s lítostí v srdcích projedou stanicí a nedovolí si zastavit se a pobyt v teple pod střechou, jako jsme si dopřáli my. Rád bych byl viděl, jak tempo, které začalo přemáhat i mne, na ně působí, jen na jejich poznámky jsem nebyl vůbec zvědavý. Dovedl jsem si je představit.

Přiblížili jsme se k říčce Záchrany. Asi se jmenuje jinak, pokud vůbec má nějaké jméno, ale pro mne ten název měl svůj význam. Uhnul jsem na ni při svém útěku ve sněhové bouři a vůbec jsem nezpovozoval, že jsme opustili Mackenzie. Tehdy jsme unikli smrti jen o vlasek a dodnes, při vzpomínce na ten vzpínající se a ohlušující a oslepující živel, přebíhá mi *po* zádech mráz. Tloukli jsme se bílou tmou polomrtví únavou a vyčerpáním jako věčností, kde čas dostává jiné dimenze, rvali se doslova o život. Až psi mě dovedli do jakéhosi dolíku, kde vichřice přece jen řádila méně a kde se mi podařilo po nelidském boji se vzdouvajícím se plátnem postavit stan. V něm jsme pak přečkali dalších několik dnů, než se bouře vyřádila, a kousek dál jsme našli můj první útulek na útěku. A říčka Záchrany měla teď podruhé potvrdit oprávněnost svého jména.

Ujížděli jsme neměnným ostrým tempem, ale i při něm psi, nejdříve Rek a po něm postupně i ostatní, počali projevovat neklid. I já jsem to cítil. Obloha se chystala odlehčit si a shodit svůj náklad na zem. Chtělo se mi křičet radostí, a když se první velké vločky lehounce usadily na psích kožíších, na nákladu i mně na ramenou, dal jsem se do zpěvu, až psi zastříhali ušima. A širošířé pláně Severozápadních kanadských teritorií opět slyšely písničku v té podivné řeči, které jistě nerozuměly. Spustil jsem rozpustilou *Chumelí se, chumelí a* přešel na vánoční koledy bez ohledu na to, jestli se námět nebo melodie k sobě hodí či ne. Přestal jsem, až když se mi nedostávalo dechu, ale to už jsem houstnoucí chumelenicí hledal místo k přenocování. Když mě Sandy s očima navrch hlavy našel, předstíral jsem jinou náladu. Těžce jsem se ploužil kolem saní a nápadně kulhal, sykal a nadával, že: to i mému pořádně zřízenému společníkovi začalo být divné.

„Co se stalo?“ ptal se a malátně si stahoval mokré mokasíny.

„Co je ti do toho?“ předstíral jsem zlost.

„Jen se ptám,“ řekl omluvně. „Ale že jseš najednou úplně jinej...“

Těžce jsem dosedl. „Noha,“ řekl jsem vztekale. „Já už to cítím od rána, že se něco chystá. Jak je takovýhle počasí, bolí, že se na ni sotva postavím.“

Sandymu blesklo v očích. Věděl jsem, co se mu mihlo hlavou. Aspoň načas skončí ta honička a on i se psy si bude moci odpočinout.

„Kdybys mě poslech, mohli jsme teď sedět na stanici,“ zavýčítal mírně. „Ale snad abys nohu nechal pár dní v klidu,“ řekl vzápětí opatrně, jako když si není jist, jak jeho návrh přijmu.

„Asi budu muset,“ vzdychl jsem si, „ale já mám naštěstí vždycky s sebou medicínu, která pomáhá aspoň zapomenout na bolest. A za chvíli jsem fit.“

Zmateně ke mně zvedl trochu zklamané oči. Sandy opravdu neuměl skrýt své pocity, ať se jakkoliv snažil. „Co to je?“ zeptal se.

„Tohle,“ řekl jsem a vytáhl z vaku patoky pana Harpera.

Sandy se okamžitě rozveselil. „To ti chválím,“ téměř zájásal. „To je dobrý i pro zdravýho, jestli kapka zbude.“

Položil jsem láhev na kožešiny vedle sebe. Sandy od ní nemohl odtrhnout oči. Mimoděk si zamnul ruce jako v očekávání něčeho navýsost příjemného. Zmrzlé dlaně mu suše zašelestily. Celý obličej mu přes viditelnou únavu zářil jako dítěti nad nečekaným dárkem.

S otevřením láhve jsem nespíchal. Cekal jsem, že odklady Sandyho chuť ještě zvětší a účinky budou o to spolehlivější. Netrpělivost mého společníka taky skutečně minutu od minuty rostla. Nevydržel sedět a přes veškerou únavu co chvíli vstával a bezdůvodně přecházel k saním, ke stanu, a celý zmrzlý zase zpátky, a jen dosedl, už ho něco znovu zvedalo na nohy. Několikrát jsem se pokusil o rozprávku. Sandy odpovídal nepřítomně, nedokázal se soustředit na nejjednodušší otázku. Takovou posedlost po alkoholu, po dlouhou dobu s vypětím všech sil potlačovanou, která pak neočekávaně a naráz propukla o to silněji, jsem poznal u pana Mizery u nás doma ve Smržově. Pan Mizera byl jedním z nejdobrosrdečnějších lidí, které si pamatuju. Z obličeje mu ve střizlivém stavu zářila bezelstná dobrota, která přesně odpovídala jeho povaze, ale jak jen dostal tu svoji občasnou nepřekonatelnou chuť na pití, proměnil se jeho výraz v masku štvance. Zpil se několikrát za rok do němoty a načas měl potom pokoj. Nikdy nezapomenu, jak se potom vždycky jeden nebo dva dny styděl vyjít mezi lidi a jeho utrápená žena a kluci Pepík s Vaškem s ním. A nepokoj mého spolucestujícího mi připomínal stav pana Mizery těsně před okamžikem, kdy už předem pronásledován krutými výčitkami svědomí a s nohama svázanýma pomyšlením na následky, šoural se s nahrbenými zády k hospodě tátova kamaráda pana Rejchrtu.

Slavnostní okamžik nastal až po večeři. Sandy nedočkavě pozoroval, jak si štedře nalévám do hrnku, a ohryzek mu chtivostí a rozčilením poskakoval. Natáhl jsem ruku a Sandy po láhvi hrábl, jako by na ní závisel jeho život. Naléval si do plecháčku až po okraj a slastně usrkával, ale viděl jsem na něm, že by nejraději vypil obsah naráz až do dna. Pozoroval jsem ho a pomalu upíjel. Sandymu to nevadilo. Pokud se ještě vůbec o něco staral, pak jen o to, aby na něho zbylo co nejvíc. Po celou dobu skoro nepromluvil.

Když už v láhvi šplouchal poslední žalostný zbyteček, Sandymu začala padat hlava.

„Snad abychom si šli lehnout,“ řekl jsem v obavách, abych se s ním nemusel vláčet do stanu. Zatím byl ještě schopen uložit se sám.

Zvedl ke mně oči a chvíli mě hledal. „Ty ses ten nejlepší kamarád, jakýho jsem kdy potkal,“ blábolil těžkým jazykem. „Ty seš ten sakra nejlepší kamarád a já jsem sketa chlap.“ Zatřásl nešťastně hlavou. „Sketa chlap,“ opakoval tiše, spíš jen pro sebe.

„Jak to myslíš?“ zeptal jsem se ho.

„Co?“ pracně se napřimil.

„Jak to myslíš, že jseš sketa chlap.“

V očích se mu okamžitě usadil číhavý, opatrný výraz a Sandy se pokusil setřást clonu, která mu halila mozek. Přece jen zřejmě nebyl tak opilý, aby se dal chytit.

„To že jsem řek?“ zeptal se s opileckou zchytralostí.

„Jo, řek,“ potvrdil si. „Všecko jsem ti vytáh a na tebe skoro nic nezbylo, kamaráde zlatej nejmilejší.“ Nadýchl se, jako by se mu nedostávalo vzduchu. „Ale já ti to jednou vynahradím,“ breptal. A pak řekl s náhlou rozhodností. „A jde se spát. Můžu si vzít tuhle kapku s sebou do postele?“

Nečekal a pracně se začal sbírat. Dohrabal se sněhem do stanu, zalezl do pytle a pak jsem zaslechl už jenom hlasité kloktání, jak mu kořalka stékala do hrdla. V minutě chrápal.

Podíval jsem se na temnou oblohu. Po celou dobu sněžilo, vločky se ve vysoké vrstvě usazovaly na stanech, na saních, a pomalu zasypávaly spící psy; Naprosté ticho mě náraz zaskočilo a připomnělo mi mnoho jiných večerů, tolik podobných, a zároveň naprosto odlišných. Sedával jsem tak jako dnes u ohýnku, často unavený a udřený, ale klidný a uvolněný, spokojený sám se sebou i s celým světem. Tentokrát však ticho nehladilo a nelaskalo. Naopak, bylo výhružné a pocit blízkého nebezpečí je naplňoval temnou hrozbou. Promluvil jsem na psy. Neporušená vrstva sněhu nad jejich pelechy se zvedla, rozstříkla se na všechny strany, jak psi třepali hlavami, a pak se na mne upřelo pět párů okamžitě bdělých a pozorných očí. Hned mi bylo lip. „Připravte se, kluci,“ řekl jsem šeptem. „Za chvíli vyjedeme.“ Rek zafřkal a první si položil hlavu na přední pracky, ostatní psi, jako by si řekli, po něm. Sledovali, jak se zvedám, přecházím k Sandyho stanu a naslouchám chrápání. Sandy spal hlubokým spánkem, vyvolaným únavou a podpořeným alkoholem. Mohl jsem klidně halasit, střílet mu u samého ucha, nic by ho neprobudilo.

Zabalil jsem ranec a naložil ho na saně. Pak jsem se dal do stanu. Pracoval jsem bez hluku, ale rychle, a ve chvílce jsem byl hotov. Když jsem se shýbal pro postroje, zarazilo mě, že se ticho snad ještě prohloubilo. A pak ve mně zatrnulo. Sníh přestával padat. Pustil jsem zmrzlé řemeny z rukou a podíval se vzhůru. Jednotlivé vločky ještě poletovaly vzduchem, ale bylo jich' stále méně, a zanedlouho se mi už ani jediná neusadila na otevřené dlani. Počasí, které mi začalo přát, mě zradilo v okamžiku, kdy jsem to nejméně potřeboval. Svým pronásledovatelům jsem mohl utéct jenom tehdy, kdyby sníh zahladil mé stopy. Rychlost by mi byla málo platná.

Sedl jsem si k ohni, přikládal a čekal. Převalila se půlnoc, když jsem plný nejčernějších myšlenek znovu postavil stan. Ještě jsem otálel, ale viděl jsem, že se nedočkám. Celou noc jsem se probouzel a dával pozor, jestli neuslyším šustění zmrzlých krupiček na tenkém plátnu, a vždycky znovu jsem se zklamaně otočil na druhý bok.

Ráno jsem špatnou náladu nemusel předstírat, a když Sandy konečně trochu provinile vykoukl ze stanu, hned jsem se do něho pustil. „Jak si to představuješ,

člověče! Ty že si budeš vyspávat a já ti budu sloužit, krmit tvoje psy a pánovi nosit snídani do postele?“

Sandy jen mrkal, soukal se ven a třepal hlavou. „Tak už se nezlob, no,“ uklidňoval mě. „To ta tvoje flaška. Ale je mně mnohem lip, to ti povím. Není nad takovouhle medicínu.“

„Na to se ti vykašlu,“ vrčel jsem. „Radši koukej přinýst nějaký dříví, ať taky něco děláš. Všechno je na mně.“

„No jo, jen něco zakousnu,“ vmlouval se a sedl si k ohni který vesele plápolal k nízké olověné obloze. Díval jsem se na ni, jako bych ji chtěl uhranout, ale z jejího neurčitého vzhledu jsem si nic nevybral. Tohle počasí mohlo vydržet třeba týden a nemusela už spadnout ani jediná vložka. Nebo třeba za hodinu zapadne celý kraj půlmetrovou vrstvou. Sandy se snažil. Nanosil hromadu soušek a pochvaloval si: „Tahle forota nám vydrží pěkných pár večerů. Třeba jako ten včerejší,“ podrbl se pod mrazem zčervenalým nosem a zatvářil se přemýšlivě. „A co kdybych já takhle zašel do lesa za nějakým čerstvým masíčkem, dal by sis?“ Po očku mě pozoroval.

„Třeba,“ řekl jsem otráveně. „Dělej si, co chceš.“

„Tak jo,“ přikývl horlivě a spěšně si navlékal sněžnice. Za čelem se mu skoro viditelně honily myšlenky, mohl jsem si je přečíst. Věděl jsem, kam půjde nejdřív. Vydá se zpátky po našich stopách, jednak proto, aby své přátele upozornil, že se nějaký den zdržíme, jednak aby se ujistil, že je máme za sebou. Asi měl starost, že jsme je setřásli, a sám by si se mnou nevěděl rady. Nechal jsem ho jít, ani jsem se po něm neohlédl. Jen jsem byl zvědav, jestli něco přinese, a jak se bude vymlouvat, jestliže neuloví nic, když se bude snažit co nejdřív dorazit do tábora svých kumpánů a zpátky. A taky mě napadlo, jestli teď nepřišel můj čas. Řekl jsem si, že ne. Vystopovali by mě, a o kvalitách psů zbývajících dvou jsem od pana barona věděl. Co potom, kdyby mi stačili?

Takovou příležitost, jako mi nabízí řeka Záchrany, už těžko najdu. Kraj nahoře nad jejím tokem znám a snadno se odtamtud dostanu ke svému srubu. Kdybych se pronásledovatelům ztratil v chumelenici někde jinde, jistě bych nakonec našel cestu, ale taky bych své plahočení mohl o několik dnů nebo i týdnů prodloužit. A já už jsem si přál objíždět svůj okruh. Pasti letos stejně položím s velkým zpožděním a každého dne je škoda. Musím přivést pořádný úlovek, jestli mám tátovi umožnit návrat domů. A zatím není jisté, jaký bude lov, jestli se objeví dostatek zvěře, a pokud ano, jestli mi bude štěstí přát.

Dopoledne ubíhalo v samé práci. Nanosil jsem si k ohni zmrzlé popruhy a postraňky, rozehrál je, a co bylo potřeba, opravil. Přerovnal a zkontroloval jsem si zásoby, a co jsem nepotřeboval hned, pevně jsem svázal. Cesta řekou Záchrany nebude lehká, věděl jsem, co mě čeká, a nakonec jsem byl rád, že si psi odpočinou. Hlavně na nich bude záležet, jak všechny ty nejrůznější překážky překonáme a jak rychle se prodereme nahoru k jezeru. Prohlédl jsem i saně — a při té příležitosti jsem se trochu zabýval i Sandyho majetkem. Neměl tam nic neobvyklého, jen na dně saní jsem našel těžkou pistolí se zásobou nábojů a další pušku, kulovnici.

Urovnal jsem rance na Sandybo saních — jeho psi si mě ani nevšimli — a dal se do přípravy oběda. Najedl jsem se, nakrmil obě smečky a Sandy se stále nevracel. Úmyslně jsem mu nechal větší porci, než obvykle, snědl. Pak jsem polehával, odpočíval a pokojně trávil. Nečekal jsem, že by mě Sandy se svými kamarády přepadli už tady. Moc důvodů mluvalo proti. Pohodlnější pro ně jistě je, když je do svého rajónu dovedu nevědomky a dobrovolně.

3

Sandy se vrátil někdy v polovině odpoledne, unavený a prokřehlý, a nesl dva ubohé králíčky. Uvědomoval si, že na tak dlouhou nepřítomnost má úlovek příliš nepatrný, než aby to nebylo nápadné, a hned začal s výmluvami.

„Člověče,“ volal, když se objevil v dohledu. „Já nevím, jak se mně to mohlo přihodit, ale já jsem zabloudil. Točil jsem se nějakým lesem jako slepej jezevec, a než jsem zase našel Mackenzie, pořádně jsem se zapotil. Ani jsem moc nekoukal, co kde běhá, a tak mám -jenom tyhle dvě sousta.“

„To vidím,“ řekl jsem. „Tak si udělej pohodlí a najez se. Od rána už musíš mít hlad jako vlk.“ Sandy otvíral ústa. „S sebou sis nic nebral, jak jsem si všim.“ Sandyho ústa sklapla. Vzal jsem mu výmluvu.

Podíval se na kotlík, přistrčený k ohni, a polkl. „Jsem tak utrmácenej, že ani nemám hlad, kamaráde. Snad abysme si to nechali k večeři.“

„Jen jez,“ nutil jsem ho a v duchu se poškleboval jeho rozpakům. Najedl se jistě v táboře svých kamarádů. „Já se tu s tím vařím a ty pak nechceš. Podruhy se na tebe vykašlu.“

Sandy se nahrbil nad kotlík, vzal lžíci a zamíchal, zvedl ke mně oči a zase sklonil hlavu. Pak poslušně nabral jídlo a dal si je do úst. Žvýkal, jako bych mu namíchal pelyněk. S pobavením jsem pozoroval jeho snažení. Nesnědl ani polovinu a váhavě kotlík odstrčil.

„Nejseš ty nemocnej?“ zeptal jsem se. „jindy spořádáš větší porce, ať jseš unavenej sebevíc.“

„Nemocnej ne,“ řekl a oči mu zazářily náhlým nápadem. „Ale po tý včerejší pijatice mám nějak v nepořádku žaludek. Tak díky, bylo to dobrý.“ A natáhl se a za chvíli spal.

Stál jsem nad ním a přemýšlel o něm. Nezdál se mi tak zlý, aby se musel spřáhnout s lidmi jako Bill Bradley a Fred Raynor. A taky ne dost chytrý na plán, který si vymysleli. Divil jsem se, že se ke mně nepřidal spíš Bill, který byl zřejmě hlavou party, ale asi pokládali Sandyho prostotu za nejlepší masku, která mě měla oklamat. A jak jsem se tak na Sandyho díval, nakrčil směšně nos a pohnul hlavou. Spadla mu na něj veliká vložka a zvolna tála. A za ní druhá a další, až se Sandy probudil.

„Co, už je to tu zas?“ mžoural ospale k obloze, která se chvěla spoustou bílých peříček, snášejících se neslyšně dolů.

„Ještě žes včas našel cestu,“ neodpustil jsem si. „V tomhle bys byl zabloudil úplně.“

„To jo, to máš pravdu,“ přikyvoval nepřítomně a zřejmě myslel na něco jiného. Neptal jsem se ho, co se mu honí hlavou. Nebyl by mně to řekl, a ani mě to vlastně nezajímalo. Jeho společníci se možná stáhli blíž k našemu táboru, ale ani to nebylo důležité. Nepřál jsem si nic jiného, než aby chumelenice nepřestala a trvala co nejdéle.

Večer se podobal včerejšímu, i se Sandyho netrpělivostí a bezednou chutí na kořalku. Opět jsem ho napíнал, a Sandy, když měl konečně nalito, hasil žízeň stejně

vydatně jako předešle. Tentokrát jsem ho musel ke stanu dovést, a než jsem mu vrazil hlavu do otvoru, div si několikrát své vratké obydlí nezboural. Pomohl jsem mu zalézt do pytle a přikryl ho.

„Tak hezky spinkej, maličkej,“ řekl jsem, a Sandy jen něco zabreptal a usnul jako zabitý.

Tentokrát jsem nečekal. Sbalil jsem stan, uvázal ho s rancem jídla na náklad a zapráhl psy. „Jenom tiše, kamarádi,“ nabádal jsem je. „Jestli je tu někdo kolem nás, ať nás neslyší.“ Psi jenom pofrkávali a udiveně mžourali, co to s nimi v tuhle podivnou dobu provádím. Ještě jednou jsem překontroloval saně i postraňky a zašel si poslechnout Sandyho chrápání. Oheň uhasínal, ale tím lip. Kdyby se někdo přišel podívat, aspoň nepozná, že jeden stan chybí. Sandyho psy už téměř zakrýval sníh. Žádný z nich nezvedl hlavu, když jsme potichu vyklouzli z okruhu světla a spouštěli se mírnou stránkou k řece. Připadal jsem si jako v průvodu duchů.

Zajel jsem velkým obloukem až do středu řečiště, nasadil přímý směr a teprve po dvou třech hodinách jsem se vrátil ke břehu. Chtěl jsem se pojistit pro případ, že by přece jen nějak vyčenichali stopu, i když pravděpodobnost byla nepatrná. Měli se domnívat, že jedu pořád dál po řece. Nepředpokládal jsem, že by se ještě po tak dlouhém úseku znovu přesvědčovali, jestli jedou správně.

Teď záleželo jen na mé pozornosti. Nesměl jsem minout úzké řečiště řeky Záchrany, zařezávající se hluboko do krajiny. V té tmě jsem je mohl snadno přehlédnout. Vzpomínal jsem, jak břeh Mackenzie v blízkosti vypadal. Nejdřív tvořil povlnný ohyb a končil skalní stěnou, vystupující aspoň deset metrů do řečiště. Tam jsem musel odbočit.

Okolí naštěstí spadalo k ledové cestě příkrými zalesněnými stráněmi. Celkem obstojně jsem zatím tmavé kmeny stromů od sněhu rozeznal. Jel jsem rychle, ale přitom tak, aby mi neušla jediná skulinka. V husté chumelenici to bylo velice namáhavé a neustále napjatá pozornost unavovala víc než cesta sama.

Půlnoc jsme dávno nechali za sebou a já jsem se začal strachovat, že jsem přece jen nedával dost dobrý pozor, a představoval jsem si, co asi udělám, když mi můj plán nevyjde. Na okolí jsem neshledával žádné známé rysy. Několikrát jsme odpočívali, jednou trochu děle. Při té zastávce jsem v chmurných myšlenkách zchroupal několik placek plněných tučným masem, které mi potají podstrčil pan baron poslední večer na stanici, a psům jsem rozdál zmrzlé ryby. Sněžilo neustále, to jediné bylo zatím v pořádku.

Když jsme zase vyjeli, nasadili jsme mírnější tempo. Už teď jsem měl naději, že mě pronásledovatelé nenajdou. Stačilo zajet do lesa a případně počkat, až mě předhoní. Ale tak bych neměl jistotu, že na ně někde výš na řece nenarazím, a kromě toho by mě mohli ucítit jejich psi. A škrábat se se saněmi někam vysoko clo okolních stránek bylo skoro nemožné, a navíc nebezpečné. Nestačila by mi na to celá noc.

Zatím ještě nesvítilo, ale den už se jistě blížil. Moje nervozita se přenesla i na psy. Přemýšlel jsem, kde jsem polevil v pozornosti, ale nebylo to nic platné. Břehy nás po celou dobu mýjely temné, s těžko rozeznatelnými podrobnostmi, řečiště se

točilo a lámalo kolem nich ve stovkách zákrutů — bylo vůbec možné, že jsem věřil, že rozeznám tu úzkou skulinku zarostlou křovím a stromy? Jak jsem si mohl tolik věřit? Vyčítal jsem si svou domýšlivost na vlastní schopnosti, hlasitě jsem si nadával, ale nezbyvalo nic jiného než jet stále dál. Při nejhorším pojedu ještě celý den, dalším stanicím se vyhnu, a ujeďu jim, říkal jsem si, a hned mě napadly pochybnosti. Řeka Mackenzie je v tuto dobu dost oživená, je jedinou spojnici severnějších krajů s jihem. Zcela určitě někoho potkám, když ne dnes, tak zítra, a on potom té partě o mně poví, protože oni se samozřejmě budou každého vyptávat. A já nemohu lidi, které potkám, prosit, aby o mně nemluvili. Jen bych vzbudil podezření a oni by o mně vypravovali tím spíš.

A pak jsem prudce přitáhl řemeny. Projel mnou záblesk naděje. Něco jsem zahlédl. Zatím jsem se neodvažoval věřit, že mě neklamou oči, a šel jsem dál, jako by mě strkal. Prošel jsem k vůdci smečky Rekovi a vzal ho za obojek. Tak jsme postupovali krok za krokem až ke skalnatému srázu, který se vypínal někam vysoko nad nás a zahrazoval nám cestu, ještě jsem ho nepoznával. Až teprve když jsme ho obešli, jsem se div nedal do tance. Už jsem nepochyboval, už jsem věřil. Konečně jsme dorazili k řece Záchrany. Ležela dál, než jsem čekal, dál, než jsem si představoval. Ale byla tu. Vpravo -mezi stromy se vinul úzký proužek zasněženého ledu. A chumelilo stále stejně hustě a nezdálo se, že by sníh přestal padat. Rychle jsem zabočil, přešel k zadku saní a pevně se jich chytil. Nastával nám snad nejtěžší úsek cesty. Čekaly nás ledové bariéry, které musíme přelézt, neprůchodné několikametrové peřeje, okolo kterých musím přenést náklad i saně, čekala nás nepředstavitelná dřina. Ale pustil jsem se do ní s chutí a rád, protože nás měla osvobodit od nezanedbatelné společnosti a splnit můj sen nerušeného a slastného putování bílým tichem. Křikl jsem, a psi se rozběhli. Zatím to šlo dobře, překážky přijdou někde výš. Ale ať. Jsme na ně připraveni.

Stále sněžilo, sice trochu méně, ale veliké vločky v celých chuchvalcích neúnavně zakrývaly naše stopy. Určený a zpocený po celém těle jsem posledním nápojem nadhodil saně přes ledový práh, vyškrábal se nahoru a vzepřel je ramenem. Ještě chvíli se na příkrém břehu nebezpečně nakláněly, ale nezvrhly se, udržel jsem je. Nohy mi klouzaly, slyšel jsem se, jak sténám námahou, a slyšel jsem i přerývaný dech psů, kteří naštěstí poslouchali na slovo, celé dlouhé hodiny neustále v napjaté pozornosti a ochotě vyhovět. Mít jinou smečku, asi bych byl neprojel. Jen kvality mých psů a pak souhra, s jakou jsme byli schopni vyřešit okamžitou situaci, nám umožnila překonat, co jsme měli téměř za sebou. Už se dávno rozednilo a já jsem s radostí sledoval známé rysy krajiny, stromy kolem břehů, okolo nichž jsem tolikrát prošel. Nemohl jsem se' toho pohledu nasytit. Dorazili jsme na místo, které se na jeden rok stalo naším prvním útlukem, první předzvěstí, že projdu, že můj útek neskončí tragicky.

Díval jsem se, a čas jako by se vrátil. Co pohody a radosti mi tehle kousek Kanady připravil, a zároveň kolik výčitek svědomí nad životem, který jsem zmařil — tenkrát jsem stále ještě nevěděl, že mě nikdo nepronásleduje — kolik lítosti nad činem, k němuž jsem byl sice vyprovokován, ale který přesto není možno odpustit. Kolik sebetřýzně je schováno v trámech a hrubých stěnách srubu, který zanedlouho

uvidím. Psi se mezitím jeden po druhém poskládali do sněhu a vykousávali si z chlupů mezi drápy hrudky zmrzlého sněhu.

„Jenom ještě kousek, mládenci,“ pobídl jsem je a s bolestí v nohách, pažích a vlastně v celém těle jsem se rozhýbal. Chlupáci se stavěli trochu neochotně, byli by si rádi ještě odpočinuli, ale uposlechli a opřeli se hrudníky do postrojů.

Zbývalo jediné ostré stoupání a před námi se kolem ohlazeného skaliska točil poslední zákrut řeky Záchrany. První pes už odbočoval, když se ozval výstřel. Opřel jsem se patami do sněhu a spíš podvědomě trhl saněmi. Psi padli na zadky. Než se začali zvedat, práskl druhý výstřel a vzápětí ještě jeden. Mimoděk jsem se příkrčil. V čirém vzduchu se zdálo, že někdo střílí rovnou nad námi, ale přímému útoku nic nenásvědčovalo.

Stáhl jsem saně i se psy zpátky a zajel pod skalní převis. Zajistil jsem potah, vytáhl pušku a v předklonu šplhal do svahu. Nahoře jsem po kolenou přelezl nízký břeh a usadil se na patách v řídkém vrbovém houští. Měl jsem slušný výhled na všechny strany. Nikde se nic nehýbalo. Někdo si tu loví a já zalézám jako vyplašený králik, napadlo mě, přesto však mě cosi varovalo. Zdálo se mi, že výstřely nepocházely z jediné pušky a šly z různých vzdáleností.

Srub jsem zatím neviděl. Skrýval mi ho výběžek lasa. Pomalu jsem se pustil po kraji křovin dál, obešel skupinu balvanů a vykoul. Opět nikde nic. Dřepěl jsem tam dobrých pět minut a pak mě čekání přestalo bavit. Držel jsem se nevysoké táhlé morény, přes níž vyhlížely koruny větry otráskaných borovic, a krok za krokem postupoval mírnou strání k jezeru, které se mi už mělo objevit v zorném poli.

„Pracky nahoru, a hned,“ zařizl se mi do zad hrubý, jakoby nachlazený hlas.

Vyskočil jsem, jako když za mnou znovu vystřelí, a ve stejném okamžiku práskla nová rána odkudsi zprava, kde stál srub. Projektil se odrazil od skaliska nade mnou a s hvízdáním odletěl. Hodil jsem sebou na sních.

„Zahod' tu flintu, nebo ji máš v kožichu,“ ozval se hlas z míst, kam mířil neznámý střelec.

Odhodil jsem kulovnici a otočil obličej. Nikoho jsem neviděl, až z.rozsedliny mezi balvany vyskočil obláček dýmu. Střela šla prese mne ke srubu.

„Takže vy jste dva, kamarádčkové,“ skřípal hlas. Muž nemohl být dál než nějakých deset metrů. „Povylez na protější břeh,“ zavelel potom.

Poslechl jsem a po pušce jsem se ani nepodíval. Nevěděl jsem, o co jde, ale na legraci celá situace nevypadala. Zastavil jsem se pod hranou břehu a znovu se ohlédl. Tentokrát jsem viděl chlupatou beranici a jedno oko, hledící na mě mezerou mezi kameny jako střílnou.

„Zavolej na něj. Řekni mu, že jak nepřestane, napálím to do tebe,“ poručil muž, a jako pro sebe dodal: „Jestli mu na tobě záleží.“

Pres choulostivé postavení, v němž jsem se octl, jsem dostal vztek. „Můžu se ukřičet k smrti,“ zařval jsem na něho. „Copak já vím, co se tu děje?“

„Ale jdi,“ posmíval se mi. „Tohle znám. Jeden přímo a druhý zezadu. Ještěže jseš takovej pitomec a vlezeš mně přímo do rány.“

„Tak si to sakra nech vysvětlit. Teď jsem dojel a slyším střelení, tak se jdu

podívat. To je všechno.“

„Ale — ale, a kdepak máme pejsky?“

„Přeci je sem nepoženu, když se tu pálí jako na honě.“

„Přeci je sem nepoženu, když se tu pálí jako na honě.“

„To je fakt,“ připustil a vystřelil.

Trhl jsem sebou.

„Trochu lekavej, co? Ten druhěj taky není zrovna žádněj hrdina. Zatím se nehnul z místa. Ale to on asi jenom čeká, až mě obejdeš, co?“

„Povídám ti, kruci, že nikoho neobcházím. A toho valení ve sněhu mám tak akorát dost.“ Začal jsem se zvedat.

Čepice se kousíček pozvedla a ústí pušky se sklonilo ke mně. A znovu do skály poblíž muže narazila kulka a jako první s nepříjemným hvizdem odletěla.

„Lež — a jak se hneš, přestanu se s tebou bavit. Mám tě tu jako panáčka na střelnici. A koukejme, tamhletomu už je to dlouhý.“ A znovu vystřelil.

„Co s ním vůbec máš?“ zeptal jsem se.

„Já s ním nic. On se mnou. Nebo vy oba se mnou, abych byl přesnější. A jakpak my se vůbec jmenujeme?“ Zdálo se mi, že se tou situací baví.

„Bude ti něco platný, když se ti představím?“ poškleboval jsem se mu vztekle.

„Já nevím, ale zkusit to mužem.“

„Tony Siskou,“ povídám.

„Koukej,“ posmíval se. „Tohle jméno je mi nějak povědomý. Nejseš ty ten správce ze stanice Fort Simpson?“

„Z Fort Chipewyanu,“ utrl jsem se. „A je to můj strejda.“

„Chytřej,“ pochvaloval si, „Nenechá se poplíst. A jinak na tebe nevolaj?“

„Jo, ale jenom Indiáni.“

„A jakpak?“

„Bílá vydra, herdek. Stačí?“

„Zná to tady v teritoriích,“ řekl s uznáním, hvízdal si a vypálil. „Zatracenej pacholek,“ ulevil si. „Co já tady na něj vyplejtávám munice ...“ A nová rána. Už jsem se nelekal.

„A s kterejmapak Indiánama, co ti takhle nadávaj, jseš kamarád, moh bys mně prozradit?“

„Než ti je vyjmenuju, zmrznu tu na rampouch.“

„Fajnovej chlapec. Trocha zimy, a hned je navrčenej. Myslíš si, že já si tu topím ohýnek? Tak to zkus s těma kamarádama,“

„Ottanawa,“ povídám. „Z kmene Psích boků. A Unkatak a jeho dcera Beatrice. A Attiba, Utumanito a kupa dalších. Spokojenej?“

„Hezky se posloucháš. A copak je s nima? Třeba s tím — jak jsi ho jmenoval — s Ottanawou?“

„Co by bylo? Já nevím. Ale jestli se nerozmysleli, vzal si Beatrici.“

„Kdypak jsi je viděl naposledy, že si nejseš jistej?“

„Koukej se, já ti klidně vypovím svoje osudy od tý doby, co mně lez cumel z kalhot, ale tohle se mně nezdá zrovna nejvhodnější místo.“

„Jako každý jiný,“ řekl, jako mimoděk vystřelil a hned pokračoval. „Lepší zatím není po ruce. Tak kdypak?“

Třásl jsem se zlostí i zimou, ale chápal jsem ho. Někdo ho zřejmě napadl a jeho podezření, že jsem do útoku zapleten, trvalo. „Je to pár měsíců — něco přes tři. Když jsem odjížděl na jih.“

„A odkudpak?“

„Prokristapána, to máš tolik času?“

„Já jo,“ řekl nevzrušeně. „Ale ty ne. Já zatím pořád nevím, jestli si to s tebou

přeci jenom nejdřív nesrovnám, než si došlápnu na toho tvýho komplice.“

„Už jsem ti povídal...“

„Jo, povídal jsi všelicos, ale řeč se mluví a voda teče. Tak odkudpak?“

„Z chaty starýho Roberta, kde jsem nějaký čas žil s Beatricí a s Noatakem, mužem z jejího kmene, když Robert umřel.“

„Chudák, a copak ho potkalo?“

„Jenom takovej malej chlupatej rosomák, hergotfix, a už mně dej pokoj a neptej se, to mě radši rovnou odpráskni. Jsem tak propocenej, že stejně zmrznu.“

„Tak si seber flintu a polez. Budu tě krejt. Jenom se přes břeh nehrab jako lenochod. Ten lump střílí jak pámbu.“

Poslechl jsem, vyběhl nahoru a přesmykl se přes skaliska. Muž vystřelil a vzápětí se odštípl kus skály necelé tři metry ode mne.

„Co tak najednou?“ neodpustil jsem si.

„Jen tak, že jsem s nima nedávno mluvil a víš toho dost. Takže jseš to asi ty.“

„No konečně,“ povídám. „A co se tu vlastně děje?“

Pokrčil rameny. „Vím o tyhle chatě a pár dnů jsem si tu chtěl oddychnout. A z ničeho nic si tamten po mně začne střílet.“

„Víš, kdo to je?“

„Zatím ne, ale teď se to brzo dozvím. Hlídej ho tady tou dírou a já se mu pokusím dostat za hřbet. Leží támhle za tím padlým stromem na kraji lesa. Tak ať se ti nevypaří.“

Prvně se po mně ohlédl. Mohlo mu být asi padesát, mrazem spálený a hlubokými rýhami rozbrázděný obličej, víc jsem pod huňatou čepicí neviděl. Když sklouzl ze svého stanoviště a pod srázem se narovnal, nezdál se mi větší než sotva dorostlý chlapec.

„Nekoukej se po mně a hlídej,“ vztekal se, když si všiml mého pohledu. „Patron máš dost?“ A zmizel.

Přilehl jsem ke škvíře. Místo, které mi označil, jsem měl přímo před sebou, ale nezpozoroval jsem jediný pohyb. A popadla mě pochybnost. Co jestli je to naopak. Co jestli někoho napadl ten starý a zahrál si se mnou? Za mé pomoci přemůže protivníka a pak si to vyřídí se mnou. Než jsem došel v úvahách až sem, objevil se nad kmenem stín a sprška úlomků mi přeletěla nad hlavou. Teprve v té chvíli jsem slyšel výstřel. Vypálil jsem vzápětí. Hned na to se pohnuly větvičky podrostu a za okamžik znovu, o kousek dál. Střelec měnil stanoviště a stahoval se k zasněžené hromadě, pod kterou se asi skrývaly kořeny vývratu. Sledoval jsem puškou směr a stále váhal. Zanedlouho se ozval vzdálenější výstřel a muž za stromem vyskočil, otočil se a vystřelil kamsi do lesa. Pak rozhodil ruce, padl na kmen a zády po něm pomalu sklouzl. Zůstal ležet v nepřírozené pozici, s hlavou napůl zabořenou do náněje. A krátce na to se ukázal starý. Opatrně vykoul, přešel strom a přiklekl k ležícímu, vstal a zamával na mě.

Spustil jsem se do řečiště a na druhé straně se vyškrábal nahoru. Pušku jsem nesl tak, abych ji mohl kdykoliv zvednout.

„Indián,“ volal neznámý už z dálky.

Klusal jsem k němu. „Mrtvěj?“

„Zdá se, že ne, ale to brzy poznáme. Kde máš svý hafany?“

„Dole na řece.“

„Já támhle na druhý straně v lese. Dojdi si pro ně a tady se sejdeme. Uvidíme, co se s ním dá dělat.“

Dorazil jsem dřív a naložil Indiána na saně. Kapuce se mu svezla a já jsem zůstal stát, jako když mě přibije.

„Copak — copak,“ pokřikoval starý, který právě přijížděl.

„Já ho znám,“ povídání.

Mrkl po mně. „Určitě?“

„Aspoň se mně zdá ...“

„Některý tyhle klučinové jsou si hodně podobný.“ Podrbal se pod čepicí:

„Dobrej Indián?“ zeptal se trochu nejistě.

„Jestli je to on, tak zrovna moc ne ...“

„Tak rychle do chalupy, než nám vystydne,“ vykřikl a práskl bičem.

Před srubem pod přístřešky ležela Indiánova smečka-. V kamnech ještě doutnal oheň. Donesl jsem Indiána na pryčnu a stahoval z něho oděv. Vůbec jsem si neuvědomil, že jsem ve svém bývalém domově, kde jsem strávil dlouhou zimu a krátké léto a odkud jsem v takovém spěchu utekl.

„Je to on,“ řekl jsem, když jsem Indiána vysoukal z nohavic. Na lýtku se modrala hvězdicovitá jizva po průstřelu. „Tuhle památku má po mně.“

„Co je to zač?“

„Vlastně nevím. Nejdřív, když jsem tu bydlel, mi vykradl zásoby. Pak jsem mu je sebral a on na mě číhal a shora ze stráně po mě střílel. Honil jsem se za ním několik dnů. Asi toulávej Indián, co ho kmen za nějakou lumpárnu vyhnal.“

„A on se tu asi usadil a bál se, že s ním někdo vyrazí dveře.“

Muž měl pravdu. Indián tu byl zřejmě zabydlený a žil tu už nějaký čas.

Když jsme ho otočili, vyhrnula se krev. Měl ošklivou díru v boku. „Co to máš za kanón?“ řekl jsem muži, který ránu zblízka studoval.

„Velkorážnou kulovnici,“ odpověděl mechanicky a stáhl si čepici. Zazářily rozčežené šedivé vlasy. „Z tohohle se těžko vylíže,“ řekl ustaraně.

Vyběhl jsem ven a přinesl brašnu s léky. Ať jsem však prováděl cokoliv, krev jsem nezastavil.

Muž zatím přikládal na oheň a od kamen po mně pokukoval. „To bude něco uvnitř,“ řekl. „Škoda. Tohle jsem teda nechtěl, i když bych ho byl ze začátku nejradši zakous.“

Indián se už neprohrál z bezvědomí a během necelé hodiny zemřel. Stál jsem nad ním, a přestože i mně kdysi usiloval o život, pohled na mrtvého mě jako vždycky zaskočil.

„Pitomec jeden,“ ulevoval si muž. „Kdyby se byl tvářil jakoby nic, mohl jsem tu s ním pobejt a jet po svejch. Proč hned střílet?“

„Podle všeho k tomu měl svoje důvody,“ povídám.

„Jo. Asi neudělal nikomu nic dobrého a měl se čeho bát. Ale stejně...“ Bambulatý nos se mu lítostivě nakrčil. „No nic. Hodíme ho do magacínu a já to na stanici ohlásím. Ať si to sem někdo od Kanadský jízdní dojede prohlídnout.“ Zpřímá se na mě podíval. V očích měl podivný neurčitý výraz, který ostře kontrastoval s úmyslně tvrdými slovy i vráskami podél zlobně stažených úst. „Pitomec jeden,“ opakoval potichu a hnul se.

Zabalili jsme Indiána do jeho příkrývek. Díval se na nás. Jedno oko měl pootevřené víc a bělmo se ještě lesklo. Přehodil jsem mu cíp kožešiny přes hlavu a pak teprve jsem si oddechl. Balík jsme převázali řemínky a odnesli. Zdál se mi neobyčejně těžký.

Vrhl jsem se do navykklé práce, zabýval se psy a nosil rance do srubu, až jsem se zadýchal. Můj společník pořád ještě stál před zavřenými dveřmi zásobárny a díval se na jezero.

„Zrovna teď,“ utrousil spíš pro sebe, když jsem ho při svém pobíhání míjel. Zastavil jsem se. „To nic, to nic,“ mával rukou a zvolna vykročil, vstoupil do místnosti a sedl si. Lokty se opřel o desku stolu. Raději jsem zase vyběhl ven. Teď teprve se vrátilo něco z pocitů, které se přihlášily dole na říčce Záchrany. Tehdy, když jsem tak neočekávaně narazil na tenhle srub, byl jsem napůl mrtvý hladu a zimou a jediná další noc pod stanem by mě byla zahubila. Měl jsem to pochybné kruté štěstí, že původní obyvatelé zřejmě zahynuli ve sněhové bouři, která nás sem dovedla. To jsem si ovšem domyslel až později, když se nikdo nevracel a nedivil, že ujidám z cizího. Chata byla plná zásob pro dva lovce na celou sezónu a znamenala pro nás doslova záchranu v poslední chvíli. Zatímco zuřila bouře a já se i se psy krčil v chatrném přístřešku pod tenkým plátnem, vyjedli jsme do posledního drobečku, co jsme si vezli s sebou. Nebyl jsem už schopen vydat se na lov. Aspoň ale umřeme pod střechou, v teple, pokud budu mít dost sil nasekat dříví a topit, říkal jsem si tenkrát. A než jsem přišel na to, že chata je prázdná, bál jsem se, že obyvatelé si domyslí, o koho jde, a oznámí Kanadské jízdni policii, že hledaný vrah je tady.

Jak je dnes všechno jiné, říkal jsem si. Co potřebuju, mám na saních, a kamna stojí na svém místě a taky židle a stůl, u kterého jsem se něco napřemýšlel o svém osudu, a kavalce zvou k odpočinku. Tehdy se mi zdálo, že mám halucinace, když jsem na stěnách zásobárny viděl jednu sobí kytu vedle druhé a bidla plná ryb pro psy. Vzpomínal jsem a zároveň jsem cítil uspokojení, že jsem utekl té vypráskané trojici. Čekalo mě aspoň na pár dní pohodlí. A až si odpočineme, vydáme se dál — skoro bych byl řekl domů. Radost mi kalilo jenom pomýšlení na balík kožešin v přístřešku za mými zády.

Za srubem, skoro tak, jak jsem ji tehdy urovnal, vršila se zásoba topení. Stačilo jen odhrnout sníh a nosit. Nabral jsem plnou náruč. V kamnech praskala smolná borová polena a prostydlá místnost už dýchala přívětivým teplem. Muž stále ještě seděl u stolu a zdálo se, že se za celou dobu nepohnul.

Dříví zabubnovalo na špinavé podlaze. Naložil jsem a vytahal z ranců nádobí. Úmyslně jsem jím rachotil. Bez výsledku.

„Něco uvařím,“ řekl jsem do stojatého ticha, které následovalo. „Vezmeš si se mnou?“

Teprve teď nepatrně zvedl hlavu. „Nemám nějak chuť,“ řekl.

Už jsem mlčel a připravil jsem to nejlepší, na co jsem si vzpomněl. Ze zkušenosti jsem věděl, že jídlo pomůže vždycky, když to v člověku zaskřípe. Nemínil jsem se ani v tomhle případě.

Jedli jsme mlčky. Teprve když jsme odložili lžíce, řekl: „Ani jsem ti to radši nechtěl povědět, ale ono je to stejně jedno. Jsem Artur Fay.“

„A proč bys to tajil?“

„Ty se ještě ptáš?“ Ukázal palcem za sebe do míst, kde stála zásobárna.

„Můžu ti dosvědčit, jak to bylo.“

„O to nejde. Ale ...“ Zadíval se mi do očí a neuhýbal, ani nezamrkal. „Jestli jseš doopravdy takovej, jak tě líčí Indiáni...“ Znovu nedopověděl, a pak,

jako by se najednou rozhodl, začal: „Tluču se po Severu už dobřejch třicet let a rok od roku si říkám: tenhle bude ten správnej... Za celou tu dobu, věř si mně nebo nevěř, jsem s nikým nic vážnýho neměl. Sem tam nějakou rvačku, s pár chlapama jsem se poštěkal, div jsme se nepodřezali, ale nakonec jsme pokaždý dostali rozum. Letošek se mně konečně vyved. Jedu... celou cestu až shora od Velkýho Medvědího hulákám a zpívám jako blázen — no a vidíš. Jeden pitoměj indián a je po radosti.“

„Dostal, co zasloužil,“ pokoušel jsem se ho uklidnit.

„Jo, možná. Ale já s teritoriema končím a ponesu si ho s sebou domů. A jak jsem se těšil, že si zařídím klidný stáří...“

„Ale on začal. Jenom ses bránil.“

„To je přece jedno — copak ty mně fakt nerozumíš?“

„Asi jo,“ řekl jsem po chvíli tíše a nenašel jsem nic, čím bych ho utěšil. Chápal jsem ho. Chápal jsem ho víc, než si dovedl představit.

„Co já jsem za tu dobu zažil a viděl,“ začal, ale spíš jen jako by nahlas přemýšlel. „A pokaždý jsem si říkal, jaký mám v těchhle věcech štěstí — hergot, věřil bys tomu u starýho zlatokopa? Že se div nerozbrečí, když odpráskne škodnou?“

Co ti mám povídat, myslel jsem si, ale neměl jsem co říct.

„Jen padnu na ložisko, co stojí za to, za který mně každá společnost utrhá ruce a jedna druhou bude přeplácat, jen abych neucuk a nedal to konkurenci... Poprvé za třicet let...“

Vzpomněl jsem si na Roberta a jeho způsob léčby, který jsem poznal na své kůži. „Krucí, já tě už nemůžu poslouchat,“ vyjel jsem si na něho. „Fakticky. Tady mně vypravuješ, jakěj jseš ostřílenej zálesák, dole v řečišti jsi mě taky div neodprásk a teď lomíš rukama jako stará babička.“

Artur Fay jenom zamžikal a do očí se mu po prvotním úleku vloudil zákmit zlosti.

„Co koukáš,“ pokračoval jsem úmyslně hrubě. „Obrat' si to a představ si, že sedíš na mým místě. Co by sis řek?“

Zdálo se mi, že porozuměl mému tónu i důvodu, proč na něho křičím.

„Jak jsem se tam válel a tys na mě mířil tu svou houfnicí, byl jsi samej humor. A po tamtom jsi páčil, div sis nezavařil flintu. Co sis myslel, že ti lítá z laufu? Játrový knedlíčky?“

„To stačí,“ zarazil mě krátce. „Na takovýho mladíka si dovoluješ dost.“

„Bodejť ne,“ povídám už mírněji. „Jenom co si kdo zaslouží.“

„Tak se koukni, mládenče. Než tu s tebou vysedávat a poslouchat ty tvoje řečičky, to radši rovnou pojedu.“

„Já tě nedržím. Aspoň ti vítr vyfouká z palice chmury“

Vstal, zamračil se, ale oči už měl jasnější. „Tak víš teda co? Najust tu zůstanu. Aspoň do rána.“

„Tím mě taky nerozbrečíš,“ povídám a zasmál jsem se mu do obličeje.

Hrábl si oběma rukama do šedivé čupřiny a ústa se mu stáhla. „Škoda že spěchám,“ řekl. „Nejdřív bych ti asi vyprášil kožich a pak bych si s tebou možná

rád pobesedoval.“

Vypil ještě jeden hrnek čaje, nakrmil psy a od saní se ke mně otočil. „Dobře zakolíkuj magacín, ať se na něj nedostanou vlci,“ utrousil.

„Jo,“ povídám. „A ty, jestli potkáš tri namíchnutý chlapy, tak jsi mě nikdy neviděl.“

Už se zdál v pořádku. Věděl jsem však, že i když jsem ho snad pro tu chvíli dostal z nejhoršího, vzpomínky na mrtvého Indiána se vrátí a budou se vracet stále, stále, ve chvílích, kdy na ně bude nejméně připraven.

Ale čas hojí, čas pomáhá, vzpomněl jsem si na další Robertovu moudrost a díval se, jak se saně ponořují do řečiště říčky Záchrany a konečně. mizí. Jen suché práskání biče ještě chvilku trhlo ticho a pak se kolem srubu rozhostil mír.

4

S výjimkou jídla jsem prospal zbytek dne a celou noc. Ráno jsem vstával a zuby mi drkotaly. Srub už zase vystydl, stála v něm zima snad větší než venku za okny. Rychle jsem zatopil a vyšel na zápraží. Nad nedohlednou bílou plochou zamrzlého jezera vycházelo slunce a rozzářilo ji jako zrcadlo. Nemohl jsem si pomoci, znovu přicházely pocity a děje tehdejší zimy, a . já jsem se jim nebránil. Proletěly mi hlavou vzpomínky na rok, který jsem tu hospodařil, a byly tak čerstvé, jako bych od té doby do dneška neměl jiné, novější a stejně silné. Nemohl jsem se odtrhnout, otáčel jsem se a prohlížel si les i jednotlivé stromy, šplhající za chatou nahoru do stráně, provázené podrostem daleko hustším, než jsem si ho pamatoval, a pak mě zahnal mráz. Zabouchl jsem za sebou dveře, dokončil snídani a topil, až v komíně hučelo. Ke štěstí už mi nescházelo nic, jen je trochu kalila touha být už zase tam, kam jsem se chtěl dostat co nejdřív. Ale i to přijde, utěšoval jsem se. Cítil jsem, že jsem znovu plný sil, a radost nad tím, že už jsem zase tady v kraji zvaném pustina, který však pro mě žije tím nejplnějším životem, způsobila, že jsem začal vyvádět jako malý kluk. Křičel jsem a výskal a skákal po místnosti, až jsem si najednou své počínání uvědomil a maličko se zastyděl. Ale co, řekl jsem si potom. Je mi něco málo přes dvacet, tak mám na trochu bláznění právo, ne? A pak jsem si vzpomněl, že za stěnou leží mrtvý.

Pobyli jsme si ve srubu ještě dva dny, a jednoho rána, kdy po svítání nebylo ještě ani památky, jsem zasunul zajišťovací kolík, s kterým se má ruka mazlila jako s něčím z dřívějšíka důvěrně známým, a rozjeli se ze stráně dolů na jezero. A k večeru jsme se na druhé straně toho malého vnitrozemského moře, jakých je na severu na tisíce, ukládali opět ke spánku v náručí přírody. Vyjžděli jsme na poslední část pouti, vracel jsem se tam, kde jsem tolik toužil být.

Krajem, kterým jsme táhli, jsem sice projel jenom jednou, ale vyznal jsem se v něm skoro jako v lese u nás ve Smržově. Bylo tomu tak snad proto, že jsem se tudy ubíral na dalším úseku svého útěku, jel jsem ve dne a musel tedy dávat pozor, abych nenarazil na lidi. Hrozba neustálého nebezpečí vyvolávala jakýsi zostřený pozorovací pud, neustále jsem se rozhlížel a všechno, co jsem viděl kolem sebe, se

mně mimoděk vrylo do paměti a už tam zůstalo. A jak teď mýjely den za dnem a noc za nocí, opět jako už mnohokrát mě čistý vzduch, pronikající hluboko do plic, doslova opíjel, rychlý pohyb a neporušená bělost sněhové pokrývky před námi omamovala. Pocit ničím nespoutané volnosti a svobody ve mně budil dojem, že neběžím, že se bez námahy vznáším, jsem silný a nic mě nemůže zarazit. Opájel jsem se stále se měnící scénérií, pomalými vlnami zalesněné krajiny, kamenitými mořenami nad prudkými zlomy půdy, potoky, říčkami i jezery, jejichž břehy vytvářely neuvěřitelné proměnlivé divadlo. Teď teprve jsem vychutnával jízdu tak, jak jsem si představoval, bez nebezpečí v zádech a s možností rozhodovat o dalším jednání sám, bez přinucení ničím jiným; než jen svou vlastní vůlí a chutí.

Nespěchali jsme, a přesto jsme ujížděli rychle. A můj kraj se blížil, tušil jsem ho jakýmsi šestým smyslem, a když se konečně před námi objevilo jezero, na jehož protějším břehu se hrbila Robertova a potom moje chata, věděl jsem, že jsem doma, tam, kam mě celé léto unášely mé sny a naděje.

Mimoděk jsem se podíval na oblohu. Visela nad námi v mrazivém vzduchu lehká, modrá, vysoko vyklenutá a nehrozila náhlou oblevou, která mě div nezahubila, když jsem sem dorazil prvně. Spustili jsme se na zasněženou ledovou Dlaň, a jako bychom si řekli, rozjeli jsme se jako d'ábli. Snad i psi cítili konec cesty se vším, co k němu patří, s krytými pohodlnými kotci, poměrným pohodlím a pravidelným jídlem. Chvillemi jsem je musel mírnit, jinak by mi snad byli utekli.

Protějším břeh byl zatím v nedohlednu. Teprve během dopoledne počaly stromy vystrkovat z jednolité bílé plochy první špičky, pomalu rostly a okolo poledne přede mnou stála zubatá černá čára, podpírající nebe na obě strany tak daleko, kam jsem až dohlédl.

„Vydržíme to bez oběda, lumpové?“ pokřikoval jsem a psi se jen nahrbili a dlouhými skoky ukrajovali metr za metrem v prudkém tempu. Od lyžin saní se rozstříkovala sprška zmrzlého sněhu a tíše šustila. „Tak do toho,“ hulákal jsem jako opilý kočí, „jedem, jedem, jedem ...“

Moje nálada o stupínek poklesla, když jsme míjeli místo, kde jsem se tehdy vykoupal. Nikdy jsem tudy nedokázal projet bez šimrání v zátylku. Nepříjemný pocit však vzápětí zmizel. Zbývaly poslední metry, jen co objedu nízký dlouhý chobot vybíhající od lesa daleko do jezera, už jsme na jeho vrcholku — a tvrdě jsem zaryl paty do sněhu a vykřikl. Psi se vzepřeli tlapami, saně se vzpřícily, div se nepřevrhly, a v několika vteřinách jsme stáli. Srub se choulil pod zalesněnou strání jako vždycky, co jsem si ho pamatoval, ořískaný a zčernalý stářím, ale nebyl tu sám, jak jsem čekal. Z nakloněného komína se kouřilo.

Projelo mnou prudké leknutí a na chvíli mě ochromilo. Někdo se mi sem nastěhoval, napadlo mě nejdřív. A druhá myšlenka mi vybavila ty tří, kterým jsem utekl. Co když se jen tvářili, že nevědí, kam jedu? Snažil jsem se vzpomínat, jestli jsem strýci Josefovi před Samem nevypravoval, kde srub stojí, nebo třeba někomu jinému, ale bezvýsledně. A proč by konečně Sandy Lubock s těmi druhými dvěma hráli takové divadlo? Jestliže by věděli, vypravili by se přímo sem. Ale mohli taky uvažovat jinak. Možná se domnívali, že si mě musí pohlídat celou cestu, kdybych třeba náhodou měl ještě jiné naleziště. Kdovíjak zkomolené zprávy ze Sama ve

Fort Chipewyanu dostali. Sam se vždycky tak trochu předváděl, liboval si v pocitu vlastní důležitosti a rád si vymýšlel, jen aby vzbudil dojem zasvěceného a dobře informovaného člověka.

Ty úvahy mi jen ve vteřince proletěly hlavou a už jsem skoro na místě otáčel spřežení a hnál je k povlovně se sklánějícímu břehu. Mezi stromy jsem zastavil a uvázal psy.

„Lehnout a tiše,“ nařídil jsem jim, vyhrabal ze saní pušku a rozběhl se oklikou na stráň za srubem.

Ale přece by nezapálili v kamnech, muselo by je napadnout, že uvidím kouř, uvažoval jsem, když jsem spěchal lesem. Ale proč vlastně by se při svém čekání neohráli? Ať tak či tak, do srubu jsem musel a oni, jisti si svou přesilou, si myslí, že se ode mne nemají čeho bát. Třeba by se zpočátku odvolávali na severskou pohostinnost, která nedovolí vyhnat cestovatele na mráz zvláště když už jsme se znali, nebo by se tvářili, že na srub padli náhodou, a ujišťovali by mě, jaké překvapení jsem jim uchystal, když jsem se tu tak najednou objevil.

Vyběhl jsem na stráň a podrostem se zezadu spouštěl dolů. Zároveň jsem vyhlížel, jestli se někdo neukáže venku, ale prostranství před chatou bylo pusté. Ani saně jsem nikde neviděl, a střecha psích přístřešků zakrývala, co se dělo pod nimi.

Poslední úsek u kraje lesa jsem se plížil od strom ke stromu. Ticho rušilo jen chrupání zmrzlého sněhu pod mými mokasíny. Čekal jsem nejméně pět minut. Nic se nedělo. Rychle jsem přeběhl k rohu srubu a vyhlédl. A znovu, jako tak často, právě v nejnevhodnějším okamžiku mě přepadl nával neovladatelného vzteku, který jsem zdědil po tátovi. Těšil jsem se na cestu, a div se mi celá nezkazila. Upínal jsem se v duchu na tuhle chajdu a představoval si své shledání s ní, pocit, s nímž otevřu dveře, a teď jsem se na ně zblízka díval jako zloděj, který se jimi chce vloupat do cizího domu, a nevěděl jsem, co skrývají.

„Hej,“ ozval se někde blízko známý ostrý hlas, který mě v mžiku otočil. Puška se mi sama od sebe zvedla v rukách. A pak se lesem rozlehl smích a zbraň mi klesla k boku.

„Noataku, ty zvíře jedno,“ stačil jsem jenom vykřiknout a už jsem ležel v náruči rozveseleného Indiána, který se nepřestával smát, až se zajíkal. Cukal jsem sebou, ale držel mě pevně a vztek pomalu přecházel. A nedivil jsem se Noatakovu veselí. Vidět mě, jak se obezřetně plížím kolem svého srubu, muselo stát za to. Pro Noataka obrázek k popukání.

„Tys o mně věděl,“ řekl jsem, když se konečně trochu uklidnil.

Kývl. „Už jak ty se polekat dole na jezero. Zajet do lesa jako vyplašený zajíc.“ Ústa se mu už zase roztahovala. Bouchl jsem ho do zad a vložil jsem do úderu větší sílu, než jsem měl v úmyslu. Noatak popoběhl a skoro se svalil do sněhu, ale aspoň jsem mu zarazil nový záchvat smíchu.

„Přestaneš se divit, až ti něco povím, ty lotře jeden,“ řekl jsem už taky s úsměvem. „Ale nejdřív dojdu po saně. Koukej přichystat něco k jídlu, od rána jsem nejedl, a nezapomeň na psy, nebo ti utrhnu hlavu.“

„Noatak — ty lotře jeden,“ opičil se, „a Bílá vydra vyplašenej zajíc.“ Přistoupil ke mně, chytil mě za ruku a dlouho jí potřásal. „Noatak rád, že ty tady. Beatrice věděla, ne? Beatrice říkat, Bílá vydra zpátky, a ty říkat — nikdy.“ Zvedl ruku a udělal neurčitý posunek, který mohl znamenat mnohé, ale kupodivu jsem mu rozuměl. „Beatrice vždycky ví, to jo.“

„Koukni se, nech si tyhle řeči a radši mně prozrad', co tu vlastně děláš?“

„Ty nepamatovat? Když ty říkat, ty už ne zpátky, Beatrice říkat, ale jo, ty se vrátit.“

„To už jsi povídal.“

„A co ještě Beatrice říkat? Noatak se stydět, že všechna práce nechat na tobě, a teď má příležitost něco dělat.“

„Teda, paměť máš dobrou, opakuješ to snad doslova.“

„Noatak pamatovat všechno. I jak ti nařezat.“

„Cože?“ vyletěl jsem. „Nenapraskal jsem náhodou já tobě?“ Ale Noatak se už zase chechtal jako blázen.

„To pryč, my teď jako bratr a bratr.“ Stáhl rukavici, vztyčil dva prsty a zase si rukavici spěšně navlékl. „Tak co povídat Beatrice? Noatak musí lovit tvůj okruh do konec sezóna, kůže prodat, koupit pro Bílá vydra zásoby, nalovit sob a ryby pro psy.“

„Cože, a tys tohle všechno udělal?“

„Náčelník Unkatak povídá, že když já taková hlava z kořene borovice a Beatrice slíbit, tak splnit. On svá dcera rád a poslechnout vždycky, co ona říká.“

„Lidi, vy jste se snad všechny zbláznili. Povídal jsem vám, abyste si kožešiny prodali a pasti si rozebrali.“

„A co ty teď dělat? Co dřív? Lovit sob nebo zvěř? A kde teď ryby? A kde pasti?“

„Já vím, máš pravdu,“ kýval jsem hlavou a přemáhal dojetí. „Ale copak máte tolik, abyste mohli postrádat jednoho mladýho lovce? Jak jste na tom se zásobami?“

„My teď spojit s kmen Ottanawy a od tebe mít peníze po starým Robert. Co ty Beatrice dát. Nakoupit puška, mnoho puška a moc lovit.“

„Doufám, že jste se se zbraněmi nenechali ošidit. Ze jste nekoupili starý krámy, co by vám utrhaly prsty, jak mně to vypravoval Ottanawa.“

„O ne,“ zazubil se Noatak. „Náčelník poslat Ottanawa a s ním Beatrice. Tu nikdo neošidit. Ona se v misii naučit, jak dostat za dobrá peníze dobrá věc.“

„A co — co Ottanawa?“ zeptal jsem se opatrně a po očku Noataka pozoroval.

„Ottanawa?“ divil se. „On přece s Beatrice muž a žena.“

Něco podobného jsem čekal, ale nemohl jsem si srovnat v hlavě, že Noatak o té věci mluví tak samozřejmě a lehkým tónem, jako by o Beatrice tolik nestál. Rozpory mezi námi dvěma vznikly právě pro Beatrice. Noatak o ni usiloval a domníval se, že já taky. Ke všemu ho Beatrice nechtěla. Noatak mě kvůli svému podezření div nezabil a znepříjemňoval mi dobu, po kterou jsem ho musel trpět ve srubu, jak mohl. Až nakonec, po nářezu, který jsem mu dal, a když se ode mne dověděl o mně a Franku O'Brianovi, změnil se a pak jsme se spřátelili.

„A tobě to nevadí?“ Rozhodl jsem se nechodit kolem horké kaše. „Chtěl jsi Beatrici pro sebe.“

„Ona ne jako ostatní indiánská žena. Ona rozhodovat sama, koho si vzít,“ řekl najednou vážně. „Ona vybrat Ottanawa, a on dobrej Indián. Teď můj velkej přítel.“

„No ne, Noataku, ty jseš úplně někdo jinej.“

„Jo.“ Zatvářil se potutelně. „Beatrice změnit každýho. Ottanawa říkat jo, když ona něco chtít.“ A přimhouřil oko.

„Takže ty jseš nakonec rád, že si nevyhlídla tebe.“ Pokýval hlavou ze strany na stranu. „Bohové vědět, proč věci tak, jak jsou.“ Dával jsem si pozor, jestli se zase nezačne smát, ale myslel svá slova vážně. Nestačil jsem se jeho proměně divit. Ale změnil se i jinak, zesílil a zmužněl, pokud to bylo za těch pár měsíců, co jsem ho neviděl, možné.

„Bílá vydra pro psy,“ upozornil mě a vytrhl mě ze zamyšlení. „Psi už. o tebe starost,“ zazubil se přátelsky a bouchl mě do prsou. „Ty ta samá smečka?“

Přikývl jsem. „Však oni počkají. Když už jsem tady, půjdu navštívit Roberta.“

Šel za mnou ke hrobu, který jsme spolu na sklonku minulé zimy pracně vykopali. „Noatak narovnat kříž, on spad, když přišla obleva.“

Postál jsem nad místem, kde ležel člověk, který mě tak potrápil, a zároveň pro mě udělal tolik dobrého, a přečetl jsem si neumělý nápis, který jsem hřebíkem vypálil do větví v podobě kříže. ROBERT, stálo na něm, a znova jsem se zarazil nad skutečností, že jsem tak dlouho žil vedle něho a neznal jeho jméno. Ale Robert si to nepřál. Aniz jsme o tom mluvili, věděl jsem, že zastává názor, že nezáleží na jménu, ale na tom, jaký člověk je. A úcta, kterou mu projevoval každý, s kým jsem ho viděl jednat, potvrzovala, že pod tvrdou a neprostupnou skořápkou se skrývá smysl pro právo a spravedlnost, obojí sice prosté a primitivní, ale o to opravdovější. Škoda žeš mě tím svým krobiánským způsobem nepřivítal i ty, človče, řekl jsem v duchu. Taky ses nemusel pokoušet vyrovnat se s tím rosomákem za každou cenu. A pak mě napadlo, že Robert zemřel tak, jak žil, v boji s drsnou přírodou, a tam, kde chtěl. Ve svém kraji, bez něhož by nebyl Robertem, jakého jsem znal. A dodatečně jsem trpce litoval, že jsem mu nemohl ulehčit poslední dny, kdy tolik trpěl a pozoroval, jak snět, způsobená drápy toho zvířete, rychle postupuje a vysává z něho poslední zbytky sil.

„Čas myslet na živý,“ řekl za mnou tiše Noatak, a znova mě tím překvapil.

„Já vím,“ povídám a pomalu jsem se otočil. Noatak se na mne díval pohledem, který mě zahřál v prsou. „Pojď, přáteli,“ řekl jsem a chytil ho za paži.

„Pojď, bratře,“ řekl. Kráčel vedle mne, menší než já, ale silný a šlachovitý a se vztýčenou hlavou.

Když jsem se vrátil se saněmi, psí přístřešky už byly vymetyeny a voněly čerstvým chvojem. Noatak mi pomohl s ranci do srubu. Ve dveřích jsem se zastavil. Všecko bylo přesně tak, jak jsem to zanechal. Pustil jsem, co jsem měl v ruce, chodil bez cíle sem a tam, vyhlížel z okna na jezero, pohladil desku hrubého stolu a zastavil se nad políčkou s nádobím, z něhož jsme s Robertem jedli.

„Já taky něco říkat, než ty odjet,“ ozval se Noatak. „Ne jenom Beatrice.“

Podíval jsem se na něho. Stál v koutě u mých zavazadel a sotva znatelně se usmíval.

„Já říkat, ty přijet, když ty chtít se mnou poprat.“

Jeho poznámka mě vytrhla ze stavu, který nebyl daleko od dojetí, a Noatakovi asi připadlo trapné vidět ostříleného lovce, který téměř roní slzy.

„Teď už ty mně nevyvrátit paže, že já s ní skoro nehýbat,“ popichoval. „Teď já tobě vrátit.“

„Jo, ale jenom kdybych ti to dovolil,“ nasadil jsem stejný tón a pak jsme se chechtali jako blázni, víc než Noatak venku, když mě přepadl v té komické situaci.

„Ty sednout ke stolu jako host, jídlo Hned,“ řekl Noa tak, když konečně mohl promluvit. „Ne takový, jako vařit Beatrice, ale dobrý.“ A začal nosit na stůl.

„Beatrice už je úplně zdravá?“ zeptal jsem se mezi jídlem.

„Jo. Jako mladá vlčice. Nemoc pryč.“

„To jsem rád. Báł jsem se, že bude mít nějaký následky.“

„Unkatak, náčelník, taky bát. On říkat, že když ne Bílá vydra, jeho dcera nežít.“

„Ale nech toho,“ povídám. „Zachránils ji přece ty.“

„Jo,“ začal svým oblíbeným slovíčkem. „Ale pak stát v mlze jako očarovanej, a když nepřijít ty, do Beatrice vstoupit Velkej bílej mráz.“

„Víš co? Nechme si ty komplimenty. Ještě jsem ti vlastně nepoděkoval za to, cos tu pro mne udělal.“

„Noatak neslyšet. Noatak ale chtít slyšet, co ty máš vypravovat, že Noatak přestane divit, když ty utečeš před kouř z komína.“

„Jo, vidíš,“ povídám a vyličil jsem mu zážitky se Sandym Lubockem a jeho společníky. Noatak pozorně poslouchal a nepřerušoval mě. Teprve když slyšel, jak jsem se jim ztratil, potěšené přikyvoval. Nakonec se zatvářil ustaraně.

„Když oni tě chtít, oni třeba najít,“ řekl. „Oni ptát, a Bílá vydra už znát každěj Indián daleko — daleko,“ a několikrát zeširoka mávl rukou.

„Tam dole snad ne,“ odporoval jsem mu, „a tady jsem dost stranou. Trvalo by celou zimu, než by se na mě doptali.“

„Já znát bílej člověk,“ řekl, jako by mě počítal mezi své. „Ty pamatovat na toho, co svázat a odvézt Beatrice.“ V očích mu blýskalo nenávistné světlýlko. Tak se ještě nedávno díval i na mne.

Zamrazilo mě. Ned Mallory. Objevil se tu skoro na konci minulé sezóny se saněmi naloženými kůžkami drahocenných bílých lišek. Příliš se netajil, že mu je pomohli nalovit Indiáni za pár bedniček kořalky. Alkohol Indiány ozebračuje a zabíjí, ale pro něho byli příslušníci toho plemene méně než jeho psi. Po příjezdu se začal točit kolem Beatrice, mé odmítavé chování a Noatakovy neskrývané pohružky ho však druhý den vypudily z chaty. Ale vrátil se. Vyčíhal si, až byla Beatrice sama, přemohl ji a odvezl. Zjistil jsem to po návratu z lovu, a Noatak už ujížděl někde přede mnou po Nedových stopách. Když jsem ho dojel a zjistil, že je rozhodnut Nedá bez váhání zabít, poprali jsme se a já jsem Noatakovi vykloubil

paži, jak před chvílí připomenul. A uháněl jsem napřed. Pak jsem je potkal. Beatrice seděla napůl zmrzlá na Nedových saních a švihala ho bičem. A Ned, připoutaný před prvním hafanem, pomáhal saně táhnout. Tak uštvaného a zřízeného člověka jsem v životě mockrát neviděl.

Zachránil jsem mu život, uchránil ho před Noatakem, ale pak jsem ho zmlátil pro jeho narážky na mne a Beatrici. A zabránil jsem mu záludně zezadu zastřelit Noataka, kterého jsem poslal s Beatricí zpátky do srubu. Noatak se však v noci vrátil, rozhodnut se s Nedem po svém vyrovnat, a možná i se mnou. Ned, rozpalený vztekem, se chystal Noataka pověsit. Když jsem mu to zatrl, švihl při odjezdu svázaného Indiána bičem a rozťal mu tvář a rty.

Když jsme se znovu srazili s Beatricí, již Noatak v noci utekl a která se se strachem vracela, poznal jsem indiánský smysl pro čest a právo. Nejdřív se zajímala, jestli Noatak utrpěl zranění v boji. Pak Noatakovi uvolnila pouta a podala mu pušku. Nedokázal jsem zvrátit její rozhodnutí a Noatak nečekal. Po návratu nepromluvil, ale věděl jsem, že Ned Mallory navěky skončil se svými lumpárnami. A přitom to byl on, kdo mi přinesl zprávu, že mě nikdo nestíhá, že Benjamin a Lea Kellyová“ dosvědčili, že jsem Franka O'Briana uhodil v sebeobraně.

„Ned Mallory tenkrát vez celej poklad,“ řekl jsem zdráhavě.

„Bílý lišky, dobrá cena,“ odpověděl bez mrknutí Noatak. „Já pak pro ně dojet. Moc dobrá cena.“ A zamlaskal.

mlčel jsem, a pak jsem si vzpomněl na Nedovo vyprávění o dvou Indiánech, které Frank O'Brian bez milosti zabil, protože vezli na stanici plné saně kůží a on tu sezónu neměl štěstí. Ned Mallory se ke srážce nachomýtl, ale nezasáhl, naopak Frankovo jednání schvaloval. A jako tenkrát, i dnes jsem si s jistotou dávkou sebezapření řekl — dobře se stalo. Frankovi i Nedovi.

Bloudil jsem pohledem po srubu a pak jsem vyskočil. „Co to je?“ ukázal jsem na stěnu.

„To?“ zeptal se nevzrušeně Noatak. „Tvoje kůže.“

„Jak to? Jsou čerstvě napnutý.“

„Noatak napnout, on dost umět napínat kůže na rámy,“ uculoval se. „Ty sáhnout, že v pořádku.“

„To já přeci vím, člověče, ale kde se tu vzaly?“

„Z tvůj okruh. Tvoje pasti chytit. Cvak.“ A rukama s roztaženými prsty doplnil svůj výklad.

„Tys mně je položil?“

„A ne škoda čas, když ležet v magacín?“ nepřestával se mi posmívat. „Pasti pracovat, co pad sníh.“

Seděl jsem a dlouho se nezmohl na slovo. A Noatak, který s uspokojením pozoroval překvapení, jež mi připravil, se jenom šklebil, plácal se do kolen a pohazoval hlavou, až mu dlouhé černé vlasy vlály kolem obličeje.

„Tak koukat myš, když poprvé vystrčit hlava z díra,“ ukázal na mne prstem.

„A já si taky tak připadám. Člověče, co tys mně ušetřil práce a času, a už tu visí počinek, a jakej...“ Díval jsem se na kožešiny, které zažíva nosili norci, ondatty a

vydry, vedle nich dva krásné smetanově žluté kožichy vlků, a dokonce i v tomhle kraji dost vzácná polární liška a další a další. „Tohle všechno si odvezeš,“ řekl jsem v náhlém rozhodnutí. „A nebudeme se o tom bavit,“ dodal jsem na jeho odmítavý posunek.

„Noatak nesmí,“ řekl. „Náčelník Unkatak on nevezme, on děsně vzteklej, když Bílá vydra chce vrátit.“ Udělal zlostnou grimasu, která měla představovat Unkatakův výraz, když se zlobí. „Beatrice, ona vědět dopředu, ty odmítat,“ zamrkal. „A Unkatak už dopředu vzteklej. Ty chtít naštvat Unkatak?“ Noatak dobře věděl, jaký je můj vztah k náčelníkovi, a bezostyšně toho využil.

„Ty máš vždycky na všechno odpověď, co?“ řekl jsem.

„Jo,“ odpověděl. „Hlavně když ty nemáš. Jak dlouho ty mě potřebovat?“

Nevěděl jsem, jak svou otázku myslí, jestli se znovu neposmívá. „Vůbec tě nepotřebuju,“ utrl jsem se a Noatak se už zase chechtal. „Copak jseš můj sluha?“ Pak mi došlo, jakou jsem provedl nehoráznost, ale Noatak se neurazil. „Nezlob se,“ povídám, „ale vy jste mě zaskočili. Chtěl jsem říct, že bych byl docela rád, kdybys tu se mnou nějaký čas ještě zůstal, ale vaši lidi tě potřebují. Až se ti bude chtít, tak jed’.“

„Ráno,“ odpověděl a vstal. „Tvůj sluha teď umýt nádobí.“

„To tě nesmí ani napadnout, umeju ho sám. A nechechtej se mně pořádk, nebo se vážně popereme.“

„Hned?“ zeptal se a popotáhl si kožešinovou halenu s třásněmi ve švech. Mávl jsem jenom rukou.

„Než ty mě zmlátit, Noatak ti něco říct,“ šaškoval. „Já třeba potom nemůžu mluvit. Tvoje pasti najdeš tam, jak ležet loni. Přesně stejný místo. Jo?“

„Jo,“ řekl jsem jenom, na víc jsem nestačil.

Tu noc jsem spal jako doma u mámy. A ještě než jsem usnul, blažilo mě při vši radosti nad tím, že už jsem zase tady, i pomyšlení, že na mě nezapomněli, že jsem tu našel přátele. V osamělém putování po lovecké stezce je tohle pomyšlení hřejivé a člověk si nepřipadá tak sám, přestože ti přátelé žijí řadu denních pochodů dál.

Ráno mně Noatak ukázal po střechu naplněnou zásobárnu, hromadu dřeva a krabice s cukrem, solí, kořením, konzervami a stělivem.

„Vy jste se vážně zbláznili,“ řekl jsem mu bezmocně. „Tohle přece muselo stát víc, než jsi utřil za kožky, co jsi ještě ulovil.“

Zavrtěl hlavou. „Lov na konci sezóny dobřej a Pete na stanici vědět, že Noatak znát starej Robert, a ještě nevědět, že on umřel. On starej Robert moc bát.“

„Měl taky proč. Robert ho jednou pěkně zmlátil, když zjistil, jak okrádá vaše lidi.“

„Noatak ví, a proto řek, že kožešiny starej Robert.“

„Pořád stejný,“ zasmál jsem se. „To ti poradili Attiba a Utumanito, co vozili Robertovi na stanici kůže, ne?“

„My to říkat i o svejch kožešinách,“ ušklíbl se Noatak. „Pete vědět, že my lhát, ale mlčet. Jen skřípat zubama.“

„Tohle už vím, a správně děláte. Patří mu to. Takovejch vejprasků by bylo

potřeba víc.“ A vzpomněl jsem si na pana Harpera a chudáka pana barona.

Noatak se připravil k odjezdu, zapřáhl psy a vzal do ruky bič. „Bud' zdrav,“ řekl.

„I ty, a pozdravuj všechny. A jestli budete mít čas a cestu kolem, zastavte se. A že za všechno děkuju.“

„Já taky,“ odpověděl, krátce se po mně ohlédl a kopl do přimrzlých lyžin saní. Pak vyrazil dlouhým klusem.

Stál jsem před srubem a díval se za ním. Nad jezerem se neslo jeho pokřikování, kterým pobízěl psy, a ozvěnou se vracelo z lesa. Zmizel mi z očí a už se neotočil.

5

První objížd'ku pastí jsme začali ještě za tmy. Nemohl jsem zabloudit, ani kdybych byl chtěl. Robertův okruh jsem měl v paměti jako světlici ve srubu. Věděl jsem, kudy si nadjet a kde je potřeba se držet určitého orientačního bodu, a místa, kde byly položeny pasti, jsem nacházel bez hledání. Noatak se nevychloubal. Tak jako já jsem kladl nástrahy přesně tam, kde je pokládal Robert, tak i Noatak se držel Robertových vyzkoušených zákoutí a tam je umístil. Zpočátku, když mě Robert po dlouhém odmítání vzal konečně s sebou, divil jsem se velikosti okruhu. Lovci si obvykle zabírají rajóny mnohem menší a po jednom či dvou dnech se vracejí. Robert vyjížděl na tři dny, ale jaké to pro mne byly dny. Tak jako já tehdy si asi nedávno se mnou připadal Sandy. Robert dokázal urazit neuvěřitelné vzdálenosti, přestože vypadal jako stařec. Po srubu přecházel toporně a pomalu, spíš se jen ploužil. Říkal jsem si, jak se asi tenhle člověk může lovem uživit. Ale když jsem s ním pak poprvé vyjel, nestačil jsem se divit, a on mi ujel, kdy si vzpomněl.

Ted' teprve jsem se cítil ve svém živlu. Byl jsem konečně zase na lovecké stezce, a jak dne přibývalo, moje radost neustále stoupala. Důvěrně známá místa mě už zdaleka vítala a ani jedna z pastí nezklamala. Uvolňoval jsem mrtvá zvířecí těla z kovových čelistí, házel je na saně a upevňoval novou návadu s pocitem uspokojení a nad každým uloveným kouskem jsem pokřikoval. Takhle jsme se chovali jako kluci při prvních výpravách za houbami. Později radost z nalezeného hříbku trochu zevšedněla, ale i tak zůstávala radostí.

V poledne jsem jedl na Robertově obvyklém tábořišti. Zatím jsem jeho rychlosti stačil. K večernímu jsme však už dojeli se zpožděním. Spěchal jsem nejen proto, že bych se Robertovi chtěl za každou cenu vyrovnat. Robert s sebou nevozil stan. K přenocování si v určitých vzdálenostech zbudoval primitivní přístřešky z proutí. Když na nich narostla návěj sněhu, bylo pod nízkou stříškou daleko tepleji než pod tenkým plátnem. Všechny jsem vždycky po řadě vymetl, nanosil voňavé chvojí a lůžko doplnily kožešinové přikrývky a spací pytel.

První večer na stezce zasluhoval oslavit. A řádnou oslavou se na Severu rozumí hlavně jídlo, dobré a hodně. Všichni jsme se poměli a spánek mě přemáhal, ale den

ještě nekončil, přestože se už dávno setmělo. Saně nejsou tak velké, aby po třech čtyřech dnech pobraly všechen úlovek. Omyl jsem si obličej drsným 'sněhem, vzal nůž a dal se do stahování. Zručnost jsem neztratil, a když jsem hladil jemnou vydří srst a foukal zblízka do kožešiny, až se jednotlivé chloupky rozbíhaly do vějíře, radoval jsem se jako malý kluk. Příkládal jsem na oheň, naslouchal tichu nekonečných dálek a cítil, že tohle je život, který se mi líbí, a že bych s nikým neměnil. A ta dřina a dálky, mráz a sníh, všechno patřilo k němu. A stačilo mi, abych si připomněl přeplněný Edmonton, hluk, rámus a zápach na ulicích, a vděčně jsem se podíval kolem sebe, kde si plameny hrály ve větvích, ozařovaly a zase zatmívaly rozpraskané kmeny stromů a ten malý okruh světla kolem ve mně probouzel pocit naprostého a ničím nerušeného soukromí, klidu a jistoty.

Druhého dne jsem na chvíli zastavil na místě, kde skončil Robertův boj s rosomákem, který mu část jedné a začátek další sezóny úplně otrávil. Vykrádal pasti, a co“ nemohl pozřít, roztrhal. Robert po něm slídlil, až se konečně sešli a zápas vybojovali. Rosomák se střelou v těle a Robert s nohou rozdrásanou od stehna až po kotník zvířecími drápy. A nikdo z nich setkání nepřežil. Jen Robertovi to trvalo o několik dnů déle, ale jaké to byly dny...

Po návratu do srubu jsem nevěřil očím. Hromady kožešin, které jsem skládal ze saní, slibovaly výjimečně dobrý rok. Rám po rámu se plnil napnutými kůžkami a trámové stěny vydávaly svědectví, že zvíře je venku dost. A čeká jen na mne.

Čas teď plynul pravidelně v navyklém pořádku. Zhubl jsem, psi taky, ale nikdy jsem se snad necítil lip. I počasí jako by se domluvilo se štedrou přírodou, přálo nám. Občas přituhlo, pak zase mrazy polevily a sněhu vždýcky napadlo jen tolik, aby nám nebránil v rychlé jízdě. A den za dnem uplýval, jeden hezčí než druhý. Nic mě netrápilo, jako v době, než jsem se dověděl, že mne nikdo neobviňuje ze smrti Franka O'Briana, nic mě netížilo, snad jenom pomýšlení, jak se asi daří tátovi. Ale i to bylo milosrdnější než tenkrát, kdy jsem nevěděl vůbec nic, ani to, jestli žije.

Průběh letošního roku byl tedy až hříšně hladký a úspěšný, než aby se cosi nezadrhlo. Při dvou objížďkách se mi stalo, že jsem v několika pastích na jednom několikakilometrovém zalesněném terénu nenašel ani zvíř, ani návnadu. Nejdřív jsem podivnému úkazu nevěnoval pozornost, ale při druhé objížďce už mi to bylo podezřelé. Stopy, pokud tam nějaké kdy byly, jsem neviděl. Zakryl je sníh, který napadl, než jsem podruhé vyjel. Zblízka jsem prohlížel prázdnou past za pastí. Nic neobvyklého jsem neshledal, jen mi nešlo do hlavy, jak mohla zmizet návnada a past přitom kořist nepolapila. Všechny jsem postupně za pomoci kusu dřeva vyzkoušel. Pracovaly bezvadně. Měl jsem pro tu záhadu jen jedno vysvětlení. Někdo se někde v blízkosti usadil a zabrousil mi do revíru. Ale proč si potom bere jen několik málo zvířat? Taková nepatrná kořist by žádnému lovcovi nestála za námahu a za nebezpečí. Musel by si přece uvědomit, že nejsem slepý a prázdné pasti mi budou nápadné. Tohle se musí vysvětlit, řekl jsem si. Upevnil jsem zvlášť pečlivě návnadu a pasti ještě jednou přezkoušel. Do poslední pasti jsem zaklapl uloveného vlka a jel dál ještě aspoň hodinu. Pak jsem vyšplhal na vrchol táhlého

kopce a vrátil se. Z holého vršku jsem měl rovnou na očích široký lesní průsek, kde ležely pasti, vzdálený vzdušnou čarou asi dva kilometry. Dlouho jsem tam stál a trpce uvažoval, jak je radost pomíjivá. Jako by se náhle setmělo. Liboval jsem si, pochvaloval si, jak se mi dobře loví, cítil se pánem tady toho rozlehlého území, a teď se mi sem vloudil vetřelec. Ale kdo to může být, že nebere v úvahu základní pravidla života na Severu? Lovci si obvykle nezasahují do revíru, natož aby se vzájemně okrádali o úlovek. Výjimky přirozeně existují, ale takový člověk ve společnosti slušných lovců dlouho neobstojí. A já mám tu smůlu, právě mě muselo potkat, že se mi sem nastěhovala zřejmě dvounohá škodná.

Zavedl jsem psy do mělké strže za hřebenem, uvázal je a s puškou přes rameno jsem hledal nejschůdnější cestu dolů, našel jsem ji a vrátil se do tábora. Oheň tentokrát plápolal jen nízko nad zemí, aby mě jeho odraz v korunách stromů neprozradil, a noc se vlekla, nemohl jsem dočkat rána. Snídani jsme měli studenou a poslední sousta, která zábla v žaludku, jsem žvýkal při cestě nahoru na hřeben. Psi leželi zapraženi k saním a přichystání, kdyby bylo potřeba rychle vyjet. Připravil jsem se na dlouhé čekání. Nevěděl jsem, jestli vetřelec znovu přijde, a jestliže přece, kdy. Nasekal jsem chvojí a vystlal si ho ve vysoké vrstvě, přes ně položil příkrývky a sedl jsem si. Druhou kožešinu jsem si přehodil přes ramena, a pomalu se ve mně při všem napětí, které tato situace přinášela, probouzela zlost. Bylo mně líto času, který musím takhle zbůhdarma utrácet, a než sedět na místě a přes všechna opatření proti mrazu pomalu tuhnout, raději bych běžel za saněmi. Dřepěl jsem na hromadě chvojí, vstával a pobíhal sem tam, znovu si sedal, a stále jsem vyhlížel řídkým porostem dolů na své pasti. Den se pomalu vlekl a nic se nedělo. Nikde se nikdo neukázal, a ať jsem se rozhlížel sebelíp, nad okolními lesy se neobjevila ani stopa po dýmu. Odpoledne se ploužilo zdánlivě ještě volněji než dopoledne a moje trpělivost o to rychleji mizela. Rozhodoval jsem se, že nechám čekání a pojedu dál, ale záhada mě držela na místě. A když nastal soumrak a do lesa se rychle začala vkrádat tma, vztekle jsem sebral příkrývky a hrabal se sněhem zpátky do tábora, kde mě psi vítali nepřátelskými pohledy. Čas večere už byl tu a oheň nehořel.

Šetřil jsem palivem právě tak Jako předešlého večera, dlouho jsem se nezdržoval a jen co jsem se trochu ohřál, spěchal jsem do stanu, abych v pytlí vyhnal z kostí chlad. Za rozednění jsem už zase dřepěl na své pozorovatelně a hlasitě nadával. Jenže moje trpělivost musela zažít ještě další perné zkoušky. Od samého rána foukal ostrý vítr, který mi vhněl do očí slzy a ty mi rychle namrzaly na vousech. Každou chvíli jsem vyskakoval a jako splašený se proháněl po lese. Než uteklo dopoledne, byl jsem uhoněný víc než po celodenní jízdě. V poledne jsem už nevydržel a zapálil v táboře ohýnek, ale než se uvařilo jídlo, vybíhal jsem každou chvíli nahoru a rozhlížel se na obě strany, až kam jsem dohlédl. Nikde nic. Zhltl jsem oběd, nalil se litry horkého čaje a znovu se škrábal na svou už nenáviděnou vyhlídku. Tentokrát jsem dlouho nečekal, snad nejvýš půl hodiny. Z úkrytu stromů vpravo ode mne se pomalu vyloupila osamělá postava a vydala se průsekem. Nechápatě jsem vykukoval. Ten člověk si šel jako na procházce městským parkem, pomalu, co noha nohu mine. Zastavoval se a znovu se

rozhybal, chvílemi se zády opíral o strom a rozhlížel se a pak se zase vydal na pochod. Nerozeznával jsem podrobnosti, postava byla na bílém pozadí skoro černá, ale zdál se mi malý, s kožešinovou kapuci staženou přes oči, a co bylo nejpodivnější, brodil se hlubokým sněhem bez sněžnic.

Už jsem nevydržel na místě. Připravil jsem si pušku a rozběhl se dolů, vyhledal jsem si místo poblíž první pasti a zalezl do křoví. Čekal jsem dlouho. Vzdálenost, kterou bych přešel za půl hodiny, trvala tomu člověku skoro dvě hodiny.

Konečně se objevil. Kapuce mu skrývala obličej. A teď jsem pochopil, proč jde tak pomalu. Únava ho ohýbala téměř do předklonu a chvílemi se zapotácel. K rychlejšímu pohybu ho pobídl až pohled na vlčí tělo, natažené vedle pasti. V těžkopádném pomalém poklusu doběhl, u zvířete padl na všechny čtyři a položil si na ně hlavu. Vypadal jako při nějaké podivné modlitbě a zdálo se mi, že už se nikdy nezvedne. Ale přece jenom se za chvíli v kleče napřímil, popadl čelisti pasti a snažil se je roztáhnout. Slyšel jsem jeho namáhavý dech, přecházející do tichého skučení, ale past nepovolila. Člověk se položil bokem na sníh, opřel se nohou a jednou rukou odtahoval vrchní železo. Druhou držel vlka za hřbet a tahal, tahal, až past přece jen povolila a čelisti cvakly, div mu nezachytily nohu. Člověk se skulil stranou a znovu dlouho ležel s kořistí pod tělem, jako by ji vlastním teplem zahříval. Ramena se mu trhavě zvedala a propadala. Už jsem skoro vyběhl, pak jsem se rozhodl počkat, co se bude dít dál. Nedělo se nic. Ležel ve stejné pozici, až se mi chtělo vykřiknout: Člověče, vstaň, nebo zmrzneš. Dlouhé minuty se nepohnul, jen zhluboka dýchal, ale i pohyby jeho ramen se zvolna mírnily. A pak se konečně vyhrabal na kolena. Ruce se mu skoro po lokty bořily do sněhu. A zase chvíli trvalo, než se narovnal, a pomaluj nesmírně pomalu se zvedl. Pak stál, kýval se ze strany na stranu, a když se pohyb ustálil, člověk se opatrně předklonil, podebral oběma rukama vlčí tělo a pokoušel se přehodit si je přes rameno, ale těch dobrých čtyřicet kilo bylo příliš těžké břemeno a člověk znovu upadl. Tentokrát ležel jen krátce.

Vyškrábal se do kleku a znovu se pokoušel vlka zvednout, ale ani po několika pokusech se mu to nepodařilo. Klečel nad zvířetem a hlava mu padala. Pak se zřejmým úsilím překonal námahu spojenou se vstáváním, chytil zvíře za ocas a zatahl. Vlk se posunul a člověk znovu skoro v předklonu vykročil a po kouskách táhl vlčí tělo za sebou. Vyrývalo ve sněhu hlubokou brázdu. Člověk mířil k další pasti, ale pak, když viděl, že by tam snad nedošel ani do večera, otočil se a dal se zpátky po svých stopách, pomalu minul prázdnou past a hmoždil se dál ve směru, odkud přišel.

Tiše jsem šlapal za ním. Zdálo se mi, že každou chvíli upadne a už se nezvedne. Sníh mi chrupal pod sněžnicemi. Neslyšel mě. Ze vzdálenosti necelých deseti metrů jsem zavolal. Udělal ještě několik tápavých kroků, pak teprve sebou trhl, zatřepal hlavou, ale šel dál.

A potom, jako když si dodatečně uvědomí můj hlas, otočil hlavu, otočil ji trhnutím zpátky, pustil vlčí oháňku a dal se do pomalého, těžkého poklusu, při němž téměř stál na místě.

„Tak už zastav,“ zavolal jsem. Stačilo několik ráznějších kroků a dohonil jsem ho. V tom okamžiku znovu upadl na ruce a na kolena. Chytil jsem ho za rameno a pokoušel se ho zvednout. Vstal překvapivě rychle a pak se zablýskly dvě řady zubů, zbytek obličeje zakrývala kapuce, a v ruce nůž..

Opřel jsem mu hlaveň pušky o hrud' a odtlačil ho od sebe. „Zahod' to,“ řekl jsem. Ruka s nožem se zvedla.

„Nech těch pitomostí,“ křikl jsem. „Sotva se držíš na nohách. Šťouchnu do tebe a ležíš.“

„Ale před tím zabít,“ ozval se podivný ochraptělý hlas sotva slyšitelně a já jsem nerozeznal, jestli promluvil muž nebo žena. Věděl jsem jenom, že mám před sebou Indiána.

„Schovej ten nůž a promluvíme si,“ řekl jsem a dával pozor na jeho ruku. Už jsem se několikrát přesvědčil, jaká kouzla Indiáni s noži dokáží, a při pozorování dlouhých hodů s neuvěřitelně přesnými zásahy mi vždycky tak trochu šel mráz po zádech.

Ostří se o několik centimetrů vysunulo proti mně.

„Povídám ti, zastrč tu kudlu, copak ti k něčemu je? Kdybych chtěl, dávno jsem tě zastřelil. Pozoruju tě celou dobu, co ses vyhrabal támhle z toho lesa. Já tu na tebe totiž čekám, jestli ti to ještě nedošlo.“

„To tvá past?“ ozval se znovu ten zvláštní hlas, ale oči jsem houštinou chlupů na kapuci stále ještě nezahlédl.

„Jo. A já jsem si u ní počíhal na škodnou.“

Ruka s nožem klesla, jako by ten člověk už nebyl s to udržet ji ve vodorovné

poloze.

„To je dost,“ povídám. „Tak co, pohovoříme si?“

„Ty střílet,“ řekl a nedokázal jsem si vybrat, jestli svá slova myslí jako přání nebo otázku.

„Co bych z toho měl? Leda že bys tu znovu šermoval tou svou kudličkou. Ale to bych tě asi spíš vzal flintou přes hlavu.“

Ústa se mu stáhla do trpké grimasy. „Ty se mnou něco horšího — potom — co? Nestřílet hned, ale pak ...“

„Nevím, o čem mluvíš, ale je mně jasný, že máš hlad. Tak tě nejdřív nakrmím. Pojd' za mnou, tamhle nahoře mám tábor, oheň a spoustu — spoustu jídla.“

Na tom mrazem svrasklém kousku obličeje, který, vykukoval z kožešin, jsem poznal, jak zapolykal. Jeho postoj však svědčil o nedůvěře. Skoro se nepohnul, a zároveň stál nahrbeně, jako by očekával útok.

„Tak co?“ zeptal jsem se, „jdeme?“

Neodpovídal.

„Copak ty se nechceš pořádně najíst, člověče?“ provokoval jsem ho. „Pečený maso, placky, kotel čaje ...“

Jeho malá postava jako by se ještě zmenšila, zhroutila se do sebe, ale stále mlčel.

Pomalů mi docházela trpělivost. „Tak víš co?“ řekl jsem. „Dělej si, co chceš. Ublížit ti nemíním, to už jsi slyšel. Dal bych ti najíst. Ale jak teda myslíš. Rozhodni se sám,“ Otočil jsem se a šel bez ohlížení k lesu a ponořil se do přítomí mezi stromy. Teprve v úkrytu křoví jsem se ohlédl. Stál na místě, už zase držel vlčí chvost v ruce, a díval se za mnou.

Lezl jsem do stráně a občas mrkl za sebe. Obrázek se nezměnil. Až když jsem byl skoro na vrcholku, stalo se, co jsem mohl čekat. Na sněhu ležely vedle sebe dvě temné skvrny, ta lidská jen o málo delší než druhá.

Zaklel jsem a rozběhl se zpátky. Ležel na zádech s rukama rozhozenýma do stran. Kapuce se mu smekla z hlavy a já jsem vykulil oči. Předě mnou ležel Indián, vlastně ještě dítě, nebo něco mezi dítětem a mladým mužem. U Indiánů se těžko odhaduje věk, zvláště když je člověk náhodou vidí v takovém stavu, ale hádal jsem, že mu není víc než čtrnáct, spíš méně. Ležel bezvládně jako to zmrzlé vlčí tělo vedle něho. Víčka s dlouhými řasami sebou cukala, ale to byl taky jediný náznak života.

Zvedl jsem ho a přehodil si ho přes rameno tak, jak on se pokoušel udělat s vlkem. Byl mnohem lehčí, zdálo se mi, že on sám neváží nic, že cítím pouze váhu kožešin. Znovu jsem stoupal vzhůru a odfukoval. Už jsem byl téměř pod hřebenem, když se ten človíček počal hýbat, pak jsem ucítil slabou ránu v zátylku. Pustil jsem ho. Ztěžka dopadl na sníh, ale v mžiku, jako by se mu vrátily síly, se odkutálel z dosahu a přikrčil se za strom. Díval jsem se po noži, ale v ruce ho nedržel.

„Už zase blázníš?“ zeptal jsem se ho vlekle. „Proč myslíš, že se s tebou tahám? Abych ti uřezal uši nebo si tě opek na ohýnku?“

Vyhlížel jako divoké zvířátko, které se poprvé setkal s člověkem, potají se třese panickým strachem, a zároveň předstírá, že se nebojí, a je připraveno utkat se s nepřítelem třeba několikrát silnějším. Černé oči jako veliké borůvky na mně lpěly nehnuté a bez mrkání a nevyjadřovaly žádný pocit, ani bolest, ani strach. Jenom nedůvěru a únavu.

Mávl jsem rukou a chlapec se přikrčil. „Tak si tu třeba zmrzni,“ řekl jsem. „Já mám svejch starostí dost.“ Tentokrát jsem se už neohlížel. Uvědomil jsem si, že je pozdní odpoledne a že jsem ztratil další den. Nejraději bych se byl vrátil a vyprášil klukovi kalhoty.

Založil jsem hranici, jakou psi už dlouho neviděli. Stáhli se blíž a převalovali se v dosahu tepla, jako by se chtěli zaživa a hezky pravidelně ze všech stran opéct.

Nakladl jsem na pánev zmrzlé boby se slaninou a veliké plátky masa. Občas jsem trochu omastku ukápl do plamenů a představoval si, co to s chlapcem asi udělá, jestli ucítí vůni. Naplnil jsem kotlík sněhem a neustále přidával, až byl plný vody. Pak jsem do ní hodil celou hrst čaje. Pomalu jsem jedl, přikládal na oheň, popíjel. Okolní lesy pozvolna zakrýval soumrak a měnil je v nezřetelné stíny. Rek se skokem vymrštil a zaštěkal. Ohlédl jsem se. Téměř mimo dosah světla blýskaly dvě oči, postava skoro splývala s tmou. Stál napůl skrytý na kraji podrostu, který ho do pasu zakrýval, a vypadal, jako hodně utahaný duch.

„Lehni, Reku,“ řekl jsem. „Asi nám jde návštěva.“

Pes poslechl, položil se na své místo, ale nepřestával chlapce sledovat. Podával jsem si do úst velká sousta, hlasitě jsem mlaskal a zapíjel. Díval jsem se do ohně, na dým, stoupající k temné obloze, házel psům ryby, jak se postupně rozmrazovaly, a poslouchal cvakání tesáků, které znělo podobně, jako tam dole zaklapnutí čelistí železné pasti. Dal jsem každému psu i pár kousků opečeného masa a kus placky. Jestli měl chlapec hlad, a o tom jsem nepochyboval, musel nad mou marnotratností a naším hodováním prožívat nepředstavitelná muka. Nedalo mi to a znovu jsem po něm mrkl. Klečel už blíž a s nataženou hlavou hltal očima každé sousto, které jsme snědli. Opláchl jsem plechovou misku trochou čaje a nakladl na ni malou porci bobů s plátkem masa a úlomkem placky, vstal, přešel těch několik kroků a položil misku před něho do sněhu. Přikrčil se, ale neutekl, neustoupil ani o krůček. Otočil jsem se a šel si sednout. Rovnal jsem si věci v ranci a natahoval uši. V křoví se nic nehýbalo, bylo tam ticho. Několikrát jsem mžikl přes rameno. Chlapecova nedůvěra nemizela. Díval se na jídlo před sebou a zase k ohni a zřejmě se nemohl rozhodnout.

„Vystydne ti to,“ řekl jsem. „Ohřívát se ti s tím nebude.“

Pokračoval jsem v práci a už si ho nevšímал. Pak jsem si uvědomil, že jsem zapomněl na lžici, a chtěl mu ji podat. Házel si jídlo do úst rukama a talíř už měl skoro prázdný.

„Ne tak rychle,“ řekl jsem přes rameno. „Bude ti špatně a zase to zvrátíš. Počkej chvíli, já ti pak přidám.“

Neuposlechl, vylízal talíř a pak dřepěl na patách a držel ho v ruce, jako by váhal, co dál.

„Není ti tam trochu zima, ty pitomče?“ rozčilil jsem se, ani jsem nevěděl, jak záchvat vzteku přišel, ale kupodivu pomohl. Chlapec se zvedl a pomaličku se šoural k ohni. Udělal jsem mu místo vedle sebe. Obešel velikým obloukem psy a přiklekl na protější stranu ohniště. Talíř pustil z ruky a celým tělem jako by přijímal teplo, stáhl si rukavice, a div nehladil plameny holými dlaněmi. Roztřásla se mu brada.

Vstal jsem a vyhrabal ze saní kožešinovou přikrývku. „Dej si to pod sebe,“ řekl jsem. „A lehni si.“

Malátně uposlechl, ale znovu si jenom přidřepal a zpod přivřených víček se na mě díval. Zřejmě přemýšlel, co proti němu chystám, a bránil se, i když by se byl nejraději natáhl. Věděl, že vleže je člověk téměř bezbranný, a taky mu asi vadila puška, kterou jsem měl položenou za sebou, jen natáhnout ruku.

Úmyslně jsem si jeho váhání nevšímal. „Chceš čaj?“ Zeptal jsem se a podal mu hrnek. Obrátil ho do sebe, a zase jako by si s nádobím nevěděl rady.

Nabral jsem si z pánve další maso a boby, žvýkal a šlachy plival do ohně. Pozoroval mě bez hnutí.

„Dostaneš, neboj se,“ řekl jsem. „Teď by ti ale udělalo dobře, kdyby sis zdřímnul.“

Aniž by se pohnul, okamžitě byl ve střehu.

Z toho jeho kukuče mi bylo všelijak a už jsem nevěděl, co mu povídat.

„S tebou není rozumná řeč,“ řekl jsem otráveně, lehl si na záda a koukal do nebe, občas jsem natáhl ruku a přihodil pár větví a pak jsem si začal tiše pískat. A ke své zlosti jsem zjistil, že to dělám jenom proto, že se před tím klukem cítím najednou nejistý, jako bych kdovíco špatného provedl. Nějak mě tou svou nedůvěrou na-očkoval. Skoro jsem si už sám nebyl jistý, jestli s ním opravdu smýšlím dobře a jestli mu nechci něco udělat, pomstít se za vykradené pasti.

„Ale to je přeci pitomost,“ řekl jsem nahlas a zarazil jsem se a setkal se s jeho očima. Nebyl jsem si jist, ale zdálo se mi; že se v něm pere stará nedůvěra s nadějí a že usoudil, že mu pro tu chvíli nehrozí nebezpečí. Přesto však byl ve střehu a připraven ihned vyskočit a utéct, nebo se na mě vrhnout, podle potřeby.

„Co na mě tak koukáš?“ řekl jsem. „Ještě jsi v životě neviděl utahanýho člověka, jak si hoví?“

Raději jsem se znovu zadíval do tmy nad sebou a pak jsem si uvědomil, že psi kupodivu přijali Indiána bez dalších projevů nepřátelství. Jenom Rek se zpočátku na výstrahu ozval, ale ani on se nezdál znepokojený.

Postřehl jsem, že chlapec natahuje ruku s hrnkem. Vleže jsem hrnek vzal, nabral z kotlíku čaj a podal mu ho. „Taky bys moh aspoň zabučet,“ povídám. „Cos přišel, neslyšel jsem od tebe jediný slovo.“

Jako bych mluvil do prázdna. Chlapec jenom hlasitě polykal a hrnek nadvakrát vyprázdnil. Pak si vytáhl kapuci výš na temeno hlavy. Tahle situace se mi už jaksepatří zajídala. Ticho mne znervózňovalo. Povídal jsem si chvíli se psy, ale ani to dnes nebylo ono. Moje oblíbená zábava mě tentokrát neuspokojovala.

Proležel jsem tak asi hodinu a pak jsem dal Indiánovi novou porci jídla.

Zmizela stejně rychle jako první.

„Jdu spát,“ povídám, když dojedl a zapil dalším hrnkem čaje. „Jestli chceš, ustele si tady na tom chvojí, ale musíš přikládat, jinak tu zmrzneš.“ Ani se nepohnul. „Krucí, rozumíš mně aspoň?“ Opět žádná odezva.

„Tak se třeba postav na hlavu,“ řekl jsem. A plný zlosti a nespokojenosti sám se sebou jsem zalezl do stanu. „Hlídejte ho, kluci, slyšíte? A kdyby něco, tak pusťte rámus.“

Vsoukal jsem se do pytle, hodil na sebe příkrývku a pušku položil pod ni vedle sebe. Převaloval jsem se, chvílemi si v duchu bezdůvodně nadával a zároveň uvažoval, co si s tím klukem počnu. S sebou se mně ho tahat nechťelo. Tady jsem ho nechat nemohl, byl na pokraji sil. A co si děláš starosti, říkal jsem si, je to tvoje věc? Ale starosti jsem si dělal, a byl jsem proto na sebe ještě vzteklejší. Ani nevím, kdy jsem usnul, a když jsem se občas na okamžik vytrhl ze spánku, oheň vesele hořel. Kluk si ho hledí, řekl jsem si vždycky s jakýmsi nepochopitelným uspokojením a spal dál.

Ráno jsem se probudil nezvykle utrmácený. Vystrčil jsem hlavu ze stanu. Psi spali blízko žhnoucích uhlíků, zmuchlaná kožešinová příkrývka ležela na chvojí, a Indián zmizel.

„Tak, a hotovo,“ řekl jsem si s úlevou, kterou však zase kalila ta nesmyslná starost. A pak jsem si v rychlosti natáhl mokašiny a pláštěnku, vyletěl ze stanu a běžel k saním. Nic nechybělo, ani se nezdálo, že by se mi v nich hrabal.

Obešel jsem tábor a narazil na Indiánovy stopy. Mířily dolů strání. A pak jsem vykřikl. Vlčí tělo neleželo tam, kde jsem je včera nechal, a ať jsem se rozhlížel, jak chtěl, po klukovi nebylo nikde ani památky.

„Tak to vidíš, pitomec není on, ale ty,“ nadával jsem si a vrátil se k ohni. „Ale aspoň se to srovnalo samo a máš po starosti.“ Psi se po mně ohlíželi a uhýbali mi z cesty. „A co vy taky blázníte,“ utrl jsem se na ně a uvědomoval si, že mám špatnou náladu, protože mě Indián zklamal. Najedl se a ohřál, vyspal se a pak beze slova utekl. A ještě si sebral úlovek, co patří tobě, vyčítal jsem si.

Uvařil jsem snídani a podělil se se psy. Pak jsem začal skládat, ale práce mi nešla od ruky. Řemeny, kterými jsem uvazoval náklad na saně, se mi zadržely a musel jsem je pracně rozvazovat holými prsty, do kterých se mi v mžiku dával mráz. Myšlenky se samovolně zabývaly indiánským chlapcem, človíčkem ztraceným v nedohledné pustině, a tak strašně osamělým. Kdyby měl aspoň psy ... Konečně jsem měl hotovo, ale ještě jsem otálel a rozhlížel se, jako bych uvažoval, jestli jsem naložil všechno. Abych se o tom ujistil, stačil jediný pohled, ale stále ještě jsem nedával povel k odjezdu.

A pak se psi dali do štěkání. Za chvíli jsem slyšel praskání větví v podrostu. Povytáhl jsem pušku a přikrčil se za saně. Třeba si někoho přivedl, napadlo mě. Brzy se objevil, a když vyšel z křoví, táhl za ocas vlka. Pachtil se s ním až ke mně a nechal ho ležet.

„To tvoje,“ řekl tiše a otočil se k odchodu.

Zaskočil mě. Nevěděl jsem, co dělat. „A kam jdeš ty?“ zavolal jsem, když už

se znovu začal prodírat křovím.

Neurčitě mávl rukou před sebe.

„Máte tu někde blízko tábor?“

Zavrtěl pomalu hlavou, stále zády ke mně.

„Jak to, snad mně nechceš napovídat, že tu jseš sám.“

Mlčel a nehýbal se.

„Tak jo, nebo ne?“

Znovu udělal ten pomalý pohyb hlavou.

„Co ne?“

„Sám,“ řekl.

„To snad není možný,“ vyjevil jsem se. „Jak dlouho?“

Mávl jenom rukou a nakročil.

„Počkej,“ rozběhl jsem se za ním. „Máš pušku? A stan? A kde máš psy?“

„Nůž,“ řekl.

„Proboha, jenom nůž? A s tím chceš přečkat zimu? Jak daleko jsou tvoji lidi?“

Zřejmě to bylo příliš otázek najednou. Otočil ke mně hlavu a zase se zahleděl dolů po svahu, ohlédl se po uhasínajícím ohni, přešel očima po psech i po saních.

„Daleko,“ zahučel.

Stál jsem a nevěděl, co říct, jen mi bylo najednou jasné, že ho tu opravdu nemůžu takhle nechat. A když jsem si to uvědomil, nějak se mi ulevilo a řešení přišlo samo od sebe.

„Tak konec debaty,“ řekl jsem mu. „Teď se najíš a pak pojedeseš se mnou. A až tě dám do pořádku, vzkážeme tvým lidem, aby si pro tebe přijeli.“

Na okamžik se mi zdálo, že se rozpláče, ale ihned se ovládl a pevně se mi podíval do očí. „Ty bílej muž,“ řekl, a skoro hrdě dodal: „Já Indián.“

„To je toho,“ povídám. „Běloch nebo Indián. Však se neukousnem. Pojď se najíst, ale dělej, už jsem se s tebou zdržel dost.“

„Ne,“ řekl tónem, který mě nenechával na pochybách, že jeho rozhodnutí je konečné a nezměnitelné.

„Ale proč, proboha?“ zeptal jsem se a na chvíli mi připadalo, že ten menší z nás dvou jsem já. Taková byla v tom vyzáblém obličejí najednou rozhodnost, a z unaveného těla vyzařovala nějaká skrytá síla a sebedůvěra.

„Ty běloch,“ odpověděl, jako by se tím všechno vysvětlovalo.

„To už jsi jednou povídal. Ale já mám mezi vašimi lidmi mnoho přátel, třeba z kmene Krí nebo z kmene Žlutých nožů. Slyšel jsi někdy o náčelníkovi Unkatakovi? Nebo o Ottanawovi?“

Zarazil se a zřejmě uvažoval, jak odpovědět.

„Tak slyšels, nebo ne?“

„Já Nikipi,“ ozval se konečně zdráhavě, a pátravě vzhlédl, jako by čekal, co já na to.

„Mně vaši lidé říkají Bílá vydra.“

„Ne,“ skoro vykřikl a nová vlna nedůvěry se mu nahrnula do očí.

„Ale jo,“ řekl jsem.

„Bílá vydra už nevrátit...“ Zarazil, jako by se lekl, že prozradil víc, než chtěl.

„Tak tys o mně slyšel?“

„Jak jmenovat tvůj pes?“ zeptal se.

„Proč?“ podivil sem se.

„Jak?“ nedal se odbýt.

„Tak teda dobře, ať je po tvým. Rek, Punťa, Míša, Haryk, Azor.“ Psi jeden po druhém zvedli hlavy. „Spokojen? Nebo ti je mám přefíkat ještě jednou?“

Chlapec přivřel oči, jako by stále ještě nevěřil tomu, co slyší. „Tak jmenovat pes Bílá vydra,“ skoro zašeptal a pak se na mě zpříma podíval. „Nikipi už vědět, že ty Bílá vydra. Wapimakaoa vyprávět u oheň a znát tvá pes. On říkat skoro jako ty. A ty špatná noha.“

„Kdo je Wapimakaoa?“

„Muž z náš kmen. On znát všechno nový v celým Severu. On slyšet o Bílá vydra a vypravovat, proč ty špatná noha. Aby zachránit lidi od Ottanawa.“

Stala se s ním podivuhodná změna. Celý ožil, a jako když necítí slabost ani zimu, přešlapoval kolem mne a neustále si mě prohlížel. V očích už měl všechno jiné, jen ne počáteční nedůvěru či nepřátelství.

„Ty kluku,“ řekl jsem najednou plný nečekaného uspokojení a zašklebil jsem se na něho. „To jsme se nemohli domluvit hned?“

„Já nevědět, kdo ty. Teď vědět.“ Obličej se mu rozzářil. „Já s Bílá vydra, jak ty říkat — když ty ještě teď chtít.“

„To víš, že jo. Ale pospěš si, ať už jedem.“

Jako by na chvíli překonal únavu, rozběhl se k ohni, přiložil a rozfoukal plameny. A pak seděl na zkřížených nohách a pomáhal mi připravit jídlo. Tentokrát jsem mu popřál víc a chlapec se nenechal pobízet.

Než se Nikipi najedl, znovu jsem zabalil, co jsem ve spěchu vytahal z ranců, a přihodil na náklad i na kost zmrzlého vlka. Chlapec se postavil k zadku saní a chytil se řemenu.

„To tě nesmí ani napadnout,“ povídám. „Za chvíli bych tě sbírat. Vyskoč si nahoru a pořádně se zabal. A když ti bude zima, slez, ale jen na chvíli.“

Uposlechl bez námitek a já jsem křikl na psy. Řítili jsme se ze stráně a mně bylo najednou volně a skoro do zpěvu. A chlapec za chvíli usnul, a když jsem chtěl, aby se proběhl a zahřál, dlouho jsem ho vždýcky musel budit. Obědvali jsme v chvatu a večer jsem ho vzal k sobě do stanu. Jeho únava jako by se vrátila a ještě zesílila. Ploužil se kolem ohně jako stín a sotva se najedl, víčka se mu začala zavírat. Skoro jsme nemluvíli. V noci měl slabou horečku a ráno byl ještě malátnější než předešlého dne. Spěchal jsem, jak jen bylo možné, a dlouho před večerem jsme uháněli přes jezero k chatě. Hned jsem chlapce zahnal na kavalec a přikryl ho hromadou kožešin. Odmítal večeri, ale vnučil jsem do něho aspoň pár lžic polévky a hrnek čaje, do kterého jsem přimíchal trochu rumu. Celou noc jsem pak vstával, sahal mu na čelo a s potěšením konstatoval, že horečka odchází. A ráno byl Nikipi zase čilý, zvědavě se z palandy rozhlížel po srubu a očima jako borůvky sledoval každý můj pohyb.

„Nikipi pomoci,“ řekl a hrabal se z příkrývek, když viděl, že chystám snídani.

„Jen ty ještě lež,“ povídám. „Umiš škrábat kůže?“

Nikipi přisvědčil.

„Tak se potom dáme do těch, co na ně nedošlo cestou.“

„Blaženě se rozvalil a okouzleně se díval, jak se plechový komínek žárem červená. U stolu seděl dřív, než jsem nanosil jídlo, a snědl stejnou porci jako já.

„Tobě teda vytrávil,“ řekl jsem. „Jak dlouho jsi vlastně pořádně nejed?“

„Jídla dost — z tvá past,“ zamrkal na mě.

„A v čem sis ho uvařil, když máš jenom nůž?“ „Jed tak.“ „Syrový? A zmrzlý?“

Hrdě pokýval hlavou. „Syrový.“

„A jak dlouho myslíš, že bys to vydržel? Kdy jsi viděl naposledy oheň?“

Roztáhl prsty jedné ruky. „Pět.“

„Pět dnů?“ nevěřil jsem vlastním uším. „Člověče, jak to, žes nezmrz? Kde jsi spal?“

„Já sněhovej stan, tam chvojí a teplo.“

Kroutil jsem hlavou. Jeho vypravování se mi zdálo neuvěřitelné. „Jak je možný,“ řekl jsem, „že ses pustil bez psů a beze všeho na cestu?“

„Pes byl,“ řekl. „Já muset zabít — jíst nejdřív pes. Pít teplá krev. Krev dát Nikipi síla.“

Díval jsem se v ustrnutí na tu vyhublou postavičku, na chlapecké tělo, které zřejmě muselo překonat víc, než by vydržel dospělý muž. A ještě víc jsem obdivoval odvahu a vytrvalost, s jakou se snažil přežít tam, kde by se snad dospělý vzdal.

„Člověče, mně se tomu ani nechce věřit,“ povídám. „Ale jak to, že jsi jel sám?“

Na okamžik se zarazil. „Ty Bílá vydra,“ řekl, jako by se náhle rozhodl. „Bílá vydra já povědět. Já zabít běloch.“ Díval se mi do očí a neuhýbal.

„Cože?“ vyletěl jsem. „A to říkáš jen tak?“

„On nejdřív zabít Kokagi, bratr od můj otec,“ řekl, jako by se rozumělo samo sebou, že pak zabít musel.

„Kolik je ti let?“

Třikrát zvedl ruku s roztaženými prsty. „Patnáct — bylo.“

„A jak k tomu proboha došlo?“

Vzal oba hrnky a přinesl nový čaj. „Kokagi vyměnit s běloch kůže za kořalku. My potkat běloch den před stanice. Kokagi vypít a chtít ještě kořalku. Běloch měnit, ale jen za víc kůže. Pak Kokagi spát jako mrtvěj á ráno taková hlava.“ Nikipi ukázal oběma rukama. „Běloch už zapražený psy. Kokagi jít a říkat běloch zloděj, on vrátit půlka kůže, co dostat, nebo dát láhev.“ Nikipi zmlkl a díval se do rohu místnosti, jako když tu scénu znovu vidí před sebou. Nerušil jsem ho.

„Běloch říkat ne a Kokagi zlej. On chytit běloch za ruku a odstrčit od saní. Vztít svoje kůže. Běloch zvěd puška a pažba uhodit Kokagi do hlavy. Kokagi ležet na zemi a nehýbat se. Běloch ujet.“

„To Kokagiho jednou ranou zabil?“

„Velká rána. Běloch taky zlej.“

„A cos dělal ty?“

„Naložit Kokagi na saně a pak za běloch. Nejet do stanice, čekat dva dny blízko, a když běloch vidět, Nikipi za ním.“

„Proč jsi to nehlásil na stanici? Byli by na toho bělocha poštvali Kanadskou jízdní ...“

„Nemoh,“ přerušil mě Nikipi. „Já znát, já slyšet mockrát. Běloch řekne, já ten Indián nikdy nevidět, to udělat on...“ Nikipi si ukázal prstem na hrud'. „A ty lidi“ poštvat na Nikipi.“

Nezbývalo mi než mu dát v duchu za pravdu. Takové případy se skutečně staly

a Nikipi se nemohl zachovat jinak. Uvědomoval jsem si to, i když jsem zároveň cítil, jak je to pomyslení hrozné.

„Nikipi jet za běloch skoro celej den, pak běloch Nikipi vidět. Počkat si v lese, až Nikipi blízko a křičet, Nikipi jet pryč.“

„Měl jsi ho poslechnout,“ řekl jsem. Nikipi udiveně a zároveň pohoršeně vzhlédl.

„Ty taky jet pryč?“

Zahnal mě do úzkých. „To je vedlejší, co já bych udělal,“ povídám. „Ale ty jseš ještě — zkrátka moc mladej, no.“

„Ty chtěl říct dítě,“ skoro se urazil. „Já ne dítě. Nikipi taky střilet. Běloch zastřelil jeden můj pes. Nikipi taky na pes a běloch se schovat za saně. Potom chtít s pes a saně dál do lesa, ale pes strach a neposlouchal. Běloch po kolenách ke smečka a táhnout ji a pořád střilet.- Nikipi mířit znova na jeho pes a běloch najednou vyskočit a upadnout. Už se nehýbat. Nikipi pak blíž a vidět krev.“ Ukázal si na levé rameno.

„A tys ujel,“ řekl jsem ustrnule. Znova jsem ho urazil. „Nikipi zůstat,“ řekl s důrazem. „Nikipi oheň a voda a chtít pomoct. Ale běloch už neotevřít oči. A pes od běloch se pak něčeho polekat a utýct a sáně s sebou. Nikipi dlouho nosit kámen a pohřbít.“

„Tak to teda bylo,“ řekl jsem potichu a nevěděl, co si s Nikipiho vyprávěním počít. Byl si jist, že jednal správně, že ani jinak jednat nemohl: Jeho primitivní smysl pro spravedlnost mu říkal, že byl v právu. Muž, který zabil, skončil stejně. O to víc jsem ocenil, že se mu Nikipi snažil poskytnout pomoc, ale celý případ tím nebyl o nic strašnější. Dva lidé zemřeli a třetí, který má jednoho z nich na svědomí, téměř taky zahynul a sedí teď proti mně. Nemělo cenu dělat Nikipimu přednášku o zákonech bílých lidí, které tak jako tak chránily často právě jenom bílé a Indiánům, pokud se neuměli obhájit, jenom přitěžovaly. Uvažoval jsem, jak by se na mém místě zachoval náčelník Unkatak, kterého jsem poznal jako moudrého a rozvážného muže, a vzpomněl jsem si na jeho dceru Beatrici. Přestože prožila několik let v misijní škole a naučila se tam myslet a nazírat na život jinak, než byla zvyklá z indiánského tábora, v základních otázkách zůstala Indiánkou. Určitě by souhlasila s Nikipim a jeho jednání by schválila. A když jsem došel v myšlenkách až sem, bylo zbytečné uvažovat, co by řekl Unkatak nebo třeba Otanawa a nebo Ingaloona, a už vůbec jsem se nemusel ptát na názor Noatakův. Všichni by se postavili za Nikipiho. A já jsem si musel přiznat, že i když je to děsivé, přidal bych se k nim. Otázka práva a bezpráví v prostředí, kde se člověk musí umět postarat sám o sebe, kde nemůže spoléhat na ochranu zástupců zákona, se posunuje do jiných poloh, než na jaké jsme přivykli v civilizaci. A Indián má kromě svých vžitých tradičních zákonů ještě tu nevýhodu, že je Indián. .

„Bílá vydra myslet, že Nikipi dělat špatně, když chtít pomsta za Kokagi?“ zeptal se tiše a zároveň pevně chlapec. Vlastně jsem se v této chvíli na něho nedíval jako na chlapce. To, co vykonal a jak tu seděl a jednal, svědčilo o jeho duševní i tělesné vyspělosti, přestože jeho vzhled byl napůl dětský.

„Já ti na to v tyhle chvíli neodpovím,“ řekl jsem. „Musíš si to srovnat sám se svým svědomím. Řeknu ti jenom jedno. Je štěstí, že nikdo neví, co jsi provedl. Jinak by si pro tebe přišli.“

Čekal jsem, že se Nikipi začne hájit tvrzením, že přece jinak jednat nemohl, v představě, že by jeho obhajoba obstála před tváří zákona. Nikipi však nebyl naivní a přes svých patnáct let zřejmě věděl o životě víc než mnohý z dospělých Indiánů, s nimiž jsem se setkal. „Nikipi ví,“ přikývl. „Nikipi taky nikomu nevypravovat. Jen Bílá vydra.“

Tím mi sice-projevil důvěru, která mě proti mé vůli potěšila, ale- zároveň naložil břemeno mému svědomí. Vyrůstal jsem v prostředí, kde cizí život byl posvátný, v případě Franka O'Briana jsem se taky jen bránil a nechtěl jsem ho zabít, a od té doby jsem si zvlášť dával pozor, abych se nedostal do situace, která by mě nutila zvednout proti jinému člověku zbraň. Že mě k tomu okolnosti tady na Severu někdy dohnaly, nebyla má vina. A ani v takových případech jsem druhému neukládal o život. Teď se ve mně pral pocit povinnosti zakročit proti člověku, který zabil, s pocitem solidarity, který jsem vůči Indiánům cítil. Kdyby byl Nikipi sprostý vrah, který svůj čin provedl ze zisknosti či z jiné odsouzeníhodné pohnutky, byl bych neváhal ani minutu. Tenhle chlapec však byl v právu. Ke své hrůze jsem si uvědomil, jak podstatně ve mně Sever změnil názory na lidské jednání a že už vlastně sám uznávám právo pomstít se stejným způsobem člověku, který dokázal zabíjet. A jestli v případě Nikipioho a jeho strýce Kokagioho běloch chtěl nebo nechtěl zabít, se mi teď zdálo vedlejší. A přece jsem sám se sebou a se svými úvahami nebyl spokojen. Moje výchova a zkušenosti z dob před odchodem do teritorií varovně vrtěly hlavou. Spor mezi bělochem a Kokagim vznikl pro malichernou příčinu a běloch jistě nemínil Kokagioho usmrtit. Jen hájil to, o čem soudil, že patří jemu. A začal vlastně Kokagi.

To už jsem se však příliš zaplétal do nesmyslných úvah, které nikam nevedly. Teď jsem měl Nikipioho tady a nezbývalo nic jiného než se o něho postarat. Rozhodnutí, co dál, počká. Přece jen se možná poradím s Unkatakem, řekl jsem si, ale věděl jsem, že jenom odkládám, co bych měl vyřešit hned. Ale jak?

„Chce Bílá vydra, aby Nikipi pryč?“ zeptal se chlapec, jako by četl mé myšlenky.

„To je nesmysl,“ vytrhl jsem se z přemýšlení. „Kam bys šel?“

„Když ty dát jídlo a sněžnice, Nikipi dojde,“ tvrdil.

„To tě nesmí ani napadnout. Dohodli jsme se, že příležitostně dáme zprávu tvým lidem, ne?“

„Ano, ale dřív, než ty vědět o běloch.“

„To je sice pravda, ale už to tak nechme. Radši mně řekni, jak se stalo, žes přišel o zásoby. Přeci jste si něco vezli, ne?“

Nikipi přikývl a poprvé se mi zdálo, že se trochu zastyděl. „Převrhnout na svahu saně,“ řekl zdráhavě. „Všecko rozházet a psi zbláznit. Utíkat a saně rozbít o stromy. Nikipi je najít, když saně — co zbylo — zachytit v křoví a psi nemohli dál. Muset pohřbit taky Kokagi.“

„Tak jsi měl zůstat na místě, posbírat věci a saně opravit.“

„Nikipi sebral, co našel, ale všechno nenašel. Žádný sněžnice. Někam zapadly. A vysokej sníh. Saně úplně pryč, nemoh spravit.“

„To byla směla. Měls aspoň sirky?“

„Jedna škatulka v kapse, ostatní někde pryč. Nikipi teda vlek z větví a zapráhnout pes, ale jen čtyři. Puška hledat dva dny, ale nic. Pak žádný jídlo, zabít jeden pes, a když sněd, druhý pes, a potom Nikipi usnul, moc unavený, a oheň taky pryč. A když poslední pes, najít tvoje past.“

„Takže jsi měl vlastně štěstí, že jsem si tě vyčíhal,“ povídám.

„Štěstí, že to past Bílá vydra,“ řekl a tím krátce vyjádřil všechno, co měl napsáno v obličej i v očích. Raději jsem se zvedl a šel přiložit do kamen.

„Jinej by tě tam taky nenechal,“ zahučel jsem jenom. Nikipi mlčel.

6

Musel jsem si přiznat, že jsem rád, že mám chlapce ve srubu. Nejenže mi jeho přítomnost nevadila, naopak. Těšil jsem se vždycky po celou objížďku pastí na návrat domů, do vyhrátého srubu, který mě dříve vždycky vítal promrzlými stěnami, na jídlo, které Nikipi připravoval, i na jeho halekání, které jsem slyšel už zdaleka, jen co mě ze straně u srubu viděl na jezeře. Sám od sebe převzal i starost o psy a v neuvěřitelně krátké době se s nimi sprátlil. Snad že v něm psi cítili mládě, hráli si s ním jako se mnou a Nikipi občas přišel pěkně pocuchaný a potraný a celý večer si pak tenkými řemínky spravoval oblečení. A nejvíc mě těšil otevřený pohled, upřímnost a důvěra, s kterou jsem se setkával, jen jsem se na chlapce podíval. Snažil se předem uhádnout každé moje přání a plnil je s takovou ochotou, až jsem ho musel trochu krotit. A kůže, které jsem stále vozil v hojném počtu, zpracovával se zručností indiánské ženy a pomalu si zvykal o nich mluvit jako o společném majetku, právě tak jako o ostatních věcech z mé výbavy. Pokládal se prostě za příslušníka našeho nového malého kmene a jako takový vystupoval. Nic jsem nenamítal, naopak, dělalo mi to dobře. Nebyl jsem sám.

Nikipimu působila starost jenom jedna otázka. Snažil se mě přesvědčit, že ho nemám posílat k jeho lidem, a nechtěl slyšet žádné důvody, proč to musím udělat. A když jsem si ho posadil proti sobě a třeba už důrazně ho přesvědčoval, že mi nic jiného nezbyvá, ztratil pojednou schopnost rozumět té zvláštní směsici francouzštiny a angličtiny, kterou tady na Severu mluví všichni lovci a kterou se za pomoci nejrozumnějších kmenových přímíšenin dorozumívají s bělochy i Indiáni. Nikipi prostě nechápal, co po něm chci, a hledal příležitost, jak mi utéct za nějakou prací, kterou si právě vymyslel. Nakonec jsme o jeho odjezdu přestali mluvit a Nikipi si našel něco jiného.

„Proč já ne s tebou na lov?“ vyptával se několikrát, když jsem se zase chystal na cestu.

Snesl jsem mu všechny důvody, které mě právě napadly — trochu jsem se styděl, že hlavním je teplo a hotové jídlo, což jsem mu samozřejmě nepřiznal —

ale ke všem měl námitky.

„Museli bychom vozit dvakrát tolik zásob,“ namítal jsem dál.

„Nikipi jíst, co chytit do past,“ přesvědčoval mě. „Ty stejně zahazovat většina — to dobrý maso. Maso škoda.“

„Nezahazuj!,“ odporoval jsem mu. „Kladu je do pastí jako návnadu a něco z toho si taky uvařím. A ostatní dostanou psi.“

„Ale na Nikipi zbude, ne?“ ptal se a tvářil se jako nevinátko, i když viděl, že mě zahání do kouta.

A jednou jsem už neodolal jeho prosbám a vzal ho s sebou. Ale počkej, říkal jsem si. Já ti tu jízdu osladím. Jinak to ani nešlo, jestliže jsem nechtěl uštvat psy a přitom neztratit ani den. Museli jsme většinou po svých a na saních jsme se vezli střídavě v intervalech, jako by jel jenom jeden psův. Večer jsem cítil, že takhle bychom pokračovat nemohli, ale Nikipi byl čilý a ke stahování mě nepustil. A oči mu radostí zářily a ráno mě ještě za tmy budil.

„My moc spát doma,“ utěšoval mě s potutelnými pohledy při snídani, kterou si vzal na starost sám. „Třeba celý den.“

Druhý večer byla však znát únava i na něm. A když jsme pak dojížděli už za tmy do srubu, běžel s hlavou svěšenou na prsa a namáhavě oddechoval.

„Tak co, líbil se ti lov?“ ptal jsem se ho, když jsme zastavili na prostranství před chatou.

„Moc líbit,“ řekl. „Jenom ty moc rychle,“ přiznal svoji únavu. Večerní práci jsme si rozdělili a stahování zbylého úlovku jsme si nechali na ráno. To už byl však Nikipi v pořádku a nepřestával hovořit o drobných příhodách, které nás potkaly, a probíral zvíře za zvířetem, tak, jak se nám chytilo do pastí. A s kůžkami nakládal zvlášť jemně, pozorně je po rubu tupou hranou nože oškraboval a napínal do rámců, jako by na nich záležel jeho život. A já jsem pochopil, proč tolik chtěl jet se mnou. Aby se mi odvděčil a nemusel si vyčítat, že ho krmím zadarmo. A taky mi chtěl ukázat, že do ponižujícího postavení, v němž jsem ho našel, se nedostal vlastní vinou a že se umí o sebe postarat a vydrží tolik, co dospělý.

„Ale pokaždý tě s sebou nevezmu,“ řekl jsem mu večer po návratu z prvního společného lovu.

„Není potřeba,“ souhlasil kupodivu ochotně, a já jsem poznal, že jsem se nemýlil. „Jen když ty chceš, Nikipi s tebou.“

Chlapec sice uměl zacházet se zbraní, ale střílel trochu zbrkle. Začali jsme s výukou a Nikipi dělal pokroky. Nakonec dokázal počkat na nejvýhodnější chvíli k výstřelu, i když jsem na něm pozoroval stále stejnou netrpělivost a starost, že mu zvíře nebo pták zmizí. Z mé brokovnice byl Nikipi u vytržení.

„To jiný puška, než mít Indián,“ opakoval často a se zalíbením zbraň hladil od hlavně po pažbu. „Střílet, kam se dívat.“ A o čerstvou zvěřinu nebylo ve srubu nouze. Jenom náboje ubývaly rychleji, než bych si byl přál, ale neměl jsem to srdce kazit mu radost z lovu. Konečně, Nikipi uměl klást oka, vyrobená ze sobích šlach, a nad každým úlovkem jásal. Chápal jsem ho. Byl to ještě chlapec, ale podle jeho vyprávění už vícekrát zažil dobu nouze, kdy je zvěře málo, nebo taky žádná, a

nikdo se dlouhý čas pořádně nenají. A tady, přestože se díky Noatakovi zásobárna nadouvala jídlem, Nikipi podvědomě cítil, že každý nový kousek potravy prodlužuje jistotu, že budeme mít dostatek, i kdyby přišlo špatné počasí. Život se vrátil do zaběhaných kolejí, a i když se přítomností Nikipiho podstatně změnil, zůstával stále životem lovce, který se pere s přírodou o svůj příděl kořisti a o přežití. Dny se postupně ztrácely a slunce, pokud svítilo, zůstávalo na obloze stále kratší dobu. Většinu času jsem teď cestoval za tmy nebo v přitmě, které únavu jen zvyšovalo. O to raději jsem byl, že celá tíha hospodaření nespočívá na mně, že se o ni mám s kým podělit. A na chvíli, kdy se zase objeví srub s osvětleným oknem, jsem se těšil stále víc.

Jednou při návratu mě Nikipi nečekal před srubem a na moje volání neodpovídal, přestože jsem cítil dým a uvnitř se svítilo. Nechal jsem psy stát a vrazil dovnitř. Dveře se za mnou samy zabouchly. Zády se o ně opíral Bill Bradley.

„Dost, že jedeš,“ usmál se mi zblízka do obličeje. „Cos byl pryč, usadila se ti tu škodná.“ A ukázal na kavalce, kde ležel Nikipi s nohama a rukama spoutanýma řemínky.

Překvapení bylo příliš silné. Nedokázal jsem se orientovat v nové situaci, tak nenadálé a neočekávané. Asi jsem podle toho vypadal, protože se místnost otfársla hrubým smíchem. Ohlédl jsem se. Na mé židli se rozvaloval Fred Raynor, který se dlaněmi plácal do stehů a chechtal se, div si čelo nerozbil o stůl. Jeho surový rozšklebený obličej se skládal ze samých posměšných rýh a vrásek a oči se vysmívaly nejvíc.

„To je náhodička, že jo?“ vyražel ze sebe, když se mu podařilo chytit dech, a ukazoval na mě nataženou paží, „Páni, to je pohled,“ bučel a pro změnu tloukl hroudovitými červenými pěstmi do stolu.

„Haló,“ několikrát opakoval do jeho hýkání Sandy Lubock, až jsem si ho konečně všiml. Seděl na druhém kavalci jenom v ponožkách, vedle sebe poloprázdnou láhev. Nezdál se však opilý.

„Věděl jsem, že budeš koukat,“ řekl stále s tím studeným úsměvem Bill Bradley, „ale že tě to takhle vezme...“

„Tak jenom pojď dál, a jako doma,“ zval mě Fred Raynor a pohostinně ukazoval na židli proti sobě. „Je to snad tvoje chatrč, nebo jsme se spletli?“

„Haló,“ dostal jsem konečně ze sebe a krev se mi začala vařit v žilách. „Kde jste se tu vzali?“ Mimoděk jsem si uvědomil, že mi tykají.

„Jednoduše,“ řekl Bill Bradley. „Doptali jsme se.“

„Doptali?“ zeptal jsem se nejapně a Fred Raynor se znovu rozchechtal.

„No jasně, moc se nám po tobě stejskalo.“ Musel si položit hlavu na ruce a ramena se mu otfársala. „Tahle chvíle stojí za to,“ vykřikl, když zase konečně zvedl obličej. „Na tu jsem se těšil celou tu hromskou cestu.“

„Náhodou jsem si vzpomněl, jak tě tu jmenujou Indiáni, a jeden nás sem doveď,“ řekl Bill Bradley. Byla to zatím nejdelší věta, kterou jsem od něho slyšel.

Vzpomněl jsem si na Noatakovo varování a byl bych si nejraději nějakou vrazil, že jsem si nedával pozor. Ale co by mi to byla platné? Jak bych těm třem zabránil v příjezdu — a Indiánům jsem taky nemohl zavřít ústa.

„Řek jsem mu — je to kamarád,“ dodal Bill Bradley.

„A to „taky jsme, ne?“ chtěl vědět Fred Raynor.

Ucítil jsem na sobě Nikipiho pohled. „Rozvažte ho,“ řekl jsem. „Proč jste ho takhle spoutali?“

„Žádná škodná?“ zeptal se Bill Bradley. „Neřek slovo.“

Porozuměl jsem chlapcovu pohledu a pochopil, že v něm je výstraha, kterou teď vystřídala úleva. Nikipi věděl, že jsem porozuměl.

„Neumí anglicky ani francouzsky,“ řekl jsem, přešel místnost a přeřízl řemínky. „A žije tu se mnou.“

Nikipi se nepohnul a ležel ve stále stejné pozici.

„Ty věříš Indiánovi?“ zeptal se Fred Raynor. „Dřív nebo později tě vykrade, jen co bys tu měl dost kůží, aby stály za to.“ Ohlédl se po chlapci. „Já je znám, tyhle učouzený.“

Z mého pohledu si nic nedělal, snad mu ani nerozuměl.

„Najíš se s náma? Právě jsme se chystali k večeři.“

„Ty zveš mě?“ zeptal jsem se ho.

„Plácá,“ uklidňoval mě Bill Bradley. „Nevidí si do huby. Den dva se zdržíme, než pojedeme dál. Jíst budeme ze svýho.“ Už se nevysmíval, ale z jeho studeného kukuče a hlasu mi zrovna dobře nebylo. Podíval jsem se po Sandym Lubockovi. Uhnul pohledem, jako by se něčeho lekl.

Úvahy, co dál, nebyly zatím k ničemu. Nastěhovali se mi do obydlí a zákon severské pohostinnosti mi nedával jinou možnost, než je tu nechat, přestože mi nevoněli. A to je příliš slabý výraz pro to, co jsem cítil.

„Nikipi,“ řekl jsem a pak jsem se zarazil a ukázal si na ústa.

Chlapec kývl, sjel z kavalce a belhal se ke kamnům. „Taky jste mu to nemuseli tak utahovat,“ řekl jsem.

„Měl pouta docela volný,“ ozval se teď Sandy Lubock. „Sám jsem mu je vázal.“

„A bylo to vůbec potřeba?“ zeptal jsem se ho.

„My jsme tu od včerejška a chtěli jsme se po tý cestě zase trochu vyspat. Copak jsme věděli, jestli v noci něco neprovede? A ráno jsme na něj zkrátka nějak zapomněli.“

„Cože, už od včerejška jste ho nechali svázanýho?“ vykřikl jsem. „To si teda začínám něco rozmyšlet.“

„Nedělej z toho událost,“ krotil mě Bill Bradley. „Je to Indián.“

„Je to můj přítel...,“ začal jsem, ale Fred Raynor mě přerušil.

„Přítel, s kterým si nerozumíš, to je legrace,“ řekl, ale tentokrát se nesmál.

„Dost hádání,“ řekl Bill Bradley. „A ty, Frede, už, proboha drž klapačku. Koukej,“ obrátil se ke mně, „může nám ten tvůj kluk pomoci s jídlem?“

„Slyšel jsem, že jste si chystali večeři, nebo jsem se přeslechl?“

„Ale no jo, tak dobře,“ mávl Bill Bradley rukou. „Myslel jsem jenom naporcovat a donést na stůl, když už tu je.“ Sandy Lubock se zvedl a šel za Nikipim ke kamnům. Nikipi už nesl dvě plné misky.

„On to nabral z našeho,“ vykřikl Fred Raynor.

„Však jsi nás zval, ne?“ povídám.

„Jenom tebe, jeho ne.“

„Dali jste mu vůbec od včerejška najíst?“

„Jo,“ řekl Sandy Lubock od kamen. „Já ho nakrmil.“

Nikipi položil jednu misku na stůl a druhou si odnesl na palandu. Vzpomněl jsem si na psy a napůl se otočil, ale postřehl jsem nepatrný Nikipiho posunek a zarazil jsem se. Nevěděl jsem, co všechno se tu odehrálo a co Nikipi vyslechl. A když ukázal očima ke stolu, poslechl jsem a šel si sednout.

„Proč jste mě vůbec hledali?“ zeptal jsem se mezi jídlem.

Sandy Lubock se zakuckal. Odpověděl Fred Raynor. „Měli jsme starost, jestli se ti něco nepříhodilo, když ses tak najednou ztratil,“ rozkládal skoro dobrosrdečně a mimoděk vztekle mrkl po Sandym Lubockovi.

„Ty seš ale pitomec,“ neudržel se Sandy a Bill Bradley už to zase rovnal. „Fred jen breptá a Sandy s ním. Já ti to řeknu na rovinu. Zkrátka jsme slyšeli, žeš přivez dobrej úlovek, a tak jsme se tě chtěli zeptat, jestli by tu někde nebylo místo taky pro nás. Samozřejmě že bychom ti nelezli do revíru.“ Bill Bradley se překonával. Když chtěl nebo potřeboval, dovedl být hovornější.

„A to jste se mě nemohli zeptat na stanici?“

„Nějak se to nešiklo,“ řekl Bill Bradley.

„A jak to, že jste přibrali Sandyho? Není to trochu moc, tři na jeden kraj?“

„Když jsme ho tam našli tak vyřízenýho, bylo nám ho líto.“

„Já myslel, že jste se předtím neznali,“ zkoušel jsem ho a Bill Bradley se skoro chytil. .

„Jo,“ řekl a hned se opravil. „Teda neznali, až na stanici, jak jsme se společně namazali. A pak jsme neměli to svědomí ho tam nechat, když jsi mu ujel.“

„Ujel?“ povídám. „Já ho přeci s sebou nezval. To Sandy se mě držel, jako bych byl jeho chůva.“

„To už je ale snad jedno, ne?“ odváděl řeč Bill Bradley. „Přeci se kvůli takový hlouposti nebudem dohadovat. Teď jde o to, jestli nás tu necháš a třeba nám poradiš, kde najít nějaký dobrý loviště.“

„Koukejte se, já jsem dneska utahanej. Necivme to na ráno, ne?“

„Jo, času dost,“ souhlasil horlivě Bill Bradley a tím se prozradil úplně. Při lovu není nikdy času dost, a oni, pokud by bývali chtěli lovit, už značnou část sezóny zameškali.

„Že bysme se teda na to napili?“ zeptal se nejistě Sandy Lubock a díval se na mě úpěnlivým pohledem, jako by mě prosil za odpuštění.

„Proč ne?“ řekl jsem a pozoroval Nikipiho, který odnesl prázdnou misku, vzal z hřebíku na zdi svoji pláštěnku a rozložil si ji u kamen. Bill Bradley se po něm ohlédl, a když viděl, že se chlapec chystá k spánku, uspokojeně se opřel předloktím o stůl.

Sandy přinesl hned dvě plné láhve a plecháče a naléval. „Tak na tvoje zdraví,“ řekl mi.

„I na vaše,“ povídám a usrkl jsem.

„Tohle je nějaký pití?“ vykřikl s hranou bodrostí Fred Raynor. „Do dna a hned zase nalejt. Pití máme dost.“

„Kdepak, se mnou nepočítej,“ povídám. „Mně je pak hned špatně a usnu jako špalek.“

Postřehl jsem Billův varovný posunek a Fred Raynor se stáhl. „No dobře, jak chceš, já jenom myslel, že na to šťastný shledání...“ Viděl, že Bill Bradley znovu nenápadně zvedl ruku, a zarazil se.

Dál jsme pili skoro mlčky, jen Bill s Fredem občas prohodili pár slov a Sandy si podle svého zvyku horlivě přihýbal. Za chvíli měl kalné oči a Fredu Raynorovi začala klesat hlava. Jen Bill Bradley se zdál stále stejně střízlivý, přestože i on statečně popíjel. Jen mu zčervenaly jeho hladké tváře. Uplynula už jistě aspoň hodina, když i mě začala přemáhat ospalost. Oči se mi klížily, ale přesto jsem postřehl Billův číhavý pohled. Předstíral jsem, že se probírám, a najednou jsem dostal nápad.

„Krucí,“ řekl jsem. „Mně to vlezlo do hlavy.“ Předstíral jsem, že se mi trochu plete jazyk. „Ale nějak mně to dneska chutná.“ Zvedl jsem hrnek a vypil kořalku.

Bill Bradley mi ihned dolil. „Jen si dej,“ řekl. „Jak povídal Fred, zásoby hned tak nevypijem.“

A pak jsem viděl hned dvě věci najednou. Že Bill Bradley na sobě s pitím najednou šetří a že mi za jeho zády Nikipi něco naznačuje.

„A co vy tu sedíte jako namrzlí králíci,“ vykřikl jsem a plácl Sandyho a Freda do zad. Oba se vyjevili a zůstali na mě koukat. „Pijem a mlčíme, copak tohle je nějaká zábava? Já mám chuť si zazpívat.“

„Prima nápad,“ podporoval mě horlivě Bill Bradley. „Kterou?“

„Tu o tý smutný Eskymačce,“ vykřikl teď i Fred Raynor a začal necudnou zpívanku o nejméně třiceti slokách.

Předstíral jsem rozjaření, kýval na Sandyho Lubocka, aby se přidal, a pobízel i Billa. A za chvíli jsme řvali ze všech sil a já jsem dopil další hrnek a bouchal jím o stůl, až mi uši zaléhaly. V tom rámusu nikdo z mých společníků nepostřehl, že Nikipi sebral jedním pohybem pláštěnku a druhým, stejně plavným, proklouzl dveřmi a potichu je za sebou zavřel. A jestli ho psi venku, stále ještě zapražení do saní, podle svého zvyku uvítali štěkáním, neslyšel jsem je. Zpíval jsem tak hlasitě, jako snad dosud nikdy. V našem řevu mohl Nikipi venku klidně střílet. Byli bychom rány nepostřehli.

A když konečně asi po další hodině Sandy odpadl a skulil se na zem a Fred na tom nebyl o mnoho líp, Bill Bradley vstal, sotva se držel na nohou, a pohrdavě ze sebe vypravil: „Nic nevydrží. Pojd', uložíme je.“

„Ale svůj kavalec si nechám pro sebe,“ blábolil jsem a dával si pozor, jestli si Bill všimne Nikipio nepřítomnosti. Uložili jsme oba na jednu palandu, hodili na ně pokrývku a Bill už mě zase táhl ke stolu. „My přeci tak hned nezvadnem,“ breptal. „Kamaráde, takhle jsem se nenamazal už hezky dlouho.“ Zvedl ukazovák a komíhal si jím před nosem. „A rád,“ dodal a přikývl si. „Ty jseš, člověče, úplně

báječněj člověk, to bych byl do tebe neřek.“ A opilé řeči z něho tekly jako z dřevěného hrnce, ale přece jen se kontroloval, a pak přišlo, co jsem čekal a co muselo přijít.

„Škoda žeš nám ujel, mohli jsme si takhle užívat už dávno,“ povídal. „Tys mě zklamal,“ zahrozil mi. „Docela mě napadlo, žeš měl proč utýct.“ Pozoroval mě opilýma očima, v nichž se mihlo světlýlko střízlivé vychytralosti.

„Že jsem měl proč?“ chtěl jsem vědět a ztěžka si opíral bradu do dlaní.

„Něco přede mnou skrejváš,“ blábolil vyčítavě. „A to bys teda před kamarádem neměl. To teda doopravdy ne.“

„Nemám co skrejšvat, protože i kdybych měl, tak bych ti to hned tady u toho stolu řek,“ breptal jsem. „Kamarád je kamarád a upřímnost je upřímnost. Ke kamarádovi jsem vždycky upřímněj.“

Nemohl utajit dychtivost. „I kdyby to bylo, co chtělo?“ zeptal se.

„Jo, co chtělo,“ kýval jsem hlavou, div mně neupadla.

„Třeba — třeba kdybys pad na kraj bílejš lišek?“ zkoušel mě.

„Jo, třeba bílejš lišek.“

„Nebo stříbrnejch?“

„Nebo stříbrnejch.“

Bill Bradley se zatvářil upjatě. „Ale nepovídej mně, že bys nás vzal do party, kdybys třeba pad na zlato. Tohle mně teda nepovídej.“ Zpod víček mě pozoroval.

„Třeba ne,“ řekl jsem. „Třeba jindy ne, ale teď jo. Tobě bych řek všechno.“

„A pad jsi?“

„Jo,“ kývl jsem a Bill Bradley se nadechl. „Na hlavu, ale zlato pod ní nebylo. A teď už mně dej pokoj, mně se chce spát.“ Vstal jsem a pomalu jsem se šoural ke kavalci.

Bill se zvedl taky a upřeně mě pozoroval. A pak skočil k druhé palandě, tloukl Sandyho a Freda pěstmi a rozeřval se: „Vstávejte, pitomci. Indián utek. No tak, ven, slyšíte?“

Jeho křik však k těm dvěma nedoléhal. Potácel se po srubu, našel pušku a rozrazil dveře. Vykukoval na obě strany a pak ke mně otočil hlavu. „Nemáš tu psy,“ řekl najednou tiše.

„Cože,“ předstíral jsem překvapení. „Že by se někam zatoulali?“

„Tohle bych si taky rád myslel,“ řekl už skoro střízlivě. „Tohle bych si sakra rád myslel, už kvůli tvému blahu.“ V té chvíli poprvé vypadal opravdu nebezpečně.

„Nebo — nebo že by Nikipi přeci, jak jsi říkal?“ přemítal jsem nahlas.

„I to je možný, ale třeba taky ne.“ Koukal na mě a uvažoval. „No, já se tu porozhlídnu.“ Vrazil do kamen kus větve, a když se rozhořela, vyšel ven. Zakrátko se vrátil. „Stopy vedou na jezero,“ řekl a už neskrýval podezření. „Teď jde o to, jestli se nás kluk bál, vykašlal se na tebe a utek, nebo jestli vy dva si přeci jenom nerozumíte...“ Nedopověděl a podíval se ke kavalci, odkud se ozývalo, dvojí chrápání.

„Copak jste ho dost nevyděsili?“ řekl jsem a stále se pokoušel předstírat opilost. „Ale stejně mě míchá, že mně ukradl psy se saněma. Tím jsem nahranej.“

„Jo, to teda jseš, a úplně,“ krátce pokývl Bill Bradley. „Ale“ stejně si musíme pospíšet, jen pro případ, že by kluk neutek.“

„S čím pospíšet?“ zeptal jsem se.

„To už nech na nás. A chtěl jsi jít spát. Zejtra je taky den.“ Přešel místnost, popadl židli za opěradlo a táhl ji ke kamnům.

„Ty si neleheš?“ povídám, sedl jsem si na palandu a začal jsem se svlékat.

„Dneska ne, kamaráde,“ řekl a pohodlně se usadil. „Kdoví co by nás mohlo potkat, buď zvenčí, nebo zevnitř. Klidně spi, ničeho se neboj. Do rána to vydržím, a jak se něco šustne, hned střílím. Na nic se neptám.“

Věřil jsem mu doslova a věděl jsem, že se zajišťuje nejenom proti případnému Nikipioho pokusu dostat mě ze srubu, ale i proti nebezpečí, že bych je odzbrojil. Bill už teď věděl, že jsem ho prohlédl. A přes to, co se tu za jediný večer stalo, jsem brzo usnul. Pomohla i únava z cesty a na mne nezvykle velká dávka kořalky. Přece jen však, než mě spánek přenesl do krajin, kde se zapomíná, pokoušel jsem se uvažovat o budoucnosti a o svých možnostech. Příliš velké naděje na snadné vyváznutí jsem si nedělal. Nikipi utekl bez pušky. Zvykl jsem si nenechávat zbraň na saních, když jsem od nich třeba jen na chvilku odcházel, a brokovnice visela na stěně. Vůbec mě nenapadlo, že by mě Nikipi opustil. Určitě se vydal hledat pomoc. Ale kam? Nejbliž, pokud jsem věděl, ležel tábor náčelníka Unkataka. Ale Nikipi neznal cestu. Přestože jsme o poloze tábora mnohokrát hovořili, cesta byla dost složitá a vyžadovala stálé pozornosti i u člověka, který s ní byl obeznámen, a trvala čtyři pět dnů. Nebo že by Nikipi vyrazil ke svým lidem? Podle jeho slov tábořili dobrých osm denních pochodů na severozápad. A chtěli by se pouštět do zbytečného dobrodružství pro cizího lovce, i když o něm slyšeli vypravovat a i když se ujal jednoho z nich? Na prvním místě je vždycky lov, aby kmen měl dostatek zásob a tím i naději na přežití. A k rozhodnutí postavit se třem dobře ozbrojeným chlapům je třeba hodně odvahy. Nač by tolik riskovali, i kdyby je Nikipi přemlouval sebevíc?

Nadějná moje situace tedy nebyla. Šlo teď jen o to, přežít bez úrazu co nejdéle. Jenomže Bill Bradley si to uvědomoval taky a pospíchal. Už za svítání mě probudil.

„Vstávej,“ řekl a klepal se mnou, jako by hořelo.

Ostatní už byli vzhůru. Ještě leželi a mžourali do světla petrolejky, které se potýkalo s přišepím, pronikajícím dovnitř oknem.

„A vy zrovna tak,“ pokřikoval na ně Bill Bradley. „Taky se potřebuju vyspat.“

Pozoroval jsem, jak se zvedají, mátožně se pohybují po srubu, se vzteklym sykáním narážejí do stolu a do stěn a pak se dávají do přípravy snídaně.

„Dělejte, sakra,“ pobízěl je Bill Bradley.

„Copak je takovej spěch?“ vyjel si Fred Raynor, až pohled do Billova obličejě ho zchladil. Bill Bradley měl pod vlčíma očima namodralé pytlíky a o jeho výraz by se člověk pořeal.

„Kdybych se byl zrychtoval jako vy a nedával pozor, vypadalo to tu dneska asi trochu jinak,“ řekl jízlivě. „Ten indiánskej kluk utek i s jeho saněma.“

„A tys ho nechal?“ zeptal se Fred Raynor a Bill Bradley vyletěl.

„Proč jste teda tolik chlastali, ty a Sandy?“ řval na Freda. „Já jsem ho nechal!“ vztekle si odpívl. „Copak se mám starat o všechno sám?“

„Utek — utek,“ řekl smířlivě Fred Raynor. „Tomuhle tady to moc nepomůže.“ A najednou se zarazil a s obavou mžikl po Billovi.

„Už můžeš klidně mluvit,“ mávl Bill Bradley rukou. „Je mu všechno jasný.“

Sandy se ohlédl a přikrčil hlavu mezi ramena, jako by očekával ránu.

„Tak je to dobrý,“ ožil Fred Raynor. „Můžeme se teda do něj rovnou dát, ne?“

„To taky uděláme,“ přikývl Bill Bradley a otočil se ke mně. „Tak, kamaráde, včera jsi mě převez, ale to bylo naposled, co se ti něco podobného povedlo. Podruhy to nezkoušej. “ Z jeho výrazu mi nebylo právě dobře po těle. „A koukej se už zvednout, nebo ti pomůžu,“ zařval.

„Já sem tu doma a můžu si dělat, co chci,“ povídám, jak jsem dokázal neklidněji. „A tohle vám, hoši, jen tak neprojde.“

„Hele,“ Fred Raynor ztratil trochu ze své jistoty, „von ještě vyhrožuje.“

„Ať dělá, co umí, ale nejdřív nám řekne, co chceme vědět,“ studeně se usmál Bill Bradley. „Tak odkud to teda bereš?“

„Jde nám o ten tvůj krásnej žlutej prášek,“ vysvětloval zbytečně Fred Raynor.

„Teď buď zticha, tohle si s ním vyřídím sám,“ přikázal Bill Bradley. Všiml jsem si, že Sandy Lubock je v obličeji úplně bílý.

„Jste vedle, mládenci,“ povídám. „Chcete slyšet pravdu?“ A vypravoval jsem jim o Robertovi a dlouhých letech, po která zlatá zrníčka sbíral. A jak jsem předpokládal už na stanici, když mi pan baron tady o těch třech pověděl, samozřejmě mi nevěřili.

„Hezká pohádka,“ uškliboval se Bill Bradley. „Jenomže jsme na ni kapku velký. Koukni se, človče, v jaký jseš, situaci. Máme tě v nikách, jestli ti to hned nedošlo.“

„Proč ty vlastně začínáš takhle?“ ozval se znenadání Sandy Lubock. „Domluvili jsme se, že to nejdřív zkusíme po dobrým...,“ zarazil se a nešťastně se na mě podíval.

„Do toho mně nemluv,“ odbyl ho Bill Bradley. „Všecko se změnilo. Kluk útek. Moc času nemáme.“

„To je jasný,“ souhlasil Fred Raynor, přešel místnost a postavil se k mému kavalci. „Mám mu kapku pomoci?“ zeptal se přes rameno a nakrčil paže, jako by na mne chtěl skočit.

„Na tohle je času dost,“ zarazil ho Bill Bradley a díval se, co se mnou Fredova vyhrůžka udělá. „Nejdřív to ještě zkusíme jinak. Tak, pane Siskou, jak vidíš, karty jsou rozdaný tak, jak jsou rozdaný. Nic dobrýho od nás nečekej, dokud nezazpíváš písničku, co by se nám líbila, jasný?“

„Nic víc vám neřeknu, protože není co,“ povídám^ „A jestli mně nevěříte, můžete se porozhlídnout kolem.“

„Prima rada,“ ušklíbl se zase Bill Bradley.

„Pitomec,“ ulevil si Fred Raynor. „Copak teď pod sněhem něco poznáme?“ Zřejmě se už pokoušeli vyčenichat stopy kutání v okolí srubu.

„Pitomec jseš ty,“ okřikl ho Bill Bradley.

„Ty,“ řekl tiše Sandy Lubock, „měl bys nám to říct dobrovolně, fakt, já ti radím dobře. Oni...“, podíval se na své společníky a zmlkl

„Jakýpak oni?“ vykřikl Fred Raynor a býčí zátylek mu zrudl. „Ty ne? Ty to nechceš vědět?“

Sandy už mlčel, ale jeho záda prozrazovala nesouhlas. Aspoň jeden, říkal jsem si a uvažoval, jak bych Sandyho nenadálého váhání využil.

„Tak co, přítelíčku, jak se rozmyslíš?“ ptal se Bill Bradley.

„Víc nevím,“ povídám.

„Já tě varuju,“ řekl, sotva jsem ho slyšel. „Věř mně, že se s tebou párat nebude.“

„To je mně jasný, ale co ze mě-chceš proboha dostat, když nic není?“ povídám.

„Tak dobře, jak chceš. Sandy, řemeny. Frede, podrž ho.“

Chtěl jsem vyskočit, ale dobrých sto kilo Fredovy váhy mě zalehlo jako lavina. Snažil jsem se osvobodit, mlátil ho pěstí do obličeje, a Bill Bradley mě chytil za ruce a lehl si mi na nohy. „Tak co je, Sandy?“ řval.

Sandy Lubock se váhavě přibližoval.

„Tak dělej, nejdřív nohy,“ pobízeli ho vztekle Bill Bradley, pozoroval, jak mi Sandy navléká smyčku na kotníky, a jen sykal. Bránil jsem se ze všech sil, ale ty dva silné chlapy jsem nepřemohl. Nakonec jsem se vzdal a Sandy mi svázal ruce na břiše. Tvářil se nešťastně.

„Proč neposlechněš, člověče,“ domlouval mi a zároveň se mi omlouval.

„Tak, hotovo.“ Bill Bradley se narovnal, a Fred Raynor si neodpustil, aby mně nevrátil pěstí do brady. „Nech toho,“ okřikl ho znovu Bill Bradley.

„To je jenom na oplátku,“ vztekal se Fred Raynor. „Div mně nevrátil zuby.“

„Takhle budeš ležet, dokud nedostaneš rozum,“ řekl mi Bill Bradley. „A pamatuj si, žádný jídlo, ani kapku pití. Jasný?“

Díval jsem se na něho a věděl jsem, že nemohu čekat smilování. Byl posedlý touhou po mém pomyslném zlatě a od úmyslu se o něm dovědět ho nemohlo odvrátit nic, ani třeba moje smrt. A jako bych pro něho přestal existovat, sedl si ke stolu a za chvíli se všichni tři dali do jídla, jedli mlčky a žádnému z nich zřejmě nebylo do řeči. Bill Bradley vypadal klidně a nevzrušeně a jeho hladká, napůl mužná, napůl chlapecká tvář neprozrazovala, o čem přemýšlí. Fred Raynor se mračil a vztekle po mně pokukoval. A Sandy Lubock seděl jako hromádka neštěstí. Viděl jsem na něm, že mu celá záležitost není po chuti, ale bojí se druhým dvěma odporovat.

„Teď běžte a přiveďte psy ke srubu,“ nařídil Bill Bradley, když se najedli, a Sandy s Fredem se poslušně zvedli a vypadli ze dveří. Bill, jako by byl v místnosti sám, si tiše pískal, odnosil nádobí na poličku ke kamnům a pak se natáhl na palandu. Pušku měl stále při ruce. Sandy pouta moc neutáhl, a já jsem se pokoušel je ještě uvolnit, ale osvobodit jsem se nemohl.

Dopoledne se vlekle, když se přiblížil čas oběda, poprvé jsem pocítil hlad, ale hlavně žízeň. Pozoroval jsem hody, které si moji návštěvníci připravili z mých zásob, a zaháněl jsem vztek. Fred Raynor mi okatě dával najevo, jak mu chutná, omastek mu tekł z úst na širokou bradu a kapal na prsa a Fred se mi každým pohledem vyškliboval. Po obědě si otevřeli láhev kořalky a Bill Bradley vytáhl balíček ošoupaných karet. Když jsem musel ven, tvářili se otráveně, ale povolili mi pouta a některý z nich mě vyvedl.

Tak ubíhalo odpoledne. Občas jsem usínal a probouzel se při hlasitějších projevech hráčů a znovu pospával. A mezitím jsem si představoval, kde asi je Nikipí s mými psy.

Při večeri mi už hlad kroutil střeva do uzlíčku a suchý jazyk mi naplňoval celou pusou.

„Tak co, dáš si s náma?“ zeptal se Bill Bradley.

Nevšímal jsem si ho.

„Jak chceš, ale je to zbytečný. Jednou začneš prosit, věř mně.“ Ani tentokrát jsem mu neodpověděl.

„Taky dobrý,“ pokrčil rameny. „Zejtra se třeba rozmyslíš.“

Otočil jsem se ke zdi, abych je neviděl, ale uši jsem si zacpat nemohl. Slyšel jsem jejich mlaskání, cinkání lžic a nalévání čaje a naprázdno jsem polykal. Vůně jídla mi roztahovala chřípí. Zaryl jsem obličej do kožešin, ale pronikala mi do nosu i tak. Konečně měli dost, ale mé utrpení se nezmírnilo. Zaháněl jsem představy na plnou miskou, až jsem se zpotil. A pak ke mně dolehl naléhavý šepot. Sandy Lubock využil chvilky, kdy druzí dva vyšli ven, stál nade mnou a ustrašeně se ohlížel ke dveřím.

„Ty, Tony,“ šeptal.

Převalil jsem se na záda. „Co je?“

Obličej měl stažený strachem a lítostí. „Tohle já jsem nechtěl, Tony, věř mně ...“

„Ne?“ řekl jsem taky šeptem. „Tak mně dej teda rychle napít.“

„Co? Aha, vidíš ...,“ přeběhl ke kamnům, nabral hrnek čaje a podržel mi ho u úst. V minutě běžel pro druhý, a když ho přinesl, zároveň mi něco vsunul pod příkrývku. Pak hrnek rychle uklidil na místo. „Já to fakt takhle nechtěl...,“ opakoval.

„jak to, že ne? Věděl jsi přeci, do čeho jdeš, když jste se na mě domlouvali, nebo ne?“

„jo, ale tenkrát to vypadalo jinak. Myslel jsem si, že si tě jenom vyčítáme...“

„Nedělej se hloupějším, než jseš, člověče,“ přerušil jsem ho. „Neříkej mně, že je neznáš.“

„Ale to jo, já věděl, že jsou všeho schopný,“ řekl nešťastně, „ale že to poženou takhle daleko ...“ „Ted' to teda víš, tak něco dělej.“ „Jo, ale co?“

„V noci jim seber flinty a rozvaž mě. O další se už postarám sám.“

„Ty by mě zabili,“ vyděsil se Sandy. „Musíme přijít na něco jinýho.“

„Jiná možnost není. A spěchej, Sandy, zejtra večer už možná bude pozdě. Slyšíš?“

„Jo,“ řekl nepřítomně a uši natahoval ke dveřím. „Tak sakra, uděláš to?“

Trhl sebou. „Já nevím, Tony. Bill má lehký spání, a kdyby mně na to přišel, v tu ránu ...“ Znovu sebou zacukal a odskočil.

„Copak, copak, povídáme si?“ ptal se Bill Bradley jen otevřel dveře.

„Ne, to ne,“ breptal Sandy, „on se mě jen na něco ptal. . .“

„A copak chtěl vědět ten náš kamarád?“ vyptával se dál Bill Bradley a z tónu jeho-hlasu mi zatrnulo v zátylku.

Sandy se vyděsil taky. „Jenom — jenom jestli mu fakt nedáme najíst.“

„A co ty na to, Sandy? Co tys mu řek?“

„Že jak tě znám, tak to myslíš vážně,“ vydechl Sandy.

„Tos řek teda velkou pravdu, člověče. Já to doopravdy všechno myslím vážně, a ty na to taky nezapomínej. Já tě už nějaký čas pozoruju, víš? A nelíbíš se mně

ani trochu!“ Najednou přešel do jiného tónu a Sandy se příkrčil. „Od teďka si ho ani nevšímneš, jasný?“ „Jo, Bille, to víš, že jo,“ řekl horlivě Sandy. „To jsem rád. My si na tebe s Fredem dáme pozor, co, Frede?“

Fred Raynor asi zatím nechápal, o co jde, ale kývl. „Samozřejmě, ale proč?“

„Protože se nám, jak se zdá, Sandy začíná kamarádit tady s tím,“ vysvětloval Bill Bradley trpělivě. „A to my nemůžeme potřebovat.“

„To bych řek.“ Fred se ohlédl po Sandym. „Ale proč?“ „Co proč?“

„Proč se s ním chce skamarádit?“ „Copak já vím? Třeba to z něj chce vytáhnout sám a nás pustit k vodě.“

„Jo? A tak to teda ne, Sandy. Takovouhle levotu bych ti hodně brzo zatrh,“ mračil se Fred Raynor.

„To je přeci blbost,“ bránil se nařčení Sandy Lubock.

„Třeba je, třeba není,“ řekl Bill Bradley. „Ale hlídat budeme dneska my dva, Frede. Běž si lehnout, já tě potom vzbudím. A ty koukej zalízt taky, Sandy. Kdyby se ti třeba v noci chtělo vstát, tak radši nejdřív zavolej.“

Pozoroval jsem Billovu nehybnou postavu, sedící na židli v okruhu žlutého světla petrolejky, a pokud jsem si zatím připouštěl nějaké naděje, teď jsem se vzdal. Puška na stole před ním dělala za nadějemi poslední tečku.

Pokoušel jsem se usnout, ale předmět, který mi Sandy zastrčil do kožešin, mi nedával pokoje. Převaloval jsem se a přitom se mi podařilo dotknout se ho spoutanýma rukama. Jídlo. Kus masa. Začal jsem zuby. A minuty se vlekly s mučivou pomalostí a já jsem se neodvažoval udělat pohyb, který by mě prozradil.

Bill Bradley konečně vstal, naložil do kamen a probudil Freda Raynora.

„A dávej pozor,“ varoval ho. „Žádný chrápání. A taky poslouchej, jestli se něco neděje venku.“

„Jen se neboj a klidně spi,“ odpovídal Fred Raynor ospale a šoural se ke stolu. Dopadl na židli, div se nerozpadla.

Bill Bradley za chvíli usnul a Fred začal podřimovat taky. Teprve teď jsem se odvážil. Vytáhl jsem si příkrývku až k očím a opatrně si ukousl. Sobí pečeně mi asi nikdy tak nechutnala, jak teď, a vůbec nevadilo, že byla studená a ztuhlý omastek se mi lepil na prsty. Olízal jsem ho a z masa nezbyl ani drobeček. Děkoval jsem v duchu Sandymu, že mi nesvázal ruce za zády, i za tu dobrotu, kterou mi podstrčil. Najedl jsem se, ale hlad jsem úplně nezahnal. Přece jen mi však bylo mnohem líp a blaženě jsem usnul.

Další den uplynul stejně pomalu jako předešlý, jenom s tím rozdílem, že se Sandymu nepodařilo propašovat mi jídlo ani pití. Několikrát jsem se pokoušel zavést řeč a všichni tři s nadějí vždycky vzhledli, ale když jsem je znovu přesvědčoval, že žádné nalezíště není, otráveně se ke mně otočili zády. A Sandy si dával pozor a Billovo varování zřejmě bral vážně.

Bill s Fredem střídavě dospávali noc a večer vypadali čile a dostali chuť na pití. Nalévali si a pokřikovali a pomlaskávali a nejvíc si opět dopřával Sandy. Brzy taky odpadl. A já už jsem nevěděl, jak si lehnout, abych utišil žaludek, a cítil jsem, že začínám slábnout. A nejvíc mě zase mučila žízeň. Chlapi se činili, aby kamna

nevyhasla, a v místnosti bylo k udušení. Ležel jsem jen na pokrývkách, a přesto jsem se koupal v potu, ale nechal jsem pokusů obměkčit Billa a vyžebrať si aspoň lok vody. Když si mě občas milostivě všiml, doslova se pásl na mém stavu.

„Ty jednou změkneš,“ neodpustil si a znovu o mě ztratil zájem.

7

Zatímco některý z nich hlídal, přepadaly mě mátožné představy plných talířů a hrnků s čajem, cítil jsem vůně všech jídel, která jsem v životě jedl. Převaloval jsem se a slyšel se sténat, ale nebyl jsem s to se probudit k plnému vědomí. Jen bolest v bříchu neustávala, o té jsem věděl i ve spánku, a zároveň jsem slyšel, jak se venku zvedá vítr, v stále častějších náporech naléhá na srub a žene proti oknu hrsti zmrzlého sněhu. Rachotily na malých tabulkách, jako když se na plech sype písek.

Muselo být k ránu, když mě probudilo bouchnutí. Fred Raynor s klením šmátral rukou po zemi a hledal pušku, kterou shodil ze stolu. Bill Bradley vyskočil z kavalce.

„Co se děje?“ zeptal se a vypadal naprosto bdělý.

„Nic, jenom se mně zdálo, že zvenku něco slyším,“ bručel Fred Raynor. „Ale to asi jenom ten vítr.“

„Tys usnul,“ řekl vztekle Bill Bradley.

„Kdepak, jen jsem možná kapku zadřímával, ale všechno slyším,“ bránil se Fred.

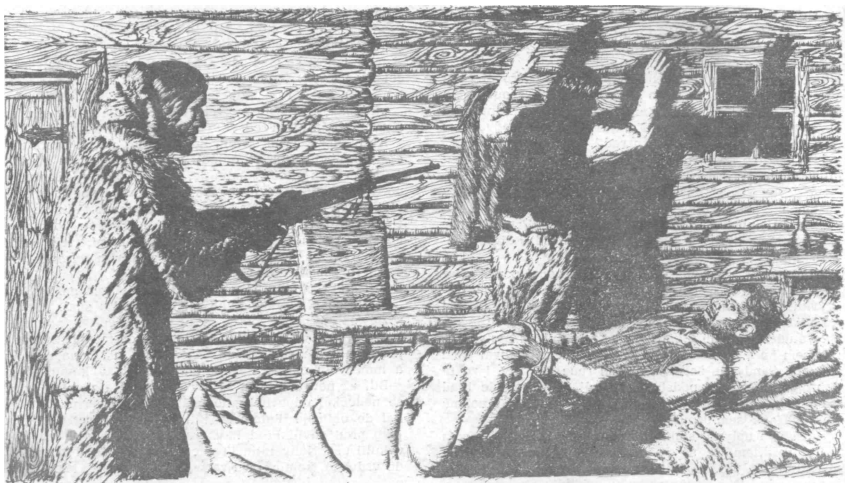
Na okamžik jsem strnul. Zdálo se mi, že na dveře něco zaškrábalo. Oba se ohlédlí a Fred se pomalu zvedal.

„Něco tam přeci jenom je, já se kouknu,“ šeptal a potichu se plížil ke dveřím a s puškou v ruce je pootevřel. „Asi nějaký zvíře,“ řekl přes rameno. Vítr se zatím změnil ve vichřici, která vtrhla škvírou dovnitř a vnesla s sebou oblak sněhu. „To je nadělení,“ řekl Fred, vystrčil hlavu, ohlédl se na obě strany a vysoukal se ven. Vítr zabouchl dveře.

Bill stál, čekal a několikrát klapl závěrem pušky. Netrpělivě se ohlédl po Sandym, který stále spal, pak se rozmyslel a podél stěny se blížil ke dveřím, nakláněl hlavu a poslouchal. Zvenčí nedoléhal clo místnosti žádný jiný zvuk, jen skučení vichřice, která nabývala na síle a lomcovala celým stavením a hvízdala v komině.

Bill už nevydržel, na škvíru pootevřel a zavolal. Když se nedočkal odpovědi, znovu dlouho stál a sníh ho šlehal do obličeje. Potom se Bill rozhodl a vystrčil hlavu jako před chvílí Fred Raynor. A pak jsem se posadil a vykulil oči. Nohy Billa Bradleyho se najednou vymrštily do vzduchu, komicky se zatřepaly a zmizely. Místo nich se zakrátko blízko při zemi objevila hlaveň pušky, za ní zasněžená kapuce a dvě pátravé oči jediným pohledem přelétly místnost. Hned na to postava obalená sněhem vklouzla do místnosti, přeběhla krátkými tichými kroky ke kavalci a přiložila hlaveň pušky na Sandyho prsa a jediným pohybem hlavy, jako by si odhazovala vlasy z čela, sesmekla si kapuci z hlavy.

„Noataku,“ vykřikl jsem a Sandy se probudil.

„Co je?“ vyjekl a pokusil se přetáhnout si příkrývkou přes obličej.

„Ty vstát, a rychle,“ nařizoval Noatak, o dva kroky ustoupil a pozoroval Sandyho pokusy vymotat se z kožešin. „Rychle, a postavit tam a ruce až nahoru.“

Sandy poslušně přeběhl ke stěně a puška ho sledovala. Tam téměř na špičkách zvedl ruce. Vypadal jako socha podpírající dlaněmi nízký strop. Noatak vykřikl a Sandy se lekl a právě tak jako já ustrnule pozoroval průvod, který se počal vynořovat ze tmy.

Nejdřív se přikolébal Fred Raynor s rukama svázanýma na zádech. Druhý konec řemenu držel zasněžený Indián. Pak dva jiní téměř přinesli Billa Bradleyho, který vláčel nohy po zemi a brada mu padala na prsa. A za nimi vešel další a pak dvě menší postavy, taky celé bílé jako mlynáři, nad kterými se roztrhl pytel mouky. A když dveře zase přehradily vichřici přístup, místnost byla najednou plná ruchu a činnosti.

„Nikipi,“ žasl jsem, když chlapec ke mně skočil a přerízl mi pouta.

„Dobrý večer,“ ozvalo se nade mnou.

„Beatrice, ty taky?“ ptal jsem se, a jak se objevovali další, už jsem nebyl schopen promluvit, jen jsem vrtěl hlavou. „Lidi,“ vypravil jsem ze sebe, „kde se tady berete?“

Noatak se otočil od stolu, kde seděli tři zhroucení muži. „Tak tebe taky někdo přepřat?“ šklebil se.

Rozhýbával jsem ztuhlé nohy a chodil od jednoho k druhému. „Ottanawo,“ halasil jsem a najednou jsem se nemohl ubránit osvobozujícímu smíchu. „To jsem rád, že tě zase vidím — a Ingaloona přišel a Attiba a Utumanito — přátelé, mně se snad něco zdá.“ Točil jsem se dokolečka, a nakonec jsem si musel sednout.

Rozhýbával jsem ztuhlé nohy a chodil od jednoho k druhému. „Ottanawo,“ halasil jsem a najednou jsem se nemohl ubránit osvobozujícímu smíchu. „To jsem rád, že tě zase vidím — a Ingaloona přišel a Attiba a Utumanito — přátelé, mně se snad něco zdá.“ Točil jsem se dokolečka, a nakonec jsem si musel sednout.

„Nevypadáš dobře,“ řekla Beatrice a usmívala se na mne trochu potutelně. „Cos tu vyváděl?“ Její černé indiánské oči zářily a jako by mě hladily.

„Nikipi,“ zavolal jsem. „Uděláme něco k jídlu, rychle. Máte jistě hlad.“ A běžel jsem ke kamnům a zvedl kotlík čaje ke rtům. Když jsem ho odložil, nezbyla v něm ani kapka. Pak jsem popadl kus placky, která zbyla od večere, a nacpal si ji do pusy.

„Tebe tu taky nějak moc nekrmili,“ pokývala hlavou Beatrice.

„Dva dny mně nedali jíst ani pít, jen tamhleten mně jednou trošku pomoh,“ ukázal jsem na Sandyho.

Doposud usměvavé tváře Indiánů zvážněly a vypadaly najednou jako ledové masky. A Sandy i jeho společníci se pod několika páry očí začali na židlích ztrácet.

„Nikipi mluvit pravdu,“ ozval se Ottanawa, „když opakovat, co, on od nich slyšet. Štěstí že my na Nikipi narazit cestou.“

„A ještě větší štěstí,“ řekla Beatrice, „že Noatak celej čas nedal pokoj a pořád vykřikoval, že Bílá vydra je v nebezpečí. Tak jsme už nevydrželi a vypravili se za tebou.“

„Co mám říct?“ povídám. „Jak ...“

„Ty neděkovat,“ zarazil mě Ottanawa. „A tahle zlá zvěř ne u stolu.“ Napráhl ruku a Noatak s Ingalopnem, Attibou a Utumanitem velice ochotně strhli tři mé hosty ze židlí a jako neživé kusy dřeva je ne právě šetrně uložili podél stěny. Nikdo z nich se neodvážil jediným slovem odporovat. Leželi s přivřenýma očima, jen Sandy ke mně vzhlížel psím pohledem.

Noatak nad nimi stál v hrdé póze vítěze. Ukázal prstem na Billa Bradleyho a na Franka Raynora a pak na sebe. „Ty dva dostat Noatak,“ řekl. „Já od tebe naučit, jak chytit chlap, aby on ani nevykřik a upad.“

„Jenom nepovídej, tohle ty znáš už dávno,“ smál jsem se na něho. „Ty lumpe jeden,“ vykřikl jsem a pak jsme si znovu leželi v náručí, jako když mě překvapil po příjezdu.

„Nikipi, pojd,“ řekla Beatrice, „než ty blázni zapomenou na jídlo.“

Teprve potom jsem se trochu ovládl a vzpamatoval. „Shod'te to ze sebe, lidi, a zujte se a sedněte si někam,“ pokřikoval jsem a znovu chodil od jednoho k druhému a potírásal jim rukama. A pak začaly hody. Jako manželovi náčelníkovy dcery nechali ostatní Ottanawoyi místo u stolu, a právě tak Beatrici a Noatakovi. Přisedl jsem k nim a ostatní se rozsadili po kavalcích. A Nikipi s obličejem rozzářeným blažeností běhal a roznášel jídlo, a jak mohl, otřel se mi o rukáv.

„Ty se konečně taky najez,“ chytil jsem ho a přitiskl ho k sobě.

Trochu zvážněl a odtáhl se, ale pak se znovu rozesmál, vytrhl se mi a s plnou miskou se usadil na paty u stěny, co nejbliž u mne.

Jídlo trvalo snad dvě hodiny a těch tří na podlaze si nikdo nevšímal. Vyslechl jsem všechny novinky z Unkatakova tábora a řečí a halasu bylo jako v hospodě pana Rejchrtu o posvícení. Zatím se rozednilo, ale ve srubu panovalo i nadále šero. Oknem, když jsem nehtem seškrábl ledové květy, jsem viděl jenom neprůhlednou bílou záclonu, která se v obrazcích míhala za sklem.

„My brzo zpátky,“ ozval se vážně Ottanawa, když Nikipi konečně sklídil ze

stolu.

„Kdepak, v tomhle počasí vás nepustím,“ povídám. „Jen tu hezky počkejte, až to přejde.“

„Ne dlouho trvat,“ řekl s určitostí Ottanawa. „A my teď rozhodnout, co oni,“ ukázal bradou.

„Necháme je, ať si jedou,“ řekl jsem. „Tyhle jedny zkušenosti budou mít dost, co, Bille?“

Ottanawa zvedl ruku. „Nevěřit takovej chlap. Ottanawa znát. Když on vidět zlato, slepej jako vlčí mládě, a kousat jako vzteklej vlk. My nepustit.“

„To nedovolíš,“ vykřikl Bill Bradley a pokoušel se zvednout. „Jseš přeci taky bílej.“

„Běloch mlčet, až my domluvit,“ řekl Ottanawa, ani se na něho nepodíval. „Co radit ostatní?“ „Zabít,“ řekl krátce Noatak.

„Zabít,“ opakoval Ingaloona a po něm jako ozvěna i Attiba a Utumanito. Pak nastalo dlouhé ticho.

„Ne“ řekl plačtivě Sandy Lubock. „Řekni něco, Tony, tak proboha něco řekni.“

„Nikipi?“ zeptal se Ottanawa, a chlapec, hrdý na to, že se ptá i na jeho názor, řekl totéž, co ostatní: „Zabít.“ „Co ty o tom soudíš, Beatrice?“ povídám.

„Já tě znám,“ řekla. „Ty budeš proti. Tak co do toho mám mluvit?“

„A nic jinýho tě nenapadá?“

„Napadá mě všelicos, jenomže ani s tím bys nesouhlasil.“

„Ty říct,“ vyzval ji Ottanawa.

Beatrice se po mně ohlédlá. „Mořili tě hladem, protože si mysleli, že víš o zlatě,“ začala zešířena a já jsem si vzpomněl, jak často jsem hádal, co svými poznámkami myslí, a jak stejně často jsem se spletl. „Já vím, že naleziště není, ale oni by ti nikdy neuvěřili, je to tak?“ „Je,“ povídám a čekal jsem, co přijde. „Nechali by tě klidně umřít, nejvýš by tě udržovali při životě tak dlouho, dokud by měli naději, že se přece jen něco dovědí.“

„I to je možný,“ připustil jsem.

„Ne jen možný, to je jistý,“ řekla. „A kdyby bylo nějaký zlato existovalo a tys jim o něm pověděl, zabili by tě taky.“ Sevřela ústa do úzké čáry, jako když chce naznačit, že řekla všechno a už nemá co dodat.

„No a co teda?“ zeptal jsem se. „Co si z toho mám vybrat?“

„Ty nevíš?“ Potrásla hlavou, jako by mě litovala. „Oni ještě ani teď nevěří, že se spletli. Myslí si, že o zlatě víš.“

Všichni jsme se na ni dívali s otázkou v očích, ale nikdo nepromluvil.

„Když je teď pustíš,“ pokračovala po chvíli, „vrátí se. Vymyslí si lepší plán, nebo se budou domnívat, že je lepší.“

„To ne, určitě ne,“ pokřikoval tichounce Sandy. „Za nic na světě už bych něco takovýho neudělal.“

„Už víš dost?“ kývla na mě Beatrice.

Ottanawa mi položil dlaň na předloktí. „Slyšet, co ona říkat?“ zeptal se naléhavě. „Ona znát bílý lidi.“

Podíval jsem se po těch třech a nedovedl jsem si je představit mrtvé. Všecko se ve mně vzbouřilo. „Ale my přece nemáme právo je zabít,“ řekl jsem nešťastně.

„Ne,“ řekla Beatrice. „Dáme jim jídlo na tři dny a jedny saně. Žádný zbraně. Mají naději.“

„Tak to nás rovnou zamordujte,“ vykřikl Fred Raynor.

Ottanawa se zvedl. „My dost mluvit,“ řekl. „My teď počkat a v poledne rozhodnout. Oni teď nic jíst.“ Otočil se a vyšel ven a za ním ostatní muži. Za chvíli jsem slyšel štěkání psích smeček, a vyběhl jsem za nimi. Moji psi se radovali ze setkání se mnou a musel jsem jim dopřát trochu jejich oblíbené zábavy. Když se uložili a já jsem se napůl vysvělečený vrátil do srubu, dřepěl Noatak blízko zajatců a právě se vyptával Billa Bradleyho: „Ne pro tebe lepší, když ty zůstat doma? Proč ty jezdit na Sever? Tady místo jen pro jedny divoký zvířata, ty . my lovit. Vztekly zvířata my hned zabíjet. Na setkání.“

Bill Bradley otáčel obličej, aby se na Noataka nemusel dívat, a Noatak se s odporem stáhl.

„Oni horší, než ty myslet,“ řekl mi. „Kdy ty konečně rozum?“

„Ty, Tony, prosím tě, Tony,“ šeptal Sandy Lubock.

„Drž hubu, babo jedna,“ utrl se Bill Bradley,

„Tony,“ opakoval Sandy, a div neplakal.

„Jak vidíš, nejsem tu sám, kamaráde,“ povídám a bylo mi všelijak.

Sandy začal rhat pouty. „Ty nevíš, jak to dopadne, ale já jo. Jestli nás pustíte s jedněma saněma, ty dva mě hned první den oddělají...“

„A pak sežrat jeden druhýho,“ doplnil ho Noatak a zašklebil se na mě. „Já říkat — Beatrice chytrá ženská.“

„Takhle to určitě nemyslela,“ řekl jsem prudčeji, než jsem měl v úmyslu.

„Ne?“ protáhl Noatak a zaťukal sobě a pak mně na čelo. „Co my vědět, co Beatrice myslet nebo nemyslet?“

„Co si tu o mně vyprávíte?“ zeptala se Beatrice ode dveří a sklepávala si z pláštěnky snůh.

„Ale nic,“ povídám a Noatak na ni jen zamrkal.

„Tobě je těžko radit, vid’?“ řekla mi a s porozuměním se usmála.

„Tady Sandy se mně snažil pomoci,“ povídám.

„Ale klidně je nechal, ať s tebou dělají, co chtějí, že?“

„Bál se tady toho.“

„No a co?“

„Nic, že aspoň Sandy není tak špatnej...“

„Trochu špatnej, a zároveň zbabělej je to samý jako moc špatnej.“

„Jo,“ přikývl Noatak. „Zbabělej ještě horší.“

Do místnosti se nahrnuli ostatní a usedli jako ráno. Zábava pokračovala. Beatrice se vyptávala, jak jsem pořídil na jihu a co je s mým otcem. Vypravoval jsem a čas utíkal. Znovu jsem zavedl řeč na jejich pomoc a na zásoby, které mi tu připravili, ale Ottanawa mě brzy přerušil.

„Proč ty o tom mluvit?“ zeptal se skoro dotčeně.

„Přeci vám můžu říct aspoň děkuju, ne?“

„Ty řek už předtím — dřív. Ottanawa se pamatovat, když ležet na tady ten kavalec a Bílá vydra ho krmit.“

„A tak dále,“ řekla Beatrice, chtěla pokračovat, ale zmlkla. Psi venku spustili rámus, který přehlušil i vytí vichřice. Indiáni chytili své zbraně, drželi je zdánlivě nedbale v rukách a dívali se před sebe. Noatak dýchal na okno a seškraboval jinovatku.

„Jedny saně, dva muži,“ hlásil a dveře se otevřely.

Ten člověk měřil skoro dva metry, a jak se v nízkých veřejích musel shýbnout, vypadal, jako když nějaký velký pták vyhlíží z výšky kořist. Jediným pohleděm, se orientoval a pak pokročil.

„Bud’te zdraví,“ řekl, a jeho hlas zaduněl místností jako hrom v jeskyni. Upřel pozornost na tři spoutaná těla a zeptal se: „Kterej z vás je Tony Siskou?“

„Já,“ povídám a vstal jsem. O víc než o půl hlavy mě převyšoval.

„Ty?“ zeptal se překvapeně a pak, jako když pochopí, řekl: „Aha, takže tamhlety tři jsou Bill Bradley, Fred Raynor a Sandy Lubock, je to tak?“

Všichni tři se po něm ohlédli, ale mlčeli.

„Je,“ povídám, „ale jak to víš?“

„A kdo je tohle?“

„Moji přátelé,“ povídám a muž naklonil hlavu ke straně a podíval se za Noataka, který stál před ním.

„Ale, Ottanawa, jsem rád, že tě vidím.“

„I já tebe,“ odpověděl Ottanawa a vstal, příliš velké potěšení však najevo nedával.

„Takže už mně je všechno jasný,“ řekl muž.

Odhrnul cíp pláštěnky, natáhl ruku za sebe a otevřel dveře. „Pojď dál.“

Překvapení, kterými byl naplněn dnešní den, ještě nekončila. Vešel pan baron, jak jsem ho neznal, obalený jinovatkou a sněhem a nějak mužnější. Vyhledal si mě mezi přítomnými a lehce se uklonil.

„Jsem jako vždycky rád, že vás vidím, pane, a že vás vidím živýho a zdravýho.“

„Já taky,“ řekl jsem nepřítomně. „Kde se tady berete, pane barone?“

„To by bylo dlouhý vyprávění, pane ...“

„Já to radši řeknu za něj,“ přerušil ho muž. „Těch jeho dlouhejch vyprávění už mám až po krk. Zkrátka, stavoval jsem se u nich na stanici — jo, já jsem od Kanadský jízdní — a tenhle člověk se mně usadil za krkem jako komár a hučel do mě, že pan Siskou a že tři chlapi a tak pořád dokola, až jsem teda řek, dobře, jedu stejně do toho kraje, tak se tam podívám. A on, že jako je to dobrý, ale že by jel se mnou. A nepřestal, dokud jsem neřek jo.“

Pan baron skromně klopil oči. „Pan Lauren byl tak laskavěj, prosím,“ doplnil vysvětlení po svém.

„Jo, Tomáš Lauren,“ řekl policista, odhodil pláštěnku a zasunul revolver za kožený pásek. Pak nám po řadě potřásl rukou a já jsem mu všechny představil.

„Vida, dcera mého přítele náčelníka Unkataka,“ řekl a Beatrice odpověděla: „Já tě přeci znám, už co jsem byla malá.“

„Tím víc mě těší, že tě potkávám jako velkou,“ řekl Tomáš Lauren s úsměvem. „Jak se daří Unkatakovi? Dlouho jsem ve vašem kraji nebyl.“

„Je zdrav, tak dobře,“ zasmála se i Beatrice a mrkla po mně. „Máš po starosti, co?“ zeptala se.

Tomáš Lauren se rozhlédl a okamžitě pochopil. „A proto mě Ottanawa vítal, jako kdybychom se neznali, je to tak? Kdybych já vás, lidi, tak dobře neznal...“

Pan baron se dotkl mého lokte. „Jsem rád, že to dopadlo takhle, pane, i když jsem si tuhle chvíli představoval trochu jinak.“

„Díky, pane barone, mockrát děkuju.“ Věděl jsem, co myslí. Byl by mě nejradši zbavil těch tří sám, nejvýš za vydatné pomoci obrovitého policisty.

„Ty sis to s nima chtěl srovnat po svém, vid', Ottanawo?“ říkal v té chvíli Tomáš Lauren. „Musíš mně teda odpuště, že jsem ti přišel do rozpočtu, i když si teda někdy myslím, že by tyhle věci bylo lepší nechat na vás.“

„Ty ještě čas odejít,“ řekl Ottanawa a poprvé se na policistu trochu usmál.

„Teď už ne, kamaráde. Už jsem, jak se říká, začal úřední výkon. Tak co se tu vlastně stalo,“ otočil se ke mně.

„Snad si k tomu aspoň sedneme, ne?“ zeptala se Beatrice.

Všiml jsem si, jak si Bill Bradley s ostatními dvěma oddechl, když se dozvěděl, kdo nás tak nečekaně navštívil. „Takhle rozvázat byste nás nemohli?“ ozval se svým starým tónem.

Tomáš Lauren se nad ním naklonil a dlouho si ho prohlížel. „Jenom ještě chvíli vydrž, kamaráde,“ řekl. „Až si to vypočlechnu.“ A klidně si šel sednout.

„Pojď, Nikipi, za chvíli bude čas k obědu,“ řekla Beatrice, ale hledala ho marně. Nikipi se vytratil.

Přisedl jsem ke stolu a vypravoval, ale Beatrice mě od kamen stále doplňovala a nedovolila mi zamlčet ani slovo. Aspoň jsem trochu nadnesl Sandyho snahu. I tu Beatrice shodila.

„Tak jo,“ řekl nakonec Tomáš, Lauren. „Jak tak koukám, ty by ses nejradši vzdal žaloby, jenomže ono je to těžký, když je tu tolik svědků, který mi potvrdí, že ti Bill Bradley, Fred Raynor a Sandy Lubock usilovali o život, ne?“ Rozhlédl se a všichni mu přikývli. „Tak to vidíš. Tady se fakt nedá nic dělat.“

„Jakej oni trest?“ zeptal se Ottanawa.

„Jo, to ti nepovím,“ krčil rameny. „Bude záležet na tom, jak celou věc bude brát soud.“

„Já vědět,“ ještě se Ottanawa pokoušel prosadit svou.

„Já bych taky věděl,“ řekl Tomáš Lauren najednou skoro smutně. „Jenomže jsem bohužel složil slib, a věř mi, že mě to někdy setsakramentsky mrzí. Ty bys porušil slib, Ottanawo? Kterej bys dal třeba svému náčelníkovi?“

Ottanawa mlčel.

„Tak vidíš. A já ti ještě něco povím. Kdyby bylo po mém, tak bych dal dohromady partu takovejch, jako jseš ty a tady tvoji přátelé, a vzal bych to do ruky

jinak. Proti takový sběři nic jinýho neplatí, i když bych se měl stydět, že tak jako policista mluvím.“

„Konečně zase jednou rozumnej mužskej — a běloch,“ neodpustila si Beatrice.

„Pro takový, jako máte tady, pak trpí všichni slušný lovci, a já věřím, že je jich většina. Jenomže o těch se nehovoří, ty na sebe ničím neupozorňují. A pak má Sever dole takovej zvuk, jakéj má. A to je škoda.“

Byl mi od samého začátku sympatický, a teď obzvlášť. Zřejmě mu teritoria přirostla k srdci jako mně.

„Rád bych se tě na něco zeptal,“ povídám.

„Jen si posluž.“

„Co bys udělal, kdyby se stal takovejhle případ?“ A vylíčil jsem mu Nikipiho zážitky. Samozřejmě jsem chlapce nejmenoval.

Tomáš Lauren dlouho nerozvažoval. „Jak jsem tě poznal, tak jsi to asi vylíčil trochu po svém, ale budiž, a taky se nediv, že se zase nebudu držet předpisů. Co bych udělal? Nechal bych to tak.“

„Cože?“ Nechtěl jsem věřit svým uším.

„Nechal by to tak,“ zahalekala na mne Beatrice. „Už jsi slyšel?“

„Ty ses o tom asi dost napřemějšlel, vid’?“ zeptal se mě Tomáš Lauren. „Teď by mě na oplátku zajímalo, co o tom soudíš ty.“

„Já nevím,“ řekl jsem.

„Jen mluv upřímně, nejde přeci o skutečnej případ, nebo jo?“

„Ne,“ pospíšil jsem si a on samozřejmě nebyl hloupý. „Já — asi bych s tím taky nic nedělal.“

„Tak vidíš, že jsme se nakonec shodli, ale co bude i obědem? Hnali jsme se s panem baronem jako draci a vytrávil nám.“

„Už se to chystá, prosím,“ ozval se pan baron, který se s Beatricí točil kolem kamen. „V tý rychlosti velký zázraky nedokážeme, ale snažíme se.“

Tomáš Lauren seděl v zábavě s Ottanawou. Měli si zřejmě co vyprávět a ostatním nevěnovali pozornost. Navlékl jsem si pláštěnku, nasadil čepici a vyklouzl ven. Na rohu srubu jsem se srazil s Noatakem.

„Co je?“ zeptal jsem se.

„Sedět nahoře na stráni v křoví, že ne jít dolů.“

„Tak o něm zatím mlč a já pro něj dojdu.“

„Jo,“ řekl Noatak. „Tam, jak je ta borovice s uražená koruna.“

„Rozumím.“ Navlékl jsem si kapuci a sněžnice a v předklonu postupoval proti větru. Zdálo se mi, že se trochu zmírnil, ale než jsem došel nahoru, pot mi tekla po zádech.

Našel jsem ho na místě, které mi ukázal Noatak. Seděl za kmenem stromu, a kdybych o něm nevěděl, mohl jsem si ho splést s hromádkou sněhu. Přisedl jsem k němu.

„Nikipi, ničeho se neboj a pojď se mnou,“ řekl jsem tiše.

„Nikipi se nebát,“ řekl a zuby mu jektaly zimou.

„Já vím, ale ten policista je rozumnej chlap. Ví, jak to na Severu chodí.“

„Já nebát policista.“

„A co teda?“

„Nic.“

„Nikipi, já jsem ti zatím v tom zmatku ani nestačil pořádně poděkovat za to, cos pro mě udělal. Nikdy na to nezapomenu.“

Nikipi mlčel. Ani tohle tedy nebylo ono. Nemluvila z něho uražená ješitnost.

„Proč se na mě teda zlobíš?“

„Nikipi nezlobit,“ huhlal, a najednou jsem porozuměl, ale o to byla má situace horší. A když jsem si pak uvědomil, že mi možná zachránil život, nebo že se o to aspoň pokusil, rozhodl jsem se.

„Jestli chceš, zůstaň tu se mnou,“ řekl jsem. „Nejezdí s nimi.“

Vyskočil a sprška sněhu z něho spadla, jako když se otrepe pes. „Ty chtít?“ zeptal se s nadějí v hlase.

Co mám dělat, byl bych řekl, ale pak jsem jenom přikývl. „Ano, chci.“

Chytil mě za ruku a pak, jako by se zastyděl, rozběhl se dolů. Dohonil jsem ho až u dveří.

Tomáš Lauren ihned zaznamenal náš příchod a vzápětí se na mě ušklíbl. „Byl ses projít?“ zeptal se. „A kdo je tenhle sněhulák? Ještě jsem ho tu nezahléd.“

„Nikipi,“ povídám, „co jel pro pomoc.“

„Aha,“ řekl významně, chvíli se na Nikipiho díval a pak přikývl. „Šikovnej mládenec. Může z něj vyrůst dobrý člověk.“

„Já si to myslím taky,“ povídám.

Tomáš Lauren se potichu zasmál. „A pěkně ostrej, kdyby mu někdo šláp na nohu, co?“

„Dokázal, že se o sebe dovede postarat.“

„Tak už o tom přestaňme mluvit. Za chvíli se začne červenat.“

„Díky,“ řekl jsem.

„Za co?“ ptal se s nevinnou tváří. „Je snad za co?“

„Ne, ale i tak,“ povídám. „Anebo za všechno.“

„Sedni si, dáme ti najíst,“ postrčila mě Beatrice. „Proč ty u všeho naděláš tolik řečí?“

„On jeden hloupej běloch,“ rýpl si Noatak. „A moc mladej, nerozumět, co myslet dospělý lidi.“

„Ty jseš ale pacholek, vid?“ řekl jsem mu a Noatak se jenom smál.

Netrvalo dlouho a začaly nové hody. Nebylo slyšet nic jiného než cinkání lžic, mlaskání a usrkávání, ale pan baron nad svou miskou truchlivě vrtěl hlavou.

„Něco se vám nezdá, pane barone?“ zeptal jsem se ho.

Mávl rukou. „Nemá to tu správnou chuť, prosím...“

„Jak se budou tvý představený koukat na to, žes nás nechal o hladu?“ zeptal se Fred Raynor policisty.

„Myslíš, že ti uvěří?“

„Jsme na to tři, abychom to dosvědčili,“ přidal se Bill Bradley.

Tomáš Lauren potrhł hlavou. „Oni občas špatně slyší a na mě to jde právě taky.“

„No počkej, tohle ti osladím,“ prskal Fred. „To jseš běloch? Že se nestydíš. Indiáni si tu nacpávají panděra a nás necháš koukat.“

„Nepotřebuje běloch trošičku vychladnout?“ zeptal se Noatak. „Noatak ho vzít ven, a až on moc zima, tak bič a prohnat, aby zahřát. Pak on třeba hodnej.“

„Tebe si taky ještě najdu,“ vrčel Fred Raynor. „Však on ti potom spadne hřebínek.“

Nechtěl jsem se do debaty plést, osud těch tří měl teď v rukách Tomáš Lauren, ale Sandyho mně bylo líto. „Aspoň tady tomu bych dal,“ povídám, „na oplátku.“ V očích všech přítomných se zračil nesouhlas, jen Tomáš kupodivu přikývl.

„Ale jenom trochu, ať nejsou moc bujný, až je odsud vyvedu,“ řekl.

Rozvázal jsem Sandymu pouta. Posadil se a vyhlížel do kouta. Jídlo jsem mu nabral sám. Ani pan baron, ani Nikipi se k tomu neměli.

„Děkuju, Tony,“ řekl Sandy, a nedočkavě mi vytrhl miskou z ruky, a pak nad ní seděl, jako by nevěděl, k čemu slouží.

„Tak jez,“ povídám.

Žalostně pokýval hlavou. „Najednou nějak nemám hlad,“ řekl potichu.

Přestal jsem si ho všímat. Ottanawa právě nabízel Tomáši Laurenovi doprovod, ale policista jenom odmítavě mával rukou.

„Já si je pohlídám, neboj se, nevezu takový zboží poprvé.“

„Ale oni tři,“ varoval ho Ottanawa.

„Tři nebo pět. Mám na to svůj recept. Se svázanejma rukama se člověk pěkně rychlen zadejchá, a když tak běží celej den a dostane jenom napít, večer už nemá chuť na nic jinýho, jenom zalehnout.“

„Ale tolik pes — tři smečka...“

„Kdo tu říkal něco o psech? Oni nějaký mají?“

„Žádný nevidět,“ pospíšil si Noatak a vážně hleděl Tomášovi do očí.

„Tak moment.“ Bill Bradley zvedl hlavu. „Ty psi jsou už skoro jedinej můj majetek.“

„Dlouho je nebudeš potřebovat,“ říkal Tomáš Lauren, jako když ho uklidňuje. „Jestli vůbec někdy. Já bych byl pro to, abys dostal zákaz vstupu do teritorií, zrovna jako ty tvoji kamarádíčkové.“

„A co s nima?“ zeptal jsem se. „Já je tu živit nemůžu. Pro dvacet psů žrádlo nemám.“

„Jednu smečku kromě své беру s sebou. Zbude jich jenom deset.“

„A moje k tomu. To je stejně moc.“

„Nikipi lovit ryby pod led jako Eskymáci,“ ozval se chlapec. „Nachytat každej den takováhle hromada.“

„Vidiš,“ řekl Tomáš Lauren, „tady máš zrovna jednoho, kterému chybějí psi. A druhé sedí tamhle.“ Ukázal na pana barona, kterému zazářily v šikmých očích radostné ohníčky.

„Přeci povede ty druhý saně, o kterejch jsi mluvil, ne?“

„Jak to? Pan baron jel se mnou, že tu s tebou zůstane. Povídal, že to máte vyjednaný.“

Najednou se mi nedostávalo dechu. „Ale to přece není možný,“ skoro jsem vykukl a pan baron ztuhl.

„Možný,“ řekl Noatak. „Když ty o sebe neumět postarat, potřeba statečnej bojovník, co tě hlídat.“

„Mittinaki my znát jako dobrej Indián,“ řekl Ottanawa a díval se na skloněnou hlavu pana barona. „Dobrej lovec — dřív.“

„Jen si ho tu nech,“ řekla Beatrice. „Máš ještě volný pasti. Můžete založit další okruh.“

„Novej okruh Nikipi,“ ozval se žárlivě chlapec.

„Tak může zatím vařit,“ navrhovala Beatrice. „Ty se přeci rád dobře najíš.“

Zнала moji slabost, a najednou, když jsem si představil život s Nikipim a panem baronem vedle sebe, nezdál se mi ten nápad tak špatný. Jenom jsem v duchu počítal, jestli přivezu na konci sezóny tolik, abych mohl odvézt tátu domů. A konečně, přemýšlel jsem, někdo chatu zdědit musí, když se už nechci vrátit. A proč by to měl být někdo cizí, a ne právě pan baron, nebo oba, on a Nikipi?

„Přivez jsem si hromadu zásob, pane,“ řekl nesměle pan baron. „A moc — moc koření, bez kterýho naše francouzská kuchyně ztrácí lesk...“

„Tak hotovo?“ zeptal se mě Tomáš Lauren. „Já si teda myslím, že to je věc k zamyšlení. V tomhle odlehlym kraji se snadno užíváte všechny tři.“

„Co ty na to, Nikipi?“ povídám.

„Ať on tady,“ odpověděl. „Ale lovit Nikipi.“

„A vy, pane barone?“

„Já se ochotně přizpůsobím, prosím,“ odpověděl plný horlivosti. „Nikomu nebudu překážet. Chtěl bych, aby se na mě Nikipi koukal jako na kamaráda...“

Ještě jsem chvíli uvažoval, ale neviděl jsem žádné jiné východisko. Oba, jak Nikipi, tak pan baron, se projevíli jako opravdoví přátelé a byli mi příliš sympatičtí, než abych je dokázal zklamat. A vyhlídky na příjemnou společnost namísto někdy tak tíživé osamělosti a na kuchařské výtvary pana barona ukazovaly budoucnost v růžových barvách.

„Tak dobře,“ povídám. „Zkusíme to, ne?“

„No konečně,“ řekla Beatrice. „Tobě vždycky trvá, než poznáš, co je pro tebe dobrý.“

Sandy držel prázdnou misku v ruce a čekal, až si ho všimnu. Vzal jsem ji od něho a dal mu napít. Jen vyprázdnil hrnek, stál u něho Noatak a mlčky mu navlékl pouta. Sandy poslušně natáhl ruce a opřel se zády o stěnu, jen si povzdechl.

„Nemohlo to chvilku počkat?“ zeptal jsem se Tomáše Laurena. „Nebo ho nesvazovat? Tenhle by ti určitě neutek.“

„Já ho nesvázal,“ řekl. „A s tím utíkáním — to uvidíme cestou.“

„Ty ses pěkně vybarvil,“ zavrčel na Sandyho Fred Raynor. „Za kus žrádla bys nás klidně prodal.“

Sandy kousek odsedl a neodpověděl.

„Vítech odchází,“ řekl Ottanawa. „My už tu nic dělat. My vrátit.“

„Taky myslím,“ souhlasila Beatrice.

„A co kdybyste počkali do rána?“ povídám.

„Ty tady dost velká parta, aby ne smutno,“ řekl Noatak a našel si v hromadě v rohu svoji pláštěnku.

„Dlouho jsme se neviděli, Beatrice, a ještě jsme si spolu nestačili popovídat. Ottanawa by snad nežárnil, že ne?“

„My spěchat,“ řekl Ottanawa, „Unkatak a naše lidi zvědavej, jestli Bílá vydra v pořádku.“ Zvedl se a podal Tomáši Laurenovi ruku. „Buď zdrav. Někdy zbytečný přijet moc brzo. Ty teď práce. Když ty počkat, žádná práce.“

„Mně práce nevádí, Ottanawo,“ šklebil se na něho policista. „Ale jinak s tebou souhlasím.“

Vyšel jsem ven. Prostranství se naplnilo ruchem a štěkáním. Rozloučili jsme se. Jako poslední se ke mně přitítil Noatak.

„Nechtít Bílá vydra, aby zůstat i Noatak?“ vyptával ses vážnou tvář a koutky úst mu cukaly. „Aby tobě ne smutno?“

„Kdybys to myslel vážně, okamžitě řeknu jo. A přijed', když se ti to bude hodit.“

„Možná,“ kývl, „ale teď práce, moc dohřej lov.“

„Tak hodně štěstí ve všem.“ Podali jsme si ruce.

Beatrice stála za saněmi vedle Ottanawy. „Přijed' radši ty k nám, když tu teď máš zastání. Unkatak tě rád uvidí. A my taky.“

„Pokusím se, Beatrice. A vyříd' náčelníkovi moje pozdravy, a že děkuju. Vám všem taky.“

Ottanawa práskl bičem a první vyjel. A za chvíli už ujížděla řada saní po strání dolů, šikmo padající sníh je brzo smazal, ale ještě dlouho jsem slyšel psy, a naši jim odpovídali. A pak přišlo ticho a jenom rozrytý sníh svědčil o tom, že u mého osamělého srubu se na chvíli sešlo tolik lidí, kteří mi náhle scházeli. Ale přítomnost se přihlásila okamžitě.

„Děkuju vám, pane, že jste se rozhod mě tu nechat,“ řekl za mnou pan baron. „A slovíčko na vysvětlenou, prosím. Já jsem panu Laurenovi tak jednoznačně netvrdil, že to máme ujednaný, jen jsem povídal, že jsme o tom mluvili.“

„To už je snad v pořádku,“ povídám, když jsme se vraceli ke srubu. „Ale proč vy jste, pane barone, už dávno od Harpera neutek? A proč jste u něj tak dlouho byl?“

„Dluh pane,“ pokýval truchlivě hlavou „Když jsem odešel z misie, jeden čásek jsem z lítosti hrozně pil a pan Harper mně dával zadarmo. Pak mně to jednou spočítal. A že jsem neměl peníze, musei jsem si to odpracovat.“

„Tak jste moh lovit.“

„Za co bych nakoupil výstroj, saně a psy?“

„To je pravda. A dluh už jste splatil?“

„Dávno, ale pan Harper tvrdil, že ne. Pan Lauren mu kapku promluvil do duše.“

Dovedl jsem si představit, jak se asi pan Harper bránil, aby neztratil levnou pracovní sílu, která mu jen za kus jídla oddřela všechny hrubé práce.

„Tomáš Lauren vypadá jako prima chlap, co?“

„Vypadá a je, prosím.“ potvrdil pan baron. „Prima chlap, pane.“

Otevřel jsem dveře. Nikipi mě vítal svým otevřeným pohledem „Oni nadávat,“ řekl.

„Jen co odjeli Indiáni, z kterých měli vítr, už jim narost hřebínek,“ řekl Tomáš Lauren. „Ale on jim zejtra spadne. Můžu tady do rána zůstat, ne?“

„Třeba tejdén,“ povídám, „místa je tu dost. A udělej si pohodlí.“

„To je pravda.“ Zvedl se a padl na kavelec, až se srub otřásl. „Sakra,“ řekl. „Pořád zapomínám na tu svojí váhu. Nezboural jsem ti něco?“

„Jen se neboj. Robert dělal vždycky pořádnou práci.“ „Vidíš, Robert. Toho jsem moc dobře znal. Tak tohle je ta jeho díra? Nikdy jsem se sem nedostal.“ „Jak to? Nejseš dlouho u Kanadský jízdní?“ „Ale jo, skoro odmalička, se mně zdá. Mám jinej revír. Sem jsem se dostal náhodou.“

„Ale vždyť jsou zticha?“ vzpomněl jsem si na Nikipioho poznámku.

„No jo. Řek jsem jim, že za každý slovo, který se mně nebude líbit, dostanou o porci jídla míň. Tak si to asi rozmysleli. Ty porce stejně nebudou velký. Stát nemá na vyhazování, a přeci jim nebudu stravu platit ze svého.“

„Mluvíš ty někdy vážně?“ zasmál jsem se.

„Jo, pořád. Ale někdy mám vztek a pak se mnou není k vydržení. Co se týče tady těch a jim podobnejch, mám vztek v jednom kuse.“ Blaženě se rozvalil, založil si ruce pod hlavu, usmíval se do stropu a dlouho si prohlížel po stěně roztažený kožich obrovitého medvěda, kterého kdysi dávno před mým příchodem ulovil Robert. Zahnuté žluté drápy stále ještě vzbuzovaly respekt.

„Připravil jsem malou svačinku, prosím,“ řekl pan baron a nosil na stůl misky s hromádkami našedlé hmoty a kusem placky. Vonělo to báječně a můj nos už s tou vůní chvíli zápasil.

„Mně to můžeš dát sem,“ řekl Tomáš Lauren a převalil se na bok.

„Báječný,“ řekl jsem po prvním soustu. „Co to vlastně je?“

„Mozeček s morkem, prosím.“

„Kde jste to, proboha, tak rychle vzal?“

„Ve vaší zásobárně, pane. Vy jste si nevšim, že tam máte rozčtvrcený soby, pane?“

„Nezačínáš být trochu drzej?“ řekl Tomáš Lauren a pan baron se zatvářil zkroušeně.

„Jen ho nech, má pravdu,“ povídám. „Zatím jsem neměl čas přijít na to, že na sobech nejsou jenom kýty a hrudí a takový ty věci.“

„Bylo to fakt dobrý,“ řekl Tomáš Lauren. „Nezbylo tam ještě trochu?“

„Jistě, pane, i pro pana Siskou. Doufal jsem, že vám bude chutnat, prosím.“

„Řekněte mně, pane barone,“ povídám, „kde vy jste se naučil tak krásně mluvit?“

„Na misijní stanici, prosím. Sestry, to byly dámy, a sestra představená učiněná anglická královna.“

„To jste tam žil tak dlouho?“

„Přišel jsem tam už jako dítě a pak jsem tam zůstal. Pracoval jsem v kuchyni.“

„To se pozná.“

„Ale hlavně jsem hodně čet, prosím. Sestry mně půjčovaly moc krásný knížky a všechny si je pamatuju. Když budete chtít, můžu vám je vyprávět, pane.“

„To bude hezký, pane barone, ale hlavně mně sedí to vaše kuchařský umění.“

„U něj to už ani není umění,“ řekl Tomáš Lauren. „To je dar od Pánaboha.“

„Amen,“ řekl pan baron. „Sestry si potrpěly na dobrý jídlo, ty měly jazýčky, až šel mráz po zádech. Víte, že některý z nich poznaly, když jsem se někdy splet a hodil do omáčky dvě špetky zázvoru místo jedny?“

„Že se tak někdo má, co?“ mrkl na mě Tomáš Lauren. „Tohle mě bude strašit, až budu zase u ohýnku polykat připálený maso s bobama.“

„To byl asi prima život, na tý misi,“ povídám.

„Jako v nebi, pane,“ zasnul se pan baron.

„Proč jste tam teda nezůstal?“

„To mělo víc příčin, prosím. A kromě toho, jak se říká, mě asi pálilo dobrý bydlo.“

„A taky třeba chodil paní představený na rosolku,“ řekl Tomáš Lauren.

„Sestře představený, pane,“ opravil ho pan baron a najednou se zarazil. „Vy o tom něco víte?“

„Ne, jenom se domýšlím, ono to není těžký uhádnout.“

„U mě moc pití nenajdete, pane barone,“ povídám. „Mám jenom pár lahviček pro léčebný účely.“

„V životě bych se toho už nedotk.“ Pan baron proti mně otočil dlaně, jako kdybych ho sváděl k bůhvíjakým nepravostem. „Služba u pana Harpera mě poučila.“

„Pan Harper by se asi moh vzít za ruce s Petem,“ povídám. „Na toho platil jen Robert a Pete z něj má strach i po jeho smrti.“

„Já bych moh povídat,“ řekl pan baron. „Na toho byste si měl došlápnout, pane.“

„Taky na něj dojde,“ kývl Tomáš Lauren.

„Kdyby to už bylo,“ pronesl zbožně pan baron.

„Ty v tomhle kraji nezůstaneš?“ zeptal jsem se policisty.

„Možná že mně ho přidělí. Zatím se tu mám porozhlídnout.“

„A hned takovýhle nadělení, prosím,“ ukázal pan baron na tři spoutané postavy.

„S něčím jsem začít musel, a tohle je docela slušný sousto.“

„A tady zase bude svatej klid a pokoj,“ povídám. „Už ' se těším.“

„Tobě taky zalez Sever za nehty, vid’?“ šklebil se na mě Tomáš Lauren.

„A jak.“

„Takže“v tom jsme oba až po krk, co? Ale je nám tu dobře, ne?“

„Už slyšeli, že jste věděl, co zamýšlejí, pane?“ ukázal pan baron na naše tři zajatce.

Bill Bradley podezřívavě zamrkal.

„Ne,“ povídám. „Myslíte, že by to měli slyšet?“

Pan baron popoběhl. „Pánové,“ řekl vážně, „já jsem poznal mnoho lumpů a s jedním jsem dlouhý čas žil, takže jsem si ho moh dokonale prostudovat. A zjistil jsem, že lumpové jsou obvykle — nic ve zlém, prosím, — dokonale pitomý. Já jsem vás totiž výslech, prosím, když jste se na pana Šiškou na stanici radili. Ještě tu noc jsem mu všechno pověděl.“

„Ty prase jedno indiánský,“ rozčilil se Fred Raynor.

„Škrtám zejtrejší oběd,“ řekl nevzrušeně Tomáš Lauren.

„Přeškrtni třeba sebe, ty bubřino nařvanej,“ nemohl se udržet Fred. „Pánové, tak on to věděl ...“

„I večeri,“ dodal policista.

„Takže, jak vidíte, vaše pitomost vás zahubila. Vezmete si z toho, pánové, nějaký poučení?“ dodal pan baron a odcupital na své místo u kamen, které si oblíbil.

„Jdi se vycpat, ty namrzlá příšero,“ řekl Bill Bradley.

„Se mně zdá, že zejtra dost ušetřím,“ poznamenal „Tomáš Lauren.

„A já mám na zejtek v plánu polévku z kostí s játrovejma knedlíčkama, nadívanou sobí pečení a taky jsem ve spíži zahlídl několik kurů sněžnejch, a ani nejsou moc rozstřílený.“

„Ulovit Nikipi,“ řekl dotčeně chlapec.

„O, já někdy trochu přeháním,“ omlouval se pan baron. „Jsou výborně střelený. A ty kury sněžný nadiju těstíčkem ze . . .“

„Ať proboha drží hubu,“ zavyl Fred Raynor a ohryzek mu poskakoval. „Třeba si mě potom umoř hladem, ale zacpi mu proboha ten zobák. Kdo to má poslouchat?“

„... ze sobích lící a k tomu upeču chrupavý placky. Jenom doufám, že budu po všem tom honu a rozčilení v kondici.“

„Hned bych tu s tebou zůstal, kamaráde,“ řekl Tomáš Lauren. „Nepotřebuješ ještě jednoho do party?“

„Copak o to, tebe bych bral.“

„No jo, jenomže já jsem toulávej pták. Na jednom místě bych nevydržel.“

„Já taky nesedím na zadku,“ povídám. „Naježdím se ažaž.“

„Ale pořád dokola. Kdepak, člověče, já si dělám výlety a ještě mě za to platí. Dovedeš si představit něco lepšího?“

„A co riziko?“

„Tady riskuje každý, nezdá se ti? A až, nedej pámbů, mně přibudou léta, pošlou mě na Jih, oblíknou mě do červenýho kabátu, nasadí širokej klobouk, dají mně koně, a potom penze...“ s odporem se zašklebil. „Ale něco ti řeknu. Pak teprve si koupím pořádnou smečku a začnu lovit — jen tak pro zábavu.“

„Máš to dobře vypočítaný.“

„Jsem opatrněj člověk. Ty jseš odkázanej na zvěř, a když se některej rok nevyvede, je z tebe ubožák, a aby ses třeba na pár let dopředu zadlužil. Já budu mít svoje jistý.“

„A nenapadlo tě, že by sis mohl jako penzista někde dole ve městě zařídit

parádní život?“

„Napadlo. A je to strašná představa.“

„Takže?“

„Takže se zeptej sebe. Ty už to máš taky nadosmrti.“

„Kdepak,“ povídám. „Já mám jiný plány. Pojedu s tátou domů, do Čech.“

„Jo, a tam se budeš užírat. Neděsí tě už dopředu to pomýšlení?“

Zaskočil mě a nahlas projevil to, co se mi někde uvnitř zatím nejasně rýsovalo, ale už píchalo a dožadovalo se pozornosti.

„Nebo tě pořád ještě tlačí Frank O'Brian?“ „I tohle víš?“

„Copak se takováhle patálie utají? My jsme přece první, kam se to donese. Tenkrát jsme s tebou měli kupu starostí.“

„Asi jo,“ povídám a ty doby se najednou vrátily. „Jenom nad ním netruchli, prosím tě. Nestál za to a stejně ho něco podobného čekalo. Měl jsem s ním párkrát co dělat a za kamaráda bych ho teda nechtěl.“

„No prosím,“ ozval se Bill Bradley, „co proved on a co my, a s ním si tady beseduješ a nás necháš svázaný jako zvířata.“

„Tak už si na to snad zvykni, jestli ti můžu radit. Stejně ti nic jiného nezbývá.“

Mezitím se setmělo. Pan baron rozsvítil petrolejku, nabrousil si nůž a dal se do přípravy večeře. Nikipi nanosil dřevo a tiše si s panem baronem vyprávěli. Zřejmě se už smířil s jeho přítomností. A Tomáš Lauren zmlkl a zdálo se, že podřimuje. Vyšel jsem ven a zastihl začátek svého oblíbeného divadla. Nachové mráčky právě nabývaly na objemu, rozlévaly se a dostávaly fialový nádech, a když je protály bílé namodralé šípy, prolomily se jako v bolesti. Celé snopy paprsků roztínaly oblohu, míhaly se a srážely a opět rozdělovaly a člověk nevěděl, kam se podívat dřív. A potom barva krve postupně zalila nebe od severu k jihu a bledla, pomalu se vytrácela, a temná, záclona postupovala za ní a opanovala celý kraj. Kraj do hloubky promrzlý a tak tichý, že se zdál ležet tu bez života. V sotva znatelném vánku jsem tušil nejbližší okolí s jezerem, s pahrbkem jako dračí hřbet naježeného kopce nad srubem, a představy mi letěly dál, po planinách, kde se oko nemá čeho zachytit a nebeská klenba splývá v dálce se zasněženou zemí, přes strže a skupiny skal, na které čas svými zuby nestačil, zatímco jejich okolí vyštěrbal, zhlтал nebo roznesl, a nechal skaliska trčet na výstrahu do prostoru, přes klikaté a polámané pruty řek a říček, nyní spoutaných, ale s příchodem jara divočících peřejemi a slapy jako uličník, kterého dlouho drželi doma. A dál a dál, zjevovaly se mi momentky, které jsem z nepochopitelných důvodů nepoztrácel, kus svahu, krutě sevřeného stěnami lesa, a za ním zubaté bělostné pohoří, prokusující se do šmolkové modři, bílá loď údolí se špicemi zahnutými do tvaru indiánských kánoí a právě tak ladných křivek, jezírko okrouhlé jako sobí oko, hluboko pod svahy, jako by někdo zapíchl obrovitou hůl, zavíklal jí a na dno důlku napršela živá voda, nebo třeba jen osamělý kmen, který zavalil vlhký sníh a potom zmrzl a načas ho proměnil v sochu opuštěného stromu, zavaleného vlhkým sněhem a potom zmrzlého, a zároveň v mnoho jiných, nejfantastičtějších uměleckých výtvorů... A všude ostrý kontrast, svit a šero, záře a tma, a když jsem

si vzpomněl na Tomášovu poznámku, najednou se mi zdálo, že okolní tma zalehla i mne. Odejít odtud a nikdy se nevrátit? Dokážu se s tím smířit, když je tak těžké-smířit se s pouhou představou? Zkroušeně jsem položil ruku na drsný povrch dveří a pohládl je.

Večeři, když jsme se najedli my, tentokrát dostal i Bill Bradley se svými společníky. Jenom se mi zdálo, že pan - baron na nich trochu šetří, a nebyl jsem sám. Hlavně : Fred Raynor se dožadoval větší porce, ale Tomáš Lauren zavrtěl hlavou.

„Kdepak, hoši. Celej den se válíte, tak si víc nezasloužíte.

„A je to naše vina, že se válíme?“ vztekal se Fred.

„A ne?“ zeptal se policista a už se s ním ne bavil.

K jídlu jim rozvázal ruce, teď přihlížel, jak je pan baron s Nikipim znovu poutají. „Na chvilku jim povolte nohy, ať se trochu rozhýbají,“ řekl a položil si na stůl pistoli.

„Chodit, mládenci, po jídle je to zdravý. A kdyby vám náhodou napadly nějaký myšlenky, tak si je rovnou nechtě zajít.“

Šlapali po těch pár metrech místnosti do kruhu jako na vězeňském dvoře. Nikdo z nich nepromluvil, ale jejich pohledy říkaly všechno. Jenom Sandy skláněl hlavu, ani jednou ji nezvedl.

„Chce někdo vyvenčit?“ zeptal se Tomáš Lauren. Chtěli všichni a policista je s pistolí za opaskem vyvedl ven. Po návratu dostali pouta a s projevy vzteku a nelibosti se zase uložili na podlahu.

„Jen si važte tepla, pánové,“ konejšil je policista. „Zejtra touhle dobou se vám bude tady po tom pohodlí stýskat.“

„Ještě jsi mně neřek, Sandy, jak se tvářili, když jsem ti útek,“ povídám.

„Ježíšmarjá, ani o tom nemluv,“ dodatečně se vyjevil Sandy. „Fred Raynor na mě vzal bič a Bill mě nejdřív div neodstřelil. A celou cestu až sem nadávali, že se kvůli mně musí plahočit po celým Severu. Přitom všechnu práci nechali na mně. Já si teda užil, člověče.“

„No — partáky sis teda vybral, žes ani lip nemoh,“ řekl Tomáš Lauren. „Proč jim teda neutek?“

„Já to jednou skoro zkusil, jenomže Bill spí jako zajíc.“

„Kdybys byl chtěl, tak sis pomoh, to mně nepovídej. Flintu ti snad nechali, ne?“ „Jo, to jo....“

„Trochu špatnej, a zároveň zbabělej je to samý jako moc špatnej, povídala tu slečna Beatrice,“ ozval se pan baron.

Sandy už potom mlčel a mlčeli i jeho společníci. Jenom Fred Raynor si neodpustil a kopl Sandyho do zad. A Sandy se jen zašklebil a převalil se z Fredova dosahu. Pan baron donesl na stůl další kotlík čaje. Ještě jsme si chvíli povídali a pak jsem sfoukl petrolejku. Pan baron s Nikipim si ustlali u kamen, my s Tomášem Laurenem jsme obsadili kavalce.

„Klidně spěte, prosím,“ řekl pan baron a zarachotil na podlaze puškou, která dříve patřila Fredu Raynorovi. „Já je pohlídám.“

„Není třeba,“ řekl policista. „Mám lehký spaní. Zrovna tak jako bych je jedním okem pořád pozoroval.“

„Ale přes to, pane,“ namítal pan baron, ale za chvíli spal, právě tak jako ostatní. Jen z kouta se občas ozvalo hekání, jak zajatci hledali nejprůhodnější polohu, a kolem mne obcházel spánek v kruzích stále větších jako vlk okolo podezřelé pasti. Ten velký muž, pokojně oddychující do tmy nedaleko mne, mi probudil v hlavě svými poznámkami strašáka, který taky nechtěl usnout. Oheň v kamnech už dávno uhasí a do srubu se zlehounka a neslyšně plížil chlad, ale mně vlhly dlaně a čelo se mi orosilo studeným potem. Nevím, kdy mě konečně obeštrěla mlha, ale když jsem se probudil, zdálo se mi, že jsem spal jenom chvíli.

Policista už byl vzhůru a čekal na snídani, se kterou si pan baron dával načas.

„Žádnéj spěch, pane,“ šeptal, a když viděl, že jsem otevřel oči, dodal nahlas: „Dobré jitro, pane Siskou, a lepší den, než byly ty předešlý.“ A k Tomáši Laurenovi:

„Na cestu je potřeba se řádně posilnit, prosím,“ Pobíhal kolem kamen jako starostlivá, maminka, vypravující děti do školy. Nikipi se právě vracel s dvěma vědry jezerní vody, kterou nabral dírou v ledu.

„Pěkněj mráz — dneska,“ hlásil a třel si palčákem nos. „Jako nůž.“

„Aspoň se nám dobře pojede, co, pánové?“ pochvaloval si Tomáš Lauren, jako by se těšil na příjemný výlet v kruhu přátel.

„Trhni si nohou,“ zahučel spíš pro sebe Fred Raynor a spoutanýma nohama shazoval zmuchlanou přikrývku.

Nikipi nanosil ryby a rozložil je za kamna. „Brzo nalovit nový,“ řekl ustaraně. „Tolik pes — vyžrat skoro půlku zásoba.“ A jak se ryby rozehřívaly, nosil je ven a štěkání svědčilo o tom, že se psi dožadují dalšího přidělu.

Policista rozvázal mužům pouta a usadil je do kouta na zem. Jedli v truchlivém mlčení. Pak jednomu po druhém svázal ruce, tentokrát sám a velice pomalu a pečlivě, asi na půl metru od sebe, aby jimi mohli při chůzi pohybovat. Nohy měli volné. Stáli u stěny jako pozůstalí a pokukovali po svých zbraních, municí a po tábornickém náčiní, které, jak policista řekl, dlouho nebudou potřebovat a které by zbytečně zvyšovaly náklad. Dívali se, jak Tomáš Lauren vynáší své věci, a čekali.

„Tak můžeme vyrazit, hoši, všechno je připravený,“ řekl a doširoka otevřel dveře. Vypochodovali husím pochodem a zastavili se. Mráz mi sevřel nos a plíce odmítly pobrat víc, než jen tolik, abych se neudusil. „Sandy Lubock si veme na starost druhý saně,“ nařizoval Tomáš Lazurem.

„Máš tam svoje psy. A vy dva sem.“ Přivázal Billa Bradleyho a Freda Raynora na krátké řemeny k bokům svých saní. „Sněžnice si nazujte radši hned.“

„Takovejhle průvod jsem ještě neviděl, vy ano, pane?“ těšil se z pohledu pan baron. „Hezkej obrázek.“

Bill Bradley se vztekle otočil, ale pak raději mlčel. Zdálo se, že všichni mají z cesty strach, a nebylo divu. Nechtěl jsem si ani představit, že bych se ocitl v jejich kůži.

„Sandymu trochu ulev,“ řekl jsem.

„Vidiš to sám, ne?“ zeptal se Tomáš Lauren. „A když se bude chovat, jak si představuju, dostane normální přiděl a u nás se za něj přimluvim. Třeba z toho vyleze lip, než by zasluhoval.“

Sandy Lubock s opratěmi v ruce se ke mně otočil, „Díky, Tony,“ řekl, chvíli naprázdno pohyboval rty, a pak zahučel: „jsem to pitomec, vid’?“

„Jseš,“ povídám, „ale hlavně, žes to už poznal. Ty se zase vylížeš.“

„Udělám pro to všechno,“ řekl s přesvědčením.

„Tak tu buďte zdraví,“ zavolal Tomáš Lauren. „Jedem.“

„I ty, Tomáši. A když pojedeš kolem, rádi tě uvidíme.“

„A pohostíme, prosím,“ dodal pan baron a zamával.

A pak jsme se dívali na dvoje saně, které prudce vyrazily, a na dva muže, klopýtající vedle nich vysokým sněhem jaká neohrabaní medvědi. A na další dvě postavy v kožešinách, držící se za přívěsné řemeny, s popruhy v nikách. Ohlédl se jen Sandy, ale nezamával. Byl by musel zvednout obě ruce, a když klopýtl, chytil se saní a raději se díval na cestu.

„Tak, a vzduch je zase čistej,“ řekl pan baron. „Nebylo by nám lip v teple, prosím?“

„On o mně vědět,“ řekl Nikipi a ukázal za Tomášem Laurenem, jehož obrovitá, dálkou zmenšená postava právě jako poslední mizela za cípem lesa. „Ty říct?“

„Všecko je v pořádku, Nikipi,“ povídám. „On ví, jak to na Severu chodí.“

„Jo, každéj máme nějaký svoje malý tajemství,“ poznamenal pan baron.

„On jeden dobrej běloch,“ řekl chlapec. „Nikipi teď ryby a pak každéj den, až bidla plný. A potom položit nová past, co povídat Beatrice.“

Konečně jsem zase vyjel. Nejdřív jsem si ještě jeden den odpočinul, abych se vzpamatoval ze všeho toho zmatku, který ti dva vnesli do mého pořádku. A zároveň jsem se něčemu přiučil. Nikipi se dal do výroby eskymáckého oštěpu, a vyvažoval a přičezával ho, až mu seděl v ruce, jak potřeboval. Pak na něj připevnil několikametrový tenký řemínek a na špici nasadil a volně přivázal ozubený hrot, vybroušený že sobí kosti.

„Jít na ryby,“ řekl po obědě, popadl vědro a sekýrku na dlouhém topůrku a vyběhl.

Šel jsem za ním a ze břehu přihlížel. Nikipi rozšířil v ledu otvor, jímž jsme nabírali vodu, pak vytáhl z kapsy další řemínek s jakousi kostěnou návnadou, kterou spustil pod hladinu, potahoval ji, pohyboval jí ze strany na stranu, a v téže ruce držel smyčky řemínku vedoucího k oštěpu, jenž zvedal nad hlavu a najednou prudce vymrštil. Vyrazil vítězný pokřik a vytáhl jezerního pstruha dlouhého jako mé předloktí, s hustou skvrnitou kresbou. Vytrhl hrot a hodil rybu na led. Na mraze rychle ztuhla a přestala se hýbat. A pak jsem se nestačil divit. Nikipi tahal v krátkých intervalech úlovek za úlovkem, čuku-čany, podobné kaprům z našeho smržovského rybníka, ale mnohem větší, obrovité sivěny, stříbřitou nelmu, a dokonce i štika a candáta. S vědrem, do kterého zmrzlé ryby potom skládal, běžel několikrát.

„Teda, Nikipi,“ povídám uznale, „trochu jsem ze začátku pochyboval, ale teď vidím, že psi bez žrádla nezůstanou.“

„Pár dnů potřeba,“ odpověděl a oči mu dychtivostí blýskaly, „pak dobrý.“

Pan baron přihlížel věšení ryb na bidla a vybral si pořádného pstruha. „Pochoutka,“ řekl. „Udělám ho k večeři na másle a na kmíne.“

„To jsou trochu kruté žerty, pane barone.“ Sbíhaly se mi sliny jako hladovému psu nad kusem masa. Máslo je pro osamělého lovce cosi těžko představitelného, o čem celou sezónu jenom sní.

„Ale já nežertuju, prosím. Vybral jsem si ve skladu pana Harpera i pár plechovek másla.“ Dával jsem si pozor, kdy se začne smát.

„Skutečně, pane,“ přesvědčoval mě. „Je to vůbec možný? Že by vám pan Harper věnoval máslo?“

„Přeci jsem vám povídal, pane, že mu pan Lauren domluvil,“ ušklíbl se pan baron jako prohnáný lotřík. „A stejně neproděl.“

„No, vy jste mu taky trochu pomáhal od peněz. Pamatuju se, jak jste mně loni podstrčil zadarmo ryby...“ „Ale nikdy jsem si nic nevzal pro sebe, pane, to byste mně křivdil. On vám tenkrát počítal ceny, až mně vstávaly vlasy, tak jsem se to pokusil trochu vyrovnat. Takovýho šizuňka přeci nelitujete. A když jsem viděl, jak okrádá Indiány, taky jsem jim, pokud to šlo, kapku přilepšil. A ta rybička bude na másle a na kmíne a navrch broskvovej kompot.“

Na to jsem už nebyl schopen odpovědět a po večeři jsme se všichni olizovali jako mlsní kocouři.

„Jestli chcete takhle pokračovat, pane barone,“ povídám, „odmítnu jezdit na lov.“

„Já vám to vždycky po návratu vynahradím, prosím,“ uculoval se. „Můžu vám zaručit, že zřídka kdy se bude jedno jídlo opakovat.“

„Vy mě úplně zničíte,“ řekl jsem a padl na kavalec. Na objížděku mě pan baron vybavil zásobami dobrot. Vyrazil jsem a už napřed jsem se těšil na oběd i na večeri. A kdo poznal život lovce, ten se nepodiví. Na lovecké stezce není čas na vyváření a v přestávce mezi jednotlivými cestami je pořád co dělat, nehledě už k tomu, že je omezené množství surovin. A tak se lovec musí po dobu osmi měsíců spokojit s jednotvárnou a velice jednoduchou stravou, a někdy mu nakonec dojde i sůl. Když se pak dostane k pořádnému jídlu, je možné mu vyčítat, že si připadá jako v ráji?

Ostrý mráz nás hnál krajinou a bezvětrné počasí umožňovalo snadnou jízdu. Stále ještě trvala noc skoro šestnáct hodin, jinak panovalo šero, jen za poledne se na jihu ukazoval proužek oranžového přísvitu a za bezmračné oblohy na hodinu vykouklo slunce, držící se těsně nad obzorem. Úlovek mě naplňoval radostí. Co past, to pěkná kožešina, a co kožešina, to dalších pár dolarů na cestu domů. Jenomže se mi vždycky při podobné myšlence něco vzpříčilo v prsou a zanechalo hořkou pachutí na jazyku.

První objížděku jsem stačil v rekordním čase, který se vyrovnal Robertovu. Obyvatelé mého srubu však taky nezaháleli. Nikipi mě pyšně dovedl do zásobárny, téměř plné ryb, a pan baron se při té příležitosti pochlubil svými pernatými i čtyřnohými úlovky a hromadou čerstvě naštípaného dříví.

„Je vidět, že jste se činili,“ povídám. „Takže nemusíte mít starost, že by nám nějak moc ubývaly zásoby, nemám pravdu, pane? Toho jste se bál, když jsem přijel, ne?“

Převlékl jsem se do suchého a pan baron už nosil na stůl.

„Přijde k chuti drůbková polévka, pane?“ ptal se.

„Víte co, pane barone? Radši se už nikdy na nic ne vyptávejte. Vy dobře víte, že si pochutnám na všem, co mně dáte.“

„To je největší poklona, jakou kdo může kuchaři složit,“ culil se pan baron.

„A co vy?“ povídám.

„My už jsme po jídle, pane,“ řekl pan baron. „A kde je vůbec ten kluk?“

„Bral si pušku.“

„No samozřejmě — úplně se do ní zamiloval, chodí s ní spát. Ale střílí dobře, to teda musím přiznat. Toho oslího jelínka, jestli jste si ho v zásobárně všimnul, složil taky on.“

„Nepamatuju se. To se teda musím jít podívat.“

Pan baron mě doprovodil. Jelen, trochu menší, než jsem občas vídal u nás doma, s lyrovitým paroží, velkýma ušima a dlouhým ocáskem, byl zasažen čistě a jistě ihned zalehl.

„Nic takovýho jsem tu nikdy neviděl,“ povídám.

„Je to v tomhle kraji velká vzácnost. Obyčejně se drží mnohem níž, okolo

Velkýho Otročího. Asi se zatoulal.“

Vyšli jsme ven. Foukalo pořádně a mráz mě hnál ke dveřím srubu.

„Saně na jezeře, pane,“ upozornil mě pan baron.

„Zas už? My tady snad nebudeme mít chvilku klidu. Takovej provoz jsem tu ještě nezažil.“

Černá skvrna se jasně odrážela od bělostného sněhu a zdánlivě zvolna mířila k nám.

„Jeden muž,“ řekl pan baron. „Asi běloch.“

„Pojďme dovnitř. On si nás najde.“ A první jsem zapadl do tepla.

Pan baron sejmul z hřebíku na zdi pušku, zkontroloval, jestli je nabitá, a postavil si ji za kamna na dosah ruky.

„Jenom žádnéj poplach,“ povídám, „Máte tam ještě nějaký jídlo?“

„Až podle toho, kdo to bude, pane.“

Psi venku se vzbouřili a nepřestali, dokud na prostranství před srubem nezadupaly kroky a pan baron je nevyšel uklidnit.

Ve chvilce se ve dveřích objevil muž obalený jinovatkou a sněhem. Rychle za sebou zabouchl.

„Bud' pozdraven,“ řekl, zadupal a setřásal si z pláštěnky sníh.

„Vítám tě,“ povídám.

Pan baron vklouzl dovnitř a namířil si ke kamnům.

„Svlíkní se a pojď si sednout. Zdaleka?“ zeptal jsem se.

„Já jedu pokaždý zdaleka,“ zasmál se a prsty vyhraboval z vousů kolem úst drobné ledové rampouchy. Měl poctivou otevřenou tvář, teď staženou mrazem do nepohyblivé masky, a veselá očka rejčila kolem jako lumíci. Shodil pláštěnku, vyklepal ji, pověsil ji na hřebík za kamna, všiml si pušky, vyzul se z mokasínů a z příručního vaku vytáhl jiné. Teď, jak tu stál jen v kožešinových kalhotách a kazajce, vypadal malý a štíhlý, a když jsem si odmyslil chlupy na oblečení, jako nedorostlý chlapec.

„Můžu se natáhnout?“ zeptal se a zamířil ke kavalci vedle stolu. „Nějak jsem se dneska moc proběh.“

„Někam spěcháš?“ povídám.

„K tobě. Jsem Mark Harman. Říkej mně Marku, jestli chceš. A ty jseš přeci Tony Siskou, ne?“

„Jo,“ povídám a muž, když viděl můj údiv, znovu se rozesmál.

„Potkal jsem Tomáše Laurena s tím jeho parádním potahem. Právě obědvali, tak jsem si přišel.“ Zamrkal. „Že jim ale dává do těla,“ dodal s obdivem.

„Můžu vám nabídnout něco k jídlu, pane?“ zeptal se pan baron jako dobře vychovaný číšník v prvotřídní restauraci, a zřejmě vzal Marka Harmana na milost.

„Když budete tak laskavej,“ trhl sebou Mark Harman a vysoko zdvižené oblouky obočí prozrazovaly neskrývaný údiv.

„Prosím,“ řekl pan baron a popadl naběračku.

Mark Harman zarejdl nosem. „Čuchám něco dobrý-ho,“ řekl, vyskočil a sedl si ke stolu. „Tohle jsem se taky dověděl, jak se tu vyváří.“

Pan baron přinesl vrchovatou misku polévky. „Ostatní se hřeje, prosím. Pan Siskou taky právě obědvá, pane.“

„Tak to jsem přišel v právej čas,“ pochvaloval si Mark Harman, ochutnal a zachrčel. „Božský,“ vykřikl a vyprázdnil talíř právě tak čile, jako se pohyboval, jednal, a zřejmě i myslel.

„Ale abych tě dlouho nenapínal,“ řekl, když jsme dostali další chod, a jedním dechem se zeptal: „Co je tohle?“

„Špikovanéj sněžnej králíček v brusinkový omáče, prosím,“ řekl skromně pan baron a stahoval pusku do špetičky jako rozpačitá hospodyňka.

„Brusinky? V zapadlý lovecký chatě?“ pokřikoval Mark Harman.

„Nasbíral jsem je v létě okolo stanice Fort Providence a zavařil, prosím.“

„Tohle chce mlčet,“ drmolil Mark Harman s plnými ústy. „Mlčet a myslet na ty nejsvatější věci v tomhle slzavém údolí.“ Uši mu poskakovaly a sanice pracovaly v rychlém rytmu jako dobře namazaný stroj. A pan baron stál u kamen a s jakousi nadšenou něhou ho pozoroval.

„Kdybych nebyl tak nacpanej,“ řekl Mark Harman, když odložil lžíci, „dal bych si nášup. Ale to bych to asi zkazil. Já se stejně chci zdržet přes noc, jestli mě ne-vyženeš, takže se asi můžu těšit, ne?“

„Uvažoval jsem o dvou alternativách, prosím,“ vážně se ozval pan baron. „Buď toho jelínka, nebo nadívaného sněžného kura.“

„Je tohle možný?“ řekl mi Mark Harman. „Nemám něco s ušima?“

„Pan baron je poklad, jakej nenajdeš na celém Severu,“ povídám. „Už jsem přemýšlel, že ho dovezu do Edmontonu k Betty Webbsovým, s tou by si náramně rozuměli, a chodilo by k nim celý město.“

„Webbs' House znám, a když se dostanu do Edmontonu, nejím nikde jinde, jenom tam. Báječný jídlo, báječná ženská, báječný pivo.“

„Pan Siskou mi o tom podniku vyprávěl, prosím. Někdy si myslím, že by mě docela lákalo vařit pro lidi, který dovedou ocenit jemný chuťový odstíny. Jako pánové prosím.“

„Nepouštěj ho,“ zapřísahal mě Mark Harman. „To by bylo zrovna to samý, jako když milionářskej synek spáchá sebevraždu.“

„Mám dojem, že k večeri udělám oba chody,“ řekl pan baron. „Jelínka i tu slepici.“

„Ať žijete, kamaráde,“ vykřikl Mark Harman a běžel panu baronovi potřást rukou. Pan baron ten hold přijal se vzpřímeným tělem a vztyčenou hlavou jako středověký monarcha.

„Chtěls mi něco říct,“ povídám. Jo, vidíš, já skoro zapomněl. Za to může tuhle — jak mu říkáš? Pan baron. Zkrátka, když mě Tomáš Lauren, mimochodem můj starej známěj, vypravoval, co se tu přihodilo, vypravil jsem se za tebou. Přej jsi tu pad na zlato.“

Pan baron ztuhl a Nikipi, který právě otvíral dveře a zaslechl poslední slova, zůstal stát a pomalu si přetahoval řemen pušky přes hlavu. Díval se na našeho návštěvníka podezřívavým postranním pohledem.

Mark Harman všechny ty nepatrné změny postřehl. „Jenom klid,“ řekl. „Já jsem tě nepřišel mučit hladu. Dělam prospektora pro První kanadskou a myslel jsem si, že bych ti třeba moh poradit. A kdo je tohle?“ ukázal na chlapce. „Jo, pravda, Tomáš mně o něm povídal. Jak se daří, Nikipi?“

Chlapec neodpovídal, postavil pušku ke stěně a dřepł si na paty vedle ní.

„Sakra, kromě prvotřídního kuchaře i osobní stráž.“

Může si tohle obyčejnej lovec dovolit?“ pokračoval Mark Harman: „Nedělej si se mnou starosti, kamaráde, hnedlinko se všechno dovíš.“ Nikipi neslyšel.

„Tak teda — hledám pro Společnost nový naleziště. Je tu něco?“

„Žádný zlato — tady,“ utřhl se Nikipi. Mark Harman po něm jenom mrkl a

otočil se ke mně. „Je to samozřejmě tvoje věc. Ale uvědom si, že o těch třech lumpech budou psát v novinách a kdekdo se dozví, proč tu tak vyváděli. Za pár měsíců můžeš mít na krku celou hordu dalších.“

Seděl jsem, jako by mě přivázali. Z téhle strany jsem záležitost ještě neuvážil.

„A tak bych ti radil, jestli jsi něco našel, abys to honem rychle přihlásil a dal si svůj díl registrovat. Další díly můžeš napsat i na ně,“ ukázal na pana barona a Nikipiho. Chvilí mě pozoroval. „A přikoupit nějaký další flinty.“

„Tak zlý to snad nebude,“ povídám. „Nebo spíš ještě horší. Já to znám, člověče. Už léta se tluču po celý Kanadě a jeden čas jsem byl taky na Aljašce. Já bych ti moh vyprávět do rána a vlasy by ti hrůzou na moment nelehly.“

„Ale tady doopravdy nic není. Aspoň o tom nevím. Jenom sem tam nějaký to zrníčko, níž v potoce a v jezeře. „To může znamenat, že někde výš je kapsa. Koukej, přihlas to tak jako tak, a jestli ti můžu dobře radit, prodej nám to. Naše společnost platí světový ceny, u konkurence bys takový nedostal.“ „Ale co mám přihlásit?“

„To je jedno. Zakolíkuj si tři díly a já to u nás doporučím. Nebo jestli chceš, trochu se tu porozhlídnou. Potom ti řeknu, jestli je tu nějaká naděje.“

„Nedrtit, aby tu prohlížet,“ řekl mi Nikipi. „On pak vzít sám.“

„To já nemůžu, kamaráde,“ řekl Mark Harman. „Jako zaměstnanec si to nesmím dovolit. Mám to ve smlouvě.“

„No jo, tak teda řekněme, že něco najdeš a já vám to prodám,“ řekl jsem. „Ale jak to tu bude potom vypadat?“

Tím spíš se sem nahrne spousta zlatokopů ...“

„Kdepak,“ třepal rukou Mark Harman. „Společnost si zajistí výhradní právo těžby na celej kraj. A jak to tu bude vypadat? Co čekáš, člověče? Vývoj nezastavíš.“ „Tohle nechci ani domýšlet.“

„Já tě chápu, ale co naděláš? Koukni se na jezero Abitibi. Panenskej kraj, a teď se tam těží zlato s mašinama jako předpotopní příšery. Nebo uran. Už to běží u Huronskýho jezera a taky u jezera Athabaska, a dokonce u Velkýho Medvědího, a to je ještě pěkněj kousek odsud na sever. Už vás to tu přeskočilo, chápeš? Teď to sem přijde z obou stran. A uran, jak to vypadá, má budoucnost. Právě nedávno jsem čet, že nějakej Halm a Strassmann přišli na to, že se dá uran štěpit, a čekají se přej od toho velký věci.“

„To jsou hrozný představy, co mi tu povídáš.“ „A ještě to zdaleka není všechno. Vezmi si nikl. Kanada těží snad nejvíc niklu na světě. A to máš oblast kolem Sudbury a kolem Huronskýho jezera. Nebo azbest, to je zase Thetfort Mines a kraj napůl zničeněj. Pak platina, po tý je hlad větší než po zlatu. A zinek u Kimberley v Britský Kolumbii a u Velkýho Otročíno jezera, hliník v jihozápadním koutě provincie Quebec, železo a spousta černýho uhlí a nafty ve státě Alberta, a kde. máš stříbro a olovo a tak dál. Teritoria jsou zatím prozkoumaný jenom kouskama, ale čeká se, že ty pravý nejbohatší naleziště jsou právě tady, tak jak to může dopadnout?“

„Pánbů nás netrestej,“ řekl tiše pan baron.

„Pánbů není doma,“ řekl Mark Harman. „Ale to ještě není všechno. Čím dál rychleji se rozbíhá dřevařské průmysl. Patříme ve světě k největším vývozcům dřeva a papíru. Jehličnatý lesy pokrývají skoro polovinu Kanady, zásob teda máme do aleluja. A razí se heslo blíž k surovinovým základnám. Víš, co to znamená?“

„Radši na to nechci ani myslet.“

„Jen poslouchej. Tohle všechno, co jsem ti tu vypravoval, chce svoje. Copak je ti platný, že máš suroviny, když je nemáš v čem dopravit, kam potřebuješ? A tak počítej s tím, že sem povedou silnice, dráha, pravidelný letecký spojení — za deset dvacet let to tu nepoznáš.“

MLčel jsem, v duchu jsem se bránil přijmout jeho předpovědi, a zároveň jsem věděl, že má asi pravdu.

„Já vím, je to pro vás těžký, lidi, ale idyle je odzvoněno. Mně je těch končin tady taky líto, zvlášť když si představím, co se sem natáhne všelijakých lidí. To už je takovej průvodní zjev civilizace, nutný zlo, že u všeho musej být lidi a že jsou všelijaký. Já to tu mám taky rád.“

„Běloch ne dobrá řeč.“ Nikipi se zatím nevzdálil od své pušky. „Bílá vydra neposlouchat řeč běloch.“

„Ale však ty si taky zvykneš,“ řekl mu Mark Harman. „Každý podnikání potřebuje pracovní síly. Vyděláš si peníze a budeš si pochvalovat, jaké máš život.“

„Nikipi nechť peníze. Nikipi dobrej život.“

„Tohle je taky takovej problém,“ pokývl skoro smutně Mark Harman. „Indiáni si těžko zvykají na nový poměry, a když jim pak třeba přijdou na chuť, ztratí sami sebe. A už se nenajdou.“

„A peníze, co si vydřou, prolejou hrdlem,“ dodal pan baron. „To je taky způsob, jak se Indiánů zbavit.“

Překvapeně jsem se na „něho podíval a nepoznával jeho tón, hořký a žalující.

„Je to těžký,“ řekl Mark Harman, jako by se bránil nějakému nařčení, „ale s tím my nic nepořídíme a já tu nejsem proto, abych řešil sociální otázky. Jsem obchodník a kluka mám na studiích, tak musím koukat, abych vydělal. Za každý nadějný místo dostávám zvláštní prémie. Tak co, mám se ti tu porozhlídnout?“

„Dělej, jak chceš. Ale teď v zimě?“

„Povídal jsem ti, že u tohohle řemesla nejsem první rok. Já už poznám, kde je nějaká naděje.“

Hned odpoledne vyběhl ven, čilý jako lasička, a vrátil se až za tmy.

„Nevím, nevím, kamaráde,“ povídal. „Potřebovalo by to důkladnější průzkum. Ale ráno se pokusím dostat výš proti proudu potoka. Rozvrstvení se zdá příznivé.“

I druhý den strávil od rána venku a pak jsem zase vyjel. Po návratu jsem ho nenašel.

„Povídal,“ hlásil mi pan baron, „že je zatím všechno hluchý, ale že se zjara vrátí a zkusí odpálit pár svahů.“

„Ať běloch nevracet,“ řekl Nikipi. „Ať on.nic nenajít. My tady nepotřebovat

víc běloch, moc jiné běloch.“

„A taky povídal,“ dodal pan baron, „že i tak ještě zůstanou území, kam bude průmysl pronikat jenom pomaloučku.“ Ale ta útěcha zřejmě neuklidnila ani jeho samého.

Přestávky mezi lovem se staly malými svátky. Povaloval jsem se a poslouchal, o čem si pan baron s Nikipim povídají, na chvíli jsem se zamíchal do rozprávky, odpočíval, a po jednom dvou měsících jsem si už nedovedl představit, že bych tu měl žít sám. Na Marka Harmana jsme rádi co nejdříve zapomněli a k jeho prorokování se žádný z nás nevracel, jako bychom se na tom domluvili. A dlouhá vyprávění pana barona, která by se mi jindy asi zdála nudná, vyplňovala večery, právě tak jako debaty, při kterých jsem ho poznával a stále víc si ho vážil, přestože to byla dost komická postavička. Zpočátku mě udivovalo, že si přes svůj dlouhý pobyt v pohodlí misijní stanice udržel schopnost žít na Severu a nezchoullostivěl.

„Sestry mně každý rok dovolily, abych si na pár týdnů zajel k našim,“ vysvětlil mi tu záhadu. „A taky mě posílaly na různý objížďky po indiánskejších leženích, takže jsem, prosím, neodvyk.“

Nikipimu jsme se věnovali oba a chlapec dělal pokroky. Jenom způsob řeči si zachovával a odmítal se naučit plynulému vyjadřování.

„Nikipi Indián,“ bránil se. „Všechny Indiány tak mluvit. Když já přijít k nám, muži myslet, že Nikipi už ne Indián. Že on chut být jako běloch. Oni Nikipi pohrdat.“ Ale přes to se někdy mimoděk přizpůsoboval, a občas se dokonce vyjadřoval jakousi samorostlou obdobou obřadného stylu pana barona. A nejlíp šlo Nikipimu počítání. Do jednoduché matematiky, kterou jsme s panem baronem ovládali, se úplně zamiloval.

Kuchyňské výtvary pana barona šly k duhu i Nikipimu.

Tváře se mu zaoblily a vyhublost zmizela. Chlapec byl štíhlý, šlachovitý a pružný a silný jako mladý vlk. Po bradě se mu začal kroutit řídký černý porost, Nikipi si ho se zálibou popotahoval, a přitom si prohlížel můj pocuchaný plnovous.

„Brzy taky dostaneš zimní srst, jenom takovejších padesát let počkej,“ dobíral si ho pan baron.

Spolu s Nikipim jsme vybrali úsek krajiny, který se mi zdál vhodný pro položení želez. Nikipi pak vždycky s velkou slávou přivázej ulovenou zvěř, porovnával ji s mou kořistí a nebyl spokojen, dokud jsme ho náležitě nepochválili. A vedl si opravdu dobře, skoro stejně jako dospělý lovec. Největší radost ovšem měl z dobré smečky a pušky, kterou zdědil po Billu Bradleym.

„Až já k nám na návštěvu,“ pochvaloval si, „všichni dívat jako bílá sovice.“ Udělal z ukazováků a palců kolečka, přiložil si je k očím a těmi okuláry po nás pokukoval. „Taková flinta ani náčelník — Setikinaga.“

Do pana barona se Nikipi zamiloval hlavně pro jeho vyprávění z knih, které pan baron na misií přelouskal a skutečně si obsah zapamatoval. Neustále ho přerušoval a žádal vysvětlení něčeho, čemu nerozuměl, co si nedovedl představit, a některé pasáže, které se mu nejvíc líbily, si pro sebe opakoval. A pan baron byl nad svým vděčným posluchačem u vytržení a pocit vlastní důležitosti v něm někdy

narůstal do nebezpečných rozměrů; nikdy však tolik, aby narušil pohodu.

Taky jsem si uvědomil, že srub je teď čistší, než byl kdy předtím, a nepáchne tolik jako dřív. Lovec po návratu mocně touží po teple a brání se jím zbytečně plýtvat. Větrání obstarávají závany mrazivého vzduchu při otevírání dveří a všelijaké škvíry, které se občas někde ve stěně mezi trámy, či okolo dveří objeví. A kromě toho má lovec neustále tolik práce, že na malichernosti nezbývá čas. Já jsem se sice pravidelně myl, ale za vydatné pomoci propoceného schnoucího kožešinového oblečení, stále mokrých mokasínů a ponožek a díky pachu jídel, divočiny a kožek schnoucích v rámech na stěnách atmosféra ve srubu od začátku sezóny postupně houstla. A to jsem znal lovce, jimž po celou dobu nepřišla pokožka do styku s kapkou vody. Ale člověk si zvykne a zápach ani nepozoruje. Patří k jeho obydlí jako ty čtyři začernalé stěny, strop a kamna, jako představa poměrného pohodlí a bezpečí, kavalce vystlaného měkkými kožešinovými přikrývkami, a jídla, s kterým člověk nemusí pospíchat, aby mu nevystydlo. Je to podobné jako s vousy a vlasy, které rostou, jak se jim zachce, a lovec si zřídka kdy uvědomí, že by s nimi měl něco udělat. A pak nabrousí lovecký nůž a po hmatu je trochu okudlá. Nemá konečně pro koho se fňuknout a zanedbaný zevnějšek, oblek, pocákaný mnoha jídly, mastnotou a zvířecí krví, nikoho z občasných společníků nepřekvapí.

Vypadají všichni stejně, a pokud se liší, pak jenom v maličkostech, které nestojí za řeč. Za přítomnosti pana barona se tyhle věci nenápadně a postupně začínaly měnit. I on sám byl teď čistší než za služby u správce Harpera.

9

Jednou už během dopoledne posledního dne objížděky padla na kraj náhlá obleva. Nemám takové změny rád. Špatně se dýchá, saně se boří a je nutné běžet se sněžnicemi na nohou. Ani psi to nemají lehké, a oteplení navíc přináší nemalé nebezpečí. Právě taková obleva mi tenkrát připravila nečekanou koupel a způsobila, že už nadosmrti budu napadat na nohu. A to ještě mohu mluvit o štěstí, že se to stalo poblíž lidského obydlí, že psi zahlédli světlo či ucítili kouř, že byl Robert doma a měl zatopeno“ a pomohl mi z nejhoršího. A oblevu obvykle provází mlha. Všecko zvlhne, i oblečení, a pak třeba po několika hodinách zmrzne. Nebo mrznoucí mlha krystalek ke krystalku ulpívá na větvích a kmenech stromů a těžké ledové břemeno je potom láme jako špejličky.

Pozoroval jsem, jak se v cárech plíží do kraje, hromadí se a spojuje do těžkých oblaků a zakrývá nejdříve vzdálenější kopce a lesy a pak smazává vše, podle čeho se člověk může orientovat. Nedělal jsem si přehnané starosti, že zabloudím. Ten kraj jsem znal skoro jako náves u nás doma, vždycky je však na pováženou, když člověk skoro nevidí, kam šlape, kam se noří a co ho čeká jenom o pár kroků dál. Psi frkali a do té bílé stěny se jim nechtělo. Zpomalili běh. A já jsem je raději nepobízel. Byl jsem teď odkázán spíš na jejich instinkt a čich než na své znalosti cesty.

Takovéhle cestování nesmírně unavuje psychicky i tělesně. A pasti jsem

nacházel jen s obtížemi a náš návrat domů se opozdil. Obvykle jsme se dostávali na dohled srubu už během odpoledne. Teď byl skoro večer a my se teprve spouštěli z povlnného břehu na naše jezero.

Dorazili jsme upachtění a bez nálady a vlhká mlha, která se mi usadila na kožešinové pláštěnce, na čepici a psům v kožiších, s přibývajícím mrazem namrzla, div jsme necinkali. A když jsme zastavili na prostranství a ozářilo nás žluté světlo padající ven z okna, vypadali jsme asi spíš na průvod zubožených duchů než na lovce se svou smečkou,, který se vrací z lovu.

První vyběhl ze dveří chlapec. „Nikipi už starost. Mittinaki už starost. Špatnej čas dneska, ale Bílá vydra stejně moc pozdě domů.“ V hlase se mu mísila úleva s výčitkou, a když jsem vpadl do tepla, pan baron se po mně taky jenom krátce ohlédl a pozdravil. Potom, jako by ho vlastní strohost zamrzela, běžel mi pomoci se zapínáním na. pláštěnce, s nímž jsem se zmrzlými prsty marně potýkal. Jeho obvyklá dobrá nálada mu však chyběla..

„Já za to nemůžu, pane barone,“ omlouval jsem se mu. „Skoro od rána jedu tímhle mlíkem a dovedete si představit, jak nám cesta mokrým sněhem dala zabrat.“

„Já vím, prosím,“ řekl pan baron. „Já vám přeci „nic nevyčítám.“

„Jo, ale koukáte,“ povídám. „A jste bez nálady, a to je, jako když se na mě doma mračila máma za něco, co jsem neproved.“

Panu baronovi se maličko zvedly koutky úst, ale neodpověděl a otočil se ke kamnům. V minutce začal nosit na stůl.

„Pes jako mrtvěj,“ řekl Nikipi, jen vešel do srubu. Naložil do vědra hromadu ryb, které zřejmě už od odpoledne rozehříval za kamny. „Možná nechtít žrát.“ A znovu vyběhl.

„Pojďte jíst, prosím,“ pobídl mě pan baron.

„A víte, že taky skoro nemám hlad?“ povídám. „Vždycky se celou cestu těším, co si zase vymyslíte za hody, a teď bych se nejradši svalil na kavalec a spal.“

„Najíst se ale musíte,“ řekl pan baron. „Pojďte, ať to nevystydne, pane.“

„Díky, pane barone, ale hlavně mi, prosím vás, dejte celej kotel čaje. Co tohle počasí dokáže s člověkem udělat ...“

„Žrát vleže,“ hlásil Nikipi, když se vrátil. „A už spát.“ Podíval se na mě a jeho oči jako černé borůvky si mě celého změřily. „Příště Nikipi s Bílá vydra? Sebrat pasti z můj okruh a nechat jenom jeden?“

„Tohle snad dlouho nepotrvá,“ řekl jsem. „A k jaru konečně vždycky bývá horší sanice — však už to vydržíme.“

Oba ztichli, a jak jsem vyprazdňoval misky a talíře, brali mi je a u kamen je myli. Jen jsem dojedl, chystal jsem se do posteje.

„Já vím, pane Siskou, že jste dneska zvlášť unaven,“ ozval se pan baron, „ale já vám to pro nebezpečí z prodlení nemohu zamlčet ani do rána...“

Zvedl jsem hlavu. Mluvil nezvykle vážně a na obličej se mu zračily starosti.

„Stalo se něco?“ zeptal jsem se a mrkl po Nikipim, jestli snad on není příčinou rozladění pana barona. I Nikipi však na něho hleděl v očekávání a zřejmě taky ne-

věděl, o čem mluví.

„Už je to tady, prosím,“ řekl pan baron truchlivá.

„A co jako,“ povídám.

„Co předpovídal pan Harman, prosím.“

„Cože?“ vyletěl jsem. „Někdo tu zase byl?“

„Tady ne. Naštěstí je sem k nám dost nepohodlná cesta.“ Ale kus za námi — tady za hřebenem.“ Ukázal palcem za sebe směrem ke stráni za srubem.

„Tak proboha, povídejte. Vy jste ho viděl?“

„Byli dva, prosím. Předevčírem, když jste s Nikipim vyjeli, jsem si řekl, že by neškodilo něco čerstvého do kuchyně. A jen jsem vyšplhal na vršek, koukám, a saně a dva chlapi. Hnali si to někam dál k severu a o tomhle srubu asi neměli tušení, jinak by se tu byli jistě zastavili. Co jsem moh na dálku postřehnout, vypadali dost zuboženě. Jako po dlouhý cestě.“

Ztuhle jsem seděl a nebylo mi do řeči. Dosud jsem v skrytu duše doufal, že se Mark Harman mylí, i když bylo zřejmé, že poměry na Severu zná jako málokdo druhý. A Mark Harman nemluvil, jenom aby řeč nestála. Znal nejen poměry, ale i lidi a jejich neustálý děsivý hlad po zlatě. A tihle dva se sem zřejmě nedostali náhodou, jak bych si byl přál věřit. Přinejmenším chytili vítr, a třebaže asi neznali přesnou polohu našeho srubu, přece jen se dostali do kraje, kde leží, a je jenom otázka času, kdy nás najdou. A Mark Harman povídal, že bych měl přikoupit nějaké další pušky.

„Mittinaki ne za nimi?“ zeptal se tiše Nikipi, zasažený tou zprávou snad ještě hlouběji než já.

„Byl bych třeba přilákal jejich pozornost — a taky jsem se chtěl nejdřív poradit š panem Siskou...“

„Proč ty včera nepovědět, když já vrátit?“ zavýčítal Nikipi. „Já po jejich stopa a vidět, jak daleko oni jet — jestli oni pryč z náš kraj, nebo ne...“

„Jo, a vyved bys nějakou hloupost. To víš, já tě za nimi pustím, když nevím, co je to za rabijáty.“

„Nikipi žádná hloupost. Umět skrýt...“

„To je teď jedno, lidi, a takhle je to doopravdy lepší, Nikipi. Spíš pojďte přemýšlet, co dělat.“

„V jednom má kluk pravdu, prosím,“ řekl pan baron. „Je potřeba se kouknout, jestli se tu někde usadili, nebo ne. A jestli jo, co je to zač.“

„A možná se jim radši vyhnout,“ povídám.

„A pak pořád hlídat, jestli oni ne sem,“ doplnil mě Nikipi. „Oni třeba zase přijít a znova chtít dovědět, kde zlato od Bílá vydra.“

Chlapec se mračil a zřejmě si vůbec nepřipouštěl možnost, že by se mezi zlatokopy mohli najít slušní lidé. A až na vzácné výjimky mezi bílými vůbec. Pokud se doposud s bělochem setkal, nikdy neudělal dobrou zkušenost. Uznával nejvýš Tomáše Laurena, aspoň se o něm vyjádřil jako o „jednom dobrým bělochovi“. A mě k bílým snad vůbec nepočítal. Žil jsem s Indiány v přátelství jako rovný s rovnými a neviděl jsem důvod, proč bych jim měl dávat najevo nadřazenost, jak lidé mé rasy třeba nevědomky a v dobrém úmyslu dělají, spíš jsem

někdy míval pocity méněcennosti. Nejednal jsem s nimi jako s polovičními dětmi a k němu jsem se choval jako k rovnocennému partnerovi a tohle všechno Nikipi správně cítil a oplácel mi stejnou. A kromě toho jsem pro něho nebyl pan Siskou, jak mě jmenoval pan baron. Byl jsem Bílá vydra a to indiánské jméno mi dali jeho lidi jako jednomu ze svého středu. Pro Nikipiho bylo všechno, co se týkalo bílých, úplně jasné.

Mimovolně jsem si povzdechl. „Takže asi máme po dobrých časech, lidi,“ řekl jsem a slova mi jen ztěžka vycházela z úst. „Teď abychom se jenom ohlíželi...“

„Situace je vážná, pane,“ řekl pan baron, „ale snad abychom s konečným úsudkem ještě počkali.“

„Ráno my jet kouknout, dobře?“ zeptal se mě Nikipi.

„Nic jinýho nám asi nezbude,“ odpověděl za mě pan baron. „Ale jenom, když se zvedne mlha. Sice by nás kryla, ale na druhou stranu bychom jim mohli vlézt rovnou na záda — jestli tu ještě jsou.“

„To je pravda, nechme to na ráno,“ povídám. „Pojďte se radši vyspat.“ Byl jsem příliš unavený a o té věci se mi už nechtělo mluvit, ani na ni myslet. Bylo dost na tom, že to, co vypadalo jako vzdálená hrozba, jak se zdá, přichází.

„A není už vlastně o čem povídat,“ přikývl pan baron ustaraně. „Uvidíme zítra — a vy si především potřebujete řádně odpočinout, prosím.“

„Nikipi v noci hlídat,“ nabídl se horlivě chlapec.

„Tak daleko snad ještě nejsme,“ povídám.

„Jenom ty neblázni,“ řekl pan baron Nikipimu. „Zakolíkujeme zevnitř dveře a je to.“

A pak už jsem se neudržel a zalezl do kožešin. Oči se mi samy zavřely a za víčky, jako by na to čekala, vyskočila podoba Sandyho a jeho kamarádů. Tady na tom kavalci, uvědomil jsem si, ve vlastní posteli, jsem díky těm třem měl namále. Zamrkal jsem. Lampa ještě svítila, ale ti tři se nedali odehnat. A teď jsou tu další...

Vůbec jsem si neuvědomil, kdy jsem usnul, ale netrvalo dlouho a cosi mě probudilo. Ve srubu panovala černočerná tma. Polehounku jsem zvedl hlavu. Teď jsem to slyšel. Na podlaze šelestily opatrné pomalé kroky.

První, co jsem si s leknutím uvědomil, byla skutečnost, že od doby, co jsem tu přestal žít sám, jsem zapomněl na opatrnost. Dříve jsem si vždycky bral nabitou pušku do postele nebo ji stavěl na dosah ruky, ale co se ke mně nastěhoval i pan baron, tohle základní pravidlo života v divočině jsem zanedbával. Teď jsem neměl nic, čím bych se bránil, kdyby to bylo potřeba.

Kroky se znovu ozvaly, a jak odcházela rozespalost, napadlo mě, že se zbytečně plaším. Pokud jsem věděl, pan baron měl lehké spaní a Nikipi, jako pravý syn svého lidu, drsnou skutečností za věky naučeného ostražitosti, se budí při sebeslabším zvuku. Tohle tedy nemohl být nikdo jiný než jeden z nich.

„Co se děje?“ řekl jsem.

Chvilku bylo ticho. „Nikipi,“ řekl trochu zahanbeně chlapec. „Myslet kouknout, jestli pes klidnej.“

„Co strašíš,“ řekl pan baron hlasem zastřeným spánkem. „Tobě nestačí, že jsme moje psy rozložili kolem srubu?“

„Lidi, mějte rozum,“ povídám. „Dva chlapi přece ještě neznamenají takový nebezpečí, abychom si museli hrát na pevnost.“

Mlčeli a Nikipi se podle šustění kožešin znovu uložil. Okřikl jsem ho, ale zároveň jsem měl dobrý, pocit bezpečí. Brzy jsem usnul a spal až do rána.

Ještě než jsem otevřel oči, ucítil jsem vůni čaje a ohřívajícího se jídla. Pan baron, už oblečený, se čile točil kolem praskajících kamen. V komíně vesele hučelo.

„Dobrá,“ povídám lenošivě. „Počasí se nám asi zlepšilo, co? Ze je tak dobřej tah.“

„Šťastný dobrý ráno, pane,“ odpověděl pan baron. „Mráz jako břitva, prosím. Bude jasnej den, na cestu jako dělanej.“

„Vidíte, já to zaspal,“ povídám a hrabal jsem se z pokrývek. „Proč jste mě nevbudili?“ Ohlédl jsem se k oknu, ale venku ještě stála tma.

„To kluk mě zbláznil,“ broukl pan baron. „Jenom ještě klidně ležte, pane. Nemůže se dočkat — jako nějaký loveckej pes. Nebo spíš potrhlý štěně.“

Nikipiho pelíšek byl prázdný. „Kde vlastně je?“ zeptal jsem se.

„Už kšíruje psy, blázen jeden,“ vrčel pan baron, ale doopravdy se na Nikipiho nezlobil, naopak, spíš ho chlapcova čilost a horlivost těšila.

„Tak to já přeci jenom vstanu,“ povídám.

„Potmě na stopy stejně neuvidíme,“ odporoval pan baron. „Počkejte se vstáváním, aspoň až bude hotový jídlo.“

Docela rád jsem poslechl. Včerejší únavná cesta se ještě připomínala bolestí v lýtkách a v zádech a vlastně opravdu nebylo nač spěchat. Jestli jsou ti dva v kraji, neutečou nám. A jestli se pustili dál, do večera se to dozvíme taky.

Nikipi tiše vklouzl dovnitř, a když viděl, že nespím, maličko stiskl rty.

„Máš strach právem,“ houkl na něho pan baron, který to zahlédl. „Pan Siskou by tě měl za to noční strašení vytahat za uši. A za tenhle spěch podruhy. Proč mají ty ubohý zvířata trpět zimou jenom proto, že ty se nemůžeš dočkat?“

„Ty večer taky povídat, my vyjet co nejdřív,“ bránil se chlapec. „Teď psi nakrmený a připravený, až my hotovo, žádný zdržování. A žádnéj strach,“ dodal důrazně a mrkl po mně.

„Slyšíte ho, pane? Na všechno má odpověď. Co já s ním zkusím, když tu nejste, prosím, to nikdo neví.“

„Mittinaki on tak nemyslet,“ ubezpečoval mě Nikipi zbytečně a uškliboval se jako uličník. „On nevydržet, když já někdy ani slovo. On ptát tak dlouho, až já zase mluvit.“

„No, prosím,“ naoko se durdil pan baron a nosil na stůl jídlo. „Člověk ho krmí a piplá se s ním a on se takhle odvděčuje.“ Rovnal lžíce a vidličky vedle talířů a z konvice sléval koufící čaj. Měl jsem najednou tak blahý domácí pocit, jako doma u mámy nebo později u Betty v Edmontonu.

Nikipi seděl první u stolu a pan baron měl znovu důvod vrčel, ale zakrátko jsem

se přidal i já a po jídle zbyly jenom drobečky. Rychle jsem se oblékl. Sálající kamna ještě nedokázala vyhnat ze srubu chlad, který do něho v noci zalezl.

„Puška od Bílá vydra už na saně,“ hlásil Nikipi, jen si otřel ústa. „A všechno, co je potřeba.“

„Jen ty nás nehoň,“ povídám. „Ještě nezačalo svítat.“ „Až první den, my aspoň už na kopec a rovnou jet. Tam my za tmy trefit.“

„Vyhovte mu, prosím, pane,“ řekl mi omluvně pan baron, „nebo nás tu oba zblázní. Ale to ti povídám,“ otočil se na chlapce, „sám se do ničeho hnát nebudeš. Tady na tý cestě rozhoduje pan Siskou a, bez něho. se neudělá ani krok.“

Mráz řezal jako zubatý nůž a psi už měli kolem čumáků namrzlou jinovatku. Jen jsme se vyhrnuli ze srubu, vyskočili, dychtiví vyrazit. Cesta lesem do prudké stráně nás zahřála, v rekordním čase jsme dosáhli hřebene, ale stále ještě nesvívalo.

„Můžeme se klidně pustit dál,“ řekl udýchaně pan baron. „Jejich stopy určitě nepřehlédneme. Jeli těsně podle toho pásu lesa za planinou.“

Narazili jsme, na ně po necelé půlhodině. Zblízka už byly celkem dobře znatelné. Rodil se nový den a mráz snad ještě nabyl na síle. Nikipi, stále plný dychtivosti, by se byl nejraději hned pustil dál.

„Chvilku snad počkáme,“ krotil jsem ho. „Pořád Ještě nevidíme dál než na pár metrů a nerad bych na ně znenadání narazil, jestli se tu někde usadili. Chtěl bych si je napřed trochu okouknout a pak se teprv rozmyslet, jestli si s nimi dojdou popovídat.“

„Bylo by to rozumný? Promiňte, pane, že odporuju., Myslel jsem, že si je v každém případě jenom prohlédneme.“

„Uvidíme podle situace,“ povídám. „My po stopa pomalu, Nikipi vidět daleko,“ přesvědčoval mě chlapec. „Škoda čas. Čas třeba scházet.“

„Ledaže bys jel krokem,“ povoloval jsem. „A jak něco uvidíš, hned zastav.“

„Nikipi vědět,“ kývl spěšně a už kopal do lyžin saní, které začaly přimrzat.

Hrubé krystalky sněhu pod skluznicemi hlasitě praskaly a psi rozkoší poknikávali a nebylo jim po chuti, že je přidržujeme k pomalému klusu. Byli by se nejraději rozběhli tryskem zrovna tak jako Nikipi. Jel jsem těsně za ním a díval se dopředu, jak jen nejdál jsem dohlédl, ale mnoho jsem z krajiny zatím neviděl. Až teprve, když šero začalo zalézat pod stromy lesíků, do strží do hlubokých údolí a den se jasně, obzor se rozšířil. A dvojité rýhy se před námi táhly dál a dál, jako by nikde nekončily.

Jeli jsme tak značnou část dopoledne. Uvědomil jsem si, že tenhle kus kraje vlastně skoro neznám. Na druhé straně, po loveckém okruhu a jeho okolí, jsem ho měl projetý do vzdálenosti aspoň sto padesáti kilometrů a snad ještě dál, sem jsem však dosud neměl příležitost zabloudit. Dostal jsem se většinou nejvýš pár kilometrů za hřeben za čerstvým masem a brzy jsem měl vždycky tak bohatý úlovek, že jsem se zase vrátil. Ted jsem se nestačil rozhlížet. Dole za naším jezerem se do daleka táhla mírně zvlněná zalesněná rovina, která se teprve mnohem dál zvedala do oblých vršků a opět klouzala do kulatých údolí. Příkrých kopců a skalnatých míst tam mnoho nebylo, nejvýš jen někde podél vodních toků.

Tady byl kraj rozeklaný, zbrázdný roklemi a stržemi, které jsme museli objíždět, místy vysoko vystupovala skoro kolmá skaliska, na nichž se udržel sníh jen v prohlubních a puklinách, a lesy se zdály podivně roztrhané, stromy stály v osamělých hloučcích a mezi nimi vždycky zely mezery. Podobná krajina nás chránila od jihu, odkud bylo největší nebezpečí nevídaných návštěv, proto pan baron mluvil o nepohodlné cestě. Tady se dalo jet bezpečněji, ale stále bylo na co se dívat, objevovaly se nové a nové nečekané obrazy, jeden hezčí než druhý, přívětivé a lahodné jako krajina u nás v Čechách, a vzápětí divoké, až z nich šel strach.

V úkrytu jedné vysoké skalní stěny, tvořící pozvolný převis, jsme v rychlosti pojedli d zakrátko znovu vyrazili po stopách, které byly tak zřetelné, jako by neuplynuly tři dny od chvíle, kdy je tu saně těch mužů vyznačily.

Různorodost krajiny ztěžovala výhled a místy jsme se sotva ploužili, pokud jsme neměli jistotu, že nás za ohybem nečeká nějaké překvapení. Místy se Nikipi vydával dopředu bez saní — nedal si tu výsadu vzít — a teprve když shledal, že nikdo není v dohledu, pokračovali jsme v cestě. A pak se překulilo poledne a my jsme zase na chvíli zastavili. Urazili jsme tím nestejným tempem už aspoň čtyřicet kilometrů a po dvou mužích stále zůstávala jenom stopa saní. Jako by vůbec neodpočívali, přestože se panu baronovi už tam u nás zdáli unavení. Nenašli jsme žádné vyhaslé ohniště, nic. Vysvětlení však bylo blízko. Spěchali do svého tábora a my jsme jim najednou div nevjeli do náruče. Zachránil nás jen náhlý zlom půdy, před kterým jsme museli zarazit. Straň se tu prudce svažovala do hloubky třiceti čtyřiceti metrů do koryta nějaké říčky. Tu a tam trčela ze svahu hrboilatá skaliska a kolem nich rostlo nízké křoví. Skoro na dně, přilepeny k hladké skále, stály dva špičaté stany. Mezi nimi hořel oheň.

Strhli jsme psy zpátky a ztratili se dřív, než nás ucítily smečky, uvázané ke kolíkům poblíž stanů.

Nikipimu hořely oči. Klečel u svého vedoucího psa, držel mu hlavu podpaží a rukavicí mu svíral čenich. Pes sebou cukal a tlumeně vrčel. Naštěstí si dal brzo říct a ostatní psi se nepřidali; jinak bychom se byli mohli přestat skrývat.

„Pojďme pro jistotu ještě kousek,“ řekl jsem a rozběhl se zpátky. Ujeli jsme dobrých sto metrů, zajeli pod stromy malého lesíka a uvázali psy.

„Nikipi kouknout,“ řekl chlapec a hořel nedočkavostí, aby už zase mohl vyrazit.

„Nikam,“ okřikl ho pan baron a tentokrát nežertoval. „Řekli jsme si, že se nic nebude dělat na vlastní pěst; Počká se, jak rozhodne pan Siskou.“

„Spíš se radši poradíme,“ povídám. „Co navrhuje?“ . Nikipi mlčel, ale náhlá nečinnost a zdržování mu nebyly po chuti.

„Já myslím, abychom si je opravdu jenom zdálky okoukli,“ řekl pan baron. „Ale kdybyste nedal jinak, zašel bych za nimi a prohlíd bych si je zblízka.“

„To vás nesmí ani napadnout,“ povídám. „Jestli se s nimi někdo pustí do rozprávky, tak to budu já.“

„Při vši účtě k vašim schopnostem, prosím,“ začal omluvně pan baron, „nemám

dojem, že byste byl nejvhodnější osoba, která by se měla s těma lidma. setkat.“

„Rád bych věděl, proč!“

„Jednak — odpusťte mi mou smělost — jste někdy kapánek důvěřivej, prosím. A potom, jestli ty dva slyšeli o vašem zlatu nebo o Sandym a jeho kamarádech, mohli by se dovítit, kdo jste, až by vás zahlídli. Já můžu být kdokoliv; kdo náhodou jede kolem.“

Váhal jsem. „Ne, pane barone,“ rozhodl- jsem se nakonec, „tohle musím sám.“ Nechtěl jsem mu vysvětlovat, že na mne jako na bělocha by si ti dva asi nedovolili tolik jako na Indiána, ale pan baron, zdálo se mi, pochopil. „Na vás dva taky. zbude, nebojte se,“ přesvědčoval jsem ho. „Čeká vás možná něco důležitějšího, dokonce asi těžšího. Budete mi krýt záda a já si musím být jist, že mě v tom ne necháte, kdyby se náhodou něco semlelo.“

Moje rozhodnutí se nelíbilo ani panu baronovi, ani Nikipimu. Viděl jsem, že se oba chystají k námitkám, a raději jsem jim je předem zarazil. „Vy víte, že si dám poradit, ale o tomhle už nebudeme mluvit,“ řekl jsem. „A vy dávejte pozor na každý naše hnutí, ale do-ničeho se nežeňte po hlavě. Slyšíš, Nikipi? Prokázal jsi rozvahu jako starej bojovník. A pamatujte si, že dokud si budou myslet, že tu jsem sám, jsme ve výhodě.“

Pan baron hleděl k zemi, do stran, na Nikipiho, ale ke mně oči nezvedl. A jenom vrtěl hlavou.

„Tak si vezměte flinty a jdeme,“ řekl jsem do ticha a uvolnil z nákladu na saních svoji pušku.

Nikipiho už zase popadala lovecká vášeň. „Tam,“ ukázal ke skupině nízkých borovic nad srázem. „Ty stromy na kraji, dobře vidět dolů a nás ne. Já všimnout.“

Klusali jsme vedle sebe a pan baron věřil jako vlček. „Dobrej vítr,“ volal polohlasně a už se taky nehněval. „A jejich psi jsou stejně hodně nízko, než aby nás ucítili.“

Tiše jsme prošli podrostem, ke krajním stromům jsme se přiblížili v podřepu a vystrčili hlavy. Měli jsme volný výhled na celý tábor a kus řečiště na obě strany.

Z ohýnku stoupal kouř a muž v kožešinovém oblečení míchal lžící v kotlíku. Viděli jsme jeho záda a široká ramena, dlouhé tmavé vlasy mu spadaly skoro na ramena. Čepice a rukavice ležely vedle na obrácené bedně. Druhý muž nebyl v dohledu. Psi pokojně leželi ve svých jámách a věřili směrem k ohni. O skalní stěnu, stoupající skoro kolmo až do naší úrovně, byly opřeny lopaty a krumpáče, vedle nich železné tyče a dvě pušky. Pod přewisem bylo narovnáno několik bedniček.

„Doufám, že ten druhej necestuje někde tady kolení,“ broukal si pan baron.

„To by teda byla legrace,“ povídám, a div jsem nevyskočil. Taky Nikipi s panem baronem sebou trhli. Odněkud zleva se ozval dunivý výbuch, který surově a nějak nepatřičně protrhl ticho nad krajinou. Mimoděk jsem se ohlédl směrem, kde jsme nechali psy, ale nebylo nic slyšet.

„To je daleko,“ šeptl pan baron.

Muž u ohně pootočil hlavu na stranu, odkud zazněla detonace, a pokračoval ve

své činnosti. O něco později se ze zátočiny vynořil druhý, rychle se blížil a něco nesl na holé otevřené dlani. Ruku natahoval před sebe. Muž od ohně vyskočil a běžel mu vstříc, pak se popadli za ramena a dali se do těžkopádného tance. A najednou, jako by si řekli, rozběhli se k zátočině a zmizeli za skalním ostrohem.

„A je to,“ řekl tiše pan baron. „Našli, co hledali.“

„Asi máte pravdu,“ povídám a znovu jsem si vzpomněl na slova Marka Harmana. „Bohužel

„Nevím, jestli byste měl chodit mezi ně,“ řekl opatrně pan baron. „Zvlášť teďka.“ Odmítl se. „Zdá se jim, že konečně našli to svoje štěstí, a budou koukat po flintě, jak jen se někdo ukáže blíž, než by se jim líbilo.“

„Asi je to tak, pane barone,“ povídám. „S otevřenou náručí by mě rozhodně

nevítali, nehledě k tomu, že teď se budou držet okolo toho svého nálezu a nám snad dají pokoj, i kdyby náhodou zjistili, že tady nedaleko bydlíme.

„Škoda ne my vyhnat dřív, než oni najít,“ řekl Nikipi, „Teď oni ne pryč. Oni teď zlej šelma.“

„Pozor,“ řekl pan baron.

Muži se zase objevili. Jeden z nich byl prostovlasý, než odběhli. Teď měli hlavy odkryté oba a ten, který před chvílí odpálil nálož, ve své čepici něco nesl. Jeho společník ho předběhl a ze stanu vytáhl kus plachtoviny. Pozorně látku rozestřel vedle ohně, uhladil a druhý s nesmírnou pečlivostí vysypal obsah čepice. Skryli nám ho svými těly, ale viděli jsme, že v kleče pohybují rukama.

„Hrabou se v tom, jako by se zčistajasna zbláznili,“ řekl pan baron trpce. „Ne, teď jim teda na oči nesmíme, pane.“

„Ne, a já si myslím, že jsme viděli dost,“ povídám. „I to, jak vypadají, kdybychom je náhodou potkali.“

Muži, jako by mě slyšeli a chtěli nám poskytnout ještě jednou příležitost si je prohlédnout, vyskočili a začali se rozhlížet, podívali se i nahoru k nám a na druhou stranu strže, pak jeden z nich sebral plachtu, opatrně ji přenesl do stanu a zase vyšel.

„Právě je napadlo, že odted'ka musí být zvlášť ostražitý,“ řekl pan baron a stejně jako já a Nikipi pozorně sledoval oba muže. „Copak o to,“ bručel si, „takhle zle nevypadají, ale copak můžeme vědět, co v nich je? Zvlášť teď, když našli, co chtěli? To žlutý neštěstí mění lidi přes noc.“

Oba muži měli plnovousy tmavé či černé barvy a byli si odsud z výšky velice podobní. Dlouhé tmavé rozcuchané vlasy podobu ještě zdůrazňovaly, právě tak jako vysoké ramenaté postavy. Odhadoval jsem, že jsou asi tak o půl hlavy menší než já.

Zatímco se usazovali k opožděnému obědu, muži vzrušeně debatovali a lehko se dalo uhodnout, o čem. Co chvíli ustávali v jídle, šermovali lžícemi nad miskami a propukali v smích.

„Tak teď už je to asi doopravdy všechno, co jsme mohli vidět,“ řekl jsem a odsunul se dozadu do podrostu. „Pojedeme domů.“

„Nikipi zůstat,“ řekl Nikipi. „Dobrý místo tady. Škoda dlouhá cesta a zase hned pryč.“

„Zbytečně bys tu mrzl, kamaráde,“ povídám. „Nic nového se dít nebude.“

„Nevědět,“ stál na svém. „Vy zpátky, Nikipi do večera za vámi.“

„To tak, nechám tě tu a ty něco vyvedeš,“ durdil se pan baron. „Jen se seber a koukej jít s námi.“

„Bílá vydra nemyslet, potřeba vědět víc?“ obrátil se chlapec na mne.

„Jen pojed, člověče. Ty dva teď nezajímá nic jiného než jejich nález. A nehnou se od něho na krok, za to ti ručím.“

Nikipi ještě jednou nakoukl dolů a pak se k nám velice neochotně přidal. Už neodporoval, ale viděl jsem, že ho ti dva dole nepřestávají zajímat a nic se na tom nezmění ani do budoucnosti. A mně taky bylo jasné, že tohle řešení je méně než

polovičaté a že časem bude potřeba hledat nové. Teď však opravdu bylo zbytečné tu zůstat, právě tak jako byla nejméně vhodná doba k seznamování.

Na zpáteční cestě ' jsme nasadili ostré tempo, takže s večerem jsme už byli doma. Moc řečí jsme nenadělali, při rychlé jízdě se musí šetřit s dechem, ale ani ve srubu se nám nechtělo do hovoru a všech se nás zmocnila jakási pohřební nálada. A nesměl jsem si připustit další proroctví Marka Harmana, přestože mi jeho slova stále neodbytně zněla v uších. „... za pár měsíců máš na krku celou hordu dalších ...“ A moji společníci se zřejmě zabývali podobnými neradostnými úvahami.

„Já Bílá vydra říkat,“ ozval se Nikípi po večeri, „my sebrat pasti z můj okruh a my lovit na jeden. Teď říkat taky sebrat, ale Nikípi hlídat.“

„Nemyslím, že by nám byli nebezpečný,“ povídám. „Spíš budou mít sami strach z každého cizího člověka.“

„Nikdy nevěděť, co běloch myslet nebo udělat. Běloch divnej,“ odporoval. „Nebezpečnej.“

„Já bych na to taky moc nesázel, že si budou hledět jenom svýho, když tak nad tím přemýšlím, prosím,“ přidal se pan baron. „Okolo zlata se vždycky děly neuvěřitelný věci, většinou špatný. Co já jenom slyšel — a konečně i zažil...“

„Já vím, lidi. A taky vím, že nemůžeme jenom sedět a čekat, co s námi bude, ale co vlastně máme dělat? Přeci nepostřílíme všechny, co se náhodou objeví tady v kraji. Není náš. Každý si- tu může dělat, co chce. Bohužel.“

„A to je strašný, prosím,“ řekl nešťastně pan baron. „A z mého osobního hlediska ještě strašnější.“

Celý jeho obličej se složil do drobounkých trpkých .vrásek a pan baron několikrát beznadějně mávl rukou.

„Já měl na misií dobrej život, prosím,“ pokračoval zdráhavě, a přesto s jakousi nezvyklou rozhodností, „ale pro všechny jsem byl stejně jenom nějaký Indián, kterej se náhodou naučil dobře vařit a jinak je taky docela šikovnej a hlavně úslužnej. A u pana Harpera — však jste viděl sám, pane. Úplný otroctví nejhoršího řádu. Až teprve vy, pane Siskou, a já už vám to mnohokrát naznačil, vy jste mně zvěd moje dlouho pošlapávaný sebevědomí, a zrovna tak takový lidi jako pan Lauren a pan Harman, a samozřejmě naši indiánský přátelé mě taky uznávají, ale vy jste s tím začal, prosím.“ Pan baron potřásl hlavou a dlouhé vlasy mu zakryly obličej. „A teď bych to měl zase ztratit — kvůli hromadě všelijakých chlapů, který jsou chytivý toho zatracenýho zlatýho neštěstí...“

Díval jsem se na tu postavičku, která, jak jsem si znovu uvědomil, se mnohému mohla zdát komická, ale v níž bylo tolik opravdovosti, věrnosti, náklonnosti, tolik vlastností hodných obdivu a úcty, že k smíchu by mi byl ten, kdo by se panu baronovi vysmíval.

„Přátelství mezi námi třemi, pane barone,“ řekl jsem, „nám nikdo nedokáže vzít, ať se tu děje, co chce. A vždycky budeme všichni vědět, že se na sebe můžeme spolehnout, a když jeden bude potřebovat, druhý dva přijdou a pomůžou mu. Není to dost, pane barone?“

„Máte pravdu, pane.“ Pan baron s nadějí vzhledl. „Je to na jednoho člověka až

dost. Ale...“ zamrkal a sklonil pohled na své drobné žilnaté ruce, složené v klíně, „... ale toho kraje je mně stejně líto.“

Život ve srubu se znovu téměř vrátil do vyjetých kolejí. Navenek bylo všechno stejné jako dřív, ale pod povrchem dění dřímalo neklid. Zmizela jistota dobrého bydla, zaběhaného pořádku, který nic nemůže narušit. Teď už byl narušen. Přítomnost dvou zlatokopů v kraji, kde jsme dosud žili sami a v pohodě, se stala oním rušivým momentem ve všem našem počínání, zdrojem neklidu. A za tím vším jako reálná hrozba zároveň stálo očekávání, kdy se přiženou další a změni klid a mír kolem nás ve zmatený vír chamtivosti, bezohledné honby za mamonem, při níž je možné všechno a všechno se taky může stát. Panenský kraj bude přepaden hrubou, zuřivou hordou. Vše, co se jí třeba jen zdánlivě postaví do cesty, bude smeteno. Už jsme o tom nebezpečí mezi sebou skoro nemluvili, ale každý z nás je nepřestával ve volných chvílích promýšlet. A částečně jsme přistoupili na chlapcovo neustálé naléhání. Zatím jsme nesvezli pasti z jeho okruhu, ale dovolili jsme mu, aby ve svých volných dnech zajížděl sledovat zlatokopy. Kdybychom ho byli zbavili povinnosti lovit úplně, snad by se byl nad těmi dvěma utábořil, ale neradi jsme s panem baronem viděli, když se tam zdržoval déle, než bylo nutné.

A já jsem měl ještě jednu starost navíc. Už dlouho přede mnou stálo rozhodování těžší než kdy jindy, možná jedno z nejtěžších v mém životě. Doufal jsem, že tátu dali v sanatoriu natolik do pořádku, že s ním budu moci odjet domů do Smržová, kde, jak jsem pevně věřil, se ve svém prostředí, v němž vyrůstal a žil, uzdraví úplně. A zároveň jsem už předem věděl, že se mi bude strašlivě stýskat po všem, co mi tu přirostlo k srdci, po nekonečných bílých pláních, po psech, po přátelích, po všem, co k Severu patří. A teď ještě dva moji blízcí, oba Indiáni, by měli sami žít v kraji, který možná brzy zaplaví běloši... Jak to může dopadnout? Jak dlouho si udrží tenhle srub? Jak dlouho bude trvat, než někdo zatouží po čtyřech pevných stěnách a střeše nad hlavou a jednoduše je vyžene, jestli se nepokusí ještě o něco horšího? A jak vše může dopadnout při Nikipiho přímé, nesmlouvavé povaze? Bude oprávněně bránit to, co pokládá za náš společný majetek. Co ale zmůže jeden, třeba statečný chlapec proti přesile? A kde najde Indián v téhle společnosti zastání?

Týdny utíkaly, dny se prodlužovaly a pomalu byl čas začít o tom všem a mnoha dalších věcech s oběma mluvit, ale stále jsem se nemohl odhodlat, stále jsem tu debatu oddaloval, až už nebylo možné dál čekat. Jednou večer jsem do toho skočil po hlavě.

„Ale vy se přece vrátíte, pane,“ řekl překvapeně pan baron. „Vůbec mě nenapadlo, že chcete zrovna teďka utýct — s prominutím, prosím.“

„Jak to utýct? Přeci jsem vám vypravoval, co musím udělat a proč to jinak nejde. Vy byste se takový povinnosti vyhnul?“

„A co kdybyste přivez pana otce sem, prosím?“ přišel s nápadem. „Kus cesty by moh letadlem a dál už bychom ho společně dopravili. Já bych se o něj postaral.“

„Jste moc hodnej, pane barone, ale nejde to. Chápejte, jestli tátovi něco pomůže, tak je to jenom domov.“

„Ale domov Bílá vydra přeci tady,“ řekl Nikipi.

„Neztěžujte mně to, lidi,“ povídám. „Já vím, že teď bych odsud neměl odcházet, tři je přeci jenom víc než dva, ale já vážně musím. Kdyby to šlo, nejradši bych vás oba vzal s sebou.“

Tak a podobně jsme potom debatovali denně, pokud jsem se zdržoval ve srubu.

„Zůstanu tady,“ oznámil mi pan baron jednou, když jsme snad už postě znovu probrali celou záležitost ze všech možných hledisek. „A Nikipi je jako můj syn. Uživíme se, já taky můžu lovit.“ Nebezpečí se zřejmě rozhodli nebrat na vědomí.

„Nikipi doma tahle chata, nikdy ještě takovej život. Žít s Mittinaki,“ ukázal chlapec na pana barona. „A ty jednou vrátit a ,zase tři.“ Chlapec mluvil nesmlouvavě a napjatě se mi díval do obličeje.

„Jsem rád, že jste se rozhodli tady zůstat,“ řekl jsem a bylo mi nevysslovně těžko. „A o tom ostatním teď nemluvte, zbytečně si navzájem děláme lítost.“ A rozhodl jsem se, že až přijde čas, vynutím si na nich slib, že nebudou klást marný odpor, pokud by je někdo ohrožoval, a odjedou do tábora náčelníka Unkataka. I tam asi časem dorazí nezadržitelné tažení takzvané civilizace, ale přece jen nebudou sami proti přesile. A v příštím okamžiku jsem si uvědomoval, že to přemlouvání bude těžké, velice těžké, a výsledek mi nikdo nezaručí. Jejich souhlas by pro ně znamenal vzdát se vlastní hrdosti a utéct před nebezpečím. Pan baron by si možná takový krok svou osobitou filozofií zdůvodnil, ale Nikipi nebude chtít ustoupit. Radši svede už předem prohraný boj a v tom případě ho pan baron nenechá samotného. Ale musel jsem se aspoň pokusit a rozhodl jsem se, že tentokrát nepovolím. Jde jim, a tím i mně, o všechno.

Nikipi pilně zajížděl za zlatokopy, ale nedovíдали jsme se nic nového. Muži zřejmě pracovali do úmoru, ráno začínali s úsvitem, přes den skoro nejedli a končili za tmy. Vařili až večer a hned na to zalézali do stanů. Jediné zdržení, které si dovolili, byla občasná vyjížďka za zvěří. Jeden z nich se obvykle vydal s puškou do lesa na druhé straně říčního koryta a po několika hodinách se zase spěšně vracel, aby se znovu pustil do práce. Nikipi vyprávěl, že už mají ve skále vyrubanou hlubokou sluj a hlušinu za pomoci psů vyvázejí řečištěm někam dál. Taky si všiml, že nikdo z nich nevychází beze zbraně. Pokud jdou dál, nosí pušky, jinak, i do práce, mají za opaskem revolver.

„Oni i hlídat,“ povídal Nikipi, „ale radši z druhá strana, tam lepší nahoru, ne tak prudký. Oni tak dvakrát třikrát za den vylízt a koukat. Naše stopa ale přes závěj nevidět a křoví schovat.“

„Doufám, že se neukazuješ, když jsou na stráži,“ řekl pan baron.

„Ne, a oni vřdycky brzo zase dolů. Oni ne zvyklý na vítr na planina. Nikipi zvyklej. Může čekat.“

„Jenom na sebe dávej pozor, člověče,“ nabádal jsem ho se vši vážností. „Těžko můžeme vědět, co by udělali, kdyby tě přistihli při špehování, ale počítej s nejhorším.“

„Nikipi vědět,“ ubezpečoval mě. „Nikipi jeden chyt-rej indiánskej kluk.“ A čtverácky na mě mrkal.

„Jen ty ber vážně, co ti pan Siskou povídá,“ krotil ho pan baron. „Tohle

doopravdy není žádná legrace.“

10

A pak se už začalo hlásit předjaří s neklamnými známkami, že příroda se připravuje shodit bílé oblečení a oddychnout si pod teplými slunečními paprsky od ledového krunýře, a zvěře v pastech postupně ubývalo. Věděl jsem, co se děje. V té dosud krutě promrzlé krajině přes občasné sněhové metelice, přes prudké větry, odcházející vždycky jen neochotně někam do sousedního kraje, ale připravené kdykoliv se zase vrátit, v té tiché a zdánlivě mrtvé pustině nastávala slavnost, čas velké svatby, čas páření. Zahlédl jsem někdy štíhlého hranostaje, norka nebo třeba i vlka, jinak plaché a pozorné, prosmýknout se bez zájmu kolem návnady v pasti a rozběhnout se s nepokojem v každém kroku a v každém pohybu za jinou, lákavější vůní. Příroda se vši cudnou tichostí připravovala slavný zázrak. Starala se o přírůstek, aby příští rok zabydlila tyto končiny novým životem, který začíná už teď oním neklidným přebíháním, zmateným větřením, kdy zvířata sama nevědí, co se to s nimi najednou děje podivného. Sníh sice ještě pokrýval kraj ve vysoké vrstvě a mráz nepolevoval, ale zdálo se, že nažloutlé slunce za poledne, pokud byl jasný den, přece jen začíná dýchat teplem. I psi tušili přicházející změnu, byli nepokojní a občas stáli v postrojích jako vrtohlaví a nechápali, co se od nich chce. Omámeně zírali do studené modří oblohy, která jako by se najednou prohloubila, vzdálila a rozšířila a ponechávala je na obrovité bělostí zářící zemi neskonale menší a nepatrnější, než jak si připadali dosud. I já jsem ve vzduchu cítil to chvění, ve vlnách dorážející neklid, a zároveň se mě počínala zmocňovat cestovní horečka. Jako by se na mne přenášelo rozechvění celého Severu, všech lovců, kteří se už v duchu loučí se svými severskými hnízdy a co nevidět se vydají na svůj každoroční tah k jihu, za vidinou odpočinku a krátkého tříměsíčního lenošení někde v pohodlí stanice, nebo dokonce města, které jim poskytne nevídané radovánky v podobě prostřených stolů, hory vysněných lahůdek a pití, co hrdlo stačí pojmout. Nic neznamená v té chvíli zkušenost. Očekávání zázraků nezkalí myšlenka, že se nahoru vrátí bez peněz a stejně chudí jako loni a předloni, jen se zásobami, pokud si na ně v tom ohlušujícím a omamujícím světě vzpomenu včas, než se tržba za úlovek rozkutálí. To už je další starost, a teď se zdá příliš vzdálená, než aby bylo potřeba se jí zabývat. Hlavní je zítřek bez pachtění, bez neustále nastražené pozornosti, bez únavného putování a vysilujícího zápasu se živly a nelítostnou přírodou, která krutě testá sebemenší opomenutí, jež v příznivějších podmínkách znamená nepatrnou lapálii, ale tady přímo ohrožuje sám život.

Nesměle se tedy hlásilo jaro, posílalo zatím na zem jenom svoje průzkumné hlídky, ale jako u nás doma před koncem žní, když se připravovala změna počasí, spěchali jsme sklídit, co se dá. Skoro jsme neodpočívali. Čím méně želez jsme našli sklapnutých, tím víc jsme s Nikipim hnali k dalším, a zároveň jsme se ohlíželi, co by se dalo zastřelit.

Jednou při návratu jsem našel pana barona v rozčilení pobíhat sněhem před

chatou. Jen mě zahlédl na jezeře, zuřivě mával oběma rukama a pobízel mě ke spěchu, pak se pustil po stráni dolů, až mu za patami vyskakovaly bílé obláčky. Čekal na mě na břehu a už zdaleka volal: „Rychle, pane, prosím vás. Kluk se nám nevrátil.“

„Nikipi že tu ještě není?“ divil jsem se. Obvykle se vracel o den dřív než já a spolu jsme pak zase vyjížděli, V mezidobí, pokud nestřežil zlatokopy, se věnoval své vášni, chytání ryb. Už nebyly kam ukládat, ale Nikipi nosil další a další plná vědra a já jsem rybí pochoutky odmítal jíst.

„Od včerejška čekám, celou noc jsem nespal a teď! už je zase skoro večer,“ žaloval pan baron.

„Zabalte mně nějaký jídlo a já se po něm pojedu podívat,“ řekl jsem a hnal psy do svahu. „Nepustil se zase za tím svým hlídáním?“ Pan baron klusal vedle mne.

„To by se nejdřív stavil doma. A já pojedu s vámi,“ vyrazel ze sebe. „Tohle ještě nikdy neproved. Muselo se mu něco přihodit.“

Vypil jsem jenom několik hrnků čaje a vyměnil mokré mokasíny a ponožky za suché. Pan baron mezitím hodil na saně dva příruční vaky s potravinami, pušku a po krabici nábojů pro mne a pro sebe. Za několik minut jsme už uháněli proti směru Nikipiho loveckého okruhu. Jeho staré stopy přikryla krátká hustá chumelenice, která se včera znenadání přihnala, a pak ji vítr zanesl výš k severu.

Jeli jsme hodinu, pak dvě, a pan baron ustaraně pokukoval k obloze. Lesy už halila podvečerní šed' a z kopců se do údolí stahovalo šero. Z každého vršku jsme vyhlíželi na všechny strany do stále pustého kraje. Nikde se nepohyboval temný bod, který by se postupně zvětšoval a pak se rozdělil na více teček, z nichž by se vyklubali saně, jednotliví psi a člověk, běžící vzadu.

Než se setmělo, dorazili jsme do místa, kde měla ležet poslední past. Chvilí jsem ji hledal a dával pozor, abych do ní nešlápl. Byla tam, s čelistmi sevřenými, svírajícími zadní vlčí tlapu. Spěchali jsme dál, ale než jsem našel další železa, několikrát jsem zabloudil. I tady všechno svědčilo o tom, že tudy Nikipi ještě neprojel.

„Dál už to nepůjde,“ povídám. „Tenhle kousek kraje moc neznám.“

„Ale co když se mu něco stalo?“ namítal pan baron s úzkostí v hlase.

„Nemá cenu celou noc bloudit,“ řekl jsem. „Počkáme tu do rána.“

Uložili jsme se na kožešiny, stany jsme nepostavili. Skoro jsme nemluvili. Přenesly se na mne obavy pana barona a já jsem si marně vymýšlel důvody, které mohly Nikipiho zdržet. Spali jsme špatně a co chvíli jsme se vzájemně budili. Noc se zdála nekonečná. Na obloze ještě svítily hvězdy, a my už jsme stáli za saněmi a rovnali vzpouzející se psy. Nechtělo se jim od teplého ohýnku do tmy, která se zvedala jen pomalu.

Prohlíželi jsme past za pastí, někde jsme našli ulovený kus, ale nezdržovali jsme se a pospíchali dál, stále dál, se stále větším nepokojem. Obědvali jsme při jízdě, zastavili jsme jen na okamžik, co psi zhlkli po zmrzlé rybě. Teprve pozdě odpoledne jsme na pozadí vzdáleného lesa spatřili jakýsi temnější stín. Letěli jsme

po svahu do nízkého dolíku, podobajícího se obrovitému mělkému talíři, a pak protější strání vzhůru, a stín se proměnil ve stan a za ním, napůl schované mezi stromy, stály opuštěné saně.

„Nikipi,“ volal pan baron. Žádná odpověď, jen ze sněhu se vynořily psí hlavy a pak celá těla. Nikipiho zvířata vyskočila z pelechů a zaštekala nám vstříc. Naši psi odpověděli stejnou.

Pan baron nechal saně saněmi, rozběhl se ke stanu a rozhrnul plátno vchodu. V kleče se ke mně otočil. „Není tu,“ vykřikl.

Okolí bylo rozryté stopami, ale byly jen jedny. Patřily zřejmě „Nikipimu. Několikero brázdou mířily do lesa, a zase se vracely. Svlékl jsem rukavici a hrábl do zčernalých uhlíků. Chladily, neobjevila se v nich ani jiskřička. Hodil jsem Nikipiho psům na zkoušku několik ryb. Nežrali ani rychleji, ani pomaleji než jindy, hlad tedy neměli. Nakoukl jsem do stanu. Zmuchlané přikrývky se vršily u zadní stěny, jako když někdo vstane a nemá čas je rovnat.

„Je tu všechno, jenom puška chybí,“ řekl pan baron, který se přehraboval v Nikipiho saních.

„Takže je někde v okolí,“ povídám a zavolal jsem chlapce jménem. Bez odezvy. A pak jsme křičeli dvojhlasně, se stejným výsledkem.

Pan baron zvedl pušku a vystřelil. Psi vyskočili, jako by výstřel patřil jim, a štekali jako blázni. Když jsme je konečně utišili, pan baron vystřelil znovu a s bičem v ruce hlídal psy, aby zase nezačali vyvádět. Poslouchali jsme, točili se na všechny strany, ale kraj byl tichý, hrozivě tichý.

Uvázali jsme psy ke stromům a popadli pušky. Pan baron si nacpal do vaku několik hrstí nábojů. „Tudy,“ řekl a vykročil první.

„Ale stop je tu víc,“ upozornil jsem ho.

„Tyhle jsou nejčerstvější,“ řekl. Neptal jsem se ho, jak to poznal. Sám jsem nepozoroval žádný rozdíl. Šel s hlavou skloněnou, a jako by si četl, tiše pohyboval rty. Stoupali jsme lesem k vrcholku svahu, posázeného porůznu rozhozenými balvany. Stopy se točily kolem nich, obcházely vystupující skaliska, ale stále si udržovaly přibližně přímý směr.

Výstup trval snad půl hodiny, ale hřbet kopce se už blížil. V korunách stromů nad námi občas zableskla modrá obloha. Konečně jsme stáli nahoře. Před námi prudce klesala holá kostrbatá stráž a o několik metrů dál se znovu zvedala, jako by ten kopec někdo přeťal obrovitým mečem. V průrvě, připomínající dávno vyschlé řečiště, se krčily vzrostlé křoviny s ojedinělými nízkými borovicemi a zakrývaly dno, které se táhlo na obě strany, kam až jsme dohlédli.

Stopy zahýbaly vpravo a držely se hřebenu, čas od času se nebezpečně přibližovaly ke srázu. Našli jsme místo, kde Nikipi zřejmě klečel nebo ležel, a já jsem se zatajeným dechem hledal temné body zaschlé krve, a když jsem je nenašel, pomalu jsem sevřenými rty vypouštěl vzduch.

„Nikipi něco hledal, nebo někoho sledoval,“ řekl pan baron. „Něco tam dole,“ ukázal na zasněžené koruny a holé větve podrostu několik desítek metrů pod námi.

Pak se za hrbatým skaliskem stopy přesmykly přes okraj srázu, který byl v těch

místech poněkud mírnější, přesto však vyhlížel nebezpečně.

„Tady spad dolů,“ řekl jsem ulekaně.

Pan baron přiklekl a sledoval rýhu ve sněhu, ztrácející se v křoví, které šplhalo po svahu několik metrů vzhůru k nám. Pak zavrtěl hlavou.

„Ne,“ řekl s určitostí. „Spustil se dolů sám.“

„Ale to je sebevražda,“ povídám. „Tohle je dobrý tak pro horolezce.“

Pan baron už opatrně spouštěl nohy přes okraj strže, zaryl paty do sněhu, spustil se kousek níž a pak zády ke mně a s lokty vzepřenými o břeh vyhlížel pod sebe. Pušku měl přehozenou křížem přes prsa.

„Nedělejte to, člověče,“ vykřikl jsem. „Polámete si nohy, jestli se dřív nezabijete.“

„Nikipi to vyzkoušel přede mnou,“ řekl a opět o několik centimetrů popojel.

„A třeba tam taky leží,“ řekl jsem a pokusil se ho zadržet. Pan baron se však už pustil, přilehl zády ke svahu a v oblaku sněhu se stále rychleji řítit dolů. Pak zapraskaly větve a pan baron zmizel.

Plácl jsem sebou na břicho a vystrčil hlavu. „Hej,“ zavolal jsem. „Jste živý?“

Chvilí se nic nedělo, pak se křoví rozhrnulo a vykoukla hlava.

„V pořádku, pane,“ řekl pan baron, hrabal se za krkem a vyhazoval hrsti sněhu. „Počkejte nahoře a jděte tímhle směrem. Já se vám občas ukážu.“

„Nikipiho jste teda nenašel.“

„Ne, šel dál a pospíchal.“

„Uhněte, jedu za vámi.“

„To je zbytečný, pane. Lepší, když zůstanete tam, co jste. Kdyby se něco dělo, můžete mě shora zajistit.“ Ztratil se a jenom praskání a občasný pohyb větviček prozrazovaly, kudy se pan baron prodírá.

„Je to tu samej kámen, špatně se jde,“ ozval se jeho přtlumený hlas. „Co jen tu ten kluk hledal?“

Sledoval jsem ho po okraji srázu. Po několika desítkách metrů vykoukl. „Jste tam, pane Siskou?“

„Jo,“ povídám. „Nic nového?“

„Ne. Ale radši už nekřičme. Já se vám zase ukážu.“

„Není potřeba, já vidím, kudy jdete. Kdybych vás ztratil, ozvu se sám.“

Pan baron zmizel a zvuky se ztišily, ale i tak jsem snadno rozeznal jeho postup vpřed. Šel zvolna a zřejmě se s námahou prodíral přes překážky. Pak se strž začala stáčet do pravého úhlu, a hřeben se stával stále neschůdnější. Do cesty se mi stavěly balvany a příkré skály, na nichž se neudržel ani poprašek sněhu, les provázený podrostem vybíhal až sem, a stráž ve směru, odkud jsme přišli, se svažovala stále příkřeji. Celý upachtěný jsem vždycky poté, co jsem obešel překážku, šplhal vzhůru a nahlížel dolů v obavách, aby se mi pan baron zatím neztratil.

A pak se dno strže prudce lomilo a okraje je sledovaly.

„Hej,“ zavolal tiše pan baron a škrábal se do svahu, aby na mě viděl. „Tady stopa míří nahoru.“ Ukazoval na protější sráz. „Tam já bych ale asi nevylez.“

„Tak jděte ještě kousek, kde dno odbočuje. Třeba najdete přístupnější místo.“

Převislý ostroh mi zakrýval výhled za ohyb. Musel jsem se spustit níž a znovu oběhnout skupinu skalisek, která vypadala, jako by se do nich strefil každý blesk, který tu uhořel. Když jsem se zase vyškrábal na hřeben, jako kdyby hrom uhořel do mě. Na druhé straně, vzdušnou čarou ne dál než nějakých třicet čtyřicet metrů, tvořil sráz poměrně velkou plošinku, jakýsi široký ochoz, táhnoucí se podél svahu, až kam jsem dohlédl, a nad ním Čněla téměř svislá stěna, lomící se do ostrých zářezů a opět vybíhající jako špičaté skalní výstupky na plošinu. V Jedné z těch polovičních jeskyní se krčil Nikipi a vyhlížel za ostroh. Chtěl jsem vykřiknout, ale jeho postoj mě varoval. I dole pode mnou bylo ticho. Snažil jsem se odhadnout, jestli pan baron na Nikipihu zespodu vidí, a hlava pana barona se náhle vynořila kousek stranou. Vyhlížel k Nikipimu a pak na mě varovně zamával. Neodvažoval jsem se dát Nikipimu znamení, upozornit ho na naši přítomnost, a on se nehýbal a neohlížel se.

Pro jistotu jsem si připravil pušku a postřehl jsem, že i pan baron míří nahoru. Tak jsme stáli bez pohnutí a čekali a Nikipi pomalu, pomaloučku vylézal z úkrytu a vystrkoval hlavu dál za skalisko. A najednou vyběhl a zároveň vystřelil. Rána mnou trhl, div jsem nesklozyl dolů. A v přítomí jakési sluje, kam Nikipi mířil, se něco pohnulo a ozval se hluboký hrdelní řev, který naráz roztrhl ticho! Zdálo se mi, že se celé okolí tím zvukem otřásl. Nikipi znovu zamířil, viděl jsem, jak tiskne spoušť a trhá loktem. Rána nevyšla a hned na to, jako vymrštěna neznámou silou, puška vylétla Nikipimu z rukou a obloukem se nesla do strže.

Nikipi uskočil, zapotácel se a skoro upadl. Na plošinu se vyřítíl medvěd, obrovitý exemplář, jaký jsem na Severu zatím neviděl, postavil se na zadní a kýval se ze strany na stranu. Byl po zimním spánku vyhublý, hnědé chlupy mu zplihle visely po hrudi a břichu a za krkem se ježily. Klapání vyceněných tesáků bylo slyšet až ke mně. Puška se mi automaticky zvedla k rameni, ale Nikipi už zase našel rovnováhu a částečně mi zakryl výhled. Stál trochu přikrčen několik kroků před zvířetem a podél boku se mu pozvolna komíhala ruka, v níž držel svůj lovecký nůž. Zatínal jsem zuby i prsty na ručnici, v ústech jsem měl najednou sucho jako v horečce a žaludek se mi zmenšil do velikosti ořechu. Bránil jsem se, abych nevykřikl. Jediným neprozřetelným činem bych odpoutal chlapcovu pozornost a ta vteřinka mu mohla být osudná. Medvěd pootočil hlavu a zahryzl se do ramene, kam ho asi zasáhla střela, drobná očka však nespouštěl z chlapce. Pak znovu zařval, zatřásl mohutnou hlavou a Nikipi skočil, vrazil mu nůž do břicha a trhl vzhůru. Medvěd rozhodil tlapy a vnější strana jedné z nich uhořela Nikipihu do hlavy jako kyj. Nikipi saltem nazad padl na sníh, několikrát se překulil, dostal se na samý kraj a zůstal viset nad svahem. Medvěd za neustálého bolestného řevu se v mžiku spustil na všechny čtyři a chystal se ke skoku. Zamířil jsem mu mezi oči a vystřelil. Medvěd, jako když narazí na neviditelnou překážku, přičapl na zadní nohy, pak se překulil, a zároveň se Nikipi převážil přes okraj a bezvládně padal dolů. Vykřikl jsem a slyšel křičet i pana barona. Šlahouny křoví se rozkmitaly.

Bezradně jsem se ohlédl na obě strany a pak jsem se rozběhl. Kousek dál, vlevo

ode mne, spadala stráž mírněji. Opatrně jsem se přehoupl přes skalní práh a spouštěl se dolů, sníh však neudržel moji váhu a povolil mi pod nohama. Vezl jsem se jako před chvílí pan baron po zádech, a než jsem proletěl křovím, automaticky jsem si přikryl pažemi oči. Pak jsem bolestivě narazil bokem do kmene stromu, převálil se a zůstal ležet, ale hned jsem se zvedl a prodíral se přes křoviny a balvany dál.,

„Kde jste?“ zavola jsem.

„Tady.“ Hlas pana barona zněl udýchaně.

„Co je s ním?“ Spěchal jsem, jak nejrychleji mi terén dovolil, a pak jsem je zahlédl. Pan baron klečel s Niki-piho hlavou na kolenou a omýval chlapci tvář sněhem. Nikipi ležel bezvládně s rukama rozhozenýma do stran.

„Žije?“

„Zaplatpámbu ano. Dýchá.“

Klekl jsem si vedle pana barona. Nikipi měl zavřené oči a obličej i pod tmavou pokožkou prosvítal bledostí.

„Dostal ránu do hlavy,“ povídám.

„Já to viděl. A pak se otloukal o výstupky...“

„Potřebovali bychom ho co nejdříve dostat do tábora.“

„Tohle ho postaví na nohy.“ Pan baron rozechřival v dlaních drsný sníh a drhl Nikipimu tváře, čelo a krk. Trvalo však ještě nejméně pět minut, než chlapec otevřel oči a zase je zavřel.

„Nikipi,“ volal ho pan baron zpátky k vědomí. „Nikipi, Nikipi...“

Chlapec pohnul hlavou a pak začal malátně uhýbat rukám pana barona. Ústa se mu pootevřela a pan baron do nich pohotově vtiskl hrudku sněhu. Nikipi několikrát pohnul bradou, jako když dítě cucá dudlík, a pak studené sousto vyplivl. A víčka se mu znova zvedla. Chvilí se zmateně díval panu baronovi do obličeje, pak se mu v očích objevilo světlýlko poznání.

„Medvěd,“ řekl a pokoušel se vstát.
„Zabils ho, je po něm,“ řekl s důrazem pan baron.“
Nikoli se zavrtěl a s pomocí pana barona si sedl. „Kde medvěd?“ ptal se.
„Tamhle nahoře. Ale teď nech medvěda medvědem a řekni mně, jestli tě něco bolí.“

Nikipi si sáhl na čelo. „Hlava,“ řekl. „A záda.“
„Můžeš vstát?“
Chytili jsme Nikipiho pod pažemi, ale zvěd! se skoro bez naší pomoci.
„Nahoře?“ zeptal se, zvrátil hlavu a byl by znovu upadl.
„Počkej s tím, blázne jeden. Nahoře, no. A už ti neuteče.“ Pan baron se doopravdy zlobil.

„Nikipi zabít medvěd,“ řekl chlapec spíš sám pro sebe.
„To, už víme. Půjdeš sám, nebo tě máme odnést?“
„Nikipi stáhnout kůži, než zmrznout,“ řekl chlapec.
„To tě nesmí ani napadnout: Budeme mít co dělat, abychom tě dostali do tábora.“

„Nikipi stáhnout... kde puška? A nůž?“
„Puška leží někde tady kolem, o noži nevím,“ durdil se pan baron.
„Zůstal nahoře,“ povídám.
„Najít puška,“ řekl Nikipi a vytrhl se nám.
„Počkej tady, já vím, kam asi spadla.“
„Máš ty vůbec rozum?“ slyšel jsem hlas pana barona.
„Sedni si, ještě si chvíli odpočiň.“ Zbytek zanikl v praskání větví, kterými jsem se prodíral.

Zbraň jsem našel celkem snadno. Naštěstí spadla do sněhu, jinak by se o balvany určitě roztřístila. Otevřel jsem závěr. Náboj se v komoře vzpříčil.

„Dobrá?“ přivítal mě Nikipi otázkou.

„Jo.“

Prohlížel si pušku a ukázal prstem. „Proto,“ řekl. „Jinak medvěd hned zabít. První rána do tmy, Nikipi nevidět.“

„Tak si pro podruhý pamatuj, že ze světla do tmy se nestřílí,“ řekl pan baron.
„Pokud není nebezpečí, že ten druhý vystřelí první, a to medvěd nemůže.“

„Nikipi nůž a stáhnout.“

„On nepřestane.“ Pan baron prudce zavrtěl hlavou. „Jak se tam chceš vyškrábat?“

„Jít dál,“ ukázal Nikipi. „Tam dobře vylízt.“

„Tak běž,“ vzdal se pan baron a přehodil si pušku přes rameno. Pak stál a pozoroval Nikipiho chůzi. Chlapec se už z ořesu vzpamatoval a vykračoval si statečně, jen záda se mu zřejmě těžko narovnávala a hlavu nesl trochu ke straně. „Je to ale blázen,“ bručel si pan baron s uspokojením a vykročil za chlapcem. Skutečně jsme asi procházeli vyschlým řečištěm. Terén se pozvolna zvedal. Dovedl jsem si představit, jak se v těchto místech hnala voda v kaskádách a malých vodopádech a třístila se o balvany. Po nějakých sto metrech se už svahy po

obou stranách snížily natolik, že jsme bez velké námahy vyšplhali na plošinu.

„Už jsem ti povídal, že ti neuteče,“ vykřikl za ním

pan baron a pak se na mě podíval. „Je to ale kluk, co, pane?“ A byl na Nikipio pyšný, jako by šlo o jeho syna. Než jsme dorazili na místo, Nikipi už byl v pilné práci.

„Počkej, pomůžu ti,“ povídám.

„Ne,“ zaprosil. „Jen pak obrátit. Nikipi sám.“ Najednou se zarazil. „On dvě rána,“ řekl dotčeně. „Jo, tu druhou jsem mu dal já. Nechtěl jsem, aby se dlouho trápil.“

Vstal a postavil se přede mne. Tváře mu hořely hanbou. „Nikipi nezabít medvěd,“ skoro vykřikl. „Ty zastřelit, aby medvěd nezabít Nikipi.“

„Když jsem střelil, ty už jsi letěl dolů,“ povídám. „A medvěd by se k tobě stejně nedostal, i kdybys nespad. Šlapal si na střeva.“

„Bílá vydra nelhat,“ řekl, jako když mě zkouší.

„Promiňte mu ty pitomý řeči, pane,“ omlouval ho pan baron. „Po tý ráně do palice se mu všechno zamotalo.“

„Moh sis toho všimnout sám,“ povídám. „Neudělal by už ani krok.“

Chlapec se rozzářil. „Bílá vydra dorazit, ale Nikipi zabít.“

Kývl jsem. „Ale už to nikdy takhle nezkoušej. Podruhy by to třeba dopadlo hůř.“

„Ale tak lovit Eskymák. Jenom s nůž a rozpárat břicho. Pak rychle pryč, až medvěd mrtvěj. Eskymák chudej. Málo Eskymák puška.“

„To je jedno, ale ty už podruhy takovýhle pokusy dělat nebudeš,“ okřikl ho pan baron.

„Podruhy ne. Nikipi zabít první medvěd. Když u nás kluk zabít medvěd, už ne kluk. Už mužskej.“

„Tak koukej dělat, ty mužskej,“ hartusil pan baron. „Za chvíli padne tma a já mám vařit večeři.“

„Ty už dávno nejseš žádný kluk, Nikipi,“ povídám. „Už od té doby, co ses sám živil bez ohně a beze zbraně. Druhej by to těžko dokázal.“

„Jen ho, prosím, pane, v těch jeho klukovinách nepodporujte,“ bručel pan baron a omluvně na mě pomrkával. „Promiňte, pane. A ty dělej, ať se hneme.“ Pozoroval, jak chlapec zručně stahuje kůži, a usmíval se. Když Nikipi končil, natáhl ruku. „Půjč mně ten nůž. Přeci tu takovou dobrotu nenechám.“

Dal se do práce a spokojeně si pobrukoval: „Medvědí žebírka na rožni — pochoutka jedna radost. A tlapy necháme až domů, ty zasluhujou obzvláštní péči, jinak ztratí chuť.“

Nikipi svinul kůži a přehodil si ji přes rameno. Vpředu i vzadu ji vlácel po zemi a pod její váhou se ohýbal, ale nedovolil mi, abych mu pomohl.

„Jen ho nechtě, prosím, ať si až do konce vyliže, co si zavařil,“ řekl pan baron, ale šlapal těsně za Nikipim jako strážný andělíček. „Však on za chvíli začne prosit.“

Přešli jsme řečiště a na druhé straně jsem uhnul zpátky po hřebenu nad srázem.

„Ne tam,“ řekl Nikipi a ukázal bradou. Oběma rukama si přidržoval kůži.
„Kratší cesta — tudy.“

„Ty to tu nějak znáš,“ řekl pan baron. „Že ty už jsi tu někdy šmejdil?“

„Nikipi vidět posledně medvěď a za ním, ale medvěď tady přes ten díra a ztratit.
Nikipi si říct, podruhy najít.“

„No prosím, a doma ani slovo.“

„Nikipi říct a ty chtít s Nikipi. Nikipi muset sám zabít medvěď.“

„Jo, ale taky to mohlo dopadnout obráceně.“

Chlapec sebou dotčeně trhl. „Nikipi zabít sám, nebo nezabít?“

„Koukej, nech řečí, stejně dejcháš jako březí losice, když ji proženou vlci.
Počkej s tím až k ohni.“

Do tábora se chlapec sotva dovlekl, ale kořist nepustil. Jen čím dál častěji odpočíval, opřený vstojе o strom nebo o skálu. U studeného ohniště shodil svůj náklad, opatrně se protáhl a pak se pomalu uložil na hromadu chvojí vedle kožešiny a držel na ní ruku.

„Neboj se, já ti ji neukradnu,“ naoko vrčel pán baron, ale byl na chlapce neskonalе pyšný a Nikipi to cítil.

„Ty taky někdy zabít medvěď?“ zeptal se.

„Zabil, ale to už je dávno,“ řekl pan baron a foukal do ohně.

„Ty vypravovat,“ žádal Nikipi.

„Až někdy jindy. Ted musím dávat pozor, abych tu dobrotu nepřipálil.“

Nikipi se nedal odbýt. „S puška?“ zeptal se.

„Ne, kamenem, ty chytráku. A pomalu si chystej apetit, ať z toho tvýho úlovku něco máš.“

Do kusu medvědí pečené se Nikipi zakousl s výrazem zbožné úcty. Nedbal omastku, který mu kapal na prsa a na kolena zkřížených nohou, a střídavě se díval na mě a na pana barona, jestli nám jeho úlovek chutná. Nemusel jsem nic předstírat a nacpal jsem se k prasknutí. Na své si přišli i psi, kteří notně vyhládli a kus dobrého jídla si zasloužili.

„Jestli budou prackы taky tak dobrý,“ povídám, „dám se jen na lov medvěďů a ostatní nechám plavat.“

„Tak se, prosím, těšte. Budou ještě daleko lepší. Mám na ně speciální recepturu.“

„Ty ještě nezabít medvěď?“ zeptal se mě Nikipi.

„Ne, a ani jsem po tom nijak netoužil. Já jsem se těm potvorám radši vždycky vyhnul.“

„To ne pravda,“ řekl Nikipi.

„Ale jo, můžeš mně věřit.“

Nikipi si můj nedostatek odvahy nedovedl srovnat v hlavě. Už znovu otvíral ústa, ale pan baron ho předešel,

„Ty se z toho tvýho zážitku ještě zblázníš, člověče. Copak je mužskej jenom ten, kdo se popere s medvědem?“

„U nás jezdili cirkusáci s medvědem po poutích, a kdo měl zájem, moh se

přihlásit a zápasit s ním,“ řekl jsem,

„Co je to *po poutích*,“ chtěl vědět Nikipi.

„Taková slavnost, na kterou se sejde mnoho lidí a nakupují a veselí se a chodí se koukat na všelijaký zájímavosti,“ poučoval ho pan baron.

„A cirkusáci?“

„To jsou zase lidi, co umějí to, co jiný nedovedou, a oni jim to za peníze předvádějí. Třeba cvičený zvířata a tak.“

„Zápasit někdo s medvěď?“ zeptal se mě Nikipi a oči mu hořely zájmem.

„Jo, a když vyhrál, dostal peníze, o který se vsadil,“ povídám.

„Ale s medvěď nikdo nevyhrát. On kousat a škrábat.“

„Nasazovali jim na čumáky košík a na pracky kožený rukavice, aby nikoho neporanili. A obvykle opravdu nikdo nevyhrál.“

„To pak ne správně zápas, rukavice a košík.“

„Není všechno na světě jako tady, už jsem ti to mockrát vtloukal do hlavy,“ kývl na něho pan baron.

„A ty medvědi u nás byli menší,“ řekl jsem.

„Těm se říká brtník,“ poučil Nikipiho pan baron.

„U nás taky ještě jinej medvěď,“ řekl Nikipi. „Malej, černej. Žlutá tlama, vypadá, jako když na tlama chlupy pryč.“

„Medvěď baribal, *Euarctos americanus*, ten je zase ještě menší než brtník.“

„Co jste to řekl?“ zeptal jsem se.

„Ale to nic, prosím, to mám z dob, kdy jsem si na misií studoval zoologii.“

„Řekněte to ještě jednou.“

„*Euarctos americanus* neboli baribal, prosím.“

„Nikdy jsem to neslyšel,“ povídám.

„Já si to pamatuju asi jen proto, že jsme na misií ně-jakej čas jednoho měli, tenhle druh se dá snadno ochočit.“

„On ne kousat?“ zajímal se Nikipi, pro kterého dnes byl medvěď jediným tématem, o kterém byl ochoten se bavit.

„Ne, byl hrávej a přítulnej jako štěně, ale musel stejně pryč, když při dovádění vyvážel jednu v létě sestru představenou v — tedy — ve fekáliích, s prominutím, prosím.“

„Co je to *ve fekáliích*?“ ptal se Nikipi.

Pan baron se k němu naklonil a Nikipi se rozesmál, až padl na záda, a koulel se ze strany na stranu, div nespádl do ohně.

„No — no, to je nějakýho veselí, když takovou vážnou a vznešenou dámu, jako byla sestra představená, nějakýho hloupej medvěď takhle zřídí,“ krotil ho pan baron, ale sám se ušklíboval taky.

„Asi byla dost přísná, co?“ povídám.

„Jéje.“ Pan baron zvedl obočí a mávl rukou, pak po mně mrkl a oba jsme se přidali k Nikipimu, který se ještě pořád tiše pochechtával a opakoval si: „Ve fekáliích, ve fekáliích,“ jako by se ten výraz učil nazpaměť.

„Ta dovedla vyvádět, pane,“ vzpomínal pan baron. „To se takhle napřímila,

prosím, z očí jí litaly blesky a pusa jí jela rychlejc než upovídáný indiánský ženský. A sestry pak litaly taky. Jako když jim pod ty jejich dlouhý sukně foukne severák.“

A znovu se po lese rozlehl smích ve třech tóninách, a trval a nepřestával, jako by se jím vyrovnávalo napětí uplynulých dvou dnů, oslavovalo Nikipiho vítězství nad medvědem a zároveň s ním odplývaly i pozůstatky leknutí a strach, který mě popadl, když jsem tu statečnou chlapeckou postavičku viděl stát před zvířetem, ze kterého by se i mně rozklepala kolena.

Nikipi si ustlal vedle své kůže, jako by se bál, že mu ji v noci někdo ukradne, a ráno ji nábožně ukládal na saně. V rychlosti jsme objeli zbytek okruhu a utrmácení se vrátili do srubu. Tentokrát se Nikipi poprvé vzbouřil. Přinesl vodu, dříví a spolu se mnou obstaral i psy, ale pak odmítal každou další práci, do které ho pan baron honil, a nakonec přestal slyšet. Pustil se do oškrabování a vydělávání kůže, která z něho dělala muže, a tuhle práci pokládal v současné době za nejdůležitější. Než jsem znovu vyjel, byl hotov a pověsil kůži na stěnu vedle té, která tam už visela, stál před nimi a porovnával je.

„Ten medvěd ulovit Robert,“ ukázal prstem na tu větší, mnohem mohutnější, s nebezpečně vyhlížejícími žlutými drápy a zuby, z nichž šel i v tomto stavu strach. „Ale Robert velkej lovec. Starej.“

„Jednou si to s takovým obrem taky rozdáš,“ povídám. „Nepochybuju o tom, že ho dostaneš.“

„Už jseš hotovej?“ zeptal se Nikipiho pan baron. „Tak mně koukej jít pomoci. Pan Siskou ráno jede a já nevím, kde mně hlava stojí.“

11

Úlovky byly hubenější a hubenější a zuby mnoha pastí se z úkrytu cenily zbytečně. Stále neodbytněji se mi vracely myšlenky na den odjezdu, který se rychle blíží. Těšil jsem se na tátu a věřil, že jestliže mě ani tentokrát ještě nepřivítá chlap Anton Žižka, známý ve Smržově a okolí svou silou a nezdolností, přivítá mě aspoň zdravý člověk, třeba zestárlý, a ne ta ubohá troska, jakou jsem našel před rokem. Rád budu zase s ním, rád uvidím Betty a strýce Josefa, ale — a právě ono nešťastné ale ..., Zároveň tu zanechám všechno, co má v mém životě kromě táty nějakou cenu. A co ti dva moji přátelé, až odjedu... Mé návraty do srubu, dříve tak vytoužené, se pro mne stávaly okamžiky narůstajícího a pečlivě tajeného smutku, který oba samozřejmě stejně vycítili.

„Kde máte Nikipiho, pane barone, zase tam?“ ptal jsem se jednou, když mě pan baron při návratu jako obvykle přišel přivítat.

„Kde jinde, pane,“ odpovídal a mával rukou. „Ten kluk se do toho hlídání úplně zakous, prosím.“

„Že se mu tam chce mrznout,“ povídám. „Přituhlo, jako by se nám chtěla vrátit zima.“

„Ale v závětrí už to hřeje,“ ukázal pan baron k obloze, odkud zářila zlatá koule a rozsvěcovala kolem nás miliardy drobných jiskřiček. Co zrnko sněhu, to zářivá

hvězda. Ráno jsem si natřel víčka a kůži kolem očí rozdrčenými zuhelnatělými zbytky dřeva z ohniště, jinak by mě byl ten pronikavý svit oslepil. I přes to opatření se mi oči samovolně svíraly do uzounkých čárek, jen co jsem viděl na cestu.

„Jste tu dneska zvlášť brzy, pane,“ pochvaloval si pan baron. „Dobrá sanice, že ano?“

„Spíš málo práce. Koukněte se, co vezu.“

„Teď už to lepší nebude, ale pokud mohu odhadnout, prosím, sezónu jsme letos měli opravdu úspěšnou. Díval jste se někdy v poslední době do zásobárny?“

„Nějak jsem se k tomu nedostal.“

„Tak to, prosím, udělejte a podivíte se.“

„Udělám. A kdy Nikipi odjel?“

„Hned brzy ráno. Včera večer se tvářil moc tajemně, ale nedostal jsem z něho ani slovo. Tak nevím, co zas má.“

„Doufám, že si na sebe dává pozor.“

„Stále mu to kladu na srdce, pane, ale znáte ho. A napomínání slyší moc nerad, od toho medvěda si připadá úplně dospělej. Ale — abychom mu nekrivdili — já myslím že je to kluk rozumněj a umí se o sebe postarat zrovna tak jako každěj z nás.“

„Já si to myslím taky, ale to víte ...“

„Vím. Starost člověk má i tak, že ano? A nedal byste si, prosím, malou svačinku? Předpokládám, že jste dnes jenom snídal. A oběd bude teprve za hodinu.“

Najedl jsem se, trochu jsem odpočíval, pak jsem si pochutnal na slíbeném obědě, zašel jsem se podívat k psím kotcům, jak se daří hafanům, a potom jsem se přistihl, že úplně zbytečně bloumám kolem a co chvíli otáčím hlavu nahoru ke stánu. Panu baronovi moje počínání samozřejmě neušlo.

„To byste se načekal, pane. Klidně se natáhněte. U kluka nikdy nevíte, kdy se přizene. Obvykle ho donutí k návratu až hlad.“

„Já vím, pane barone,“ povídám trochu zahanbeně, „ale když on mi schází, jak ho chvíli nevidím.“

„Mně taky, pane, ale člověk si zvykne. To víte, kluci.“

„A pořád myslím na to, co vám to nechtěl říct — aby něco neprováděl na vlastní pěst..“

„Třeba jsem se zmýlil, prosím, nedělejte si starosti.“

I přes jeho přesvědčování se mi však čas vlekl čím dál pomaleji. Rozhodoval jsem se, že vyšplhám aspoň na vršek a rozhlídnu se.

„Asi mu budeme muset vyprášit kožich, až se vrátí,“ řekl pan baron, který za mnou vyšel jen v chlupaté kazajce ven. Pod ní měl červenobíle proužkovanou košili bez límečku, na níž si velice zakládal. Ve vaku měl ještě dvě úplně stejné. „A pojďte z toho mrazu, prosím. Připravuju vám malou dobrotu. Když už jste se dneska tak brzo vrátil, ať se trochu pomějete.“

„U vás se mám pořád jako v ráji,“ povídám a pak jsem se náhle rozhodl. „Víte

co? Já zapřáhnu, pane barone, a sjeďu se za ním podívat.“

„Ze by se vám chtělo, pane. Jste přece po túře a kluk domů trefí. A stejně byste ho potkal už cestou, do tmy bývá tady.“

„To nevadí, pane barone, rád se ještě trošku projedu. Letos už cestování mnoho neužiju, za chvíli máme po sanici.“

„Pánbů mě netrestej, pane Siskou. Jestli se vám zdá, že za těch víc než tisíc kilometrů do Fort Chipewyanu si cestování moc neužijete, to prosím nevím, čemu říkáte užití. Nechtěl bych vás na konci cesty vidět, prosím. To pak na vás z toho mého vyvážení mnoho nezbude.“

„Pár kilo shodím, to je fakt,“ připustil jsem.

„Pěknějch pár, však si to dovedu představit,“ skoro se hádal pan baron. „Rek' bych aspoň patnáct. A jestli teda mermomocí chcete za Nikipim, zabalím vám něco s sebou.“ A zmizel ve srubu.

Vyrazili jsme v dobré pohodě, přestože se psi zpočátku trochu divili, že už je zase zapřahám. Obvykle se po návratu z lovu pár dní povalovali. Ale jen jsme se dostali nahoře za hřeben, pustili se do své oblíbené hry. Zadní chňapali po ocasech těch před sebou a všichni vrčeli a štěkali a odhazovali zadky na stranu jako kůzlata a já jsem měl co dělat, abych jim stačil. Pelášili jsme tak sluncem ozářenou bělostnou nádherou a kilometr za kilometrem zůstával za námi jako hračkou. Celou cestu jsem vyhlížel Nikipiho, obzor však zůstával pustý. Chvilku jsme krátce odpočívali tam, co posledně, a brzy jsme zase uháněli dál plni dobré nálady a vytržení, jako obvykle vyvolaného tím letem čirým povětřím, a pak už jsem viděl lesík, který nám tehdy poskytl úkryt.

Vklouzli jsme mezi stromy a projeli na mýtinu. Z křoví vykoukly hlavy Nikipiho psů.

„Jen tiše, tiše,“ krotil jsem je, ještě než“ nás začali vítat, a zároveň jsem si uvědomil, jak zranitelný je ten, kdo tu nechá potah se saněmi, vzdálí se takový kus cesty a neví, co se se psy děje.

Vyklouzl jsem na planinku a klusal k naší skrýši nad strží. Rozhlížel jsem se, ale Nikipi nikde. Trochu ve mně hrklo, potom jsem zpozoroval mělké otisky moka-sínů, mířící stranou podél řečiště. Sledoval jsem je a zabočil s nimi skoro v pravém úhlu tak, jak se točilo i koryto pod námi, a pronikl za nimi do lesíka, který tvořila skupina větry rozedraných nízkých borovic s rozpraskanými kmeny. A když si mé oči zvykly po té záři na přití, zahlédl jsem chlapcovu hlavu necelých dvacet kroků před sebou. Zapískal jsem vysoký tenký tón na samé hranici slyšitelnosti, jakým jsme se někdy dorozumívali na lovu, a Nikipi se otočil a zamával. Ve chvílce jsem dřepěl vedle něho.

„Co je, člověče?“ povídám. „Za chvíli bude večer a tobě se nechce domů?“ A pocítil jsem úlevu, že ho vidím živého a zdravého.

„Ty nevidět?“ zeptal se. „Jeden stan pryč. Jedny saně a pes pryč. Jeden muž taky.“

Vyhlédl jsem přes závěj navršenou před stromy.

„Ne tady. Odsud nevidět. Ty nevšimnout jejich tábor tam před ohybem?“

„Koukal jsem po tobě a po tvých stopách. Když jsem zjistil, že jsi šel dál, moc jsem se nerozhlížel.“

Nikipi ukázal palečnicí dolů. „Díra. Muž tam pracovat.“

Rozhrnul jsem křoví. Dole už panoval stín, ale přesto jsem jasně viděl jakési čtyři pět metrů vysoké hrubé lešení smontované z tenkých kmenů a z větví. Zdola z koryta k němu vedl sukovitý žebřík. Za plošinou nahoře na lešení zela do skály černá jeskyně, z níž se ozývaly rány krumpáčem a rachocení lopaty.

„Pracuje,“ přikývl jsem, „a co je na tom divného? Od toho je tady.“

„On brzy přestat pracovat.“

„A proč ne? Jestli se takhle tuží od rána, už ho asi pořádně bolí hřbet.“

„Včera vidět jinej muž. Ještě jeden.“

„Tak vidíš, že je tady. Jenom si někam zajel.“

„Nikipi povídat jinej. Ne druhej. Druhej velkej jako ten, co pracovat. Jinej muž malej.“

„Takže někdo úplně novej? Kdes ho viděl?“

„Nahore na druhá strana,“ ukazoval Nikipi za strž. „Tam, co skála.“

„Ten dole o něm nevěděl?“

„Ne, muž nahore skrývat.“

„Tak, člověče, proč jsi to tomu dole neřek? Nebo aspoň panu baronovi? Byl by nečekal jako ty a var;. val ho. To tě nenapadlo?“

„Nevědět, jestli přijde znova.“

„Musíme dolů,“ povídám. „Nebo ty počkej tady a já tam zajdu. A ty dávej pozor, jestli se ten druhej zase neobjeví, a když jo, co,bude dělat.“

„Ty ne dolů,“ řekl chlapec skoro prudce. „Ať bílý muži mezi sebou vyřídí, cd oni chtít. Ať oni pryč. My tady nepotřebovat. Ty říkat. Mittinaki taky říkat.“

„To je pravda, kamaráde, ale tohle nemůžeme nechat jenom tak. Jestli se někdo skrývá, asi nemá nic dobrýho za lubem. Musíme toho dole varovat.“

Nikipi se mnou nesouhlasil, nepřesvědčil jsem ho, ale už nic nenamítal. Zkontroloval jsem si pušku a ohlédl se na něho.

„Spoléhám na tebe, Nikipi,“ povídám. „Ten dole mě možná moc přátelsky neuvítá, ale to ještě neznamená, že by mně chtěl něco udělat. Ale třeba taky jo. A ty to tady odsud musíš na dálku posoudit a podle toho- se zařídit. Pro každý pád, kdyby to náhodou došlo až tak daleko, že by chtěl, abych zvěd ruce nad hlavu, tak si přitom shodím čepici, protože kdybych ti ho třeba kryl, můžu se v tomhle případě sehnout a ty na něj uvidíš. A samozřejmě musíš hlídat i druhej břeh.“

„Nikipi vědět,“ kývl chlapec a oči už mu svítily novým zájmem. „Nikipi. . .“ Pojednou vykulil oči. „On tady,“ vyjekl tiše.

Podíval jsem se ke skalisku na druhé straně, kousek vlevo od nás, ale zahlédl jsem už jenom nejasný stín, který zmizel za výstupkem. Hned na to se z díry pod námi vylouppl vousatý muž jen v kalhotách, košili a v kazajce bez rukávů, narovnal se v zádech, vzal si pláštěnku, pověšenou na sloupku lešení, a pomalu ji oblékal.

Zvedl jsem se a nakročil a pak se stalo několik věcí téměř současně, ještě jsem nevyšplhal na závěj a u skaliska se ukázal člověk, o kterém mluvil Nikipi, a než jsme tomu mohli zabránit, zvedl pušku a vystřelil. Vzápětí už mířil i Nikipi a hned na to já a vystřelili jsme na něho skoro současně, dřív než mohl znovu stisknout spoušť. A zatímco .muž na lešení se zakymácel, uklouzl a s výkřikem se zřítíl dolů, člověk u skaliska vyskočil, upadl, znovu vyskočil a opět se ztratil za výstupkem. V tom okamžiku už jsem přeskakoval závěj. „Zůstaň tu a dávej pozor,“ vykřikl jsem na Nikipiho a v oblaku zvířeného sněhu jsem se řítíl ze svahu.

Muž ležel na boku s obličejem částečně zabořeným do sněhu, jednu ruku měl pod tělem a druhou odhozenou nad hlavou. Pod rozčuchanými vlasy se na sněhu

pomalu, nezadržitelně zvětšovala jasně rudá skvrna.

Rychle jsem obhlédl skalisko a Nikipiho stanoviště, přiklekl k raněnému a otočil ho na záda. Na pravé straně čela mu mokvala ošklivá rána, ale nezdálo se mi, že by ji způsobila střela. Spěšně jsem hledal nějakou stopu po průstřelu a našel jsem ji, když jsem se mu pokoušel stáhnout pláštěnku. Kulka hladce projela sobí kůží vpředu i na zádech, ale když jsem muži hmatal pod kazajkou, žádnou krev jsem neobjevil. Rozhalil jsem mu košili a pochopil jsem. Měl neobyčejné štěstí. Střela mu prošla pod paží, vyznačila po straně hrudníku a ve svalů na vnitřní straně paže dvě krvavé dráhy, ale jinak mu neublížila. Zranění na hlavě si zřejmě způsobil pádem, a kromě toho měl asi ještě zlomenou ruku. Utrhl jsem mu kus košile, složil a opatrně přitiskl na ránu na čele. Muž se ani nepohnul. Dýchal klidně, ale byl v hlubokém bezvědomí. Potřeboval ošetření, ale zatím se tu ještě skrývala hrozba, která mě nutila opustit raněného a podívat se po neznámém střelci. Odtáhl jsem muže pod lešení, uložil ho na hromadu prázdných pytlů, které tam byly narovnány, a přikryl ho jeho pláštěnkou. Tak byl aspoň kryt před případnými střelami. Víc jsem pro něho zatím udělat nemohl. Pak jsem vyhlédl a zamával.

Nikipi opatrně vystrčil hlavu. Posunky jsem se ho ptal, děje-li se něco u skalisek nade mnou, a on mi stejným způsobem sdělil, že nic nevidí. Pomalu jsem se vysoukal a kryt lešením šplhal jsem s připravenou puškou nahoru. Potom už konstrukce skončila a já se dostal na odkrytý úsek svahu. Po celou dobu výstupu mi trnulo v zádech, přestože jsem viděl, že mě Nikipi z druhé strany pozorně zajišťuje. A jen jsem se dostal na rovinku, pustil jsem se ke skalisku, za nímž zmizel střelec.

Nikde se nic nehýbalo. Tady nahoře dosud svítilo nízké slunce, viděl jsem tedy jasně každou podrobnost. Nemohlo mi ujít, kdyby třeba vystrčil z úkrytu jenom špičku nosu.

Přiblížil jsem se ke skalisku, které jako nízká rozložitá věž trčelo k obloze, přilehl ke studené skále a poslouchal. Všude bylo naprosté ticho, hluboké, mlčenlivé, dokonalé, jediný sebeslabší zvuk je nerozčeřil. Nejhlasitější byl můj dech. Pozvolna jsem se sunul kolem hrbolaté stěny, krok za krokem, a užuž jsem čekal, že se mi každou chvíli objeví, ale nikde nikdo. A pak jsem to zahlédl. Rozdupaný sníh byl skropen několika kapkami krve a kousek dál byl zválený, jako by tu někdo chvíli ležel. A krvavé stopy pokračovaly dál na planinu, která mírně klesala k pruhu lesa, vzdálenému jistě aspoň čtyři sta metrů.

Oběhl jsem skálu a zamával. Nikipi vyskočil na závěj. „Pojď ke mně,“ zavolal jsem tlumeně a Nikipi nečekal a hrnul se dolů. Krátce se ohlédl k lešení a ve chvíli byl u mne. Postřehl krev, ani jsem nemusel mluvit.

„My trefit,“ řekl. „My chytit.“

„Důležitější je teď ten dole,“ povídám a řekl jsem mu, co soudím o zranění. „Já bych se jenom nejvýš podíval, kam až tady ten zaběh, nebo jestli třeba někde nezůstal ležet.“

„Já za ním?“ zeptal se chlapec.

„Mrkneme se spolu. Ty si ale trochu nadběhni, aby nás neměl oba rovnou na

mušce, jestli odněkud vyčihuje.“

Běžel jsem na dohled jasně vyznačené krvavé stopy a Nikipi se dal obloukem, aby se případně k útočníkovi dostal z boku. Uháněl jako králík, připraven právě tak jako já při sebemenší známce nebezpečí padnout do sněhu. Okraje lesa jsme dosáhli současně. U prvních stromů jsem přidřepł a nahlížel dovnitř. Pod rozložitými propletenými korunami už panovalo příšeří, neviděl jsem skoro nic, ale nechtěl jsem se zdržovat. Muž pod lešením ležel bez pohybu a mráz sílil.

Slyšel jsem hvízd a vzápětí Nikipi zavolal. „Sem, sem.“ Rozběhl jsem se po hlase. „On tady tábor a pryč,“ hlásil mi, ještě než jsem zastavil.

Mezi stromy ležela hromada slehlého chvojí v místě, kde podle všech známek původně stál stan, a v ohništi před ní doutnalo několik uhlíků. Muž balil ve spěchu, svědčily o tom zapomenuté drobné součástky oděvu a pánev, které se povalovaly opodál, jako by je netrpělivě odkopl či odhodil. A všude kolem značkovaly drobné rudé kapičky jeho kroky.

Nikipi se skláněl nad sněhem v místě, kde měl muž uvázané psy, a pomalu postupoval až ke krajním stromům. „On hned, jak pes zapřažený, lehnout na saně. Žádná stopa od mokasín dál. On slabej. My dobře dohonit.“

„Ne, Nikipi. Musíme honem zpátky a postarat se tam o toho.“

„Ty postarat,“ dožadoval se dychtivě. „Já pes a za ním. Chytit a přivést.“

„Za chvíli je tma. A já tě budu potřebovat, kamaráde. Sám toho člověka nezvládnou. Odvezeme ho k nám.“

„K nám?“ Chlapec se zarazil. „My nechtít, aby on vědět o nás.“

„Situace se změnila. Je zraněný, možná těžce, to posoudí spíš pan baron. Nechceš ho tu přece nechat, člověče?“

Nikipi jen nerad a s viditelným sebezapřením zavrtěl hlavou, a když jsme klusali zpět přes planinu, neustále se ohlížel.

Muž ležel tak, jak jsem ho položil, a vedle jeho hlavy mrzla hromádka zvratků. Rána na hlavě už krvácela jen slabě, ale vědomí nenabyl.

„Jak ho dostaneme nahoru?“ zeptal jsem se. „Je tu někde místo, kde je schůdnější břeh?“ „Kousek dál,“ řekl Nikipi.

„Tak rychle pojďme, ať jsme do tmy nahoře.“ Běžel jsem k tábořišti zlatokopů, vlezl do stanu a přehrábl hromadu kožešin. Pod nimi, až na samém chvojí, jsem našel značně těžký kožený vak. Hodil jsem ho do pytle, kde měl muž osobní věci, sebral pár kožešinových příkrývek a mužovu pušku a vylezl ven.

„Pozor na ty psy,“ varoval jsem Nikipiho, který se s bičem v ruce a s pomlaskáváním blížil k pelechům. Zvířata se ostražitě postavila, ale spíš se bála biče, než aby se chtěla bránit, a Nikipimu se je brzy podařilo zvládnout a zapřáhnout. A když je pobídl, ochotně zabrala. Hodil jsem vak s puškou a příkrývkami na saně. Pak jsme se rozjeli pro muže a opatrně ho naložili. Zraněnou paži jsem mu řemínkem přivázal k tělu, nebyl čas hledat nějakou dlahu, a taky jsem nevěděl, jestli je kost skutečně zlomená. Pečlivě jsem muže přikryl a připoutal.

„Tak jedeme, kamaráde,“ řekl jsem, „a hodně rychle, nebo nám úplně

vystyďte.“

Ale ještě jsme se dost nadřeli. Výstup nebyl tak mírný, jak se Nikipimu shora zdálo. Museli jsme saně neustále vyrovnávat a přidržovat, aby se nám neskulily dolů i s nákladem, a se psy bylo těžké pořízení. Dali se nesnadno ovládat, jako by nerozuměli, co od nich chceme, co chvíli táhli každý jinam, nebo zastavovali právě v tom nejnevhodnějším okamžiku, kdy naopak bylo potřeba pořádně zabrat. Nahoře už to šlo trochu lip a my jsme konečně mohli raněného přeložit na moje saně. Znovu jsme ho zabalili do všech kožešin, které jsme měli, a přivázali ho zvlášť důkladně. Druhý potah vzal Nikipi na dlouhý řemen do závěsu, a konečně jsme vyrazili na cestu k domovu. Kraj už zaléhalo řídké šero. Cekalo nás několik desítek kilometrů většinou už za tmy a s nákladem, který by si mohl ublížit, pokud bychom na něj nedali pozor. Byla to zlá cesta, dlouhá a namáhavá, chvílemi se zdálo, že vůbec neubývá, ale nakonec jsme šťastně dojeli.

Ještě jsme ani nezastavovali na prostranství a ze dveří vyběhl pan baron.

„Že nemá rozum mladej, prosím! Ale že, promiňte mi moje rozčilení, pane...“ Zpozoroval tělo na saních a přestal lamentovat. „Sem, pane Siskou.“ Ukazoval, abych zajel blíž ke dveřím. „Něco vážnýho? A kdo to vůbec je?“

„Jeden z těch zlatokopů...“ Pracně jsem rozvázal pevně utažené namrzlé uzly a vybalil muže z příkrývek. Přenesli jsme ho s panem baronem do srubu. Nikipi zatím uvazoval psy.

„Dáme ho semhle,“ ukazoval pan baron bradou na svůj kavalec. Vždycky si pochvaloval, jak se mu na něm dobře leží, ale teď tu byl nemocný a on mu své lůžko automaticky postoupil.

Zatímco muže zručně svlékal a prohlížel, vypověděl jsem mu, co se stalo.

„Takový štěstí...,“ brumlal si pan baron, když jsem mu ukázal šrámy pod paží. „Jít to jenom kousek vedle, už jste ho sem nemuseli vozit. Ale ta ruka je ošklivě zřízená ...“

Vyběhl a v minutce se vrátil s hrubě otesaným prkýnkem z police v zásobárně a sekyrkou je u kamen zúžil. Pak dlahu přiložil a pozorně namotával obinadlo.

„... ale nějak ji snad už spravíme,“ pobrukoval si a už si prohlížel ránu na hlavě. „Ale začíná topit, a to je zlý. Horečka by ukazovala na pořádněj otřes mozku.“

„Máte pravdu,“ vzpomněl jsem si. „Po tom pádu zvracel. A cestou ještě jednou.“

„Tak je to jasný, ale zase je dobrý, že přes takovou cestu zvracel tak málo. Tak...,“ opatrně položil ovázanou paži vedle těla a spěchal ke kamnům pro horkou vodu. „A co ty tu stojíš?“ otočil se na Nikipiho, který už nanosil věci ze saní do srubu a teď přihlížel. „Tamhle na kamnech máte jídlo, už bude vysušený na troud. A takovou jsem si s ním dal práci...“ Při řečnění pobíhal z místa na místo, přinesl si vak, kde přechovával své mastičky, a pak mě lehce odstrčil. „Teď už vás nepotřebuju, pane Siskou. Sedněte si a jezte. Nikipi, koukej si pospíšet, ať jdete do postele. Jak tě znám, nebudeš moct „dospat, aby ses vypravitl za tím lotrem...“

Nezbylo nám nic jiného než pana barona poslechnout, a nejen proto, že nám to nařídil. Teprve teď jsem si uvědomil, že mám hlad jako medvěd po zimním spán-

ku, a Nikipi na tom byl stejně. Jedli jsme, ale stále jsme pokukovali po panu baronovi a jeho pacientu.

„Ještěže tu jste,“ povídám. „Já bych si s ním asi nevěděl rady.“ A vzpomněl jsem si na Roberta, kterého jsem tady ošetřoval a který mi umřel právě na tomhle kavalci.

„Ale věděl,“ bručel si pan baron skoro nepřítomně, cele zaujatý svou prací. „No, makovici teda má tvrdou jaksepatří, proražená asi nebude, i když to musela být rána ...“

Namazal hadřík mastí, zlehka přiložil a ovázal muži hlavu. Pak mu vylovil z podpaží teploměr, věc v loveckých srubech po celém Severu nevidanou, a hvízdal jako uličník. „Co jsem říkal? Tohle chce led...“ A spěchal ke dveřím.

Dojedli jsme a pan baron se konečně odloučil od svého nemocného, jehož bledý obličej, rámovaný černým vousem, se ostře odrážel od tmavých kožešin.

„Dostane se z toho, pane barone?“ zeptal jsem se.

„S takovou ránou a při mých možnostech těžko říct, prosím. Ale jestli to není nějaká třasořítka, jako že na to nevypadá, tak by si měl pomoci sám. Takový tělo už něco vydrží...“

„Jak se nám to všechno zmotalo, vidíte?“

Pan baron mrkl na Nikipiho, který s despektem hleděl na nemocného. „A tebe to mrzí nejvíc, co, mladej?“

„On teď vědět, my tady,“ skoro se na něho utrl chlapec.

„Přeci bys ho ale nenechal umřít,“ krotil ho pan baron.

Nikipi se zarazil. „Nechtít on umřít, ale ani nechít on tady. Až on trochu dobře, já odvézt na stanici, aby on nevědět...“ Ztichl a sám pochopil nesmyslnost svých slov. Nikdy nebyl krvelačný, ale nedivil jsem se jeho odporu. Šlo tu o blaho jeho malého kmene, který jsme kromě něho tvořili my dva s panem baronem a pro něj byl ochoten obětovat všechno, možná i sám sebe.

„Kdyby to záleželo Jenom na tobě,“ promluvil pan baron vážně, „a nikdo jinej u toho nebyl, ani tak bys ho nenechal umřít, to já vím. Určitě bys pro jeho záchranu udělal všechno, co bys dokázal.“

Nikipi už mlčel a nepromluvil, ani když se ukládal ke spánku. Pak z pokrývek přece jen zahuhlal: „Nikipi vzbudit Bílá vydra brzo?“

„Trochu se vyspat musíme...“, začal jsem, ale pan baron mě přerušil.

„Jenom se neboj, pan Siskou se vzbudí sám, až bude čas. Všim sis, že už je po půlnoci? A tamten ti neuteče. Jestli jste ho postřelili, brzy zaleze někam do kouta a bude si vylizovat rány, až si bude myslet, že je dost daleko.“ Odmlčel se a prostíral si na zem vedle kavalce s nemocným kožešiny. „Ale co že ty chceš mermomocí pomstít tady toho, kterýho bys odtud nejradši vynes v zubech?“

Už se zdálo, že chlapec usnul, když se přece jen ještě ozval. „On střilet zezadu. Špatnej. O tomhle ještě nevědět, jestli taky špatnej.“ A to bylo poslední, co jsme od něho slyšeli.

„Kdyby se probral, pane barone,“ povídám u snídaň, „zeptejte se ho, jestli ví něco o svém parťákoví. Je mně divný, že se tak najednou ztratil 1 s potahem, a

nevím, komu bych to spíš přisoudil. Co jestli se ho zbavil sám? Nebo ho má na svědomí ten střelec? Copak my víme, co se tam vlastně všechno stalo?“

„Možný je všelicos a kombinací bychom si mohli vymyslet mnoho a každá by mohla být ta pravá. Už víckrát to například dva spolu táhli, kamarádi na život a na smrt, a když padli na zlato, začalo jednomu z nich být líto, že se má dělit.“ Pan baron zavázal vaky a postavil je ke dveřím. „Tady máte jídlo, Nikipi, a ne abyste mně to přivezli zpátky jako včera pan Siskou. Na jídlo se má vždycky udělat čas — i v největším kvalitě.“

Za chvíli už jsme zase uháněli po svých včerejších stopách a ostrý větřík brzy vyfoukal zbytky spánku, které mi ještě seděly za očima. Spali jsme nejvýš čtyři hodiny a Nikipi, jak předpovídal pan baron, už začal šramotit.

Cesta nám ubíhala rychle hlavně zásluhou Nikipiho, který hned od začátku nasadil závodní tempo, a slunce ještě příliš nepokročilo k poledni na modré báni, která se nad námi do vysoká klenula, a my už jsme zastavovali nad řečištěm. Zdálo se, že se v táboře od včerejška nic nezměnilo, ale přece jen jsme nějakou dobu z úkrytu nakukovali dolů a spouštěli se potom obezřetně, připraveni okamžitě reagovat, kdyby si chtěl někdo něco začít. Ale nikdo se neukázal, místo bylo pusté. Pro jistotu jsem znovu prolezl stan, vyšplhal po žebříku na lešení a vlezl do jeskyně s hromadou horniny na podlaze, ale nikdo s ničím od včerejška nehýbal, nikde jsem nenašel známky, že by tu někdo, po nás byl. A pak už jsem poslechl a následoval Nikipiho, který celou dobu netrpělivě podupával a tiše si pískal mezi zuby. Vyšplhali jsme do stráně a pustili se po zřetelně viditelných stopách. Projeli jsme lesíkem s opuštěným tábořištěm a vynořili se na začátku řadu kilometrů dlouhého povlovného údolí s lesnatými svahy po obou stranách. Propadalo se před námi mírným lahodným obloukem k plošině, která zřejmě byla zamrzlé jezero. Údolí v dálce opět mírně stoupalo k obzoru, kde zařezávalo do oblohy. Co bylo za ním, jsme neviděli. A stopa vedla rovnou prostředkem toho údolí.

Nikipi ukázal bičem před sebe a chystal se popohnat psy.

„Počkej,“ zarazil jsem ho. „Máme skoro poledne a tohle místočko je jako dělaný na chvíli odpočinku.“

Otočil se ke mně. Vypadal v té chvíli jako rozhněvaná sněžná sova. Pan baron nám totiž nezapomněl připomenout, že bude slunečný den a abychom si tedy načernili okolí očí. „My...“ Pak se Nikipi rozmyslel a nerad natáhl ruku po rancích. „Ale my ne dlouho odpočinek.“ Pokusil se chytračit. „Na Bílá vydra čekat pasti. Bílá vydra ne moc času, brzy konec lovecká sezóna.“

„Souhlasím, kamaráde, ale jak říkal pan baron, jíst se musí. Radši už ukaž, co nám připravil...“

„Ale oheň ne,“ smlouval. „Dlouho trvat.“

„No dobře, dobře,“ přikyvoval jsem a rozvazoval řemínek u pytlíku s potravou pro psy. Nikipi spěšně vytahal jídlo, zabalené do vypraných útržků nějakých flanelových košil a chlupatých spodků.

Seděli jsme na saních a ukusovali. Po každém soustu mě zabrněly zuby. Jídlo bylo promrzlé a studilo ještě v žaludku, ale ten kousek kraje před námi vynahrazo-

val svou krásou zimu, ledová sousta téměř bez chuti, únavu. Nebýt toho, že jím projel a někde se tu skrývá člověk, který dokáže ze zálohy vystřelit na jiného člověka, dalo by se to údolí nazvat oázou míru a vzorem nádhery tak nesmírné, až se tajil dech.

Chlapec už byl najedený a pokukoval po mně, jako by se ptal, jak je možné se s jidlem tak loudat. A jen jsem skončil, vzal mi hadříky z ruky a šoupl je do vaku. V minutce už zase stál za saněmi.

Rozjeli jsme se ze svahu a psi sotva stačili mrskat nohama. Skluznice na zmrzlém povrchu jen letěly. Chvillemi jsem musel přibrzďovat.

Stopa, kterou jsme sledovali, se na úrovni zamrzlé jezerní hladiny přiklonila k pravému břehu a rovnou přímkou si namířila na protější konec. Uháněli jsme dál, Nikipi soustavně vpředu, jezero však bylo delší, než se mi zprvu zdálo. Asi v polovině vzdálenosti, po dobrých třech hodinách jízdy, začali psi polevovat a v jejich stopě jsem zpozoroval krvavé skvrnky.

„Zastav a prohlídni si zvířata,“ zavolal jsem na Nikipiho. „Některému krvácí tlapa.“

Byl to Punt'a. Ostrá zmrzlá hrudka sněhu se mu víc a víc zařezávala mezi drápy a rozedřela kůži do krve. Měl jsem pro ten případ od pana barona účinnou mastičku a malou koženou bačkůrku, psí mokašín, který jsem Punt'ovi přivázal ha nohu, a všem psům jsem odstranil led z tlapy. Takové zranění je dost časté a obvykle se mu nevěnuje mnoho pozornosti, ale já jsem se několikrát na vlastní kůži přesvědčil, jak zlé by bylo, kdybych přišel třeba jen o jednoho svého čtyřnohého kamaráda, nebo kdyby onemocněl, a pečoval jsem o všechna jejich malá či větší zranění stejně jako o svoje. A pan baron mi to horlivě schvaloval.

Nikipi jako pravý Indián, přestože nebyl krutý a nechyběl mu cit, si psů příliš nevášal. Za dobu, co žil ve srubu, se naučil mnohému z mého přístupu k hafanům, ale to, v čem byl vychován, stále převládalo. I on zbavil tlapy svých psů ledových hrudek, ale už měl zase zapnutou kapuci až k očím a čekal a hleděl za mne na vzdálený konec jezera a zase na mne. Viděl jsem, že by mi nejraději ujel.

„Tak pojed', ty lovce,“ řekl jsem mu. „Ty kdybys ne-moh něco honit nebo chytat, asi bys onemocněl, vid'?“ Zazubil se na mne, ale dávný prastarý svět lovecké horečky v jeho očích potvrdil moje slova. Ted' už asi nešlo jen o právo a spravedlnost či odvetu, nebo aspoň až na druhém místě. Prvotní byl lovecký zápal a ten ho nenechával chvilku v klidu. Ještě na mě zamrkal a pak tiše zavolal na psy. I v tom byla zkušenost starší než on sám, zkušenost celých generací. Jindy na začátku cesty halekal, až se v lese plašily vrány, ale ted' mohla být kořist v doslechu a on se podvědomě přizpůsobil.

Konec jezera jsme dostihli až navečer. Odhadoval jsem, že jsme dnes díky výborné sanici a sjízdnému terénu ujeli už nejméně sedmdesát kilometrů. Však se taky začala hlásit únava a já jsem se čím dál častěji vezl, tím jsem ovšem zase přitěžoval psům. A konec cesty byl pořád ještě kdesi v nedohlednu.

„Tak se mně zdá, kamaráde, že se začneme ohlížet po místě na tábořiště,“ řekl jsem, když jsme zastavili pod povlovným břehem, nahoře porostlým shluky bříz a

osik a blíž k nám vrbami s rozpukanými palicemi, podobnými těm, které tečkovaly vlkovská a smířická luka u nás.

Nikipi k mému podivení tentokrát nic nenamítal. „Myslet celý odpoledne — on ne moc raněnej,“ řekl. „Dávno přestat krev. Nikipi myslet my najít, on nemůže dál. On může.“

„Tak se usadíme támhle v tom lesíku a ráno se podíváme ještě kousek, co říkáš?“

„Dobrý místo,“ přikývl. „Ale já pak ještě po stopa, aby on třeba ne blízko, dobře?“

„Když nepojedeš moc daleko...,“ povídám a pomáhal jsem psům do stráně tlačit.

Místo u jednoho z výběžků jezera, které jsem vybral, leželo na kraji hradby smrků a jedlí. Když jsme se ponořili mezi ně, zmizeli jsme ze světa a sami jsme měli téměř nerušený výhled. A zezadu a ze stran nás chránil suchý podrost stejně dobře jako nejbdělejší stráž.

Vypráhl jsem psy a uvázal je. Každému jsem vyhloubil jámu a vystlal ji čerstvě nasekanými haluzemi, shodil jsem náklad a saně otočil skluznicemi nahoru. Pak jsem nasbíral suché větve, kterých se tu kolem povalovalo na deset táboráků, vytáhl nepromokavý pytlík se sirkami, s potěšením zapálil oheň a připravil svůj začouzený kotlík na Čaj. Pak jsem si postavil staň a natahal i do něho pryskyřici vonící chvojí a přikryl je kožešinovými přikrývkami. Všecko to byla navyklá, obyčejná práce, ale snad proto, že zároveň s letošní loveckou sezónou měla pro mne brzy navždycky skončit, uvědomoval jsem si všechny její části s podivnou jasností a zároveň s tíživým smutkem. A když jsem si připustil, že už bych se neměl nikdy vrátit, sevřelo se mi srdce. Raději jsem se dal do přípravy večere z vaků, které mi tu Nikipi nechal, ale pocit blížící se ztráty neodcházel.

Obracel jsem ryby, které se rozechřívaly na okraji ohniště, podvědomě vnímal jejich ostrý pach a díval se po psech, kteří odpočívali s čenichy zabořenými pod huňaté oháňky. Tohle vždycky znamenalo narůstající mráz a já jsem si ho taky uvědomoval. Zpředu mě opékaly plameny a záda mí mrzla. Hodil jsem si přes ramena přikrývku, přezul mokašiny a ponožky a mokré jsem je dal schnout vedle ryb. Pak jsem jednotlivé kusy bral a házel je psům a poslouchal cvakání čelistí jako nejkrásnější hudbu. A v duchu jsem se ptal, co s těmi mými kamarády bude, až odjedu s tátou domů do Smržová.

Nikipi se vrátil až za soumraku a jeho psi byli tak zřízení, že zpočátku ani nechtěli žrát. Chlapec sám měl cestování taky dost a s povděkem si všiml, že jsem připravil pelechy i jeho psům a pro něho chvojí do stanu. 1 kolem ohně se vršilo v několika vrstvách a na něm kožešiny — posezení a poležení měkkí než nejpohodlnější postel.

„Tak já tebe vidět — tenkrát — ty pamatovat?“ řekl Nikipi, který zůstal stát v povzdálí u svých saní.

„Myslíš, jak jsi měl hlad? Dneska ho máš asi taky, ne? Tak pojď, už se podává jídlo.“

„Tenkrát já ještě den nebo dva a konec...,“ řekl tiše.

„Ale netvářil ses podle toho.. Vzpurnej jsi byl jaksepatří a nescházelo mnoho a vyprášil jsem ti kalhoty. A teď nech vzpomínání a pověz mi, co jsi vyčíhal.“

S úlevným povzdechem přisedl na zkřížené nohy, k ohni, shodil kapuci na záda a vzal si ode mne plechový talíř s boby, z nichž stoupala voňavá pára. „Stopa daleko. Já až na kopec a tam zase veliký údolí. Stopa dál.“

„Tak nevím,“ řekl jsem. „Tohle jsem nečekal. Jestli ho zejtra, řekneme do poledne, nedohoníme, necháme ho běžet. Zřejmě jsme ho jenom škráblí a takhle bychom se za ním mohli honit po celejch teritoriích.“

„Ale žádná stopa od mokasín. On pořád na saně,“ uvažoval chlapec. „Kdyby Nikipi včera za ním ..“,“ začal znovu, ale pak pokračoval v jídle. „Ale když on pryč, on už asi nevrátit. Bát, že my poznat a chytit.“

Přistrčil jsem mu plecháček s čajem. „Kdo to může vědět? Zlato — to je pěkně silný lákadlo. Lidi pro ně dokážou vyvádět ty největší nesmysly.“

12

Noc proběhla v klidu, bez vyrušení. Opět jsme vstávali za tmy. Vyjížděli jsme, když ještě na obloze stály hvězdy, přestože se už rozednívalo. Mráz nás roztřásal až do chvíle, co jsme se rozběhli a zahřáli se pohybem. Shora z kopce, na který jsme šplhali skoro hodinu, jsme už viděli první paprsky slunce, vylupující ze šera novou úchvatnou scénérii, doplněnou tentokrát v dálce nízkým horským hřebenem s bělostnými štíty. , Tmavé křivolaké pásy lesa znovu z obou stran provázely, tu rozlehlou čirou neposkvřněnou planinu

A znovu nás čekal let, že jsme se zdánlivě vůbec nedotýkali země, a kilometr za kilometrem a hodina za hodinou zůstávaly za námi s takovou lehkostí, jako by je odnášel slabý větřík, který nám vál do zahalených ztuhlých tváří. Sjížděli jsme tak dobrých dvacet kilometrů a Nikipi pojednou varovně zavolal a vši silou patami brzdil.

„Kouř,“ řekl, jen jsme zastavili, vystrčil z kapuce nos a čenichal kolem jako vlčí štěně. „Myslet — tam,“ ukázal k lesu po pravé straně.

„Nic tam nevidím,“ řekl jsem.

„Taky nevidět kouř, ale slabě cítit. Ty necítit?“

„Abych pravdu řekl, tak ne,“ povídám. „Asi máš lepší nos.“

„My tam kouknout.“

„Počkej, neotáčej se tím směrem támhle před námi stopy?“

„Otáčet. On tady,“ řekl dychtivě.

„Tak teď teda pozor,“ povídám. „Odbočme nejdřív rovnou k lesu a pak si tu stopu najdeme.“

Nikipi nečekal a už ujížděl. Ve chvílce nás kryly krajní stromy a pod jejich ochranou jsme se pustili původ- , ním směrem, až nám cestu přetřaly dvě rýhy ve sněhu.

„Kouř víc,“ řekl tiše chlapec. „Ne blízko, ne daleko. Ty tady se psy a Nikipi kouknout?“

„Dobře, ale jenom když mně slíbíš, že nebudeš moc vystrkovat hlavu. Jen zjistíš, co se dá, a hned se vrátíš. Pak uvidíme.“

„Slíbit,“ řekl spěšně, uvázal psy ke stromu, vytáhl ze saní pušku a rozběhl se lesem několik kroků stranou od stop saní.

„Pamatuj si,“ že tamten nemá flintu jenom pro legraci,“ zavolal jsem za ním tlumeně, ale jenom mávl rukou a zmizel. Běžel tiše, snad stejně tiše jako kterákoliv lesní šelmička, co tu kolem nás žila.

Vytáhl jsem ze saní pušku a svazek řemenů a každého svého psa jsem nadlouho uvázal kolem dokola svých saní a Nikipiho potahu. Předpokládal jsem, že všechno budeme muset nechat na místě a nechtěl jsem riskovat. Takhle psi dosáhnou dál, než by případný útočník předpokládal, a mohou se ubránit.

„Tak, kluci, dávejte pozor a tiše,“ šeptal jsem jim, a psi, jako by cítili nebezpečí, stáhli se do křoví a zalehli. Z úkrytu jim koukaly jen chlupaté čumáky a pozorné oči. Oboje saně stály teď uprostřed kruhu spolehlivých strážců a s nimi Nikipiho psi.

Přecházel jsem sem a tam a podupával. Po rychlém běhu se do mě dávala zima. Mráz štípal do očí a zalézal pod sobí pláštěnku i pod kožešinovou kazajku, svetr a teplou košili a zdálo se mi, že tlustý nátělník vyrobili z tenkého plechu a teď ho někdo zvenčí polévá ledovou vodou. Avšak Nikipi se už vracel.

„Moc nevědět,“ hlásil. „Malá chata, z komín kouř, ale nikoho vidět. Žádný pes, žádný saně. Já koukat kolem. Kde pes?“

„Možná někde dál v lese, i když teda nevím, proč by je radši neměl po ruce. Ale jak to, že si sedí ve srubu, jako by mu o nic nešlo? Normálně by přeci měl čekat, že za ním jedem?“

„Nevědět...,“ začal Nikipi, ale nedomluvil. Tichem práskla rána a náboj s lupnutím prorhl kůži napjatou nu předku mých saní a zašramotil v rancích. Hodil jsem sebou stranou na sníh a přihrčil se za strom. Koutkem oka jsem zahlédl Nikipiho, který jako had zajel po zemi do houštiny. Nikipiho psi spustili rámus a moji se přidali, ale ze svých úkrytů nevylezli. Vykoukl jsem. Nikdo nebyl v dohledu, ani chlapce jsem už neviděl.

S puškou v ruce jsem přeběhl k sousednímu stromu a celou dobu podvědomě čekal nový výstřel. Nic se neozvalo. V lese panovalo ticho, stejně jako dřív.

Za silnou borovicí jsem se zvedl a přes křoví vyhlížel kolem, otáčel hlavu-na všechny strany, a pak jsem postřehl jakýsi pohyb asi dvacet metrů dál v lese, ale nemohl jsem rozeznat, jestli je to Nikipi či někdo cizí.

Štěkání se rozléhalo lesem, jako by tu nebylo deset, ale nejméně padesát psů. Neokřikoval jsem je, nemusel jsem aspoň tolik dávat pozor na hluk, který způsobím. Po několika krocích jsem se opět přitiskl ke stromu a pak jsem ho znovu zahlédl. Byl jenom v kazajce, s nezvyklou chlupatou čepicí na hlavě a kolem krku měl omotanou kostkovanou šálu. Napadlo mi, že do takového mrazu je velice nedostatečně oblečený. Nakukoval přes křoví někam vlevo ode mne, znenadání znovu vystřelil a rozběhl se dál. Utíkal svižně a rychle a dělal takový hluk, že jsem

se bez váhání pustil za ním. A zdál se mi vyšší než včera, když střílel, z druhého břehu řečiště, a vůbec nevypadal jako raněný, který ztratil mnoho krve.

Znovu se zastavil, opřel se ramenem o strom a stále hleděl směrem, kterým před okamžikem vypálil. A jak jsem se na něho díval, zpozoroval jsem skulinou mezi kmeny malé okno, na kterém právě zableskl odraz slunce, a kus chaty, téměř schované pod nízko rostoucími větvemi smrků.

Pak houkla rána někde dál v lese a psi, kteří se už začali utišovat, se znovu dali do zpěvu. Využil jsem příležitosti a opět o kousek popoběhl a muž, ve snaze získat lepší výhled, pomalu couval ke mně. Pušku držel u ramene, připraven kdykoliv vystřelit. Dostal jsem se do vzdálenosti necelých deseti metrů a vyrazil jsem. Ještě se stačil pootočit, zahlédl jsem v jeho obličeji překvapení, polekaný úsklebek, ale to už na něho narazilo mých devadesát kilogramů, smetlo ho k zemi a zavalilo tak, že se nedokázal pohnout. Puška mu odjela stranou a zapíchla se hlavní do sněhu. A on sám mi připadal nějak křehký, slabý, titěrný, přestože nebyl právě malé postavy.

Maličko jsem povolil a zkroutil mu ruce na zádech. Nebránil se a vypadalo to, že jsem mu vyrazil dech, nebo ho dokonce omráčil, ale taky mohlo jít o uskok. Zapískal jsem známý signál a Nikipi se ve chvílce přihnul tak tiše, že když se objevil, skoro jsem se lekl. Teprve teď mě napadlo, že tu může být ještě někdo další.

„Nikoho jinýho jsi nezpovozoroval?“ zeptal jsem se.

Nikipi si odvazoval řemínek, kterým měl v pase staženou pláštěnku, a spoutal muži ruce na zádech. Vstal jsem a čekal. Člověk na zemi se nepohnul.

„Vstávej,“ řekl jsem. „Tolik jsem ti toho zase neudělal.“

Nikipi došel pro pušku, vytáhl ji ze sněhu a se zalíbením ji potěžkal v ruce. „Pěkná. Nevidět ještě taková,“ řekl. „Já slyšet, to jiná rána.“

Mrkl jsem na zbraň. „Panečku,“ povídám. „Dvouhlavňová kulovnice, jako dělaná na medvědy. Kamaráde, poděkujme náhodě, že se strefil jenom do saní.“

Nikipi si hodil obě pušky na řemen přes záda a otočil muže obličejem vzhůru. A oba jsme vykulili oči. Přes sníh nalepený na obočí a na tvářích, bylo jasné, že před sebou máme nedospělého kluka, přibližně stejně starého jako Nikipi. Ležel se zavřenýma očima a hrud' se mu sotva znatelně zvedala. A ke všemu měl na sobě kožešinové kalhoty s kazajkou, ozdobené ve švech jasně červeným třepením a různobarevnými korálky pošíité mokašiny s trojitou podešví. Pod kostkovanou šálou teplou černou košili. Oblečení, jaké se prodává v lepších obchodech zájemcům, co si chtějí hrát na zálesáky.

„Překvapení, co, kamaráde?“ řekl jsem Nikipimu. „Tohle není ten ze včerejška.“

Nikipi jen stál a prohlížel si ho. Zdálo se mi, že nejvíc ho zaujímají mokašiny hrající všemi barvami.

„Slyšíš?“ povídám. „Kde máme toho druhýho?“

„My kouknout,“ vytrhl se z očarování.

„Nejdřív tady toho. Musí to tu zkrátka chvíli vydržet.“ Popadl jsem mládence pod pažemi a přitáhl ho ke stromu. Nikipi ho volným koncem řemínku přivázał. Sebral jsem pušku a vykročili jsme dál.

Chata byla nízká, jako nepořádné vrabčí hnízdo splácaná z pokřivených kmenů a skoro nová, a připadalo mi, že na rozdíl od mého důkladně zbudovaného srubu mnoho surových severských zim nevydrží. Pokynul jsem Nikipimu vlevo a sám jsem se dal na druhou stranu po okraji malé paseky, na které chata stála. Pomalu jsme ji obcházeli. Dával jsem pozor, jestli někde nezahlednu pohyb, ale jediná známka neprozrazovala, že by tu někde někdo byl. Setkali jsme se s Nikipim za chatou na úpatí zalesněné stráně, která tu jako zasněžená zelená střecha šplhala příkře vzhůru.

Dali jsme se pomaloučku a skoro po špičkách kolem stěn a rohů chaty a sešli se u dveří. Nikipi na ně položil ucho a chránil se, aby kožešina jeho oděvu nezašustila o dřevo, poslouchal dlouho, obracel ke mně panenky svých černých očí, pak se odlepil a zavrtěl hlavou.

Ukázal jsem mu, aby odstoupil, popadl jsem přibitý kus kořene, který nahrazoval kliku, a trhnutím dveře otevřel. Přitiskl jsem se na stěnu vedle nich, ale nic se neozvalo, nic se nedělo. Už jsem nevydržel. Odjistil jsem pušku, na chvíli jsem zavřel oči, aby si zvykly na přítomnost uvnitř, a pak jsem tam vrazil. Nikipi se zároveň s puškou připravenou vleže vrhl na práh. Nevelká místnost byla prázdná, jen plechová kamínka se červenala žářem.

„Tak to mně vysvětli,“ řekl jsem a uvědomil si, že jsem se trochu zadýchal.

„On řekne,“ ukázal přes prostranství k lesu. „Já pro něho?“

„Ty bys ho neunes, jestli jsem mu něco provedl, a on nemůže chodit. Radši mě odsud kryj, kdyby se tu přece jen někde někdo schovával.“

Vyhlédl jsem ze dveří a vyrazil. Pelášil jsem přes nekryté prostranství a s úlevou zapadl do lesa. Našel jsem ho tak, jak jsme ho tu nechali, ale zdálo se mi, že se mu zachvěla víčka.

„Tak co, půjdeš sám, nebo ti mám pomoci?“ zahartusil jsem na něho.

„Takovýhle hraní na mrtvý broučky nemám rád.“

Pomalou otevřel oči. Tolik nenávisti jsem snad ještě v žádném pohledu neviděl. A zřejmě se mě vůbec nebál.

Odvázal jsem ho a držel si ho od těla. Taky se hned, jak se postavil na nohy, pokusil na mě skočit, ale snadno jsem ho přemohl. Nepřestával sebou cukat, musel jsem ho vzít za spoutané paže a trochu mu je zvednout k lopatkám. Slabě vyjekl, umoudřil se a šel. Nikipi stál s puškou ve stínu za dveřmi a pozoroval nás. Na kraji lesa jsme chvíli postáli a pak jsem mládence hnál, až jsme zapadli do srubu. Tam se ho ujal Nikipi.

„Něco najít,“ řekl, když ho připoutal k noze bytelného kavalce. „Ty kouknout.“

Vedl mě ven a těsně podél stěny přeběhl za chatu. Tam, poblíž nepořádně sroubených psích kotců, ukázal na zem. Napůl zahrabaný ve sněhu povaloval se tam odřezek zmrzlého masa. Nikipi vzal dvě větvičky a otočil ho. Maso bylo naříznuté a do řezu někdo vpravil drobné bílé krystalky, o maličko tmavší než sněh kolem.

„No člověče!“ vykřikl jsem. „Víš, cos to našel?“

„Myslet,“ řekl zamračeně. „Jed.“

„Jo. Strychnin. A na koho to tu připravili?“ Popošel jsem pár kroků a vyhrabával zřejmě ve spěchu mokasínem přihrnuté kousky masa ze sněhu. Ve chvíli jsem jich měl víc než dvacet.

„My nevědět, náš pes přijít a sežrat,“ řekl tiše Nikipi. „Chcípnout a my ne dál.“

„Pojď, myslím, že jsem něco zahlídl ...“ Vedl jsem ho k místu na kraji prostranství, kde vedly stopy sem do lesa v opačném směru, než odkud jsme přijeli.

Nikipi pochopil. „Tam on přijet,“ ukázal, „tady odjet. Proto ne pes tady.“

„Asi to tak bude. Ale proč tu nechával toho jelimánka? Dovedeš mně to vysvětlit?“

„Ne. Ale my nevědět, kde on teď. Já za ním. Když brzy nenajít, vrátit, chceš?“

„Tak jed, Nikipi, a já si zatím promluví s tím. Takovýhle zvěrstvo mně

bude muset jaksepatří vysvětlit. A ty dej pozor, Nikipi. Když dokáže tohle ...“

Cítil jsem, jak mě popadá vztek, snažil jsem se ho ovládnout, ale ta otrěsná skutečnost mě přes veškerou snahu rozpalovala. Vtrhl jsem do srubu a zabouchl dveře. Mládenec překvapeně zamrkal a maličko se příkrčil. Tak ty nejseš tak statečnej, jak se stavíš, chlapečku, napadlo mě. Přitáhl jsem si hrubou stoličku ke stěně proti němu, obkročmo jsem se na ni posadil a vztekle jsem se mu díval do očí. To, co si v mém pohledu přečetl, ho moc nepotěšilo a zdálo se mi, že by nejradši vlezl pod kavalec, u kterého byl vsedě na zemi připoután.

„Kdo jseš?“ zeptal jsem se ho, když se mi zdálo, že už bude povolnější.

Mlčel, ale přece jen nevydržel a sklopil oči.

„Slyšels?“ houkl jsem a kluk sebou trhl.

„Neřeknu,“ odsekl tiše, zatvrzele. „Nic neřeknu.“

„Ale jo, řekneš,“ ubezpečoval jsem ho. „Jen až si tě s kamarádem vezmem do parády.“

„S kamarádem,“ řekl s pohrdáním. „Běloch a kamarádí se s Indiánem.“

„Ty toho o životě ještě moc nevíš, co, maličkej? A o Severu už vůbec nic.“

„Neříkejte mně maličkej,“ vyjel si na mě. „Jsem dost starej na to, abych poznal syčáky a vrahy. Však jenom počkejte...“ Nedokončil a mně se zdálo, že se mu do očí derou. slzy.

„Tak? Ty poznáš syčáky, co? A slyšels někdy něco o lovení zvěře?“

Neodpovídal, jen si odkašlal a vzdorovitě zabořil bradu do šály.

„Zvěř se loví do pastí, do ok, střílí se a to všechno je v pořádku. Jenom syčáci, co jsi tu o nich mluvil, kladou otrávenou návnadu.“

„Nač ta přednáška? Nechci lovit...“ Stiskl rty a odmlčel se.

„Tak kdo tu kolem rozházel to otrávený maso, co?“ zařval jsem. „Kdo tu připravil to báječný pohoštění pro naše psy?“

„Co?“ zeptal se zmateně a mně připadalo, že jeho překvapení je upřímné.

„Takže ty ne? Ale copak ty nevíš, co tu ten tvůj parták prováděl, než odjel? Tohle ti teda neuvěřím, kdybys přísahal při zdraví své drahý matičky.“

Zaraženě a s nedůvěrou ke mně vzhlížel. Už jsem nevydržel jenom sedět a koukat. Vyskočil jsem a jedním trhnutím jsem urval řemínek od nohy kavalce. Znenadání se dostavil záchvat toho mého známého'obávaného temného vzteku, který jsem tak dobře znal u táty a kterého jsem se sám u sebe oprávněně bál. Už jsem se mu neubránil. Vytáhl jsem kluka za řemínek na nohy a strkal ho ze dveří. Druhou rukou jsem ho popadl vzadu za krk, vedl ho od jednoho odřezku masa ke druhému a strkal mu k nim nos.

„Co je tohle?“ syčel jsem na něhu. „Vidíš to bílý uvnitř? A co tohle? Kdo to nachystal?“

„On ne . . .“, hekal kluk.

„Tak kdo teda? Ty? Víš, jak slušný lovci za tohle svinstvo odplácejí? Kulkou. Nebo taky za krk na borovici, a hodně nízko, aby pak vlci nemuseli tak vysoko vyskakovat.“ Mládenec znatelně pobledl. Chodil jsem s ním křížem krážem pasekou a hledal další návnadu, až se začal třást zimou, možná i strachem. Celou

dobu jsem mu nadával.

Trochu mě to moje pokřikování uklidnilo a já jsem si uvědomil, že se tu procházím a nevím, jestli si mě už v téhle vteřince někdo nesrovnává s muškou a výřezem hledí. Zahnal jsem kluka do srubu a zase ho přivázal.

„Tak co,“ řekl jsem. „Ty, nebo on?“

„A nepřipravil jste si to tu náhodou sám, než jste pro mě došel?“ vyjel si na mě. „Já to tu předtím totiž neviděl.“

„Zkus to ještě jednou opakovat a já ti něco ukážu,“ řekl jsem tiše a sám jsem slyšel hrozbu ozývající se z mého hlasu. „Teď se tě zeptám znova a ty si rozmysli, co řekneš. Tak kdo?“

„Já ne,“ vyhrkl spěšně a opět stiskl rty. „Takže ten druhej? A jakpak se teda jmenuje a kam jel, co?“

Zaryl bradu do šály jako před chvílí. „Koukej, já se tu s tebou nemusím bavit. Jednoduše můžu udělat to, co jsem ti řekl. Ale ještě ti dám chvilku na rozmyšlenou a trochu se tady po tom vašem království porozhlídnu...“ Začal jsem přehrabovat ten trošek zařízení, co tam měli. „A čímpak se vlastně zabývá ten tvůj kamarád?“ povídal jsem si spíš jenom pro sebe. „Rámy s napnutýma kůžema tu nevisí, takže lov to nebude. Hornický náčiní taky nikde. Že by teda nějaký obchod? Ale s čím? Bedny s kořalkou, za kterou by některý Indiáni rádi dali svoje nejlepší kůže, tu taky nevidím — ale ... A copak je tohle?“ V kleče jsem zpod kavalce vytáhl pytel a rozvázal ho. „A jsme doma,“ povídám ustrnule. „Koukni se. Víš, co to je? To, co venku. Strychnin.“ Natáhl jsem se dál a ukázal se další pytel. A ještě jeden a ještě ... Šest pytlů.

„Tak tímhle drobtrem by se dala otrávit půlka teritorií a já se teďka rozmyslím, co s tebou. Když tě předhodila lovcům — ale to už víš. A když na tebe pustím Kanadskou jízdní, dostaneš určitě aspoň dvacet let, ale budeš mně moc poděkovat, že jsem ti zachránil kůži. Kdo to od vás kupoval, co?“

Kluk mlčel a jen koukal. Zavázal jsem pytel, nalil si do špinavého plechového umyvadla vodu z vědra a dlouho si drbal prsty.

Ozval se známý hvizd a pak zašelestily mokasíny na sněhu u dveří. Odpověděl jsem stejně a Nikipi vklouzl s puškou před sebou dovnitř. Zůstal stát a díval se na pytle, roztahané po podlaze.

„Jo,“ povídám. „Někdo si tu zařídil obchod s jedem. Je toho tu na všecku zvěř Kanady.“

„On?“ ukázal Nikipi puškou a mládenec podvědomě uhnul.

„Nechce mluvit. Počítám, že kdyby neměl co tajit, klidně by si s námi popovídal.“

„Já naučit mluvit?“ zeptal se Nikipi. „Já umět naučit. Jako Noatak.“

Mládenec ho pozoroval s rostoucími obavami a snažil se posadit se rovně, ale krátký řemen ho omezoval v pohybu.

„Jak se jmenuje ten, co odjel?“ houkl jsem a on si div nerozbil hlavu o postranici kavalce. „Elton Hayes,“ vyhrkl. „No vidíš. A ty?“ „Já? Proč já ...“

„Vidět, on potřebovat naučit,“ řekl nevzrušeně Nikipi a pomalu odložil pušku

do kouta.

„Ne,“ vykřikl mládenec. „Proč to chcete vědět? Já vám to neřeknu. Já vím, proč to chcete vědět...“ Zmateně se zarazil.

„Ale,“ divil jsem se. „Tak to teda víš víc než my.“ „Jen se přestaňte dělat,“ vykřikl znovu. Úzkost a strach ho zřejmě doháněly ke křečovitě odvěze. Proti mé vůli mně ho začínalo být líto. Nezdálo se mi, že by byl schopen špatnosti — ale kolik lidí nevypadá na to, co ve skutečnosti provádí? „Já vím, kdo jste,“ křičel na nás. „Vy — vy jste ho zastřelili, poranili jste Eltona a teď jste si přišli pro mě.“ Pohodil hlavou k Nikipimu a pak ke mně. „Proč tu se mnou hrajete takový divadlo?. Na co čeká. Tak mu přeci řekněte, ať vystřelí...“

„Rozumíš mu, člověče?“ zeptal jsem se Nikipiho. „Že by mu jedovatý výpary z toho strychninu vlezly na mozek, jak tu nad nimi spal?“

Nikipi tentokrát nechtěl rozumět žertu, „jak dlouho ty tady?“ zeptal se tónem, který jsem u něho neznal.

„Proč ...? Čtrnáct — čtrnáct dní... Ale vždyť vy oba tohle víte. Šli jste po Eltonovi už před tím...“

„Jen dopověz, kamaráde,“ povídám. „Nejdřív se ale rozhlídni tady po těch pytlíčcích, měly by ti odpovědět, kdo je syčák. A než se rozhovoříš, tak jenom pro tvou informaci — Eltona známe teprve od včerejška — a přitom tady před tebou leží pořádný důvod, proč by po něm někdo měl jít, ale my to nebyli. Ale na druhou stranu, kdybychom byli o jeho podnikání věděli, co víme dnes, dávám ti čestný slovo, že bychom se za ním byli vypravili dřív. Je ti to trochu jasný? Dáš si z toho sám dohromady, kdo je kdo?“

„Vy mě chcete zmást,“ hádal se se mnou. „A já pořád nevím, proč to děláte. Zabít dva nebo tři — není to už jedno?“ Poslední slova jsme sotva slyšeli. Hlas se mu znatelně chvěl.

„Proč my tady bavít?“ pohnul se netrpělivě Nikipi. „On nerozumět. On nechť rozumět.“

„Počkej, Nikipi,“ povídám a otočil jsem se k mládenci.

„Tak dobře, já to zkusím jinak. Jmenuju se Siskou, Tony Siskou, a tady mi říkají Bílá vydra. A tohle, jak už jsi slyšel, je můj přítel Nikipi. Máme srub ještě s jedním kamarádem přibližně dva denní pochody odsud a jsme lovci. Zjistili jsme, že se nám v kraji usadili dva zlatokopové. Máme jistý zkušenosti, a jsme proto opatrní a trochu jsme si je hlídali. Jeden z nich někam zmizel i s potahem. A tadyhle Nikipi tam zahlídl někoho, kdo toho druhýho nenápadně pozoroval a včera na něho vystřelil, právě když jsme se tam nachomýtlí, a my jsme teda na toho střelce oba najednou taky vypálili. A podle všeho to byl ten tvůj Elton Hayes, kterej tu přechovává tuhle hrůzu.“

„A co — co je s ním — s tím — s tím, co po něm měl Elton střílet?“ koktal mládenec, který celou dobu napjatě poslouchal.

„Já ti to povím, ale pak zase čekám stejně otevřenou řeč od tebe. Střela ho jenom škrábla, ale jak se lek, spad z lešení a narazil si hlavu. Celou noc byl v bezvědomí, a když jsme včera ráno odjížděli, ještě se neprohrál. Je u nás ve srubu a pan baron soudí, že se z toho vylíže.“

„Takže není po smrti?“ Pokusil se vyskočit, ale pouto ho znovu strhlo zpátky.

„Aha, Elton Hayes si myslel, že mířil přesně, jo? No, vlastně mířil, ale on měl štěstí — ten — jak se vlastně jmenuje?“

„Strýc James nebo strýc Patrick, já nevím...“ Zůstal na mě koukat a nedovedl si zřejmě v hlavě srovnat svou - vlastní náhlou sdílnost.

„Jak to — ale to až potom, řada je na mně. Ne, není po smrti. My jsme ho naložili a převezli k nám, pan baron je poloviční felčar.“

„A vy...“ Zamračil se a podezřívavě se na mě podíval, „... co vy za to budete chtít?“ dodal svým starým tónem.

„Já se z tebe asi zblázním, člověče. Co bychom chtěli? Ale jo, přeci něco. Aby nás pánbu co nejdřív zbavil Eltonů Hayesů a takovejch potrhlejších kluků, jako jseš ty. A jak to, že nevíš, kde máš svého druhýho strejdu?“

Mládenec váhal, dlouho přemýšlel, mrkl po mně a pak se ohlédl po podlaze,

kde ležely pytle s jedem, a jeho výraz se postupně měnil. Skoro jsem si mohl přechíst jeho myšlenky. „Já,“ začal potom zkroušeně, „mně se zdá, že — že jsem byl pěkněj pitomec ...“

Čekal jsem. Nikipi si podle svého zvyku přisedl u stěny na paty.

„My — my jsme z Montrealu,“ řekl mládenec, jako by se pouštěl na tenký led a pak se rozhodl zkusit, jestli ho udrží. „Strýcové tam mají obchod, ale nějak jim v poslední době nešel, tak si řekli, že to zkusí na Severu. Někdo jim vypravoval tady o tom kraji. Loni zjara se sem vypravili, několik měsíců jsem o nich neslyšel a najednou jsem dostal dopis, abych jim a sobě dal zaregistrovat díly a. ...“ Zarazil se a tišeji a s novým zaváháním dodal: „... a taky balíček se zlatem ...“ Čekal na nějakou odezvu, a když nepřicházela, nejspíš pokračoval. „Tak jsem šel, ale nevěděl jsem, jak se ta registrace provádí, a v tom dopise to nebylo všechno úplně Jasný... A náhodou jsem potkal Eltona Hayese, on nějakej čas pracoval u nás v obchodě, a Elton viděl, že mám starosti, a ptal se, co mě trápí...“

„A tys mu to vyzvonil,“ neudržel jsem se.

„Jo,“ přikývl zahanbeně, „a byla to asi hloupost, co?“

„Člověče — hloupost? Tys nikdy neslyšel vypravovat, co lidi popadá, když slyší o zlatu?“

„Slyšel, ale on byl tak ochotnej a kamarádskej, že mě nic špatnýho nenapadlo. A byl jsem rád, že si všechno bere na starost.“

„A on byl, taky rád, co?“

„Já nevím, ale strýcově si ho vždycky chválili, co byl u nás... A když mi druhý den přišel říct, že údaje o místu nálezů jsou nedostatečný a nepřesný, takže registrace se nedá provést, byl jsem ještě radší, že se toho ujal.“

„A pak se nabídl, že sem za strýčky zajede, co?“

„Jo — jak to víte?“

„Hádej! Ale člověče, copak se to nedá vypočítat? Radši povídej, co si ještě vymyslel.“

„Nic, jenom mi povídal, ať si všechno nechám pro sebe, abych na strýce a jejich nález neupozornil někoho, kdo by moh po nich jít. A domluvili jsme se, že hned pojedou do Edmontonu, abych byl po ruce, že on zatím najde strýce Jamese a strýce Patricka a doporučí jim, aby místo určili přesněji. Pak přijede do Edmontonu, vyhledá mě v hotelu a všechno spolu zařídíme.“

„A tohle všechno jenom tak, nezištně, pro tvoje krásný oči, co?“

„On říkal, že strýcové se k němu vždycky chovali slušně, a tak z vděčnosti...“

Jak byl donedávna nesdílňný a podezřívavý, sypal teď ze sebe větu za větou, až se zadýchal.

„Počkej, já tě odvážu,“ povídám a uvolnil jsem ho z pout. „Sedni si na kavalec a dovpravuj nám to, mám čeká nás ještě nějaká práce.“

„Už toho moc není. Vzkázal mi do Edmontonu, ať sednu na letadlo a přiletím do Fort Normanu. Přijel pro mě a dovezl mě sem a říkal, že strýcové se tu staví, jen co budou mít cestu kolem.“

„A jak to, že jste se usadili zrovna tady. Jak přišel k tomu srubu?“

„Říkal, že ho koupil od nějakýho Indiána i se zásobama.“

„A tohle?“ ukázal jsem na pytle.

„To mu přišlo letadlem se mnou. Vezli mu to sem dva Indiáni, který si na stanici najal.“

„A tebe nic nenapadlo?“

„Ne — Elton říkal, že je to mouka, kterou chce prodávat.“

„A co ten balíček se zlatem, kam jsi ho dal?“

„Elton mi ho uložil v bance.“

„Potvrzení ti dal?“

„Jo, mám je doma.“

„Potvrzení banky?“

„Ano — snad ano. Já to moc neprohlížel, on na mě spěchal, abych rychle zabalil a jel do Edmontonu...“

„A je ti už teď jasný, co tě čekalo?“

„Asi — já myslím, že je . . .“, řekl tiše a přikrčil se.

„Jenom se divím, proč tak dlouho váhal — ale, konečně, copak my víme o jeho podnikání?“

„To je hrůza ...,“ šeptal si mládenec.

„Je, ale teď máme jiný starosti. Zatop v kamnech, uhasí nám oheň a já bych něco sněd. A my, Nikipi, dojdeme pro moje psy. Jo — a promiň mně, kamaráde, že jsem s tebou tak mával.“

„Já se vám nedivím, když jste si o mně myslel takový věci...“

Nikipi se zvedl, a jako by o nic nešlo, odnesl svoji i klukovu pušku. „Ty nechat?“ zeptal se, jen jsme vyšli ze dveří, a ukazoval za sebe ke srubu. „On utýct.“

„Ale ne, a i kdyby. Pěšky by se daleko nedostal. Já s tebou ale potřebuju mluvit.“

Nikipi mířil stranou do lesa, kde jsem viděl jeho smečku, dostatečně daleko od místa s otráveným masem. Nikipi zajistil potah několika dalšími složitými uzly. „Kdyby on nechtít utíkat pěšky ...,“ řekl a chytrácky se na mě zazubil.

„Máš pravdu, opatrnosti nikdy nezbyvá, ale myslím, že se bojíš zbytečně. Ale zdá se, že jsi neslyšel, že s tebou potřebuju mluvit.“

„Mluvit?“ zeptal se, jako by nevěděl, co se ho asi zeptám.

„Představ si, že jo,“ poškleboval jsem se mu. Šlapali jsme dál lesem a Nikipi věnoval nápadnou pozornost šlehajícím větvičkám podrostu.

„Jak to, že ses vrátil tak brzo?“

„Ne brzo...,“ začal odporovat.

Chytil jsem ho za rameno a otočil ho k sobě. „Mně by nebylo líto, kdyby Elton Hayes vzal krátkej konec, Člověče,“ povídám. „To málo, co víme, stačí. Byl to pěkně vypráskanej lump. Já bych jenom nerad, kdyby ho měl na svědomí někdo z nás. Tomáš Lauren například je moc slušnej policista, ale můžeš narazit na jinýho, co bude brát věci jinak.“

Nikipi. se mi upřeně díval do očí. „Já mu nic udělat,“ řekl a neuhýbal.

„Tak povídej, kamaráde.“

„On. asi říkat, my chytit ten kluk ve srub a naše psi sežrat maso. A on moc slabej a možná taky hlava už špatně myslet. Nikipi divit, že on až tak daleko s taková rána. On tábor ne celej deset kilometr dál, sedět u oheň zabalenej do kožešina a klepat. Horečka. Ale psi pořád zapraženej u saní a on oprat' v ruce a puška taky.“ Nikipi předvedl, jak se muž třásl. „On dobrý místo, ale Nikipi umět dostat blízko, ale pak zakopnout a on slyšet a hned otočit a střílet. Nikipi nestřílet. A jak rána, pes polekat a on trhat oprat' a dostat do ní krk a psi zabrat. Muž moc křičet a pak najednou nekřičet a psi táhnout, a když zastavit, že saně zaplíst do křoví, on jazyk ven a načisto mrtvěj. Jeho puška u mě na saně.“

„Člověče,“ řekl jsem ustrnule, „to je teda bídnej konec, ale ...,“ přitáhl jsem si ho blíž, „... ale řekni mně, Nikipi, stalo se to přesně tak, jak vypravuješ?“

„Jo,“ kývl Nikipi. „Bílá vydra může věřit. Třeba kouknout.“ Mávl rukou někam za les a pokýval hlavou. „Bídnej konec, to jo,“ řekl potom, „ale takovej člověk patřit bídnej konec.“

„Tak pojď pro ty psy,“ řekl jsem nepřítomně a na« padlo mě, jestli Nikipi přes všechno ujišťování přece jen nějak nezasáhl. Třeba se mu jen pokusil poplašit smečku, aby muž zůstal bez pomoci, a dopadlo to jinak — nebo co já vím... Ta spravedlivá odplata se mi zdála nějak moc rychlá. A po zádech mi přejel mráz. Když jsme se s mým potahem vrátili k chatě, mládenec pobíhal po prostranství a hrabal nohou ve sněhu. V obličeji byl fialový mrazem. „Jinde nikde nic,“ hlásil horlivě, „jenom ještě pár kousků kolem pelechů. Všecko je tadyhle na hromádce.“

„Čert tomu věř,“ povídám. „Uvážení psy tamhle k tvým, Nikipi. A pro jistotu to tady ještě jednou do třetice důkladně prohledáme.“

Nenašli jsme už nic. Několikrát jsme znovu prošli celé prostranství a já jsem doufal, že nikde nezůstal ani kousek.

„Nikipi,“ řekl jsem, „vyprázdni nějakej starší pytlík, dáme to do něj, aby to tu nějaký zvíře nesebralo ...“

A pak už nás zima a hlad zahnalý do chaty.

„Poslouchej, ještě jsem se tě chtěl něco zeptat,“ řekl jsem, když jsem konečně mohl zabořit lžíci do jídla. „Povídal jsi o strýci Jamesovi a strýci Patrickovi — já nevím, kterýho máme ve srubu, ale kde je ten druhej, vis to?“

„To mně taky není jasný a celou dobu mám strach, jestli — jestli třeba Elton ...“

Chvilí jsem mlčel. „Všecko je možný, kamaráde,“ řekl jsem potom, „ale zatím věřme, že jenom někam jel... Ale ještě něco. Proč jsi po nás vlastně střílel? Proč jsi neutek, když jsi viděl, že jsme v přesile?“

„To samo — já nechtěl.“ Mládenec se div nečervenal.

„Jenom nelži. Jak jsem vyrozuměl, Hayes ti o nás napovídal věci, že ti asi vlasy vstávaly hrůzou, co?“

„To jo, a když odjel — on říkal, že jede pro pomoc — já jsem strachy každou chvíli běhal na kraj lesa, jestli náhodou nejedete, ale střílet jsem opravdu nechtěl. Já se spíš chtěl v lese schovat a počkat, až budete pryč.“

„A to tě nenapadlo, že bychom se tu taky mohli utábořit do rána? V tom tvým parádním oblečku bys za hodinu zmrz. Copak ty nic jinýho nemáš? Žádnou pláštěnku a pořádnou čepici?“

„Ne...“, zavrtěl hlavou.

„Tak si přes sebe hodíš přikrývku, ale tady tě nenechám. Pojedeš s námi pro Hayese.“

„My nechat tam,“ řekl prudce Nikipi.

„Vy — vy „o něm víte?“ zeptal se mládenec, podíval - se po nás a pochopil. Znovu se ustrašeně ohlédl po Nikipim. „Co — co se mu stalo?“ odvážil se otázky.

„Ty vidět,“ řekl Nikipi a zdálo se mi, že mládence už trochu bere na milost. Otočil se ke mně celým tělem. „On vrah,“ řekl. „I když on tam nezabít, on chtít zabíjet. A třeba někoho zabít. My nevědět. Takový lidi nechat pro vlk.“

„Já je v noci taky slyšel,“ povídám, „ale co chudáci jeho psi?“

„Pes jo,“ kývl okamžitě.

„Já — já bych se taky přimlouval...“, začal mládenec a nedokončil.

Přehodili jsme přes něho kožešinovou přikrývku z kavalce a převázali ji řemínky. Uprostřed jsme prořízli díru pro hlavu. Viděl jsem, že Nikipimu se v očích pobaveně zablýsklo, ale nevypadal škodolibě.

„Jsem jako miminko v povijanu, co?“ ušklíbl se mládenec rozpačitě a Nikipi mu úsměv oplatil.

Při obědě se nám představil jako Alan Carry. Stoupl si vedle mých saní, pak se rozmyslel a přešel k Nikipimu. Nikipi mu mlčky podal přívěsný řemen a mládenec se ho chytil. Když jsem pak viděl jeho nemotorné pohyby, v duchu jsem nad ním pokýval hlavou. Cesta domů nebude jednoduchá, říkal jsem si. Ale Nikipi kupodivu nic nenamítal a jako by Alanovu neohrabanost neviděl.

Pohled na Eltona Hayese nebyl právě příjemný a Alanem oťrásl. Zdálo se mi, že je mu na zvracení.

„Ty nekoukat,“ radil mu Nikipi a sám se na mrtvého, který už mezitím zmrzl na kost, skoro ani nepodíval. Zabýval se jeho psy, rozmotával řemeny a chlácholil vzpouzející se zvířata.

Naložili jsme Hayesovo tělo na moje saně a Nikipi už zase velel dvěma potahům.

„Já bych to s nimi rád zkusil,“ nabídl se inu Alan Carry.

Nikipi odmítl. „Možná až my domů,“ řekl. „Pak zkusit.“

„Tak jo,“ horlivě souhlasil Alan. „A — mužů ti říkat Nikipi? Já jsem Alan . . .“ Zřejmě už neměl jedinou pochybnost o tom, kdo byl Elton Hayes a co zamýšlel. A znovu tvrdil, že v době, kdy byl zaměstnán u jeho strýců Jamese a Patricka Carryových, choval se Hayes jako slušný člověk. Alan, který neměl rodiče a žil v domě svých strýců, ho měl několik let denně na očích. Tím taky omlouval svou důvěřivost. Podíval se na podlouhlý balík kožešin na mých- saních a zavrtěl hlavou. „Tohle bych si byl nikdy nepomyslel ...“

Zavezli jsme tělo Eltona Hayese do srubu, položili je na kavalce, naložili pytle s jedem a důkladně zakolíkovali dveře, aby se na mrtvého nedostala zvěř. Chtěl

jsem celý případ ohlásit Tomáši Laurenovi, v „jsem měl důvěru a o němž jsem věděl, že mi uvěří a nebude do případu zbytečně šťourat.

A pak jsme tedy nastoupili zpáteční cestu a já jsem už na samém začátku pochopil, že si moc zábavy neužiju. Jako by je k sobě táhl stejný věk — Alan byl jenom o pár měsíců starší než Nikipi —, samovolně a s dětskou bezprostředností utvořili pár a neustále se točili kolem sebe.. Mne, kterému bylo něco málo přes dvacet, zřejmě pokládali za stařešinu. A tak ten na svá léta zkušený, samostatný a rozvázný Nikipi se okamžitě připojil ke stejné starému mláděti, třebaže nemělo žádné zkušenosti se životem na Severu a k Nikipimu se v žádném ohledu nemohlo přirovnávat. A možná právě proto se Nikipi ujal role ochránce a učitele a Alan k němu vděčně a s obdivem vzhlížel. A Nikipi rozhodl, že cesta domů je nejlepší příležitost, jak svého nového přítele naučit ovládat psí spřežení. Klusal jsem svým navyklým pravidelným tempem a ti dva byli hned vpředu, hned cosi prováděli někde daleko za mnou, a když se dostali - na doslech, byli samý žert a smích, přestože Alanovi už zřejmě docházel dech. Mrzlo ještě víc než včera a Alan Carry si pochvaloval, že jsme ho donutili vzít si pláštěnku a čepici mrtvého Eltona Hayese. Nejdrív se zuby nehty bránil, ale když mu věc vysvětlil Nikipi, ochotně změnil názor. Ptal jsem se ho, v čem přijel s Hayesem ze stanice, a on s provinilým pohledem na Nikipiho stydlivě přiznal, že ho Hayes vezl skoro celou cestu přikrytého kožešinami na saních a nepřestával mu vyčítat, že se tak nedostatečně oblékl.

„Koukej se, Nikipi,“ zavolal jsem, když mě zase jednou za hlasitého hulákání předjížděli, „hod’ mi sem pytle s jídlem a pak si dělejte, co chcete. Najdete mě na našem nočním tábořišti.“

„Ty zlobit?“ ptal se Nikipi, zatímco jsme na mé saně přivazovali vaky, a kulil na mě ty své černé borůvky,

„Proč bych se měl zlobit?“ řekl jsem a vyrazil.

„On říkat nezlobit a mračit,“ slyšel jsem za sebou. „Proč mračit, když nezlobit?“

Ke srubu jsme dorazili druhý den navečer. Nahoře na vršku nás Nikipi předjel, divoce se řítit ze stráně a halekal, až se to rozléhalo po celém kraji. A hned jako čertík ze škatulky vyskočil ze dveří pan baron a s rukama nad hlavou přihlížel, jak Nikipi prudce zabrzdil, div se neoctl se psy a saněmi na jedné hromadě.

„Blázen,“ dolehl ke mně hlas pana barona. „Ten kluk snad nikdy nedostane rozum..“ Čekal, až sjedu na prostranství. „Dobrý den, pane. Doufám, že jste měli příjemnou cestu ..“ Všiml si dalších saní a zarazil se. „Máme návštěvu, prosím?“ zeptal se opatrně.

„Máme, pane barone.“

„A to — to on jede takhle sám?“ Pan baron se zřejmě domníval, že k nám přijíždí onen neznámý střelec, jehož oběť leží ve srubu.

„Nikipi ho to cestou naučil,“ povídám.

„Ale jak to, pane . . .“ Pan baron byl dokonale zmaten.

„To není ten, co střílel, pane barone,“ povídám. „Spíš jeho budoucí oběť.“

„A tak to ano, pane, i když — přiznám se — mi situace není úplně jasná ...“

„Všecko se dozvíte. Teď mi radši povězte, jak si vede váš pacient.“

„Ó...“ Pan baron si zamával oběma dlaněmi kolem uší. „Ten nadával, pane. Už jsem v životě slyšel všelicos, pane, ale klít deset minut bez přestání a ani jednou .se neopakovat, to je, prosím, výkon hodnej mistra.“

„Byl bych do vás neřek, pane barone, že budete obdivovat právě tohle umění.“

„Musel byste ho slyšet; pane — a je známo, že po takovém úrazu hlavy lidi třeba po týdný nevědí, co povídají. Včerejší noc jsem ho dokonce musel přivázat a dost jsem se namoh, pane, než jsem ho zvládnul. Pořád mi chtěl utíkat, že přej všecko postrlí. Ale ráno se uklidnil a za dnešek udělal po mých bylinných čajích veliký pokrok. Už mluví úplně rozumně, prosím, jen ještě skoro nejed a točí se mu hlava. A samozřejmě ta ruka, prosím, ta by chtěla nemocnici.“

Dorazil mládenec se saněmi Eltona Hayese. „Ták tohle je Alan Carry, pane barone,“ povídám.

Alan už se asi od Nikipioho dověděl všecko o našem malém společenství, ale pana barona si zřejmě představoval jinak. Pohotově skryl překvapení. „Těší mě, pane,“ řekl vychovaně a uklonil se.

Pan baron mu s jistou vznešeností podal ruku. „I mne velice těší, že vás mohu přivítat pod naší střechou.“

„Jak je mu?“ vypadl trochu z role Alan.

„Pojď se na něj podívat,“ povídám a postrčil jsem ho ke srubu.

„Pardon, pane,“ řekl za mnou tiše pan baron, a zatímco Alan otvíral dveře, dodal: „Oni jistě s povděkem přijmou, když je v tomto okamžiku setkání necháme o samotě ...“

„Vidíte, pane barone, mně zkrátka chybí čas, co jsem se tady po Severu proháněl s vlky, zatímco jsem se měl učit slušnému chování.“

„To je tím vaším záviděníhodným mládím, pane,“ omlouval mě pan baron. „A já bych docela rád vyměnil nějaký ty poučky o bontonu za pár let, o který by se zmenšila ta moje hromádka... A co to vezete v těch pytlích, prosím?“

„Strychnin,“ povídám.

„Jak, prosím?“

„Jed...“

„Ale propáníčka — všech šest pytlů?“

„Všech šest, pane barone. Ten dobrák Hayes je měl pod kavalcem.“ A zběžně jsem mu vylíčil naše zážitky,

„Takový zvěrstvo,“ spínal pan baron ruce. „To byl pěkný lump, ten Hayes, a dobře se mu stalo, pane, i když nejsem krvelačnej, jak jistě víte ... Ale ještě větší trest by zasluhoval, kdo mu takový množství prodal.“

„Chci o tom promluvit s Tomášem Laurenem, jestli ho zastihnu v Edmontonu. Jenomže nevím, jestli se ještě podaří zjistit dodavatele ... A co s tím zatím uděláme, pane barone?“

„Jedině snad do skladiště,“ řekl pan baron váhavě. „Ale musíme to moc dobře zajistit — proboha — takovej strašlivej jed a v takovém množství...“

„My zase pes jako v indiánskej tábor,“ volal Nikipi od psích pelechů. „Já

muset chytat ryby.“

„Slyšíte, pane barone? On musí v jednom kuse něco ' chytat, stopovat nebo lovit. Prosím vás, kdyby náhodou nebylo co, něco mu naraďte, aby se nenudil.“

„Bílá vydra už nezlobí?“ přitočil se ke mně chlapec. „Alan potřebovat naučit,“ ukázal palcem ke srubu. „Chtít zůstat na Sever. Jemu líbit. On ne špatnej běloch.“

„Copak vám zase vyved, pane Siskou?“ vyptával se pan baron, a když jsem jenom zavrtěl hlavou, otočil se k Nikipimu. „Na tebe aby se člověk zlobil pořád,“ durdil se naoko, ale nemohl zakrýt potěšení, že chlapce zase vidí živého a zdravého. „A koukej ty psy pořádně zaopatřit, když už sis všimnul, že tu jsou.“

Díval se za Nikipim, který se opět vydal ke psím kotcům. „Co se to s ním stalo, pane? Najednou že to není špatnej běloch, a doposavad...“

„Padli si zkratka do oka,“ povídám. „A jak to vypadá s počasím, co říkáte, pane barone? Měl bych ráno vyjet podívat se na pasti.“

„Zmeškal jste jenom den, prosím,“ uklidňoval mě pan baron. „Pro jeden navíc se to nezblázní. A počasí tedy vypadá dost stále. Mráz, skoro bez větru, hádal bych, a žádnéj snůh.“

„Ideální čas na cestu,“ povídám. „Já se přece jenom asi zejtra vypravím.“

„Jet Nikipi,“ řekl chlapec. „Teď už ne svůj okruh a žádný hlídání a Bílá vydra povídat, když není, něco mu naraďte, aby se nenudil.“

„Paměť máš teda dobrou, když chceš, ty kluku,“ pokyvoval nad ním pan baron hlavou. „A proč by vlastně nejel, pane? Okruh zná jako vy, tak ať se činí.“

„No,“ váhal jsem a pokukoval po dveřích, „copak o to ...“ A představa několikadenního lenošení a pohodlného toulání po lesích kolem srubu mě začala lákat. „Ještě si o tom pohovoříme.“

„Zima, co, pane?“ všiml si pan baron mé netrpělivosti. „Teď už ovšem i oni by měli pamatovat na slušný vychování. Běž, Nikipi, za kamny jsou ryby, ale bude jich málo, tak tam dej ještě jednu várku. Snad se pánové dovítí.“

Pan baron uvažoval správně. Za Nikipim, který se objevil ve dveřích s vědrem ryb, vyšel i Alan Carry.

„Trvalo nám to dlouho, vidíte?“ omlouval se a tváře měl červenější, než když jsme přijeli. „Ale strýc mi dal pořádněj díl za to, co jsem proved.“ Dodatečně se znovu polekal. „Vždyť já jsem jim přived vrahů až do tábora,“ řekl a nešťastně nad sebou zavrtěl hlavou.

„Hlavně že všechno dobře dopadlo, ne?“ řekl pan baron

„Ano, díky vám. A strýc vás prosí, abyste nestáli na mrazu a přišli dovnitř.“

„Rádi,“ povídám a první jsem byl v teple, za mnou pan baron a Alan. Nikipi se přišoural poslední a postranním pohledem si změřil vousatého muže, který v teplém nátělníku a dlouhých spodkách seděl na kavalci a zdravou rukou se přidržoval postranice.

„Zdravím vás, pane Siskou,“ řekl hlasem skoro stejně hlubokým, jakým mluvil Tomáš Lauren. „A hned na začátek se vám musím omluvit za tu hromadu starostí, co jste s námi měli.“

„Tak už to tady na Severu přece chodí,“ řekl jsem. „Každej někdy potřebuje

pomoc.“

„Nedej pánbu, abyste potřebovali takovouhle, ale kdybychom vám někdy mohli být jakkoliv užiteční, stačí říct. Rádi všeho necháme, já i můj bratr...”

„Jo, vidíte,“ vzpomněl jsem si, „co s ním vlastně je?“

„Patrick? Bylo nám divný, že Alan neodpovídá na dopis, jak jsme mu kladli na srdce, a řekli jsme si, že to není samo sebou. A on že teda zajede domů. Však na něho neustále myslím. Ten se vyleká, až zjistí, že se Alan ztratil. On totiž Alan nikomu nic neřek.“

„Jestli chcete, napište si dopis a já vám ho vezmu do Edmontonu, až pojedu na jih.“

„Už mi to nabízel tady pán,“ ukázal na pana barona, „ale já „si myslím, že se zase hned vrátí, když Alana nenajde... A poslouchejte, že tu teda máte příjemného společníka, jen co je pravda.“

„Pan baron má ještě jiný kvality, to teprve poznáte, jestli se zdržíte.“

„Jste moc laskav, nechtěl bych dlouho zneužívat vaší pohostinnosti. Počítám ještě den dva a pojedeme k nám.“

„Jenom nespíchejte, pane,“ domlouval mu pan baron. „Mladej pán se o vás jistě taky postará, jenomže pod stanem...”

„Jistě, tady se mám jako v nebi, ale — tedy — když teď nevíme, jak to vypadá s registrací — chápete ...“

„Já vím,“ povídám. „Bojíte se, aby vám dílo nějaké chytrák nevyfouk, co?“

„Ano,“ přiznal Carry, „a kromě toho, jestli si to dal zaregistrovat Hayes na sebe, vypadá to na dlouhý tahanice, policie a takový věci... Možná že vás budeme ještě obtěžovat se svědectvím...” Zarazil se. „A ještě něco. Díky, že jste odtamtud vzal ten pytlík se zlatem. Dost by nás bylo poškodilo, kdybychom o něj přišli.“

Všiml jsem si, že si Nikipi. s Alanem něco šuškájí. „Copak je, mládenci?“ povídám.

„Nikipi nápad,“ řekl chlapec. „My ráno na loveckej okruh“ s Alan. On potřeba ještě učit. Pořád nevědět, jestli chtít doprava nebo doleva, když volat čou-čou...”

„Jen ty si zase nevymýšlej,“ krotil ho pan baron. Nikipi se zubil a s ním i Alan jako jeho věrná podoba.

„Abychom teda tuhle oficiální část seznámení uzavřeli,“ ozval se znovu Carryho hluboký hlas, „děkujeme vám, pane Siskou, za všechno, co jste pro nás udělal. A zvlášť ještě děkuju tadyhle tomu mládenci. Jak mi pan — tedy — pan baron prozradil, on to byl, kdo si nás pořád hlídal, i když...“ Carry na Nikipio zamrkal, „... i když teda z jinýho důvodu. A panu — panu baronovi nikdy neoplatím jeho péči a trpělivost — muselo se mnou být dost zlý pořízení, co?“

„No, trošku starostí jste mi dal, prosím,“ připustil s hranou skromností pan baron, ale pochvala ho jako vždycky hrála v duši. „A teď všeho necháme a budeme se věnovat příjemnostem tohoto slzavýho údolí.“ Zatleskal. „Nikipi, mýt ruce, budeme nosit na stůl.“

A pak jsem se zase jednou najedl v teplíčku teplého jídla, které mi nestydlo na

lžíci, a hlavně jsem si pochutnal jako na všem, co pan baron uvařil. A oba Carryové se už asi taky dlouho nedostali k tak vybraným lahůdkám, jaké vykouzli pan baron, zvláště starší z nich, který téměř za každým soustem pochvalně pobrukoval a s nadšením přijal nabídku na nášup. Nebýt obvazu na hlavě a neforemného balíku místo ruky, nebyl bych řekl, že je to vážně nemocný člověk. Aspoň jeho apetit o tom nic neprozrazoval.

Po večeři se však Carry přece jen s chutí natáhl na pryčnu a opatrně si položil dlaň na hlavu. „Tady toho kdybych se zbavil,“ řekl. „Ještě se mi dost točí.“

„Zejtra už to bude určitě lepší,“ uklidňoval ho pan baron a pak, jako by se konečně odhodlal k něčemu, co mu dlouho vrtalo hlavou, zeptal se: „A s dovolením, pane, moh byste nám říct, jak jste se dověděli o tomhle kraji?“

„Abych pravdu řekl,“ otočil k němu James Carry oči, „my jsme vlastně měli namířeno dál, ale tam to řečiště se nám zdálo nadějný a měli jsme zkrátka „štěstí. To bylo loni zjara. Vydolovali jsme pár kilo, ale pak se žíla zase skoro ztratila a my se dřeli a dřeli — až teprve nějaký čas předtím, než bratr odjel, jsme po jednom odpalu padli na nový ložisko, a vydatný, lepší než předešlý ...“

Zpozoroval jsem, že se na mě pan baron s Nikipim podívali. „My u toho byli,“ povídám.

Carry nechápavě zamrkal a pan baron se ujal slova a barvitě mu vylíčil naše pocity, když jsme je pozorovali při jejich tanečku.

Carry se zachechtal, sykl a chytil se za hlavu. „Safra...,“ řekl a přimhouřil oči, zase je otevřel a pobaveně se zašklebil. „Ze na nás ale musel být pohled,“ dodal a náhle zase zvažněl. Do očí se mu vloudil úlek. „Ale zaplaťpánbu, že jste nás pozorovali. A že jste to byli právě vy. Nebýt tam i tehdy, když si na mě počíhal Hayes, moh si klidně dojít dolů a dorazit mě — a vlastně ani nemusel. Stačilo, kdyby mě byl nechal, a mráz by se o ostatní postaral. A pak by si počkal na bratra a Alana taky nečekalo nic jinýho...“ Pomalu zavrtěl hlavou. „Vždyť my vám

nemůžeme být nikdy dost vděčný, lidi...”

„Takže náš kraj jste nehledali?“ ujišťoval se pan baron ještě jednou.

„Ne, jeden člověk nám loni v obchodě dával tip do těch kopců asi o tři sta kilometrů dál...”

„Děkuju, pane,“ řekl pan baron poněkud uklidněn a šel mýt nádobí. „Moc vám děkuju.“

Zavedl na to téma řeč ještě jednou později, když už všichni spali a my si tiše povídali u stolu.

„Škoda že nejeli až do těch kopců,“ řekl. „Ale zase je lepší, že jsme za sousedy dostali slušný lidi, když už teda nějaký sousedy musíme mít.“ Na chvílku se odmlčel. „Horší to bude, až se jejich nález rozkřikne,“ dodal ustaraně a bezradným pohledem se podíval po srubu, jehož vzdálené kouty se topily v šeru. Potom šel a tiše naložil do kamen.

Ráno jsem se rozloučil s Carryovými, a přece jen vyjel. Nikipi s Alanem zklamaně protestovali, ale pak si dali říct, zvlášť když strýc Alanovi oznámil, že už mu je skoro dobře a druhý den se rozjedou do svého tábora. Nikipiho zdvořile požádal, jestli by jim s cestou nepomohl, a chlapec samozřejmě horlivě souhlasil. A už dopředu si s Alanem slibovali, že se budou co nejčastěji navštěvovat.

Když jsem se pak vrátil, ve srubu už byl zase klid a navyklý pořádek, jenom Nikipi se zatím nevrátil.

13

Po jednom z posledních příjezdů s celkem hubeným úlovkem jsem se s pomocí pana barona a Nikipiho pustil do třídění kožek. Vázali jsme je do svazků a skládali v rohu zásobárny. Práce trvala nezvykle dlouho, a když jsme skončili, nevěřil jsem vlastním očím. Kořist přes všechny nesnáze a zdržování byla letos obzvlášť bohatá. Velkou zásluhu na tom má Noatak a jeho lidi, vzpomněl jsem si s vděčností.

„Tohle jedny saně neuvezou, jestli můžu projevit svůj názor, pane,“ poznamenal pan baron.

„My tři saně,“ ukázal Nikipi na prstech. „My na stanici s Bílá vydra, kousek vyprovodit.“

„Stejně musíme doplnit zásoby,“ dodal velice ochotně pan baron.

„Zásoby za moje kůže,“ napřáhl Nikipi ruku k druhé, menší hromadě. „Stačit na střelivo, sůl, koření — moc věcí koupit.“

„Dobře, pojedeme všichni,“ povídám, a byl jsem rád, že „loučení se o pár dnů oddálí. „A za co vaše zásoby koupíme, řekneme si až tam.“

Na poslední objíždku jsme vyrazili s Nikipim a dvěma saněmi. Posbírali jsme, co se ještě chytilo, a zároveň jsme naložili pasti. Udivila mě Nikipiho paměť a jeho smysl pro orientaci. Objel se mnou okruh jen několikrát, ale o nové rozmístění želez na začátku příští sezóny jsem si nemusel dělat starost. Chlapec určitě položí pasti na vyzkoušená místa. I tak se postarám o dědictví po Robertovi, jeho dílo

nezanikne a bude sloužit dál.

Ta objížďka se stala mým loučením. Tentokrát, říkal jsem si, tudy jedu opravdu naposledy. Naposledy, a už se nevrátím. A s každou další naloženou pastí se mi zdálo, že se za mnou bortí část mého života, propadá se a mizí tak nenávratně, jako by se ponořila do bažiny, která nikdy nevydá, co jednou pohltila. A jak dny odcházely, jel jsem k Nikipihu údivu stále pomaleji, a nakonec jsem byl rád, že míříme domů. Své pasti Nikipi i s mými pečlivě promastil a uložil do zásobárny. A potom jsem už neměl co na práci, jen jsem bloumal po okolí, postával nad místy, která mi vybavila drobné příhody nebo přivolala vzpomínky, a jednou po návratu jsem panu baronovi a Nikipimu oznámil své rozhodnutí: „Zejtra jedeme.“ Už jsem nemohl zůstat ani den. Všechno na mě padalo, každá maličkost zraňovala. Takhle nějak se člověk asi loučí s domovem, kde se cítil dobře, a ví, že už ho nikdy neuvidí. Nic neznamená, že to byl domov tvrdý, někdy krutý. Na potíže se zapomíná, zůstává jenom smysl: Domov.

Za jasného mrazivého rána jsem vlastnoručně zajistil dveře do srubu i do zásobárny a uvědomil si, že zuby se mi samovolně svírají, až mě bolí sanice. Slyšel jsem, jak se můj výkřik, kterým jsem pobídl psy, naposledy odrazil zezadu ze stráně za stavením, a rozběhl jsem se po svahu dolů na jezero, které mě na rozloučenou zdravilo neporušenou zářící bělostí. Naposledy jsem pohlédl k hrubému Křížku na Robertově hrobě, naposledy jsem jediným mžiknutím oka postřehl všechny podrobnosti svého kraje i s jeho výraznými jednotlivostmi. Naposledy. Všecko naposledy.

A potom Nikipi vyrazil jásavé zvolání, označující začátek dlouhé cesty, zapřísahající nadpřirozené mocnosti, aby stály při poutnicích a chránily jejich kroky, a zároveň pobízející smečku. Z uhlazeného pana barona se v tom okamžiku stal pravý Indián. Odpověděl podobným výkřikem, kopl do lyžin saní a zapráskal psům nad ušima dlouhým bičem. Dvě smečky s halasem vyrazily a moji psi se nechali strhnout. Než jsem si uvědomil, co se děje, vpadl jsem do navykklého tempa a čistý vzduch mi pozvolna provětrával hlavu. Pomáhal, ulevoval mi, ale vypudit tíži z prsou se mu nepodařilo. Nesl jsem si ji s sebou a věděl jsem, že už mi zůstane.

Počáteční rychlost se pozvolna zmírnila. Nebylo proč spěchat. Sanice vydrží dostatečně tvrdá a pevná ještě dost dlouho, abychom pohodlně dorazili až dolů do stanice. Při nejhorším, pokud by přišla nečekaná obleva, pojedeme v noci, nebo aspoň brzy zrána a pak opět večer, kdy povrch sněhu zase umrzne. Ke svižnějšímu tempu nás po několika dnech svedla až široká a poměrně hustě oživená severní zimní cesta, stále ještě pevně spoutaná řeka Mackenzie. Potkali jsme poštovní saně, několik indiánských i bílých lovců, kteří mířili za svým cílem. Ale ani tato moje láska, ta mohutná řeka krasavice, mě nepropustila bez trestu za to, že ji opouštím. Neočekávanými kouzly, záračnými proměnami, které mi připravovala, mi neustále připomínala, co ztrácím. Nikdy se neopakující kulisa břehů s lesy, skalisky i holými srázy dorážela do mého vědomí a ukládala se i hluboko do paměti. Večer ve stanu stačilo zavřít oči a znovu se všemi podrobnostmi a v neuvěřitelně jasných barvách jsem viděl všecko podruhé a

znovu, kolikrát jsem si přál, nebo třeba nepřál. Obrazy přicházely samy, nevolány a neohlášené, a dále bodaly a zraňovaly. A zaháněly spánek.

„Já nevím, pane, proč my vlastně tak pospícháme,“ řekl pan baron, když jsme jednoho dne před polednem zastavovali v závětrí pod rozdrbanými korunami borovic. „Tohle je přesně to, čeho jsem se bál — však jsme o tom mluvili. Ztratíte dvacet kilo, a ne jenom patnáct, než dojedete do Fort Chipewyanu.“

„Dobrá sanice. Potřeba jet,“ řekl Nikipi. „Až padat sníh, jet pomalu.“

„Jen ty už mě zase neuč, jak se cestuje,“ odbyl ho pan baron. „A snad bychom teda aspoň nemuseli tolik zkracovat oběd. Ještě pomalu nespoklneme poslední sousto, a už jsme na nohách.“

„Nic proti tomu nemám,“ řekl jsem. „Aspoň si ještě trošku užiju zimy. Den nebo dva mě nezabije.“

„Tomu říkám rozumný slovo, prosím,“ spokojeně přikývl pan baron. „A teď se bude jíst stejně vydatně v poledne jako večer,“ dodal rázně. „A od tebe nechci slyšet ani slovo, mládenečku.“

„Ani slovo,“ ušklíboval se Nikipi a připravoval oheň. „Nikipi bát promluvit.“

„Tak ho vidíte, pane. Co já si tu s ním počnu, až tu nebudete, to sám pámbu ví.“

„A co kdybychom si už dnes dali pohov a jedno půldne si oddechli?“ povídám.

„Já to jenom přivítám, prosím. Aspoň si dám trochu do pořádku věci. Tím věčným spěchem mám všechno pátý pres devátý.“ Nikipi kupodivu nic nenamítal.

„Tak si to uděláme s celým pohodlím. Nikipi, popadni sekyrku a jdeme.“

Vystlali jsme si kruh kolem ohně a nanosili voňavé chvojí i do stanů a psům do pelechů. Zásobili jsme se dřevem a pak jsem se uložil a odpočíval, zatímco pan baron se zabýval svými čáry. Psi natahovali čenichy div ne až k ohni a já jsem při těch vůních nepřestával naprázdno polykat. Tábořili jsme nad mírnou strání a pod námi se doširoka rozkládala zasněžená řeka. Měli jsme dobrý výhled na obě strany. Slunce toho dne zůstávalo za šedivými mraky, které však nevypadaly nebezpečně. Nezdálo se, že by mělo sněžit.

Nikipi vypráhl všechny tři smečky a uvázal psy ke stromům. Ryby se už rozehřívaly, nebylo co dělat, ale on pořád něco prováděl hned u saní, hned ve stanu a chvílku neposeděl.

Přihazoval jsem na oheň, díval se do plamenů a zase kolem sebe a bylo mi nevslovně blaze. Jako by v náručí tiché přírody odplavaly starosti, smutky i chmury a tohle posezení s přáteli nikdy nemělo skončit. Jako bych se nepřipravoval s tím vším rozloučit a tyhle chvíle měly trvat navždycky.

Z daleké zátočiny se vynořily droboučké saně. Mířily naším směrem. Nikipi je zpozoroval a viděl, že i já jsem si jich všiml.

„Dva muž,“ řekl.

„Kde?“ zeptal se pan baron a v kleče se ohlédl. „Nebylo by možná špatný,“ řekl vzápětí, „kdybychom zkusili ulovit něco čerstvého. Takhle pár sněžnejch kurů kdybych tak měl. . .“

„Saně moc. pomalu,“ Nikipi se zvedl a natáhl krk. „Pět— šest... Šest pes.“

„Člověče, ty máš oči,“ povídám. „Já zatím nerozeznávám jednoho od

druhého.“

„Nebo králík kdyby byl. ...“ brumlal si pan baron.

Překulil jsem se, aby ke mně mohlo teplo i z druhé strany, poslouchal pana barona a díval se, jak se saně zvolna sunou k nám. Na chvílku dokonce zastavily.

„Teď jeden muž pryč a zase zpátky a — a na saně,“ hlásil Nikipi. „Něco divný,“ dodal.

„Ty pořád něco máš,“ řekl pan baron. „Kdybys šel radši naházet psům. Ryby už jsou načisto upečený.“

Nikipi se vrátil k ohni, nabral ryby do vaku spleteného z řemínků a šel k pelechům, ale nepřestával pozorovat, co se děje na řece. Psi byli nakrmeni v rekordním čase a Nikipi s prázdným vakem visícím mu zplihle v ruce už zase vyhlížel.

„Saně zase stát,“ řekl a vzrušeně, vydechl. „Oni bojovat.“

Zvedl jsem se na loket. Spřežení už se přiblížilo, stále bych však ještě nedokázal spočítat jednotlivé psy, natož abych rozeznal, co dělají lidi u saní.

„Nikipi se asi nemýlí,“ řekl pan baron. „Psovod strká toho druhého do saní a on se pokouší utíkat...“ Postavil se vedle Nikipiho.

Zvedl jsem se taky. „Proč by prováděli takový pitomosti?“ povídám.

„Ty vidět?“ zeptal se Nikipi ustrnule pana barona. „Vázat?“

„Zdá se, že Jo ...“ váhal pan baron. „Vážně, vypadá to, že ho připoutává k saním.“

„My nedovolit,“ řekl prudce Nikipi.

„Jen počkej,“ krotil ho pan baron. „Musí projet kolem nás ...“

„Nenechat tak dlouho,“ odporoval Nikipi. „Nevědět, co on s ním udělat.“

Snažil jsem se sledovat dění na řece, ale zatím jsem mnoho podrobností nerozeznával. Něco tam ti dva prováděli, saně stály na místě, ale na víc bych si byl nedovolil usuzovat.

„Hotovo,“ řekl pan baron. „Viděli jste? Teď přes něj přehodil kožešinu — a taky ji přivazuje.“

„Psi vstávat,“ doplnil jeho pozorování Nikipi.

„Vidím to taky,“ povídám. „Už jedou.“

„Co má tohle znamenat?“ mudroval pan baron. „Pere se s ním, uváže ho a pak o něj pečuje jako milosrdná sestra ...“

Nikipi vytáhl z ranců na svých saních brokovnici, zapnul si pláštěnku, podíval se ze mne na pana barona a nerozhodně přešlápl. „My ne kouknout dolů?“ ukázal ze svahu.

„Asi jo,“ povídám a došel jsem si pro svou pušku. Oheň skoro dohořival. Lidi na řece nás mezi stromy nemohli zpozorovat. „Ale ještě počkejme, až budou blíž.“

Saně se teď přibližovaly normální cestovní rychlostí a postupně se zvětšovaly. Táhl je skutečně šest psů, jak tvrdil Nikipi, a za nimi rázoval muž v kožešinách. Netrvalo dlouho a už jsme vzdáleně zaslechli jeho hlas. Pobízel psy k rychlejšímu běhu.

„Pozor,“ řekl pan baron. „Všimli jste si? Něco zpozoroval na druhém břehu a

začíná se odklánět — míří přes řeku.“

„Je to tak,“ povídám. „Takhle ho pěšky nedoběhneme.“

Nikipi se beze slova otočil a začal zapřahat. Pan baron klusal za ním.

„Počkejte,“ povídám. „Někdo tu musí zůstat.“

„Já jenom pomůžu,“ volal pan baron přes rameno. „Kdo by dovařil oběd?“

Psi v minutce stáli v postrojích a my se spouštěli po svahu k Mackenzie. To už nás psovod pod námi zpozoroval. Nedalo se říct, že znatelně zrychlil, ale dráha jeho saní se začala víc a víc stáčet přímo k protějšímu břehu, který v dále několika kilometrů temnou čárkou lesa přehrazoval jednolitou bílou plochu.

„Hej,“ zavolal jsem. „Hej — héj!“

Musel mě slyšet. Jeho povely jsme už rozeznávali úplně jasně. Ale neohlédl se a spíš přidal.

„Jedeme, Nikipi,“ houkl jsem a oboje saně se rozletěly. Muž před námi spěchal, ale měl těžký náklad. Bylo jasné, že ho nakonec stejně dostihneme, přestože byl odhadem půldruhého kilometru dál na řece. Několikrát jsem se krátce ohlédl. Nahoře na stráni před naším tábořištěm nepohnutě stála osamělá postavička. Pan baron sledoval náš závod a zdálo se, že na oběd zcela zapomněl.

Svahy, porostlé vrbovím, holými břízami a osikami na druhém břehu, se rychle blížily. Znovu jsem několikrát zavolal, ale muž jako by ohluchl. A pak už šikmo najížděl mezi keře a ve chvílce nám zmizel. To už jsme taky opouštěli zasněženou ledovou plochu a Nikipi se první napojil na jeho stopu.

Muž se tu zřejmě vyznal. Všude jinde byl porost příliš hustý a břeh těžko přístupný. I dále postupoval jakýmsi klikatým přirozeným průsekem mezi smrky a modřiny, které vystřídaly listnáče. Už jsem sotva popadal dech a psi po tom závodním tempu supěli námahou. A pak jsme ho zahlédli v zátočině nejvyšší padesát metrů před sebou. Zdolával další svah, prudší než předešlý, a bylo vidět, že i on má těch dostihů dost. Dřel se se saněmi, pomáhal tlačit, přerývaně nadával psům, a nakonec zůstal stát. Pravá lyžina se zařízla hluboko do závěje a saně se nebezpečně naklonily. Muž je podpíral ramenem, pobízel psy, pokřikoval, ale marně.

„Nepotřebuješ pomoci?“ zavolal jsem udýchaně, když jsem zastavil na rovině pod ním.

Otočil ke mně obličej ztuhlý mrazem a zrudlý námahou. „Jo, ale hod’ sebou,“ vyhekl. Vůbec nepostřehl ironii, s kterou jsem se mu nabídl.

Vydrápal jsem se za ním. „Nahoru to nepůjde,“ povídám. „Musíme zpátky.“

„Tak drž.“ Přesl k vedoucímu psu smečky a chytil ho za postroje. Zatím se ke mně připojil i Nikipi a společně jsme spouštěli saně pozpátku dolů. Muž na saních byl přikrytý i s hlavou a vypadal jen jako jakýsi neforemný balík, který se trochu kýval ze strany na stranu.

„Co to vezeš tak těžkýho?“ hekal jsem. „To jsi nalovil metrák kůží?“

Zůstal stát u potahu a neodpovídal. Teprve teď jsem si ho mohl lip prohlédnout. Nebyl o mnoho větší než Nikipi, ale ramenatý a mohlo mu být okolo čtyřicítky. Zpod čepice mu zplihle visely světlé vlasy, které už dlouho neviděly nůž, natož pak něco tak přepychového jako nůžky. Bradu mu obrůstal narezlý plnovous. Pře-

kvapila mě barva jeho očí, zelená jako hluboký led na jezeře a stejně chladná.

Balík na saních se pohnul. Muž pokročil blíže, ale znovu se zastavil. Díval se jenom na mne a jeho oči neuhýbaly. Ztuhlé rysy neprozrazovaly žádný výraz.

„Je to živý,“ řekl jsem Nikipimu, který už měl zase svou brokovnici v ruce. Ani jsem si nevšiml, kdy ji vyčaroval ze saní.

„Vidět,“ přikývl chlapec.

„A je to všechno podivný,“ dodal jsem.

Muže zřejmě vůbec nenapadlo, že bychom mohli vědět, co se na řece dalo. „Já na tebe volal,“ řekl jsem mu. „Proč jsi nezastavil?“

Stálh rty, které se pak jaksi neochotně zase pootevřely. „Nevíš, proč bych měl zastavovat pokaždý, když si někdo vzpomene?“ řekl trochu ochraptělým hlasem.

„Je to tady na Severu zvykem,“ povídám.

„Copak já vím, co jseš zač?“ řekl.

„To je fakt,“ povídám. „Ale co se toho týče, jsme na tom stejně.“

„Přidal jsem se snad já k tobě?“ odbyl mě a pobídl psy.

„Moment,“ povídám a trhl jsem saněmi zpátky. „Rád bych se tě na něco zeptal.“

Věděl, o co mi jde. „Pust’!“ řekl však jenom a hmátl po biči.

„Nechat,“ řekl Nikipi a pozvedl pušku.

„Co si myslíš?“ zeptal se muž vztekle. „Tohle se taky na Severu nedělá, nebo u vás jo?“

„Je potřeba něco vysvětlit,“ povídám a natáhl jsem ruku po řemenu, který přidržoval kožešinu k saním.

„Nesahej na to, nebo ti tu ruku urazím,“ zařval na mě.

„Tak už necháme zábavy, ne?“ povídám. „My totiž víme, co tam máš, a nelíbí se nám, že voziš lidi jako spoluzavazadlo omotaný řemenem.“

„Co je ti do toho, co já dělám?“ rozkřičel se. „Jaký máš právo mě vyslyšet? Dělám, co potřebuju, a hotovo.“ Znovu pobídl spřežení, ale držel jsem mu saně.

„Tak dost,“ povídám. „Jestli se hneš, pusť to do tebe, a to myslím vážně.“ Už jsem nečekal, rozvázal uzel a strhl pokrývku. Objevil se mladý vyhublý obličej. Oči divoce zarejdily kolem a pak se ustálily na jakémsi vzdáleném bodě. Na rtech měl přischlé zbytky bílé pěny, v jednom koutku smíšené s krví. Čepice mu na hlavě seděla nakřivo a odhalovala vlasy poněkud světlejší barvy, než měl muž, který se neodvažoval přiblížit, jenom na mě vztekle pokřikoval. I muž na saních měl neuspořádaný řídký porost na bradě.

„Tak,“ povídám. „Jak mně tohle vysvětlíš?“

„Nemám ti co vysvětlovat. A už koukej jít od těch saní, slyšíš? Tohle je věc, po které nikomu na světě nic není. . .“

„Už nech toho řvání,“ vykřikl jsem na něho a on na minutku překvapeně ztichl.

„Co je s tebou?“ zeptal jsem se muže na saních. „Proč tě svázal?“

Pootevřel ústa, ale nevydal hlásku, a upřel na mě oči, jejichž výraz mě zarazil a v následujícím okamžiku hluboce zasáhl. Skoro stejně se chvílemi díval táta, když

jsem se loni vrátil ze Severu a našel ho u strýce Josefa. Tenhle pohled však měl něco navíc. Byl prázdný, úplně, nekonečně prázdný. A pak jsem si uvědomil, že mezi oběma muži je dost nápadná podoba.

„Co se mu stalo?“ zeptal jsem se skoro zbytečně muže, kterého Nikipiho puška stále držela na místě, ale odpověď jsem nepotřeboval.

„Co je ti k sakru po tom?“ řekl nešťastně. „Povídal jsem ti, že je to moje věc.“

„Kamaráde, takhle se nikam nedostaneme,“ povídám. „Já vím, oč běží. Něco podobného potkalo mého tátu. My jenom chtěli vědět, jestli se tu neděje nějaká lumpárna, když jsi se s ním pral, pak ho přivázal a nakonec ještě přikryl, aby ho nikdo neviděl.“

Díval se na mě svým studeným pohledem, mžikl po Nikipiho pušce a pak se rozhodl. „Je to můj brácha,“ řekl ztěžka a jako proti své vůli. „Máme chatu nahoře, východně od Mackenzie,“ ukázal neurčitě zpátky po našich stopách. „Už od poloviny zimy se mně zdál divnej, ale myslel jsem si, že ho to zase přejde... On jel se mnou prvně ...“ Nešťastně se ohlédl po saních, kde muž bezhlase pohyboval rty a díval se stále do jednoho místa. „Vidíš to sám. A teď už bys mně snad moli dát pokoj.“

„Počkej,“ povídám, „přeci se na sebe nepotřebujeme mračit. Mně je líto, že se vám tohle stalo — a promiň, že jsme tě tak přepadli, ale chápej ...“

„Já tě chápu, ale jestli mě budeš ještě dlouho zdržovat, do večera nedojeďu, kam potřebujeme.“

„Ale kam s ním tady tudy míříš?“ zeptal jsem se. „Nejjednodušší by bylo jet dál po Mackenzie do stanice, ne?“

„Máme tu ještě jednoho bráchu. Čeká, až se pro něj zastavíme, jak jsme se na začátku sezóny dohodli. Musíme za ním, jinak tu zůstane a nechtyne sanici.“

„Jak je to daleko?“

„No ...,“ zaváhal muž, „vypadá to, že do tmy už asi vážně nedojeďu ...“

„Tak víš co?“ povídám. „Vrať se s námi do našeho tábora a jeď až ráno, ať máš na cestu celej den. Nahoře v kraji ti to stejně tak rychle nepůjde jako po řece.“

„Bylo by to možná rozumnější,“ přikývl po krátké úvaze a znovu se na mě nešťastně podíval. „Víš — já — no, teda, nikdo se před neproducíruje před cizíma lidma,“ když se mu něco takového stane.“

„Rozumím,“ povídám. Nedokázal jsem mu říct, jak dobře mu rozumím. „A pojed, ať nám nevystydne oběd. Jseš pozváněj.“

„Díky, rád přijmu,“ řekl a urovnal muži na saních příkrývku kolem ramen a stáhl mu čepici do čela. „Není to daleko, že?“ zeptal se a pak mu nechal hlavu volnou. „Já s ním měl pořád jenom samý zdržování a v pytlíku už nemám ani sousto.“

„Tak to teda rychle obrať a jedem.“ Pomohl jsem mu přidržet saně, aby se nezvrhly, a pustili jsme se zpátky.

Když jsme se blížili k našemu břehu, nahoře na stráni stál pan baron na témž místě, jako když jsme odjížděli, jako by se za celou dobu vůbec nepohnul. Ale oběd už byl připraven a misky a hrnky se nahřívaly u ohně, aby pak jídlo tak

rychle nevystydlo.

„Ale propáníčka, to je přeci pan Olivier,“ volal pan baron, ještě než jsme zastavili. „A kdopak to ...“ Zarazil se a zřejmě okamžitě pochopil.

„Ať jsem blázen, jestli tohle není pan baron z Fort Providence,“ řekl muž udiveně. „Kde se tu berete?“

„Taky jeden slušnej člověk,“ hlásil mi pan baron. „Vždycky jsem si to říkal, když projížděl stanicí. A kdy — promiňte mi mou zvědavost — kdy se to stalo panu bratrovi? Vypadal tak zdravě, když jste se u nás na začátku sezóny stavovali.“

Olivier mu vyprávěl, co už jsme slyšeli. „Celou cestu zpátky ještě aspoň dokázal běžet vedle saní,“ dodal nakonec, „ale tady na řece mně začal utíkat...“

„My všechno viděli, pane Olivier,“ řekl pan baron, „ale netrapte se tolik, ono zase bude všechno dobrý. Jako tadyhle tatík pana Siskou, nemám pravdu, pane? Jak to s ním vypadalo a už se utěšeně pozdravuje.“

„Fakticky?“ zeptal se mě Olivier s nadějí v hlase. „Myslíš, že se z toho dostane?“

„Proč by ne?“ řekl jsem, ale měl jsem své pochybnosti. V tátovi přece jen zbylo něco z dřívějšího člověka, na mnohé věci si vzpomínal, mnohé pamatoval. Pohled Olivierova bratra však neprozrazoval jediný kousek lidské myšlenky.

„Vezměte pana bratra k teplu,“ pobídl Oliviera pan baron, „a všichni k jídlu, honem.“

„Nevím, jestli. . .“,“ zaváhal Olivier, ale šel se mnou k saním a společně jsme uvolnili řemeny. Nikipi zatím už opět odstrojil naše psy. Dovedli jsme Olivierova bratra k ohni. Měl tak ztuhlé nohy, že sotva mohl jít. Když jsme ho posadili, díval se do plamenů stejně bezvýrazně jako dosud a Olivier ho nakrmil jako malé dítě. Pak ho položil a zdálo se, že nemocný okamžitě usnul.

„Tohle je ta daň divočině, co některý lidi musí zaplatit.“ Pan baron se tiše zabýval nádobím. „Já už jich viděl...“ Smutně zavrtěl hlavou. „Jenom — jenom tohle je mně divný. Dlouhá samota vždycky leze na mozek, někomu víc, někomu míň, člověk někdy prožívá stavy jako v horečce, který se můžou vyvinout v — tedy — v něco podobného šílenství, ale to obvykle bývá, když je člověk úplně sám. Vy jste byli dva...“

„Každý nemá stejnou výdrž,“ řekl jsem. „I ve dvou se dá zbláznit — já vám přeci vypravoval, jak jsme se s Robertem div nepostříleli, když nás sněhová bouře držela tejdén ve srubu.“

„Je to tak,“ přikývl těžce Olivier. „A já Pierrovi říkal, ať zůstane doma, ať s námi nejezdí. Vždycky byl trochu rozmazlený a každá věc, která se mu nepovedla, ho dokázala úplně zdrtit...“

„To teda měl doopravdy zůstat na jihu,“ přisvědčil pan baron. „Sever si lidi zkouší, pane, a když se mu nedají, tak se s nimi skamarádí. Jak ale vidí, že jsou slabší než on, bez milosti je zničí. Je to takovej přirozený výběr jako se zvířít. Slabší musí podlehnout, aby se udržely jen ty odolný exempláře.“

Olivier se nemohl dosytit a pan baron mu štědře nakládal další a další příděly. Mladší Pierre stále spal a my jsme ho uložili do jejich stanu, který jsme jim s

Nikipim pomohli postavit. Pak s námi ještě povečeřeli a za svítání posnídali, a když jim pan baron naplnil vaky jídlem na cestu, pustili se dál na svou smutnou pouť. Jak smutná je, si ovšem uvědomoval jen jeden, druhý seděl netečně na saních opatřený proti zimě, jak nejlépe bylo možno.

„Díky, lidi,“ řekl jenom Olivier a potrl opratěmi. A rozjel se ze svahu na řeku.

Vyrazili jsme necelou hodinu po nich a mně se po značnou část dne vybavovaly dvojí oči, dva pohledy. Tátův, když jsem ho po několika letech loni zase našel, a pohled muže na saních. A bylo mi těžko, nevýslovně těžko, a jenom pomalu ze mne ty pochmurné představy vyprchávaly. Ale pohyb na čirém mrazivém povětří zase jednou vykonal své a odpoledne už se mi v duši opět rozjasňovalo.

Nejbliž na naší cestě ležela stanice Norman Wells. Dojeli jsme pozdě večer. Velká místnost se ještě otrásala rámušem, který mě téměř omámil a zle týral uši navyklé tichu. Oblaka dýmu pod nízkým stropem zamlžovala tváře zrudlé teplem a pitím. Šest sedm lovců se rozvalovalo po židlích a lavicích podél stěn. Mávali rukama, překřikovali se a zuřivě se o něčem dohadovali,

„Nikipi venku stan,“ řekl za mnou chlapec, když jsme se zastavili u dveří. „Nikipi špatně dýchat.“ V obličejí se mu zračila utajovaná úzkost, pramenící nejen ze špatného vzduchu, ale patrně i z pohledu na lidi patřící k rase, k níž cítil nedůvěru. „Mittinaki se mnou?“

Pan baron váhal, rozhlížel se a několikrát si olízl jasně červeným jazykem okoralé promrzlé rty. „Některý znám,“ řekl pomalu. „Většinou celkem docela slušní chlapi, jenom samozřejmě jako správný lovci trochu hrubý, jak si je pamatuju z Fort Providence.“ Zřejmě se nemohl rozhodnout. „Žádná společnost pro mě,“ řekl potom. „A stejně tu bude na spaní každá lavice obsazená. To se snad opravdu uložím ve stanu, jestli proti tomu nic nemáte, pane.“

„Jak chcete,“ povídám, „já se tu asi taky dlouho nezdržím.“

„Nikipi postavit tvůj stan a držet oheň, co ty přijít,“ řekl chlapec. Pan baron se vybatolil za ním.

Nikdo z mužů si nás zatím nevšiml, jen správce pokynul, abych šel dál.

„Co se to tu děje?“ povídám. „Trochu hlučnější parta než jindy, ne?“

„Mají proč,“ řekl. „Válka nepřichází každé rok.“

„Válka? O jaký válce mluvíš?“

„V Evropě se to řeže. Noviny jsou toho plný.“

Hrklo ve mně. „A kde,“ povídám skoro bez dechu a vzpomněl jsem si na vyprávění učitele Tonara z josefovské měšťanky o tom, že žádná evropská válka se naší zemi zatím nevyhnula.

„Odkud jsi spad, člověče, že nic nevíš?“ divil se správce. „Germáni se postavili na zadní a vyhazují všema čtyřma.“

„Máš tu nějaký noviny?“ vyhrkl jsem. „Půjč mi je, prosím tě...“

Usadil jsem se do koutku a hned první řádky mě zdrtily. Naše země se v nich objevovala snad nejčastěji, a taky Rakousko a Polsko. Osa Berlín — Řím. Anglie opouští Československo, Francie ruší veškeré dohody z roku 1924 a 1935. Československo osamoceno. Mnichovská dohoda. Anglie a Francie vyhlásily člověku, o němž jsem nikdy neslyšel, jakémusi Hitlerovi, válku, ale zatím nic nepodnikají. Kanada vstoupila po boku Anglie do války. Válka, válka, válka. Mrtví, tisíce mrtvých, masakry v Polsku, zatýkání a vraždy v Rakousku, zatýkání a vraždy v Československu... Oči přestávaly vidět, mozek odmítal přijímat další zdrcující informace. Československo okupováno... Naše země, země, kde jsem vyrůstal, se hemží cizími vojáky. Několik fotografií s plačícími lidmi a vpředu surové tváře pod ošklivými přílbami, zbraně v rukou... Zatýkání československých vlastenců. Mučení. Věznění rukojmí... Hranice neprodyšně uzavřeny. Po uprchlících se bez výstrahy stílí. Další mrtví...

Měl jsem najednou tu tichou a mírnou vesnici před očima jako za letního

slunného rána, kdy každá podrobnost vyniká s obzvláštní zřetelností. A lidi v ní. Lidi, kteří si vážící toho, co mají, i když toho není moc, a nechťejí si to nechat vzít. Vyskakovaly přede mnou jednotlivé tváře, jména, hlavně mladých chlapů a kluků, kteří jsou ve věku, kdy je člověk zvlášť citlivý na násilí a nespravedlnost. Rukojmí. Vlastenci. Zatýkáni a vraždění. Snad i některý z nich? Vašek Držků? Vašek Marha, který tolik toužil stát se letcem, Sokolové, kluci Hakovi nebo Majerovi, Binarovi? Standa Martinů? Silák Lád'a Prokšů se svou přímočarou povahou, neschopnou lsti a přetvářky? A další a další přicházeli a mizeli a nikdo z nich neprozradil, co si myslí, co se s ním děje.

Někdo mi třásl ramenem. Vzhlédl jsem. „Člověče, ty jseš snad hluchej,“ houkl mi správce zblízka do uší. „Ptám se tě už popátý, jestli chceš něco jíst. Moc toho tam hotovýho sice nemám...“

„Ne,“ vydechl jsem a dlouho vrtěl hlavou, až jsem se sám podivil, proč. „Nic nechci.“

„Tak ti mám nalejt?“

„Jo.“ Znovu jsem se začel, vypil, co mi správce přinesl, a pak jsem se zvedl. „Můžu si ty noviny půjčit?“

„Třeba si je nech, jsou stejně starý.“

Měl pravdu. A novější zatím nedostal. Vymotal jsem se ze srubu a brodil se sněhem k ohni, u kterého seděly dvě nehybné postavy. Padl jsem na kožešiny a díval se do plamenů.

„Něco se stalo, pane?“ zeptal se tiše pan baron a podával mně misku s jídlem a přistrčil přede mne plecháč s čajem.

Vzal jsem talíř a nebyl schopen sníst jediné sousto. A jak mi docházely souvislosti, jako když se oťrese i zem. Najednou jsem pochopil, že tátu domů neodvezu. Nemáme domov, i když v sobě si ho uchováváme. Jsou tam noví páni, kteří by nás nechtěli. Zdálo se mi, že mi hlava bobtná, rozrůstá se, a zároveň vyprazdňuje.

„Už je to skoro studený, prosím,“ připomněl mi pan baron.

Začal jsem jíst a podivil se, že jsem schopen kousat, polykat, a dokonce si uvědomuju chuť potrawy i její teplotu. Napil jsem se čaje. „Přečtěte si to,“ řekl jsem a podal panu baronovi noviny.

Polohlasně četl, mračil se a dlouho mlčel. „Pro nás to není nic novýho, pane, jestli to můžu takhle říct,“ i ozval se potom opatrně.

Zvedl jsem k němu oči, a pak teprve jsem pochopil.

„My už bojujeme dlouho, a jak jste poznal, už jsme se vzdali,“ dodal. „Ale tam u vás je jiná situace. Jistě to i dlouho nepotrvá.“

Znovu jsem se na chvílku ocitl doma. Jak je možné, že někdo beztrestně přepadne pokojný národ, který nikomu neublíží, jen proto, že se cítí silnější? Kde je spravedlnost? Usnula? Zemřela? Můj smysl pro práva se bouřil, zmítal se pocitem bezmocnosti a nenacházel; odpověď, východisko.

„Nemůžu uvěřit,“ řekl jsem. „Já tomu vůbec nerozumím.“

„Kdybyste věděl, jak vás chápu,“ řekl pan baron s účastí v hlase. „I když to

není žádná útěcha, přece jenom bych vám rád připomněl, že dějiny jsou podobných přehmatů osudu plný.“ „To mě opravdu nemůže utěšit,“ povídám. „Tohle je příliš blízko ...“

„Vždycky to někoho takhle zasáhne, pane. Vždycky je to pro někoho blízko, jsou mrtví bojovníci, vypleněný stany, vdovy a sirotci. Jen snad — snad byste měl počkat s konečným úsudkem. Víme zatím málo a noviny jsou starý ...“

„Bojím se novějších, cítím, že v nich najdu ještě něco horšího...“

„Nejhorší se už stalo, pane. To ostatní jsou jenom následky a průvodní zjevy takový události.“

„Bílá vydra muž,“ řekl Nikipi, který doposud jen poslouchal. „Mít puška a umět bojovat.“

Těmi několika slovy mě zahanbil a měl pravdu. Naříkání nikomu nepomůže, pláč nechávají muži ženám. Přestože ustrnutí nad děsivou zprávou trvalo, dralo se na povrch vzbouřené hladiny rozhodnutí. Jsem mladý, silný, vydržím všechno, co se na mně bude žádat. Půjdu. A znovu se dostavil zlom. Co s tátou? Musel bych ho tu nechat. Ale tak jako tak domů nemůže, a co mu tu budu platný? Strýc Josef s Betty se o něho jistě postarají stejně dobře jako já. Jeho skromné potřeby mohu na nějaký čas zajistit a pak se pro něho vrátím. To rozhodnutí mě pozvolna vynášelo ze tmy, jako když na východě postupně svítá. Nikipi mě přivedl na jedinou správnou cestu, jenom škoda, že jsem ji nenašel sám. Ale i tak. Znáám ji, je přehledná a jasná, a konečně, jiná mi nezbývá.

Od příštího rána, kdy jsme ještě za tmy vyrazili, nastal závod s časem. Postupně jsme nakrátko zastavili ve stanicích Fort Norman, Wrigly a Fort Simpson a všude se vedla řeč jenom na jediné téma. A nebyl jsem sám kdo se chystal pustit se do té velké války. Povídalo se, že muže ze Severu odvodní komise zvlášť rády vidí, hlavně ty mladší. Rozhodl jsem se prodat kůže hned ve Fort Normanu a pak bez zdržování ujíždět k jihu. Pan baron mou horlivost svým zdvořilým způsobem brzdil.

„Takovej spěch zase není,“ opakoval do omrzení na mé naléhání. „První nutnost v takovejch dobách je zachovat rovnováhu, prosím, a nehnat se jenom za jednou věcí. Je potřeba myslet na všechno, komplexně, abych se vyjádřil co nejvýstižněji. Budete potřebovat peníze. Pokusíme se prodat kožešiny za nejvyšší ceny, který dostaneme. Račte se na mě spolehnout, prosím.“

Uznal jsem, že má pravdu, a podvolil se, i když jsem trochu pochyboval o jeho tvrzení, že čím dále na jih, tím lepší ceny můžeme čekat.

Pan baron mě tedy krotil, ale při jízdě uháněl jako vítr a právě tak Nikipi. Nemusel jsem je pobízet, stále se drželi v závěsu, a když se jednou nečekaně přihnala opožděná vánice, prošlapávali jsme střídavě sněžnicemi cestu, a přece jen postupovali. Nikdo z mých přátel nenavrlh přestávku, dokud k ní nebyl čas, a dělali se stejně jako já, bez odpočinku a bez námitek. Nakonec jsem byl rád, že jsou se mnou, že mě nenechali ujet. Bez nich bych pokračoval daleko pomaleji a mnohem dříve bych unavil sebe i spřežení. A pak vánice ustala, sníh přimrzl a bořil se méně a my jsme zase nasadili ostré tempo. A zároveň jsem se postupně smířoval se

skutečností, i když se stavem věcí jsem se nesmířil nikdy. Měl jsem pevný cíl, který mi dokonce dovoloval aspoň občasný návrat do staré nálady, potěšení z jízdy se opět přihlásilo a pomáhalo mé netrpělivosti přenést se přes úsek času, který mě dělil od Edmontonu, kde se můj úmysl naplní. Dnešní cesta mi připomněla loňskou, kdy jsem stanicemi projížděl s podobnou dychtivostí a s opakovanou otázkou, jestli někdo z lovců nebo správce neslyšel něco o tátovi, a kdy mě čekalo vždycky znovu jen zklamání a nová naděje, že snad v příští stanici... Teď je všecko snad ještě horší, ale zato jasnější.

A pak jsme zahlédli kouř a tmavé skvrny srubů na bílém pozadí a pan baron nás předjel a dorazil do stanice Fort Providence jako první. Když jsme zastavili i my, měl psy přivázány k zadku saní a netrpělivě čekal, až skončíme.

„Teď laskavě nechtě všecko na mně, pane,“ zašeptal tajemně a ohlédl se přes rameno. Ze dveří srubu vykoukly podezřívavé oči správce Harpera, kterého vylákal rámus spojený s naším příjezdem. Pan Harper zamžikal a zatvářil se pohoršené.

„Koukejme, kdo se nám to vrátil,“ vykřikl a zatím nepozoroval změnu, která se s panem baronem stala. „Tak jen se zase seber a jed' si, kam chceš. My dva jsme spolu douřadovali.“

„Přivezli jsme s panem Siskou kůže, moc krásnejch kůží,“ ukazoval pan baron. Mluvil svým starým podlézavým tónem, který panu Harperovi vždycky dělal dobře. Přelétl chtivým pohledem svazky kůže a zároveň od-frkl nosem.

„Nemám zájem o kšeft, do kterýho jseš zamíchanej ty,“ řekl se vším pohrdáním, kterého byl schopen.

„Jak si přejete, prosím,“ ukláněl se pan baron. „Do stanice Hay River to konečně není tak daleko, nemám pravdu, pane Siskou?“

Pan Harper se po něm podezřívavě ohlédl a pak se mě zeptal: „Jsou to vaše kůže?“

„Jo,“ povídám, „a doopravdy prvotřídní.“

Nerozhodně pokukoval po nákladu na třech saních, po mně i po Nikipim, jen pana barona už vynechával, jako by tu nestál a neusmíval se svým obvyklým širokým a úslužným úsměvem.

„Tak to doneste dovnitř, já se na ně potom mrknu,“ řekl nakonec a příliš okatě, než aby mu bylo možno věřit, předstíral nezáměr.

„Jen aby to nebyla zbytečná práce, prosím,“ staral se pan baron. „Chtěli je koupit ve všech stanicích, co jsme projeli, ale my jsme si řekli, že u vás jistě dostaneme nejslušnější ceny.“

„To je přeci samozřejmý.“ Pan Harper ctnostně stáhl obočí.

„Takže, kdybyste byl tak laskav, pane, a podíval se na ně hned tady, abychom zjistili, jestli stojí za to skládat je u vás ...“

„Jen koukej dělat, ať už je to uvnitř. Na mrazu neobchoduju.“

Pan baron s omluvou zamával rukama. „Ano, pane, jistě, pane, hned to bude.“

Odnosili jsme kůže do srubu. Pan Harper měl najednou spoustu jiné práce, ale všiml jsem si, že každý svazek v duchu rozvazuje a už dopředu hádá, kolik zbude do jeho kapsy.

„Pan Siskou spěchá, prosím,“ poznamenal nesměle pan baron. „Snad teda, kdybyste byl tak laskav . . .“

„A co že ty mluvíš za něj,“ utrhl se pan Harper. „Je snad němej?“

„Převzal jsem obchodní část podnikání, pane. My jsme totiž, s panem Siskou společníci.“

„To si teda vybral pěknýho společníka.“

„Máte možná pravdu, ale kdybyste se teď laskavě věnoval našemu zboží, prosím, abychom pana Siskou nezdržovali.. Ráno chce jet dál a tohle tady nám dá - jistě dost práce, než to přebereme.“

„Jakýpak přebírání? Copak to dělám první rok? Kouknu se a rovnou řeknu, co zaplatím.“

„S tím bychom, prosím, nemohli souhlasit,“ namítl pan baron a jeho nová tvář nenápadně vykroukla.

„Co si o sobě vlastně myslíš?“ vyletěl pan Harper, „Jestli se ti něco nelíbí, tak si ty své krámy zase seber a jed' si dál.“

„Jak si přejete, pane.“ Pan baron popadl balík a kývl na Nikipiho, který zvedl další.

„Co je to za pitomost?“ otočil se ke mně správce, jako by právě neodmítl obchod uzavřít. „To se s tím nákladem chcete tahat dál?“

„Nechávám to na panu baronovi,“ povídám.

Pan Harper se dusil vztekem. „Počkej,“ vykřikl. „Dej to zpátky.“

Pan baron se vrátil a hodil balík na hromadu. „Pomoz mně, Nikipi,“ řekl. „Rozvážeme to.“ A natrásal jednotlivé kožešiny, zálibně je hladil a třídil na hromádky.

„Nech je svázaný,“ nařizoval správce. „Takhle bychom neskončili do rána.“

„Kdepak, pane Harper,“ vrtěl pan baron hlavou. „Než jsem odešel, důkladně jsem si prostudoval letošní ceník a pamatuju si i povolený tolerance. Kůže jsou, jak povídal pan Siskou, prvotřídní, takže to bude velice jednoduchý. Stačí spočítat kusy, vzít tužku a vynásobit...“

„Žádněj špinavěj Indián mě tu nebude poučovat, co mám dělat,“ řval pan Harper a zátylek se mu už zase naléval krví. „Pojď,“ řekl mi. „Dohodnem to spolu.“

„Prosím, pane Siskou,“ souhlasil nadmíru ochotně pan baron. „Ale doporučuji! vám, abyste si nechal dát písemný vyúčtování a pak si je ověřil u vašeho pana strýčka.“

„Co to plácá?“ ptal se pan Harper.

„Vy to nevíte, prosím? Strýc pana Siskou, pan Josef Siskou, už odešel z Fort Chipewyanu. Byl povýšen, prosím. Zastává teď důležitý místo na ředitelství Společnosti Hudsonova zálivu, který jste i vy zaměstnancem, pane.“

Vyvalili jsme oči, pan Harper i já. Naštěstí si správce mého údivu nevšiml. A kupodivu o novince pana barona nepochyboval. „Je to pravda?“ zeptal se mě jenom a pak se vztekle vrhl ke kožešinám.

Dobré dvě hodiny jsem seděl a přihlížel, jak se handrkují. Pan baron byl

neústupný a smlouval jako čert a co chvíli vyjmenovával celé pasáže z ceníku.

„Ty ceny už neplatí,“ pokoušel se ho přesvědčit pan Harper. „Šly dolů. Úlovky jsou letos větší, než se čekalo.“ Marně. Pan baron si vedl svou a pan Harper se dostával do defenzívy. Nakonec už jenom mával rukou, psa! a pan baron se zřejmě výborně bavil a sledoval každou položku, kterou správce naškrábal. A když pak konečně částky podtrhl a pracně sečetl, pan baron součet pečlivě překontroloval.

„Promiňte, pane,“ řekl mi, „neměl byste pana Josefa upozornit, že některý správci Hudson Bay Company jsou v počtech kapku slabý? Tady zjišťuju rozdíl víc než padesáti dolaru v náš neprospěch.“

Správce mu vytrhl papír, přeškrtnal výsledek a počítal znovu.

„Jde mu to strašně pomalu,“ pokyvoval pan baron s nevinnou tváří hlavou. „Navrhnu vám něco jinýho, pane Siskou. Já tu zůstanu a pomůžu panu Harperovi s nákupem od ostatních lovců, a hlavně od Indiánů, který jsou na počty ještě slabší. Zmiňte se, prosím, panu Josefovi, že na tyhle stanici je všechno v pořádku a že sem nemusí jezdit revize.“

„To tě nesmí ani napadnout,“ pan Harper mrskl tužkou na zem, a div po ní nešlapal. „Já tu žádnýho pomocníka nepotřebuji!“

„Já si, prosím, jídlo uhradím ze svého,“ utěšoval ho pan baron. „Nebudete se mnou mít žádný vydání.“

„Táhni,“ ječel pan Harper. „Vypadni, než tě vynesu, I ty skřčku indiánská. Copak já se s ním dost nenatrápil, když jsem ho tu měl?“ žaloval nízkému stropu.

„Tak já, pane Siskou, se s Nikipim utábořím tadyhle na břehu, jak je to pěkný místo. Moc se mně stejská po tý trošce přátelskýho pobesedování s lovcema a mejma přítelemá Indiánama. A všem, hned, jak přijedou, řeknu, jaký dává pan Harper dobrý ceny. Budou jistě pana Harpera chválit.“

„Odstřelím tě jako škodnou,“ sípal pan Harper. „Jediný slovo a máš broky v kožichu.“

„Může si tohle, prosím, správce stanice dovolit, pane Siskou? K obchodnímu partnerovi?“ Pan baron se bezmocnosti pana Harpera nepokrytě vysmíval. „A snad by vám měl pan Harper vyrovnat dlužnou částku, nezapomene, kolik to dělá.“

„Odved'te si ho, prosím vás,“ varoval mě správce. „Já něco vyvedu ...“

„Myslím, že bychom se měli nejdřív srovnat,“ povídám a pan baron horlivě kýval. „A jestli se tu míní u bořit, co proti tomu chcete dělat? A trochu zábavy s lovcí mu přeci taky nemůžete zakázat.“

„Ty nebát,“ dorazil správce Nikipi. „Já pořád puška v ruce,“ řekl panu baronovi, „a kdo tobě ublížit, taky broky do kožichu.“

Pan Harper vypadal, že se každou chvíli zhroutí.

„Pojďte, postaráme se o psy,“ povídám a postrkoval jsem pana barona s chlapcem ven. „Srovnáme se potom,“ řekl jsem správci, který se celý třásl.

„Vyjednal jsem to dobře, pane?“ ptal se pan baron, jen jsme vyšli ze dveří.

„Líp jste snad už ani nemoh,“ povídám a pak už jsem se neudržel a smál se, až jsem slzel. A Nikipi vzhlížel k panu baronovi s neskrývaným obdivem a neustále se mu držel po boku. Pro náladu pana Harpera jsem neměl chuť trávit s ním zbytek

odpoledne a večer ve srubu, zvlášť když se ještě potom přihnaly několikery saně a místnost se brzy naplnila hlukem.

Postavili jsme stany na kouzelném kousku pobřeží, chráněném před větrem polokruhem lesa. Jen jsem si zaskočil vyzvednout peníze a pan baron mě pochopitelně doprovodil a pečlivě a velice zvolna je přepočítal. Nakoupili jsme zásoby, které měly panu baronovi a Nikipimu vydržet přes léto i příští zimu. I teď pan. baron hlídal každou položku a správce se nakonec vzdal. Už se nepokusil nás okrást a zdálo se, že je mu do pláce. A pan baron nemluvil do větru, když říkal, že léto stráví s Nikipim ve stanici. Podezřívám ho, že se tím úmyslem zabýval už dlouho, a proto usiloval, abychom dojeli až sem. Chtěl asi pana Harpera co nejvíc potrápít a vynahradiť si, co od něho zakusil.

Správce se ke mně při odchodu, přitočil, a aby pan baron neslyšel, naléhavě šeptal: „Poslouchejte, co je stou kontrolou, co o ní ten lump indiánská vykládal? Nebo si jenom vymejšlel?“

„Já nevím, ale všechno je možný, ne?“

„To je fakt, a zvlášť když se tady motá tenhle zlej duch. Jsem sám nad sebou údivem bez sebe, že jsem se z něj nezbláznil, když mě tu zadarmo vyjídá.“

Nehodlal jsem se s panem Harperem přít, kdo koho využíval, a o další debatu jsem neměl zájem. Jenom jsem pokýval hlavou.

„A myslíte, že by ta revize doopravdy mohla přijít?“ vrátil se k otázce, která mu zřejmě naháněla strach.

„To víte, pane Harper, tyhle věci se těžko dají předpovídat.“

Ustaraně se rozhlížel a pravděpodobně přemýšlel, z které strany by měl začít dávat své záležitosti do pořádku. Raději jsem vypadl a on můj odchod vůbec nezpozoroval.

„Poslyšte, pane barone,“ řekl jsem večer, když jsme čekali, až se uvaří večeře, „tohle, co jste nám předvedl s panem Harperem, vás taky naučily sestry v misi?“

„Ó ne, prosím, sestrám stačily mnohem jemnější nárážky. To se někdy odehrávaly úplně diplomatický souboje, všechno s úsměvem, prosím, ale vespod obnažený čepele — radost poslouchat. A co se týče pana Harpera, na něj by něco podobného neplatilo. Pan Harper rozumí jenom přímý řeči, a ještě se musí trochu

popostrčit.“ Culil se jako andělíček.

Když jsem ve spacím pytli počítal, kolik mi zbylo, zjistil jsem, že výtěžek letošní sezóny vysoko překročil očekávání. Měl jsem dost, i když jsem pana barona i Nikipioho přes jejich námitky zásobil víc než dostatečně. S penězi, které jsem loni uložil do banky, bude o tátu za mé nepřítomnosti postaráno. A věřil jsem právě tak jako ostatní, s nimiž jsem mluvil, že tahle válka brzy skončí.

Ráno mě probudilo cinkání nádobí. Pan baron už dřepěl u ohně a Nikipi mu pomáhal. Vyhrabal jsem se ze stanu a přisedl. Nikdo z nás nemluvil. I snídaně se odbyla mlčky. Pan baron mi připravil jídlo na cestu a tahal za řemeny, jestli náklad dobře drží. Zapráhl jsem a pak jsme stáli kolem sani a dívali se na sebe.

„Tak se tu mějte dobře, lidi,“ řekl jsem. „A děkuju za všecko.“

„Dobrou cestu, pane,“ řekl pan baron.

„Ty vyhrát boj a vrátit,“ šeptal Nikipi a jeho drobná vzpřímená postava se nepohnula.

„Já teda jedu,“ povídám, ale stál jsem dál.

A oba, jako by si řekli, vyrazili známý pokřik a psi zabrali.

14

Velké Otročí jezero. V polovině cesty k ústí Otročí řeky stanice Hay River. Dny naplněné spěchem. Budil mě i v noci. Rozhovory s lovci, které jsem předjížděl nebo s nimi občas tábořil. Téma — jaké kdo měl letos štěstí a válka. Nebo naopak. Stanice Fort Resolution a pak už Otročí řeka se svými zákruty, které mě dovedly ke stanici Fort Smith a konečně, konečně Fort Chipewyan u jezera Athabaska. Nového správce, nástupce strýce Josefa, jsem neznal, ani nikoho z přítomných, jenom Sam, když mě viděl přijíždět, se snažil zmizet.

„Hej, zastav to spřežení,“ zavolal jsem na něho. Neochotně se otočil a šoural se ke mně. „Tys mně zavařil, člověče,“ povídám.

„Já vím,“ kroutil se. „Já už si za to užil svoje.“

„Takžes to slyšel?“

„Jo. Stavoval se tu Tomáš Lauren a nepřej si slyšet, co mně řek. Dokonce vyhrožoval, že na mě podá žalobu za spoluvinu. Ale copak Já jsem moh vědět, proč Jsou tak zvědavý?“

„A jak to s nimi dopadlo?“

„To nevím, asi špatně, jak Tomáš předpovídal. Ty chlapi ale vypadali, když je přiňhal. Člověče ...,“ a mávl rukou.

Najedl jsem se a přespal a druhý den chytil letadlo, které se vracelo do Edmontonu. V poledne jsem už stál před hostincem Webbs' House a dával pozor, Jestli někde nezahlédnu tátu. Doufal jsem, že už ho pustili ze sanatoria. Na dveřích visela tabulka s nápisem DNES VOLNÝ DEN. To je novinka, řekl jsem si a vrazil do jídelny.

„No konečně,“ řekla Betty a popadla mě do náruče. „Kde se tak dlouho

touláš?”

„Betty,“ povídám a držel jsem se Jí Jako školák mámy.

„Ty ale smrdíš, člověče. Ty tak krásně smrdíš. . .“ Rychle zavřela oči, ale přesto jsem v nich stačil zahlédnout kousek té její marné touhy po nekonečných dálkách, které poznala jako dítě a nedokázala na ně zapomenout. Její hladký obličej s indiánskými rysy se stáhl blahem a lítostí. „Jednou se utrhnu a ty mě vezmeš s sebou,“ huhlala a tiskla mě k sobě.

„Toníku,“ vykřikl strýc Josef, nechal dveře do kuchyně otevřené a rozběhl se přes jídelnu k nám. „Vítám tě doma.“

„Až potom,“ zarazila ho Betty. „Ted se musí nejdřív vykoupat a převlíknout. A 'najíst.“ Postrkovala mě ke

dveřím.

Strýc mi mlčky potřásl rukou, druhou mi položil, na ramena a odvrátil se. Vytrhl jsem se Betty. „Kde je táta?“ zeptal jsem se.

„Na povídání je času dost,“ nedala se odbýt Betty a chytla se mě podpaží. „Pojď, člověče ...“

„Počkej, Betty,“ řekl strýc tiše. „Takhle to bude ... Otočil se ke mně a já jsem zpozoroval slzy.

„Josefe,“ řekl jsem ustrnule.

„Je to tak, chlapče,“ kývl pomalu hlavou. „A věř mně, že je to tak lepší.“

„To není možný,“ vykřikl jsem a podíval se na Betty. Stála vzpřímeně a nehnutě se mi dívala do očí. „To není možný,“ šeptal jsem, ale odpověď jsem si přečetl v jejím pohledu. „Kdy?“

„Necelý tři měsíce po tom, cos odjel,“ řekl strýc. „On už nechtěl žít, povídal doktor.“

„Ale byl přeci skoro v pořádku, když jsem se s ním loučil.“

„Vypadalo to tak, Toníku. Jenomže když si potom všecko uvědomil...“

Padl jsem na židli a stále se ještě bránil uvěřit.

„Přej mu to, Tony,“ řekla potichu Betty a položila mi dlaň na hlavu. „Stejně by se brzy utrápil.“

Z kuchyně jsem slyšel tlumený hovor. Strýc si hlučně přitáhl židli a posadil se proti mně. Odněkud ze dvora se ozývaly úderý. Napoleon už asi zase štípe dříví, napadlo mě.

Betty mi prsty prohrábla vlasy a zatahala. „Běž nahoru,“ řekla.

Pomaloučku jsem se zvedl. Přesl jsem dlouhou místnost, zdála se mi nekonečná, a se mnou šel tátův stín. V pokojíku jsem se položil na svou starou postel a civěl do stropu. Druhá postel, čistě povlečená a ustlaná, byla prázdná. Pálily mě oči, ale zůstávaly suché. Táta nechtěl žít. Je možné, že se takový chlap vzdal? Ale netušil jsem to v něm vlastně celou dobu od chvíle, kdy jsme se zase prvně potkali a já jsem s hrůzou sledoval změnu, kterou prošel? Nebylo mu ještě padesát a útrapy z něho udělaly starce. Anton Žižka ze Smržovky, který na zádech zvedl vůz i s nákladem, odjel za lepším životem do Kanady, protloukl se přes celý kontinent až sem, stále plný života a chuti do práce, ale taky tesknoty po domově a po mámě.

Tenkrát, když jsme dostali zprávu, že umřela, padl poprvé, ale nikdo nic nepoznal. Jenom já jsem cítil, jak jím dopis tety Rezkové oťásl. Dával si vinu, že máminu smrt uspíšil, když ji nechal nemocnou doma, a teta to vlastně docela otevřeně napsala. A pak jsem vyvedl tu věc a ztratil se. A on padl podruhé. A když ho víc mrtvého než živého přivezli sem, do Edmontonu, a on pak zase mohl trochu uvažovat, asi se zhrozil svého zmařeného života. V Jeho zatemněném mozku zůstalo aspoň tolik vědomí, aby věděl, že prohrál, že teď je odkázán jenom na pomoc druhých. Ale co já mohu vědět o jeho myšlenkách, které se mu honily hlavou?

Dolů jsem sešel až večer. Pozdravil jsem se s Bélou Nagyem a Knutem Bergmanem, ale- oba se taktně drželi stranou. Večeře se odbyla v tichosti: Nikdo se mě na nic nevyptával a já jsem se neptal. Ubitý víc než po celodenní honičce sněhem za saněmi Jsem si šel lehnout a celou noc jsem prospal tak tvrdě, jako už dlouho ne.

„Tak co, Tony,“ řekla Betty při snídani, „už víš, že život jde dál? My taky jednou odejdeme. A já jsem se nikdy nedověděla, kde leží moje máma a jak vůbec skončil táta.“

„Kde ho najdu?“ zeptal jsem se.

„Já potom půjdu s tebou.“

„Ne, prosím tě, Betty.“

Stál jsem nad hromádkou hlíny obrůstající nesmělou trávou. Přečetl jsem si nápis na tabulce. Antonín Žižka... Zvlhly mi oči a pak tváře a kapička vždycky chvíli visela na bradě a odpadla. Antonín Žižka — a co tu z něho zbývá... Táta...

Lékař mi podal pevnou ruku a dotlačil mě ke křeslu.

„Pojďte si sednout, já jsem čekal, že se tu objevíte,“ povídal a pomalu se spustil do židle za psacím stolem. Sebral z lesklé desky snítka a třel je mezi prsty.

„Všecko šlo dobře, věřte mi,“ pokračoval, když jsem mlčel. „Pak nastal náhlý obrat. Bránil se poznání reality, a když nakonec prohlédl, přišel šok. A znovu se zdálo, že se jeho stav lepší, a najednou jako když se opře .., Nic si nepřál, nic nechtěl, nechtěl ani žít.“ . Vzpomněl jsem si na vyprávění o starých lidech u nás doma, které omrzel svět, řekli si, že umřou, a skutečně brzy umřeli — ale táta?

„Já nevím, co to v něm doposledka bylo za sílu,“ řekl doktor. „Dělali jsme všecko možné, ale nepřemohli jsme ji. To spíš on přemohl nás i sám sebe . . ,“

Zbytek dne jsem bloumal po městě, chodil od ničeho k ničemu, bez cíle jsem se vlekl ulicemi a dlažba mě tvrdě bila do chodidel. S prázdnou hlavou jsem se několikrát vracel do hostince Webbs' House a v poslední chvíli jsem vždycky odbočil. A pak jsem narazil na Tomáše Laurena. Nebyl bych si ho všiml. Chytil mě za rukáv a otočil mě k sobě.

„Zdravím tě, kamaráde,“ vykřikl.

Probral jsem se ze zamyšlení. Smál se a jeho výraz prozrazoval radost ze setkání. „Buď' zdrav,“ řekl jsem a on zvažněl.

„Copak?“ zeptal se. „Zase nějaký malér?“

„Umřel mně táta,“ povídám a snad teprve v té chvíli jsem si uvědomil, co

vlastně těch pár slov znamená.

„A sakra.“ Mlčel a se staženým obočím mě pozoroval. „My víme, že pořád chodí okolo, vid’? Ale když potom uhodí takhle blízko, je to zlý.“ . Neměl jsem co odpovědět.

„Víš co?“ řekl. „Pojďme někam na skleničku. Já to svinstvo normálně nepiju, ale někdy je to potřeba.“ Táhl mě za roh a pak jsme zapadli do malé hospůdky.

„Jak to šlo?“ zeptal se, když jsme se usadili a dostali pití. „Dobřej rok, ne?“

Kývl jsem. „Nejlepší, co jsem zažil.“

„Pan baron zůstal s tebou?“

„Jo, a Nikipi taky.“ Vypravoval jsem mu v krátkosti všechno, až po setkání s panem Harperem. Tomáš se chechtal a kroutil hlavou.

„Tenhle pan baron,“ řekl, „to je pěkněj vejlupek. Jenom kdyby takovejch bylo víc. Jo, a už jsi slyšel, jak dopadli ty tři, co si na tebe vyskočili? Dostali po pěti let nucených prací a mají teritoria zakázaný. Kromě Sandyho Lubocka. Ten vyfasoval rok. Bez zákazu.“

„To jsem rád,“ povídám. „Ale není to trochu ostrý — u Billa Bradleyho a Freda Raynora?“

„A co s nima? Pořád lepší, než kdybych se byl opozdil, ne? A na tu věc s tím Hayesem se podívám a to svinstvo příležitostně odvezem. Jsou to ale věci...“

Seděli jsme do noci a povídali si, a přestože jsem vypil jen dvě tři skleničky, hlava se mi nějak pročistila, Tomáš mě doprovodil a slíbil, že se za mnou brzy podívá.

Betty s Josefem seděli v kuchyni a čekali na mě. Když jsem vešel, zvedli hlavy, ale mlčeli. Přisedl jsem k nim.

„Už jsi jed?“ zeptala se Betty. „To jsem si mohla myslet. Vy, chlapi, jak vás člověk nemá na očích, chováte se jako malý děti.“ A vyskočila a z trouby vytáhla pekáč, hrnek s polévkou a nahřáté talíře. „Dej se do toho, a hned.“

Josef mi natočil pivo a postavil sklenici na stůl. „Tak co, Toníku,“ řekl. „Chceš ještě něco vědět?“

„Ne, Josefe, snad už ani ne.“

„Doposledka na tebe myslel. Pořád opakoval, že už jseš velkej mužskej a že se o sebe postaráš. A přej aby ses na něj nehněval, on že už si svoje odžil a teď je řada na tobě. A byl rád, že jseš pryč ...“

„Snad to stačí, ne?“ přerušila ho Betty. „Zkrátka nechtěl být nikomu na obtíž. Teď jde spíš o to, co dál.“

„Takhle jednoduše to nemůžeš odbýt,“ řekl Josef.

„A co by ne? Na takový vyprávění je dost času, až mu trochu otrne. Jaký máš plány, Tony?“

„Jak to vypadá u nás, Josefe?“ zeptal jsem se.

„To jsem si mohla myslet,“ řekla Betty. „Snad abych šla radši spát.“ Ale seděla a hlídala každé naše slovo.

„Čím dál hůř,“ řekl Josef. „Němci se připravují zabrat celou Evropu, a

zatím se jim to daří.“

„A z domova nemáš nějaký zprávy?“

„Kdepak. Tam odtud se nic nedostane. Ale přečti si to. Tamhle na polici jsem ti ukládal všechny noviny.“

„Já půjdu taky, Josefe,“ povídám.

„Myslel jsem si to, Toníku. Poptával jsem se. Chodí sem jeden plukovník, jeho táta pochází od nás, někde od Sedlčan. Ale rozluč se s tím. Nebude to možný.“

„Jak to?“ zeptal jsem se a bylo mi, jako by mě připravoval o něco, co mi právem dávno patří. - „Nejseš úplně v pořádku. Berou jenom zdravý chlapy.“

„Ale já přeci jsem zdravěj. Že kapku kulhám, no to je toho. Kdybych byl křipl, tak bych tam nepřežil.“

„Já mu to říkal, ale nedá se, nic dělat. Snad pozdějc, až těch zdavejch bude málo, povídal ten plukovník Čanda.“

„Zejtra jdu na odvodní komisi. Musejí mě uznat.“

„Jak chceš, Toníku, dojdi si tam. Já jenom myslel, abys zbytečně neběhal, proto jsem se ptal.“

„Nemoh by plukovník pomoct?“ ozvala se Betty.

„Povídal, že ne. Předpis přej žádný výjimky nepovoluje.“

„Ať se na mě teda podívají. Trhnu každýho ... Josefe, já tu přeci nemůžu zůstat takhle sedět a nic nedělat.“

„Taky jsem o tom uvažoval,“ řekl strýc. „Ale zatím nemáme občanství, to je druhá věc, Toníku. A potom, jenom jsme to tu začali vylepšovat a teď bych měl odejít?“ Trochu provinile se ohlédl po Betty, ale ona mlčela. „No, řekni, Betty, jak jsem se na tyhle hospodě nadřel,“ vybízel ji.

„Do takovejch věcí já vám mluvit nemůžu,“ řekla a vstala. „A pojd'te spát. Dobrou noc.“

Seděli jsme s Josefem ještě nejméně hodinu a rozebírali moji situaci ze všech stran, ale na nic nového jsme nepřišli.

„Ty si tam teda ráno dojdi a uvidíš sám,“ uzavřel Josef debatu. „Ale moc velký naděje si nedělej.“

Stoupal jsem do schodů a uvažoval o lidské bezmocnosti a o směšnosti plánů, které si člověk sprádá. Odjížděl jsem z Robertovy chaty s lítostí v srdci, ale to nebylo nic proti tomu, co mě o pár dnů později čekalo. Nejdřív zpráva o válce, pak táta, a jako poslední rána zjištění, že mě nikdo nepotřebuje. Připadal jsem si na jedinou zbytečný a sám — tak hrozně sám. Tichý dům spal a já jsem ležel a díval se na okno, nejdřív tmavé, pak pozvolna prosvítající prvním šerem a nakonec ozářené sluncem.

Když jsem vyšel na ulici, ošíval jsem se. Poprvé od návratu jsem si uvědomil, že nejsem navlečený v pohodlné kožešinové kazajce a lehkých mokasínech. Měl jsem svůj jediný sváteční oblek, který mi byl trochu těsný v ramenou, kravata mě škrtila. Zakopával jsem si o špičky hnědých bot, které se mi zařezávaly do nohou.

Mladý unavený muž za stolení si pohladil pleš a pokrčil rameny. „Lituju, pane, ale s tím já nemůžu nic dělat.“ Měl na sobě novou uniformu a řemeny se mu

blýskaly.

„Ale přeci jsem vám povídal...“

„Jistě, a já jsem vás pozorně vyslechl. Pokud by záleželo na mně, přiznal bych vám první třídu, věřte mi. A nemá význam, abyste chodil výš. Nedožvíte se nic jiného, než co vám tu už po několikáté opakuju.“

„Tak mně teda aspoň poradíte, prosím vás.“

„O to se snažím celou dobu. Snad ještě — snad se zeptejte později. Za půl roku, za rok ...“

Velice zdvořile mě doprovodil ke dveřím a zavřel za mnou. Úplně jsem cítil, jak si oddechl, možná si setřel pot z čela. Šel jsem chodbou, kde postávali mladí muži, někteří se tvářili ustaraně, jiní byli veselí nebo poplašení, a mne si nevšímali. Kulhal jsem k východu a za mnou se nesly jejich hlasy, vyprovázely mě až na ulici. Strhl jsem si kravatu a zmuchlal ji do kapsy a nejraději bych si byl vyzul i boty. A potom jsem seděl v parku a připadal si jako důchodce, jako stařeček, který už na tom božím světě není k ničemu a má jen tu trochu sluníčka, co mu zahřívá revmatická kolena. Vědomí trojnásobné ztráty mé pocity jenom prohlubovalo a zanechávalo ve mně dojem prázdnoty, kterou není čím naplnit. Nepomáhaly ani vzpomínky na mé království nahoře na Severu. Vědomí, že se tam mohu zase vrátit, mi nic neříkalo. Lítost nad tím, že ten kraj opouštím, mi teď připadala malicherná a dětinská. Svou roli tu jistě sehrály i předpovědi Marka Harmana. Všechno se náhle změnilo. Můj život se v neuvěřitelně krátké době obrátil vzhůru nohama, neplatilo nic z toho, co se dřív zdálo důležité.

Dny, které potom v jednotvárném toku uplývaly a spojovaly se do týdnů, patří mezi nejčernější v mém dosavadním životě. Nebyl jsem s to se na cokoliv soustředit a marně jsem se snažil dostat se z jakéhosi útlumu, který mě omamoval, vyplavat na povrch, abych zase získal pocit svobodného člověka, který může se svým životem nakládat podle svého a sám o sobě rozhodovat, jak si přeje. Neměl jsem jiné východisko než znovu vyjet za zvěří a věděl jsem, že už to nebude ono. A návrhy strýce Josefa jsem vůbec nebral v úvahu. Města jsem měl až po krk a zůstával jsem jenom proto, že jsem neměl kam jít. Bylo to trochu nevděčné k Betty, která se mi vždycky ze všech sil snažila vytvořit opravdový domov, ale marně jsem si to vyčítal. Nebylo její vinou, že Webbs' House už nebyl tím podnikem, jak jsem ho znal. Béla Nagy s Knutem Bergmanem, kteří kdysi přišli bez centíku v kapse, dostali najíst a už zůstali, se po strýcově svatbě s Betty stali zaměstnanci. Dříve pracovali bez nároku na mzdu, teď ji dostávali a platili si stravu. Dříve si mohli vzít ze široké zásuvky v kuchyňské kredenci peněz, kolik chtěli, a já jsem věděl, že si brali jen to nejnnutnější. A to nebyla jediná změna, kterou Josef zavedl. Bettina pohostinnost a slabost pro dobrá jídla zaručovaly hostům, že nebudou zklamáni. Teď, přestože kuchyně Webbs House byla stále vyhlášená, se pečlivě kalkulovalo. Josef měl asi pravdu, když tvrdil, že se podnik taktak drží nad vodou, ale zároveň s novou organizací ztratil i svou jedinečnou a nenapodobitelnou atmosféru. A strýc mi navrhoval, abych své úspory vložil do společného podnikání.

„Je válka,“ zdůrazňoval mi, jako bych to nevěděl. „Průmysl se rozbíhá, podnikání všeho druhu se podporuje. Mezi lidmi se dostává víc peněz a víc se taky utrácí. A přicházejí noví lidé, který chtějí bydlet. Zatím jsme z horních pater udělali noclehárnu pro dělníky, samozřejmě s částečnou penzí, aby u nás taky jedli, ale kdybych měl peníze, zařídil bych hostinský pokoje jako v lepších hotelech. A koukal bys, jak by se to brzo začalo vyplácet.“

„Tak já ti ty peníze půjčím, aspoň tu trochu, co mám, i když s nima asi žádný zázraky neuděláš,“ říkal jsem mu na to. „Mají ležet v bance nebo tady.“

„U mě by neležely,“ namítal dotčeně Josef. „Tady by se proměňovaly v nový.“

„Tak vidíš. Co ti teda na tom vadí?“

„Takhle já to nechci. Podívej se, Toníku, já dobře vím, že kdybych vás nelákal, byli byste zůstali ve Smržově. Je otázka, jak by se vám vedlo, zvlášť teď, ale to je vedlejší. Jenomže ty mně to pořád nemůžeš odpustit. Dáváš mně vinu za všechno ...“

„Nech toho, Josefe, prosím tě. To už je pryč.“

„Vidíš? Říkáš, to už je pryč, ale nezapomínáš. Nemysli si, že mně bylo jedno, že Marie, tvoje máma, tam zůstala a pak umřela, sama a bez vás — a ty tady bez ní — a co se stalo s Antonem a to všechno. Jsme tady jediný z rodiny, Toníku, a i když se umíš uživit sám, nech mě, ať se o tebe trochu postarám. Co víš, co se může stát. Zůstaň tu a pustíme se do práce spolu. Z tyhle hospůdky uděláme podnik jedna radost.“

„Já bych se tu ukousal, Josefe. Možná kdybych mezi tím nepoznal něco jinýho, třeba v té době, když jsem tu začal s bramborákama a všem chutnalo, bych to byl dokázal. Teď už ale ne.“

„Třeba si zvykneš.“

„Vážně ne, Josefe. A je vás dost, mě tady nepotřebuješ. Vem si ty peníze a plat' mně třeba úroky, jako dostávám v bance, ale jinak se mnou nepočítej.“

Strýc bezradně poťukával na stůl. „Peníze nestačí, to chce i kus hromský práce.“

„Mně je to vážně líto, věř mně,“ přesvědčoval jsem ho. „Ale já vím, že bych tu nevydržel. Umožnilo by mě to. Už jsem si zvyk na volnost.“

„To je škoda, člověče,“ uzavíral strýc debaty. „Ale ještě si to rozmysli.“

„Hledal tě tu nějaký fešák, takovej vytáhlej mládenec,“ hlásila mi jednou Betty, když jsem se vrátil ze své bezcílné procházky. „Přej se večer ještě stavit.“

„To bude Tomáš Lauren, ten od Kanadský jízdní, jak“ jsem ti vypravoval. Co chtěl?“

„Copak já vím? Asi tě vidět, ne? Že je to ale kus chlapa.“

„To je, a nejen podle vzhledu. Ale v kolik přijde?“

„Neříkal — ale ty jseš nedočkávej jako zamilovaná slečinka, koukám. Budeš něco jíst?“

„Ne, až potom, s Tomášem.“

Nenechal na sebe dlouho čekat. S hlavou sehnutou vešel do dveří a zase mi připadal jako dravec sledující z výšky kořist. Lehce jako šelma přešel jídelnou a

zubil se na celé kolo.

„Haló,“ řekl, a chytil mě za ruku. „Jsem rád, že tě zase vidím. A hlavně, že koukáš jinak než poslední.“

„Já taky. Tys pěkně přišel.“

„Copak tu nejsem? A odpusť, musel jsem narychlo do Montrealu a teprve dneska jsem se vrátil.“ „Něco důležitýho?“ „Dost. Dějou se zkrátka věci...“ zarazil se. Vedle nás stála Betty, převyšující sedícího policistu jenom o několik málo centimetrů.

„To je Tomáš Lauren, Betty,“ představil jsem je. „My už jsme se poznali,“ řekla s obvyklou veselou jiskrou v očích. „Mám nosit jídlo?“

„Myslel jsem si, že jste to vy, když jsme spolu odpoledne mluvili. A jsem rád, že vás poznávám.“

„Zase si vymýšlel, co?“ ukázala na mě Betty bradou. „Copak vám nevypravoval?“

„Jenom samý hezký věci,“ ujišťoval ji Tomáš vážně a oba se na celé kolo rozesmáli, jak se stává lidem, kteří si hned napoprvé padnou do oka.

„Tak co bude s tím jídlem?“ zeptala se Betty, když se konečně uklidnila.

„Sním všechno, i kdybyste mně předložila sekaný hřebíky, když je to od vás,“ řekl Tomáš Lauren.

„No, bude to možná o trochu lepší,“ ušklíbla se a zmizela v kuchyni.

„Podobnej případ jako pan baron, co?“ řekl Tomáš. „Jo, taky mísenka, a zlatá ženská.“ „To vidím, člověče, a závidím ti. Važ si, že někoho takovýho máš. S ní nemůžeš mít nikdy pocit, že jseš sám.“ Trochu zvážněl. Po dobu jídla odpovídal jednoslabičně, ale postupně se zase dostával do nálady. „To byla dobrota, kamaráde,“ pochvaloval si, když odložil příbor. „Je tu dovolený kapku si povolit pásek?“ Béla Nagy, který pořád ještě obsluhoval ve svém oblíbeném kroji, v červené kamizole se zlatými šňůrami přes prsa, před nás postavil další pivo. „Pan Josef se dává ptát, jestli se pán nechce zdržet. V jedenáct zavíráme a pak se pořádá soukromá party.“

„Vyříd'te, prosím vás, že moc rád,“ řekl Tomáš. „A že děkuju za pozvání.“ Najednou se znovu zatvářil vážně. „Poslouchej, jak je to s tebou? Co budeš podnikat?“

Trochu mě jeho náhlý obrat překvapil. „Co bych podnikal? Josef chce, abych tu zůstal a pomoh mu.“

„To je výbornej nápad,“ kývl Tomáš. „A jak se rozhodneš?“

„Už jsem to Josefovi řek. Nejde to. Zkrátka nemůžu.“ Znovu kývl. „A co teda? Znovu nahoru?“ „Nic jinýho mně nezbývá.“ „Cože?“

Pokrčil jsem rameny. „Pojeďu, no. Pan baron a Nikipi mě stejně čekají.“ „A vojna?“ „Mrzáky neberou.“

„To ti pak doopravdy nic jinýho nezbývá,“ souhlasil. „Ale nezdá se mně, že by ses nějak radoval. Byl bych čekal něco jinýho.“

„Nějak se to všechno zvrtilo — pomyšlení na lov už nemá tu pravou chuť,

nebo co.“

„Asi ti rozumím, kamaráde. Podobnejch kotrmelců jsem taky pár zažil. To chce začít něco úplně novýho.“ „No jo, ale co?“

„Záleží na tom, jestli se ti Sever přejed, nebo co v tom vlastně je.“

„Ne, to ne,“ povídám a sám jsem neznal vysvětlení. „Rád se tam zase vrátím ...“

„Ale ne ke starýmu životu, je to tak?“ „Snad jo, já vážně nevím.“

„Tak já ti něco povím. Musel jsem do Montrealu, protože nás ubývá. Mnoho našich mládenců muselo narukovat. Mě vybrali, že si mě jako nechají doma, a přidělili mně okrsek. Udělali ze mě to, co jsem nikdy nechtěl. Velitele. Ale skoro bez lidí. Mám si nějaký sehnat. Co ty na to?“

„Blahopřeju, Tomáši,“ povídám a z jeho úsměvu mi cosi začalo docházet. „No?“ řekl.

„Ale to přeci nemyslíš vážně, člověče. Nikdy jsem nic takovýho nedělal. A s mou chromou nohou ...“

„To je právě ta výhoda. Na vojnu tě nevezmou, takže se nebudu třást, že tě zase ztratím. Tak co, bereš?“

„Neblázni, prosím tě. Nic neumím a znova ti říkám, nic takovýho jsem nikdy nedělal.“

„Ne? To bych o tobě nesměl tolik vědět. Co Frank O'Brian? A ten, jak se pokusil unést Beatrici? A další a další kousky, cos tam vyváděl. A taky tvůj poměr k indiánům. To všechno je důležitý.“

„Ale copak to jde, abyste mě tak z ničeho nic vzali a poslali mě ven?“

„Kdo to říká? Ale po pořádku. Bereš, nebo chceš čas na rozmyšlenou?“

Stále ještě jsem úplně nevěřil, že svou nabídku myslí vážně, a zároveň jsem cítil, že si přeje, abych souhlasil. A najednou jsem věděl, že to je právě ono, co bych rád dělal. Žít v teritoriích bez starosti o živobytí — ale to není to nejdůležitější, opravil jsem se vzápětí. Vždycky mě trápilo, když jsem slyšel vyprávět o nepravostech, o podvodech a zločinech, a teď bych měl právo zasáhnout, poskytnout pomoc, chránit Indiány, mezi nimiž mám tolik dobrých přátel, i bílé, pokud se dostanou do nesnází, jako já nedávno.

„Tomáši,“ řekl jsem, „jestli si neděláš legraci...“ „Jako že ne...“ doplnil mě.

„...jestli si teda neděláš legraci, jdu s tebou — a rád.“

„Já jsem si to už přečet, když jsi nad tím dumal,“ zasmál se a obličej se mu rozzářil. „Kamaráde, spad mně kámen ze srdce. Nevěřil jsem, že se budeš chtít rozloučit se svou starou chajdou.“

„A já si pořád nemůžu srovnat v hlavě, že nespím. Ale počkej. Co moji hafani? Přeci je nenechám od někoho tejrát.“

„Všecko zařídíme. Ale teď poslouchej. Ráno tě dovedu na velitelství. Bude to jen formalita, už jsem zařídil, co je potřeba, a šéfové mně dali už dopředu souhlas. A pozejtří ráno začíná kurs, vlastně teda rychlokurs, a nečekej nějakou nedělní procházku. Nalejou do vás hlavně paragrafy a pak to nejnnutnější, co musíte vědět.

Ostatní povětšinou znáš. Zbraně, indiánský nářečí, a kde kterej kmen loví a tak.“

„Já ti neudělám ostudu, Tomáši,“ řekl jsem a připadal jsem si jako na novém světě. „Ale teď počkej, musím to říct Betty a Josefovi a ostatním.“

„Jen sed, nech si to jako překvapení na tu party. To bude bomba, co?“

„To bude bomba, člověče,“ opakoval jsem a nemohl se dočkat. Jenomže jsem přes všechny předešlé zkušenosti znovu podcenil Betty.

Když se zavřely dveře za posledním hostem a Knut Bergman zamkl, pozval nás Josef clo kuchyně.

„Žádný obřadnosti, že ne?“ zubil se na Tomáše Laurena. „Vezmeme to jen tak po domáčku.“

„A máme asi co slavit, ne?“ řekla Betty, když jsme se rozsazovali kolem velkého kuchyňského stolu, pokrytého bělostným prostěradlem. „Tony kouká jako kluk na vánoční stromeček — copak jste si to tam vlastně umlouvali?“

„Mám to říct?“ zeptal jsem se Tomáše.

„Jo. Nebo ne, já radši sám. Jde zkrátka k nám.“

„Že jsem si něco podobného nemyslela,“ řekla Betty. „Ty kluku jeden.“

Strýc Josef jenom kulil oči. „Cože,“ ptal se nechápavě. „Toník?“

„Už jo,“ kývla Betty. „Budeme mít v rodině policajta.“

„Už skoro máte. Zejtra se to podepíše,“ řekl Tomáš,

„Ale — ale to přeci nejde..“ Josef viděl, že mu mizí poslední naděje na moji účast v podniku.

„Ráda bych věděla proč,“ řekla Betty.

„Nemá občanství.“

„Tohle se už vyřizuje taky,“ řekl Tomáš. „Se vším jsme počítali.“

„Ty, Tomáši,“ povídám, „tys předem věděl, že kejdnu, vid’?“

„No, trochu jsem s tím počítal a zkrátka jsem pro každé případ udělal, co bylo potřeba, aby se to potom nezdržovalo.“

„Takže máme hned dva důvody k oslavě,“ řekla Betty a prohlížela si mě novými očima, jako kdyby mě viděla poprvé.

„Jak to dva?“ zeptal jsem se.

„Ty jseš teda pěkný synovec. Před rokem jsme se s Josefem brali.“

„Vidíš, na to jsem zapomněl.“

„To já vím. Tys loni v tom spěchu, abys už zase běžel za saněma, vůbec nepostřeh všechny ty přípravy.“

„Tak holt na ty dvě velký události,“ zvedl Josef sklenici s pivem. „Se žádnou se asi nedá nic dělat, co?“ Betty zavrtěla hlavou a já jsem se přidal. „Tak teda na zdraví. Kdo by chtěl něco jinýho, ať si řekne. My to dneska vědem po našem.“

Betty se při všech gratulacích, které vzápětí přišly, uzardívala jako družička a Josef se rozechřál.

„Bélo, Knutě,“ vykřikoval. „Kde je to jídlo? Přeci nebudeme pít na hladověj žaludek.“

A pak se mi zamžily oči. Na stole se objevila vepřová s opečenou kůrčičkou, hora knedlíků a zelí. Vzpomněl jsem si, jak táta na tohle jídlo koukal jako na

zázračné zjevení, když nás hned po příchodu do hostince Webbs' House Betty pozvala ke stolu. „Jako od naší mámy, Toníku,“ šeptal zbožně po prvním soustu. A Betty tehdy zářila štěstím a vypravovala nám, že Josef, než odjel na sever, jí doporučil, aby nám uvařila právě tohle.

„Báječně to voní,“ řekl Tomáš Lauren, „ale co to je?“ Píchal vidličkou do plátku nadýchaného knedlíku.

„Pravý český posvícenský,“ řekl Josef a nabral si. „Jen to ochutnejte a uvidíte sám.“

„Báječný,“ vykřikl Tomáš Lauren a pustil se do jídla. Pak nebylo slyšet nic jiného než cinkání příborů. Béla Nagy jedl s malíčky elegantně vztyčenými, Knut Bergman se trochu mračil a Indián Napoleon si nabíral plné lžíce a občas na mě upřel oči jako dvě velké zralé borůvky. Nikipiho oči, napadlo mě. A oči Betty. A sklenice nezůstaly ani chvíli prázdné.

„Udělejte si pohodlí, mužský,“ pokřikovala Betty a dívala se, jak se z nás leje pot. Rádi Jsme ji poslechli.

Po vepřové se Béla Nagy vytasil s maďarským gulášem, který nám vehnal slzy do očí. Knut Bergman se nedal zahanbit a nakladl nám každému porci rybiho salátu. A navrch se objevil dort jako kolo od vozu, ozdobený čokoládou, šlehačkou a ovocem.

„Prosím vás, mějte slitování,“ sténal Tomáš Lauren. „Copak se tohle všechno dá sníst?“

„To chce zalejvat,“ poradil mu Josef a hned mu šel příkladem. „Pivo stáhne masnotu jako nic jinýho. A jestlipak sis něčeho všimnul, Toníku?“

„Myslím, že jo. Je to plzeňský.“

„Správně. Máš český jazyk. Nejlepší pivo, jaký se na světě vaří. Věčný požehnání tomu, kdo je vynalez.“

„Na tyhle hody do smrti nezapomenu,“ tvrdil Tomáš Lauren. „Až si budu na ohýnku opékat kus divočiny, asi se pokaždý rozpláču.“

„Tak si to přijďte zopakovat, až se zase dostanete do Edmontonu,“ řekla Betty. „Jako domů.“

„Slyšels, Toníku, co říkal?“ zeptal se Josef. „Nechtěl bys přeci jenom radši zůstat?“

„Ale ona je zvěřina taky dobrá, že jo?“ pospíšil si Tomáš Lauren.

„Jen ho nechtě,“ řekla Betty. „Hned bych jela s ním.“

„Napo taky jet,“ ozval se truchlivě Napoleon.

„No prosím,“ naoko se durdil Josef. „Člověk se tady snaží a takovej nevděk. Kdy ty konečně dostaneš rozum, Betty?“

„Až umřu, dřív asi ne.“

Rozcházeli jsme se k ránu, a ne a ne se rozloučit. „Tohle se mně zdálo,“ opakoval Tomáš Lauren. „Nebud'te mě, prosím vás.“ Jeho obvyklý kočičí krok ztěžkl. „Člověče, ty máš domov,“ řekl mi, když jsem mu otvíral dveře. „Strašně rád tě odsud vytáhnu, abych ti nemusel tolik závidět.“

Vlahá noc mě vylákala na zahradu. Nechtělo se mi spát. Z lavičky jsem

větvemi stromů viděl nebe poseté hvězdami a lahodný pach země a vlhké trávy se snažil přemoci vůni kvetoucích keřů. Za chvíliku přišla Betty. Seděli jsme beze slova. Jako duch se objevil i Napoleon. Ani on nepromluvil. A já jsem se pokoušel o téměř nemožné. Chtěl jsem si srovnat v hlavě změny, ke kterým tak znenadání v krátké době došlo, změny nejen faktické, ale i ty, které se odehrály ve mně.

„Myslíš, že ses rozhodl dobře?“ zeptala se znenadání Betty.

„Právě na to myslím, ale asi jo. Nějak — nějak by to už asi nebylo ono, znova se pachtit za zvěří.“

„A proč?“

„Já nevím. Snad že doteďka to mělo účel. Chtěl jsem s tátou domů, a to nemůžu a táta už taky ne.“

„A nebude ti chybět srub, na kterej sis zvyk? Přednášel jsi o tom kraji úplný básničky, když ses loni vrátil.“

„Srub patřit k Sever,“ ozval se poprvé Napoleon. „Tony přes srub rád celej Sever. Bílá vydra patřit k Sever.“

„Napoleon na to asi kápnul,“ řekl jsem překvapeně. „To je ono.“

„Takže jseš ztracenej,“ řekla Betty smutně, ale její smutek pramenil jen z neustálé a nepřekonatelné touhy po těch bělostných dálkách, které poznala jako dítě a které jí nikdy nedovolily, aby na ně zapomněla.

„Tony ne ztracenej,“ řekl tiše Napoleon. „Ty ztracená. Napo ztracenej. My už vždycky jenom tady.“

Betty mlčela.

„Tony volnej pták,“ dodal ještě tišeji Napoleon. „Napo dal amulet. Amulet letět s Tony nad ten velkej krajina a šeptat Napo do ucha, co vidět, když Napo spát.“ V jedné vteřině ještě seděl, a v další bylo jeho místo prázdné. Krátce po něm se zvedla i Betty.

„Tony patřit k Sever,“ opakovala Napoleonova slova stejným hrubým hrdelním hlasem jako on. „Bílá vydra patřit k Sever ...“

Sklonil jsem hlavu, jako by nade mnou právě vyřkla ortel. Ten nejkrásnější ortel, jaký jen jsem si mohl přát.

Své ženě Zdeňce Praha 1975

JOSEF KUTÍK • NÁVRAT BÍLE VYDRY

Svazek 141

Řídí Hana Krubnerová

**K
A
R
A
V
A
N
A**

Ilustroval Zdeněk Burian. Obálku navrhl James Janíček. Graficky upravil Jan Hejda. Vydal jako svou 6236. publikaci Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, v Praze roku 1981. Odpovědná redaktorka Hana Krubnerová. Výtvarný redaktor Jaromír Zápal. Technická redaktorka Jitka Pavlíková. Ze sazby písma Public vytiskla Severografia, n. p., závod 01, Liberec. 18,35 AA (text 15,98, ilustrace 2,37), 18,40 VA. Náklad .74 000 výtisků. 1. vydání.

13-869-81

14/64

Brožovaný výtisk 7,— Kčs

© Albatros, 1981 © Josef Kulík, 1981 Illustrations © Zdeněk Burian, 1981